

Wet-, Decreet- en Regelgeving

**Monumenten, Stads- en Dorpsgezichten
Landschappen, Archeologie en Varend Erfgoed**

(officieuze coördinatie)

datum laatste bijwerking: 15/08/2012

COLOFON

Samenstelling: Kristoff Van den Berghe
Verantwoordelijke uitgever: Anne Van Renterghem
Productie:

Wettelijk depot :

Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend erfgoed

Phoenix gebouw
Koning Albert II-laan 19, bus 3
1210 Brussel
Tel.(02) 553.16.13
Fax (02) 553.16.12

website:

<http://onroenderfgoed.ruimte-erfgoed.be/Default.aspx?tabid=14612&language=nl-NL>

Alle documenten in deze publicatie hebben een louter informatief karakter en vervangen niet de teksten zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad die als enige rechtsgeldig zijn.

Eventuele onjuistheden die ons worden gesignaleerd, zullen zo spoedig mogelijk verbeterd worden.

INHOUDSTAFEL

COLOFON.....	3
Uittreksel uit de gecoördineerde Grondwet	8
Uittreksel uit de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen..	9
Uittreksel uit het Wetboek van de inkomstenbelastingen van 10 april 1992.....	10
Uittreksel uit het Koninklijk besluit van 27 augustus 1993 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992	13
Wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreten van 14 juli 1993, 6 juli 1994 en 16 april 1996.....	14
Decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012.....	16
Besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit(en) van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012	31
Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 en 19 oktober 2007, 4 december 2009, 19 november 2010 en 10 juni 2011.....	48
Ministerieel Besluit van 7 december 1976 tot inrichting van het register van monumenten en stads- en dorpsgezichten	58
Ministerieel Besluit van 1 april 1977 tot bepaling van het model van het herkenningsteken dat kan aangebracht worden aan de bij koninklijk besluit beschermde monumenten .	59
Omzendbrief ML/977/3 van 6 februari 1978 betreffende het herkenningsteken dat kan aangebracht worden aan de bij koninklijk besluit beschermde monumenten.	60
Omzendbrief van 5 oktober 1984 betreffende de beteugeling van misdrijven inzake monumenten- en landschapszorg.	61
Omzendbrief ML/9 van 6 april 1998 betreffende de problematiek rond verwaarlozing, verval en sloping.....	63
Besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse regering van 20 september 2002, 23 juni 2006 en 30 april 2009, 4 december 2009, 10 september 2010, 10 juni 2011, 22 juli 2011 en 29 juni 2012	64
Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2002 houdende de organisatie van de Vlaamse Monumentenprijs.....	88

Omzendbrief ML/12 van 3 juni 2011 betreffende de restauratiepremie voor beveiligingswerken aan beschermde monumenten	89
Omzendbrief ML/11 van 19 november 2002 betreffende de kerkverwarmingen van beschermde monumenten.....	94
Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 18 november 2011	101
Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 9 mei 2008, 4 december 2009, 1 april 2011, 10 juni 2011 en 22 juni 2012.....	111
Besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 1995 tot vaststelling van een premie voor werken aan beschermde archeologische goederen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011.....	123
M.B. van 13 september 2011 tot bepaling van de minimumnormen voor de registratie en documentatie bij archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem en de wijze van rapportering tot uitvoering van artikel 14, § 3, van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium	128
Decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij decreten van 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002 13 februari 2004 en 10 maart 2006, 16 juni 2006 en 27 maart 2009.....	150
Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 4 april 2003, 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011	167
Besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2003 betreffende de oprichting, de samenstelling en de werking van de beheerscommissies voor beschermde landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 9 september 2011	175
Besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2003 tot instelling van een premiestelsel voor beschermde landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011	178
Besluit van de Vlaamse regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regelen voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 11 mei 1999, 7 maart 2008 en 29 mei 2009 ..	193
Besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2008 tot bepaling van nadere regels voor de zorgplicht betreffende definitief aangeduide ankerplaatsen en erfgoedlandschappen	200
Besluit van de Vlaamse Regering van 21 januari 2011 tot vaststelling van de algemene regels voor de erkenning en de subsidiëring van de landschapswerking van regionale landschappen.....	201

Ministerieel Besluit van 12 november 2003 tot vaststelling van de werkzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen	205
Ministerieel Besluit van 4 april 2011 tot vaststelling van de algemene toekenningsvoorwaarden van de projectmiddelen voor de landschapswerking van regionale landschappen	216
Ministerieel Besluit van 14 juli 2004 tot vaststelling van relictzones ten behoeve van de toekenning van een supplementaire vergoeding voor beheerspakketten gericht op kleine landschapselementen in relictzones	217
Decreet van 3 februari 1998 houdende vaststelling van het wapen van privé-personen en instellingen, zoals gewijzigd bij decreten van 30 juni 2000, 10 maart 2006 en 27 april 2007	218
Decreet van 27 april 2007 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies, gemeenten en districten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, gewijzigd bij decreet van 3 december 2010	221
Besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 2000 tot uitvoering van het decreet van 3 februari 1998 houdende vaststelling van het wapen van privé-personen en instellingen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 april 2004, 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011	223
Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012	226
Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid (Ruimtelijke Ordening), gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de totstandkoming van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van 4 december 2009 houdende wijziging van de benaming van het agentschap Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed in het agentschap Ruimte en Erfgoed - opgeheven	232
Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Inspectie RWO, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de totstandkoming van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van 20 mei 2011 tot wijziging van diverse besluiten met betrekking tot de kwaliteitsbewaking naar aanleiding van het decreet van 29 april 2011 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen	233
Decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, gewijzigd bij decreten van 22 december 2006 en 18 november 2011	238
Besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 tot regeling van de samenstelling van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed	242
Uittreksel uit het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, zoals gewijzigd bij besluiten van	

24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 10 juni 2011 en 9 september 2011
..... **244**

Besluit van de Vlaamse Regering van 2 juli 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen, wat betreft aanvragen die de sloop van gebouwen of constructies omvatten opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed **247**

Besluit van de administrateur-generaal van 9 november 2011 houdende vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed..... **249**

Besluit van de administrateur-generaal van 12 juli 2011 tot subdelegatie van een aantal algemene en specifieke bevoegdheden aan de afdelingshoofden..... **250**

Wet van 9 april 2007 betreffende de vondst en de bescherming van wrakken..... **256**

Decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, gewijzigd bij decreet van 10 maart 2006 **260**

Besluit van de Vlaamse Regering van 4 juni 2004 tot uitvoering van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011..... **268**

Uittreksel uit de gecoördineerde Grondwet

(Belgisch Staatsblad 17.02.1994)

Art. 1. België is een federale Staat, samengesteld uit de gemeenschappen en de gewesten.

.....

Art. 3. België omvat drie gewesten: het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Gewest.

.....

Art. 5. Het Vlaamse Gewest omvat de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen. Het Waalse Gewest omvat de provincies Henegouwen, Luik, Luxemburg, Namen en Waals-Brabant.

De wet kan, indien daartoe redenen zijn, het grondgebied indelen in een groter aantal provincies.

Een wet kan bepaalde gebieden, waarvan zij de grenzen vaststelt, aan de indeling in provincies onttrekken, ze onder het rechtstreekse gezag plaatsen van de federale uitvoerende macht en ze een eigen statuut toekennen. Deze wet moet worden aangenomen met de meerderheid bepaald in artikel 4, laatste lid.¹

.....

Art. 39. De wet draagt aan de gewestelijke organen, welke zij opricht en welke samengesteld zijn uit verkozen mandatarissen, de bevoegdheid op om de aangelegenheden te regelen welke zij aanduidt met uitsluiting van die bedoeld in de artikelen 30 en 127 tot 129 en dit binnen het gebied en op de wijze die zij bepaalt.² Deze wet moet worden aangenomen met de meerderheid bepaald in artikel 4, laatste lid.

.....

¹ De meerderheid bedoeld in artikel 4, laatste lid is "de meerderheid van de stemmen in elke taalgroep van elke Kamer, op voorwaarde dat de meerderheid van de leden van elke taalgroep aanwezig is en voor zover het totaal van de ja-stemmen in beide taalgroepen twee derden van de uitgebrachte stemmen bereikt".

² Artikel 30 betreft het gebruik van de talen;
De artikelen 127 tot 129 betreffen de gemeenschapsbevoegdheden.

Uittreksel uit de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen

(Belgisch Staatsblad 15.08.1980)

Art. 4. De culturele aangelegenheden bedoeld in artikel 127 van de Grondwet zijn:

.....

4° het cultureel patrimonium, de musea en de andere wetenschappelijk-culturele instellingen met uitzondering van de monumenten en landschappen.

Art. 6. § 1. De aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet zijn:

I. Wat de ruimtelijke ordening betreft:

- 1° de stedenbouw en de ruimtelijke ordening;
- 2° de rooiplannen van de gemeentewegen;
- 3° de verkrijging, aanleg en uitrusting van gronden voor industrie, ambachtswezen en diensten of van andere onthaalinfrastructuren voor investeerders, met inbegrip van de investeringen voor de uitrusting van industriezones bij de havens en de beschikbaarstelling daarvan voor de gebruikers;
- 4° de stadsvernieuwing;
- 5° de vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimte;
- 6° het grondbeleid;
- 7° De monumenten en de landschappen.³

.....

³ Bepaling ingevoegd door de Wet van 8 augustus 1988, met ingang van 1 januari 1989.

Uittreksel uit het Wetboek van de inkomstenbelastingen van 10 april 1992

Gecoördineerd door het Koninklijk Besluit van 10 april 1992.

Bekrachtigd door de Wet van 12 juni 1992⁴, gewijzigd bij wetten van 4 juni 1997 en 22 december 2009.

(Belgisch Staatsblad 30.07.1992, 30.07.1997 en 31.12.2009)

Art. 104. Binnen de grenzen en onder de voorwaarden bepaald in de (artikelen 107 tot 116), worden van het totale netto-inkomen de volgende bestedingen afgetrokken, in zover zij in het belastbare tijdperk werkelijk zijn betaald:

- 8° de helft tot ten hoogste 25.000 euro⁵ van het niet door subsidies gedekte gedeelte van de uitgaven die de eigenaar van niet verhuurde gebouwde onroerende goederen, delen van gebouwde onroerende goederen of landschappen die zijn beschermd overeenkomstig de wetgeving op het behoud van Monumenten en Landschappen (of volgens een gelijkaardige wetgeving in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte)⁶, heeft gedaan voor het onderhoud en de restauratie ervan, voor zover die onroerende goederen, delen van onroerende goederen of landschappen, voor het publiek toegankelijk zijn; de Koning bepaalt de wijze van uitvoering van deze bepaling en inzonderheid wat, voor de toepassing van de belastingwet, wordt verstaan onder "voor het publiek toegankelijk zijn";

Art. 253. [versie Vlaams Gewest]

Van de onroerende voorheffing wordt het kadastraal inkomen vrijgesteld:

- 1°. van de in artikel 12, § 1, vermelde onroerende goederen of delen van onroerende goederen;
1°bis. van de onroerende goederen of delen van onroerende goederen welke gelegen zijn in het Vlaamse Gewest en welke door een openbaar bestuur of een belastingplichtige die geen winstoogmerk nastreeft worden aangewend als bejaardenvoorziening uitgebaat door een rechtspersoon, zoals bedoeld in artikel 5 van het decreet van 5 maart 1985 houdende regeling van de erkenning en subsidiëring van voorzieningen voor bejaarden;
2°. van de in artikel 231, § 1, 1° vermelde onroerende goederen;
3°. van onroerende goederen die de aard van nationale domeingoederen hebben, op zichzelf niets opbrengen en voor een openbare dienst of voor een dienst van algemeen nut worden gebruikt; de vrijstelling is van de drie voorwaarden samen afhankelijk.
4°. van nieuwe onroerende goederen als bedoeld in artikel 471, § 3, waarvoor overeenkomstig artikel 472, § 2, een kadastraal inkomen wordt vastgesteld vanaf 1 januari 2008;
5°. van nieuwe onroerende goederen als bedoeld in artikel 471, § 3, die overeenkomstig artikel 472, § 2, na 1 januari 1998 en voor 1 januari 2008 aanleiding hebben gegeven tot een verhoogd kadastraal inkomen in vergelijking tot het kadastraal inkomen per 1 januari 1998. De vrijstelling wordt slechts verleend voor het gedeelte dat het per 1 januari 1998 vastgesteld kadastraal inkomen overschrijdt;

⁴ Wet van 12 juni 1992 tot bekrachtiging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, gecoördineerd op 10 april 1992 (B.S., 30.07.1992)

⁵ Basisbedrag, te indexerende.

⁶ Het zinsdeel "of volgens een gelijkaardige wetgeving in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte" werd ingevoegd bij art. 13, i) van de wet van 22 december 2009 houdende fiscale en diverse bepalingen (B.S., 31.12.2009).

5°bis. van nieuwe onroerende goederen als bedoeld in artikel 471, § 3, waarvoor voor de eerste maal, overeenkomstig artikel 472, § 2, een kadastraal inkomen werd vastgesteld na 1 januari 1998 en voor 1 januari 2008;

6°. onroerende goederen die onder de toepassing van het bosdecreet van 13 juni 1990 vallen en die overeenkomstig artikel 16 van dat decreet als milieubeschermd bos werden erkend of die overeenkomstig artikel 22 van dat decreet als bosreservaat werden erkend of aangewezen of die overeenkomstig artikel 42 van dat decreet erkend werden voor de productie van bosbouwkundig teeltmateriaal;

7°. van de onroerende goederen met een maximale vloeroppervlakte van 15 aren waarvan minstens 50 % wordt gebruikt voor het uitoefenen van een kleinhandel of voor het bedrijf van een ambachtsman die rechtstreeks in contact staat met het publiek en, op grond van een geldige stedenbouwkundige vergunning, verbouwd worden tot een woning bestemd voor de huisvesting van een gezin of alleenstaande;

8°. van de onroerende goederen die aanleiding geven tot een verhoogd kadastraal inkomen ingevolge de uitvoering van renovatiewerkzaamheden, vermeld in artikel 2, § 1, eerste lid, 18°, van de Vlaamse Wooncode, alsmede sloopwerkzaamheden gevolgd door vervangingsbouw;

[9° van de als monument beschermde onroerende goederen of delen van dergelijke onroerende goederen die de Vlaamse Regering in erfpacht heeft gegeven of in volle eigendom heeft afgestaan aan een openmonumentenvereniging als vermeld in artikel 1, 11°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten.]

In afwijking van het eerste lid, 4°, wordt de vrijstelling slechts verleend, hetzij voor nieuwe onroerende goederen waarvoor voor de eerste maal een kadastraal inkomen werd vastgesteld, hetzij voor het gedeelte dat het per 1 januari 1998 vastgestelde kadastraal inkomen overschrijdt voor nieuwe onroerende goederen die na 1 januari 1998 aanleiding hebben gegeven tot een verhoogd kadastraal inkomen in vergelijking tot het kadastraal inkomen per 1 januari 1998, voor de belastingplichtige die behoort tot een doelgroep waarvoor de Vlaamse Regering, overeenkomstig artikel 16, § 2, van het decreet van 2 april 2004 tot vermindering van de uitstoot van broeikasgassen in het Vlaamse Gewest door het bevorderen van het rationeel energiegebruik, het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en de toepassing van flexibiliteitsmechanismen uit het Protocol van Kyoto, een ontwerp van energiebeleidsovereenkomst heeft voorgelegd aan het Vlaams Parlement, en deze belastingplichtige die overeenkomst niet heeft ondertekend of niet naleeft.

Komen voor toepassing van het eerste lid, 4° en 5°, niet in aanmerking de nieuwe onroerende goederen die geplaatst worden in industriële, nijverheids-, of handelsgebouwen die overeenkomstig het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996 in overtreding zijn inzake de bouwvergunning.

De onder 1°, 1°bis, 2° en 3° bedoelde vrijstelling wordt evenzeer verleend wanneer het betreffend onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een financiering door middel van financiële leasing of huurkoop met uitgestelde eigendomsoverdracht voor de duur van de overeenkomst. Onder deze overeenkomsten worden zowel de leasingovereenkomsten zoals omschreven in artikel 44, § 3, 2), b, van het BTW-Wetboek, als de leasingovereenkomsten die beantwoorden aan de omschrijving opgenomen in de uitvoeringsbesluiten van het Wetboek van Vennootschappen, begrepen.

Komen voor toepassing van het eerste lid, 8°, in aanmerking de onroerende goederen die opgenomen zijn in de inventaris van de verwaarloosde gebouwen en/of woningen of van de ongeschikte en/of onbewoonbare woningen met toepassing van hoofdstuk VIII, afdeling 2, van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996.

De in het eerste lid, 7° en 8°, bedoelde vrijstellingen worden slechts verleend op aanvraag van de belanghebbende, kunnen niet worden samengevoegd en zijn overdraagbaar op de rechtsoptvolger. De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten waaronder deze vrijstellingen dienen te worden aangevraagd.

De in het eerste lid, 7°, bedoelde vrijstelling wordt verleend voor een periode van drie jaar, te rekenen vanaf het aanslagjaar volgend op het jaar van effectieve bewoning zoals blijkt uit de inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

De in het eerste lid, 8°, bedoelde vrijstelling wordt slechts verleend voor het gedeelte dat het vóór de aanvang van de renovatiewerkzaamheden vastgesteld kadastraal inkomen overschrijdt. De vrijstelling geldt voor een periode van vijf jaar, te rekenen vanaf het aanslagjaar waarin het verhoogd kadastraal inkomen als grondslag van de onroerende voorheffing dient.

.....⁷

⁷ Dit artikel werd vervangen bij art. 38 van de wet van 6 juli 1994 (*B.S.*, 16 juli 1994), met ingang van het aanslagjaar 1992 (art. 91).

Voor wat betreft lid 1, werden volgende aanpassingen aangebracht:

- 1°bis werd ingevoegd bij art. 90, 1° van het decreet van 22 december 1993 (*B.S.*, 29 december 1993), met ingang van 1 januari 1994 (art. 109);
- 2° werd gewijzigd bij art. 39 van de wet van 22 december 1998 (*B.S.*, 15 januari 1999), met ingang van het aanslagjaar 1993 (art. 80, § 23);
- 4° werd ingevoegd bij art. 11 van het decreet van 19 december 1997 (*B.S.*, 30 december 1997 (tweede uitg.)), met ingang van 1 januari 1998 (art. 32) en vervangen bij art. 3, § 1 van het decreet van 23 mei 2008 (*B.S.*, 13 juni 2008), met ingang van het aanslagjaar 2009 (art. 17);
- 5° werd ingevoegd bij art. 11 van het decreet van 19 december 1997 (*B.S.*, 30 december 1997 (tweede uitg.)), met ingang van 1 januari 1998 (art. 32) en vervangen bij art. 3, § 1 van het decreet van 23 mei 2008 (*B.S.*, 13 juni 2008), met ingang van het aanslagjaar 2009 (art. 17);
- 5°bis werd ingevoegd bij art. 3, § 1 van het decreet van 23 mei 2008 (*B.S.*, 13 juni 2008), met ingang van het aanslagjaar 2009 (art. 17);
- 6° werd ingevoegd bij art. 82 van het decreet van 18 mei 1999 (*B.S.*, 23 juli 1999) en vernummerd bij art. 56 van het decreet van 20 december 2002 (*B.S.*, 31 december 2002 (vierde uitg.)), met ingang van aanslagjaar 2003 (art. 75, 3°);
- 7° werd ingevoegd bij art. 54 van het decreet van 20 december 2002 (*B.S.*, 31 december 2002 (vierde uitg.)), met ingang van aanslagjaar 2003 (art. 75, 3°);
- 8° werd ingevoegd bij art. 54 van het decreet van 20 december 2002 (*B.S.*, 31 december 2002 (vierde uitg.)), met ingang van aanslagjaar 2003 (art. 75, 3°) en gewijzigd bij art. 7.2.4 van het decreet van 27 maart 2009 (*BS* 15 mei 2009 (ed. 1)), met ingang van 1 september 2009 (art. 7.5.1).
- 9° werd ingevoegd bij decreet van 23 december 2010 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2011 (*B.S.*, 31 december 2010), met ingang van het aanslagjaar 2011 (art. 88).

Lid 2 werd ingevoegd bij art. 11 van het decreet van 19 december 1997 (*B.S.*, 30 december 1997 (tweede uitg.)), met ingang van 1 januari 1998 (art. 32) en vervangen bij art. 3, § 2 van het decreet van 23 mei 2008 (*B.S.*, 13 juni 2008), met ingang van het aanslagjaar 2009 (art. 17).

Lid 3 werd ingevoegd bij art. 11 van het decreet van 19 december 1997 (*B.S.*, 30 december 1997 (tweede uitg.)), met ingang van 1 januari 1998 (art. 32)

Uittreksel uit het Koninklijk besluit van 27 augustus 1993 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992

(Belgisch Staatsblad 13.09.1993)

AFDELING XX. Aftrek van uitgaven voor onderhoud en restauratie van beschermde onroerende goederen.

(opschrift en inleidende bepaling gewijzigd door het K.B. van 16 oktober 2000 (B.S., 9.11.2000))

Art. 55. § 1. Voor de toepassing van artikel 104, 8°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 :

1° worden beschouwd als uitgaven voor onderhoud en restauratie van voor het publiek toegankelijke gebouwde onroerende goederen, delen van gebouwde onroerende goederen of landschappen en die beschermd zijn overeenkomstig de wetgeving op het behoud van Monumenten en Landschappen of een gelijkaardige wetgeving in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte, de uitgaven die met een voorafgaande toelating van de bevoegde overheid zijn gedaan om die goederen of delen ervan in stand te houden, in hun vroegere staat te herstellen of om ze te valoriseren op historisch, artistiek, wetenschappelijk of esthetisch vlak;

2° worden diezelfde goederen of delen ervan beschouwd voor het publiek toegankelijk te zijn wanneer zij als zodanig erkend zijn door de bevoegde overheid.

§ 2. Belastingplichtigen die om de toepassing van het voormeld artikel 104, 8°, verzoeken, moeten de volgende documenten ter beschikking van de Federale Overheidsdienst Financiën houden :

a) het beschermingsbesluit van het betreffende onroerend goed en de beslissing waarbij de toegankelijkheid ervan overeenkomstig § 1, 2°, is erkend;

b) de facturen en de betalingsbewijzen van de onderhouds- of restauratiewerken en een attest van de bevoegde overheid blijkens hetwelk die werken stroken met haar toelating vermeld in § 1, 1°;

c) een verklaring op eer die vermeldt of voor de onderhouds- of restauratiewerken subsidies zijn toegezegd, toegekend of betaald en, in bevestigend geval, het bedrag ervan.⁸

Lid 4 werd ingevoegd bij art. 90, 2° van het decreet van 22 december 1993 (B.S., 29 december 1993), met ingang van 1 januari 1994 (art. 109) en gewijzigd bij art. 22 Decr. VI. Parl. 19 december 2008 (B.S., 29 december 2008 (eerste uitg.)), met ingang van 1 januari 2008 (art. 96).

Leden 5 tot 7 werden ingevoegd bij art. 55 van het decreet van 20 december 2002 (B.S., 31 december 2002 (vierde uitg.)), met ingang van aanslagjaar 2003 (art. 75, 3°).

⁸ Dit artikel werd laatst gewijzigd bij art. 1 van het Koninklijk Besluit van 21 februari 2011 tot wijziging van het KB/WIB 92 met betrekking tot de aftrek van uitgaven voor onderhoud en restauratie van beschermde onroerende goederen en de erkenning van instellingen die in aanmerking komen om giften te ontvangen (B.S., 25.02.2011).

Wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreten van 14 juli 1993, 6 juli 1994 en 16 april 1996⁹

(Belgisch Staatsblad: 05.09.1931, 09.09.1993, 23.09.1994 en 21.05.1996)

HOOFDSTUK I. ONROERENDE GOEDEREN

Eerste Afdeling: Monumenten en gebouwen

Art. 4. Wanneer er voor een gerangschikt gebouw of monument zou gevaar bestaan voor verval of zware beschadiging, zo het in het bezit blijft van zijn eigenaar, mag de Koning, op aanvraag of na advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, machtiging verlenen tot onteigening ten algemenen nutte, hetzij door de Staat, hetzij door de gemeente.
(...)

Art. 5. Tenzij door de betrokken partijen anders werd overeengekomen, geldt elke onteigening, gedaan krachtens (de) artikel(en) 2 en) 4, voor het gehele monument of gebouw, al werd dit slechts voor een deel gerangschikt en bovendien voor het terrein dat er bij behoort.

Art. 16. Het verbod van reclamepanelen of gelijk welke publiciteit aan te brengen, hetzij op een gerangschikt monument of gebouw, ..., sluit alle aanspraak op vergoeding uit.

*

Nota:

a. Artikel 5 van het decreet van 14 juli 1993 tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972:

Art. 5. De onder de bij de inwerkingtreding van dit decreet geldende regeling van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, begonnen procedures tot rangschikking worden overeenkomstig deze regeling voortgezet.

De besluiten tot rangschikking genomen met toepassing van dezelfde wet behouden hun rechtskracht tot zij met toepassing van dit decreet worden gewijzigd of opgeheven.

b. Artikel 43, § 2, van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen:

Art. 43. § 2. De onder het stelsel van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij de decreten van 13 juli 1972 en 14 juli 1993, begonnen procedures tot bescherming als landschap worden voortgezet overeenkomstig bedoelde wet.

De beschermingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij de decreten van 13 juli 1972 en 14 juli 1993, behouden hun rechtskracht tot zij

⁹ Van deze wet zijn enkel nog de bepalingen van artikel 4, eerste lid, 5 en 16 van kracht, en alleen voor monumenten.

overeenkomstig dit decreet worden gewijzigd of opgeheven. Ten aanzien van deze beschermingsbesluiten gelden alle gevolgen die dit decreet verbindt aan de besluiten, (...).

Voor beschermingsbesluiten, genomen met toepassing van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij de decreten van 13 juli 1972 en 14 juli 1993, wordt de lijst van de kadastrale percelen met eigendomstoestand, gelijkgesteld aan het plan.

De bepaling van het vorige lid doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om de rechtsgeldigheid te betwisten van individuele rechtshandelingen, gesteld met toepassing van de wet van 7 augustus 1931, voor zover de betwisting in rechte is opgeworpen voor de bekendmaking van het decreet van 21 december 2001 tot wijziging van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen.¹⁰

¹⁰ Dit artikel werd hernoemd door art. 2, § 1 van het Decreet van 13 februari 2004 houdende maatregelen tot behoud van erfgoedlandschappen (*B.S.*, 18 maart 2004). §2, al. 2 werd gewijzigd en aangevuld door art. 11 van het Decreet van 21 december 2001 tot wijziging van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen (1) (*B.S.*, 19 februari 2002).

Decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012¹¹

(Belgisch Staatsblad 22.04.1976, 29.12.1992, 05.04.1995, 30.12.1995, 26.01.1999, 8.06.1999, 8.12.2001, 23.02.2004, 09.06.2004, 07.06.2006, 15.05.2009 en 6.06.2012)

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Dit decreet regelt de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van in het Nederlandse taalgebied gelegen monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Art. 2. Dit decreet verstaat onder:

- 1° het agentschap : de entiteit die door de Vlaamse Regering belast wordt met taken van beleidsuitvoering inzake onroerend erfgoed ;
- 2° monument: een onroerend goed, werk van de mens of van de natuur of van beide samen, dat van algemeen belang is omwille van zijn artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde, met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen;
- 3° stads- of dorpsgezicht:
 - een groepering van één of meer monumenten en/of onroerende goederen met omgevende bestanddelen, zoals onder meer beplantingen, omheiningen, waterlopen, bruggen, wegen, straten en pleinen, die vanwege haar artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde van algemeen belang is;

¹¹ Het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten werd gewijzigd door:

- het decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993 waarbij art. 11, § 8, werd vervangen en een § 9 werd toegevoegd;
- het decreet van 22 februari 1995 tot wijziging van het decreet van 3 maart 1976 waarbij onder meer art. 6 werd vervangen, art. 11, § 7, werd opgeheven, het opschrift van afdeling 1 van hoofdstuk IV werd vervangen, art. 10, § 2, art. 11, §§ 2, 5 en 6 werdengewijzigd ;
- decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996;
- het decreet van 8 december 1998 houdende diverse bepalingen naar aanleiding van de begrotingscontrole 1998 waarbij artikel 2, wordt gewijzigd;
- het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening waarbij art. 5, § 5, art. 11, §§ 2 en 3, en art. 17 worden opgeheven;
- het decreet van 7 december 2001 tot regeling van enkele gevolgen van de invoering van de euro in de Vlaamse regelgeving;
- het decreet van 21 november 2003 houdende wijziging van het decreet van 3 maart 1976 ...;
- het decreet van 30 april 2004 houdende wijziging van het decreet van 3 maart 1976 ...;
- het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid
- het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid

- de directe, er onmiddellijk mee verbonden visuele omgeving van een monument, bepaald in 2° van dit artikel, die door haar beeldbepalend karakter de intrinsieke waarde van het monument tot zijn recht doet komen dan wel door haar fysische eigenschappen de instandhouding en het onderhoud van het monument kan waarborgen;
- 4° voor bescherming vatbaar monument, stads- of dorpsgezicht: de onder 2 en 3 bedoelde monumenten en stads- of dorpsgezichten, die werden ingeschreven op de krachtens dit decreet daartoe aangelegde ontwerpen van lijst;
- 5° beschermde monumenten en stads- of dorpsgezichten de onder 2 en 3 bedoelde monumenten en stads- of dorpsgezichten, die met behoud van de toepassing van de bepaling van artikel 16, § 2, tweede lid, overeenkomstig dit decreet beschermd zijn;
- 6° Eigenaars en vruchtgebruikers: eigenaars en vruchtgebruikers volgens de gegevens van het kadaster.

HOOFDSTUK II. KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN.¹²

Art. 3. § 1. Er wordt een Vlaamse adviescommissie voor het onroerend, het archeologisch en het varend erfgoed en voor de heraldiek opgericht onder de benaming « Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen », hierna Koninklijke Commissie te noemen.
De Koninklijke Commissie verstrekt adviezen:

- 1° in de gevallen en rekening houdend met de termijn, bepaald in dit decreet en in het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, in het decreet van 21 december 1994 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies en gemeenten, in het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, in het decreet van 3 februari 1998 houdende vaststelling van het wapen van privépersonen en instellingen en in het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed;
- 2° op verzoek van de Vlaamse Regering of van de strategische adviesraad, opgericht bij het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, over een aangelegenheid die valt binnen het toepassingsgebied van voormelde decreten, binnen de door de aanvrager gestelde termijn;
- 3° uit eigen beweging aan de Vlaamse Regering of aan de strategische adviesraad, vermeld in 2°, over elke aangelegenheid die valt binnen het toepassingsgebied van voormelde decreten of over de coördinatie van de onroerende erfgoedzorg met andere beleidsvelden.
De adviezen aan de strategische adviesraad, vermeld in het tweede lid, of 3°, worden tegelijkertijd bezorgd aan de Vlaamse Regering.

§ 2. De Koninklijke Commissie bestaat uit een centrale commissie en uit vijf provinciale commissies met corresponderende leden, die de centrale commissie bijstaan in haar werkzaamheden.

De centrale commissie bestaat uit vijf afdelingen :

- 1° een afdeling Monumenten en Stads- en Dorpsgezichten;
- 2° een afdeling Landschappen;
- 3° een afdeling Archeologie;
- 4° een afdeling Varend Erfgoed;
- 5° een afdeling Heraldiek.

¹² Besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2004 betreffende de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheden en de werking van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaamse Gewest (B.S., 16.04.2004).

§ 3. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling, de organisatie en de werking van de Koninklijke Commissie, rekening houdend met de onderscheiden afdelingen, vermeld in § 2, tweede lid.

De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, vijf ondervoorzitters, de leden en de corresponderende leden. Ze zorgt voor het secretariaat van de centrale commissie en de vijf afdelingen en voor de nodige werkingsmiddelen¹³.

HOOFDSTUK III. RIJKSDIENST VOOR MONUMENTEN- EN LANDSCHAPSZORG.

Art. 4. (...)¹⁴

HOOFDSTUK IV. DE BESCHERMING VAN MONUMENTEN EN STADS- EN DORPSGEZICHTEN.

Afdeling 1. De ontwerpen van lijst van de voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Art. 5. § 1. De Vlaamse Regering stelt de ontwerpen van lijst van voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten vast. Deze ontwerpen van lijst vermelden de erfgoedwaarden die met het oog op de bescherming worden opgelegd.

§ 2. De ontwerpen van lijst worden:

- 1° met een aangetekende brief of tegen ontvangstbewijs ter advies voorgelegd aan (het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed) en aan de gemeenten en provincies in kwestie.¹⁵
De adviezen worden binnen zestig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte op de post of van het ontvangstbewijs, uitgebracht. Zo niet worden ze geacht gunstig te zijn;
- 2° bij de betrokken gemeentebesturen neergelegd voor het openen van een openbaar onderzoek en het opstellen van een proces-verbaal waarin de opmerkingen en bezwaren worden opgenomen. Bij voor bescherming vatbare stads- of dorpsgezichten wordt een bericht omtrent het openbaar onderzoek aangeplakt, zoals aangeduid op het plan bij het ontwerp van lijst. Het openbaar onderzoek gaat in uiterlijk veertien dagen te rekenen vanaf de datum van de neerlegging en duurt dertig dagen. Tijdens het openbaar onderzoek ligt het ontwerp van lijst en het dossier, dat een inhoudelijke beschrijving en evaluatie bevat, ter inzage bij de betrokken gemeente(n). Bij het verstrijken van de termijn wordt het openbaar onderzoek door de gemeente(n) afgesloten. Binnen vijftien dagen na het afsluiten zenden zij hun proces-verbaal over aan het agentschap.
Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn geopend openbaar onderzoek, kan de gouverneur van de betrokken provincie dit onderzoek organiseren. In dit geval gaat de termijn van het openbaar onderzoek in uiterlijk vijftien dagen te rekenen vanaf de datum van afgifte ter post van het bericht dienaangaande en duurt dertig dagen.
- 3° bij ter post aangetekende brief betekend aan de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers, zoals bekend bij de Administratie van de BTW, Registratie en

¹³ Deze bepaling werd volledig vervangen bij decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid (B.S., 7.06.2006).

¹⁴ Art. 4 werd opgeheven door art. 5 van het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid (B.S., 7.06.2006).

¹⁵ Artikel 5, § 2, 1 werd gewijzigd bij art. 2 van het Decreet van 11 mei 2012 houdende wijziging van diverse bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en wijziging van de regelgeving wat de opheffing van het agentschap Ruimtelijke Ordening betreft (B.S., 6.06.2012, inwerkingtreding op 16.06.2012).

Domeinen op de datum van het ontwerp van lijst. Zij kunnen hun opmerkingen en bezwaren indienen bij het agentschap binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening. Gedurende deze termijn ligt het dossier ter inzage op het agentschap.

4° bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

§ 3. De personen die overeenkomstig § 2, 3°, in kennis werden gesteld van het ontwerp van lijst, geven bij ter post aangetekende brief kennis aan de huurders of de bewoners van het ontwerp van lijst dat hun betekend werd, binnen tien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling, zoals bepaald in artikel 15 van dit decreet. In de betekening aan de in § 2, 3°, bedoelde personen wordt deze verplichting vermeld.

§ 4. De personen die overeenkomstig § 2, 3°, in kennis werden gesteld van het ontwerp van lijst, geven bij ter post aangetekende brief kennis van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand aan het agentschap, binnen tien dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 15 van dit decreet. In de betekening aan de in § 2, 3°, bedoelde personen wordt deze verplichting vermeld. De nieuwe eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers worden op hun beurt betekend overeenkomstig § 2.

§ 5. (...) ¹⁶

§ 6. Bij overdracht van een zakelijk recht van een op een ontwerp van lijst opgenomen monument, of van een in een stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed, moet de instrumenterende ambtenaar verplicht in de overdrachtsakte vermelden dat bedoeld onroerend goed opgenomen is op een ontwerp van lijst en deze overdracht meedelen aan het agentschap.

In voorkomend geval vermeldt de instrumenterende ambtenaar in de overdrachtsakte dat een in artikel 14, § 1, eerste lid, bedoeld proces verbaal werd opgemaakt en/of dat op het onroerend goed, ten gevolge van een definitieve rechterlijke beslissing, een verplichting rust om herstelmaatregelen uit te voeren of dat de rechterlijke beslissing werd uitgevoerd. ¹⁷

§ 7. Vanaf de betekening van het ontwerp van lijst zijn op de in het besluit vermelde onroerende goederen gedurende een termijn van maximaal twaalf maanden al de uitwerkselen van de bescherming voorlopig van toepassing. De termijn gaat in te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de in § 2, 1°, vermelde voorlegging. Voor de personen bedoeld in § 2, 3°, zijn al de uitwerkselen van de bescherming voorlopig van toepassing vanaf hun betekening tot de datum waarop de eerder vermelde termijn afloopt. De rechtsgevolgen gelden voor elke andere natuurlijke of rechtspersoon vanaf de publicatie in het Belgisch Staatsblad tot de datum waarop de eerder vermelde termijn afloopt. Die termijn kan, bij gemotiveerde beslissing van de Regering, éénmaal met ten hoogste zes maanden worden verlengd.

§ 8. De Vlaamse Regering kan, de Koninklijke Commissie gehoord, monumenten en stads- en dorpsgezichten van de ontwerpen van lijst schrappen.

Art. 6. De door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren hebben voor het onderzoek naar de waarden tot bescherming toegang tot de monumenten, stads- en dorpsgezichten, die op een ontwerp van lijst voorkomen, met uitzondering van de woningen en beroeps- en

¹⁶ Deze paragraaf werd opgeheven door artikel 167 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (B.S., 8.06.1999).

¹⁷ Gewijzigd bij decreet van 21 november 2003 (B.S., 23.02.2004)

bedrijfslokalen. Het proces-verbaal van beschrijving dat wordt opgemaakt, heeft bewijskracht tot het tegendeel bewezen is.

De leden van de Koninklijke Commissie hebben eveneens, voor het onderzoek naar de waarden tot bescherming, toegang tot de monumenten, stads- en dorpsgezichten, die op een ontwerp van lijst voorkomen, met uitzondering van de woningen en beroeps- en bedrijfslokalen.¹⁸

Afdeling 2. Besluit tot bescherming van een monument en stads- of dorpsgezicht.

Art. 7. De Vlaamse Regering, de Koninklijke Commissie gehoord, stelt het besluit tot definitieve bescherming van de op de ontwerp van lijst voorkomende monumenten en stads- en dorpsgezichten vast. Het besluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Het besluit vermeldt de algemene en eventueel specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud. De inschrijving op de ontwerpen van lijst vervalt van rechtswege indien de besluiten niet zijn genomen binnen de in artikel 5, § 7 bepaalde termijn.

Art. 8. § 1. Het besluit houdende bescherming als monument en/of stads- of dorpsgezicht wordt betekend aan de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers, zoals bekend bij de Administratie van de BTW, Registratie en Domeinen op de datum van het besluit.

§ 2. Het besluit tot bescherming van een stads- of dorpsgezicht bevat als bijlage een plan met de nauwkeurige aflijning van het beschermde gebied. Het vermeldt de bijzondere beperkingen die met het oog op de vrijwaring van de wezenlijke kenmerken van het beschermde monument, stads- of dorpsgezicht aan het eigendomsrecht worden gesteld.

§ 3. De personen die conform § 1 van dit artikel in kennis werden gesteld van het besluit, geven bij ter post aangetekende brief kennis aan de huurders of de bewoners van het besluit dat hun betekend werd, binnen tien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 15.

§ 4. De personen die conform § 1 van dit artikel in kennis werden gesteld van het besluit, geven bij ter post aangetekende brief kennis van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand aan het agentschap, binnen tien dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 15.

Art. 9. Het besluit waarbij het monument of stads- of dorpsgezicht in bescherming wordt genomen, heeft verordenende kracht. Er mag alleen worden van afgeweken in de door dit decreet bepaalde gevallen en vormen.

De Vlaamse Regering besluit, de Koninklijke Commissie gehoord, tot het opheffen of wijzigen van het besluit tot bescherming van een monument of stads- of dorpsgezicht.

Afdeling 3. Register van beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Art. 10. § 1. Het agentschap houdt voor elke gemeente een register bij van beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten. De Minister stelt de inrichting van het register vast.

§ 2. Afschriften van het register berusten voor kosteloze inzage bij het agentschap, het provinciebestuur, het gemeentebestuur elk voor hun ambtsgebied. Eenieder kan zich op zijn kosten uittreksels uit het register doen verstrekken.

¹⁸ Ingevoegd bij decreet van 21 november 2003 (B.S., 23.02.2004)

§ 3. De bij besluit beschermde monumenten komen in aanmerking voor het aanbrengen van een herkenningsteken. De Vlaamse Regering bepaalt, de Koninklijke Commissie gehoord, het model van dit herkenningsteken.

Afdeling 4. Beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Art. 11. § 1. De eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed, zijn ertoe gehouden, door de nodige instandhoudings- en onderhoudswerken, het in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.¹⁹

§ 2. (...) ²⁰

§ 3. (...) ²¹

§ 4. Werken kunnen niet worden aangevat zonder voorafgaande machtiging.²¹

Indien voor de werken betreffende beschermde monumenten geen stedenbouwkundige vergunning vereist is, wordt de machtiging verleend door het agentschap.

Werken betreffende niet als monument beschermde constructies binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist is, worden gemeld aan het college van burgemeester en schepenen. Deze melding wordt in voorkomend geval geïntegreerd in de stedenbouwkundige melding, vermeld in artikelen 94 en 96, § 1, eerste lid, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. De werken mogen worden aangevat vanaf de twintigste dag na de datum van de melding, behoudens indien het college van burgemeester en schepenen aan de aanmelder voordien een schrijven betekent waarin geoordeeld wordt dat de aangemelde werken van aard zijn om de wezenlijke eigenschappen van het beschermde geheel te verstoren. In dat geval kunnen de werken slechts worden aangevat nadat het agentschap zijn machtiging heeft verleend. De melding en het eventuele schrijven van het college van burgemeester en schepenen geschieden per beveiligde zending, te weten een aangetekend schrijven, een afgifte tegen ontvangstbewijs of enige andere door de Vlaamse Regering toegelaten betekeniswijze waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld.

Indien voor de werken betreffende beschermde monumenten of niet als monument beschermde constructies binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht een stedenbouwkundige vergunning vereist is, wordt de machtiging verleend in de stedenbouwkundige vergunning. Het advies van het agentschap aan het vergunningverlenende bestuursorgaan vermeldt in dat geval op bindende wijze of dat bestuursorgaan de machtiging al dan niet mag verlenen.

De Vlaamse Regering wijst de werken aan die onder de toepassing van deze paragraaf vallen. Zij bepaalt de inwerkingtreding van de meldingsprocedure, vermeld in het derde lid. Tot die inwerkingtredingsdatum wordt voor de werken, vermeld in het derde lid, rechtstreeks een machtiging bij het agentschap aangevraagd. De Vlaamse Regering kan nadere formele regelen bepalen voor de toepassing van de meldingsprocedure, vermeld in het derde lid.²²

¹⁹ Besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (*B.S.*, 17 november 1993)

²⁰ Artikel 11, §§ 2 en 3 werden opgeheven door artikel 167 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (*B.S.*, 8.06.1999).

²¹ Gewijzigd bij decreet van 21 november 2003 (*B.S.*, 23.02.2004)

²² §4, leden 2, 3,4 en 5 werden ingevoegd bij art. 98, 1° van het decreet van 27 maart 2009 (*B.S.*, 15.05.2009, inwerkingtreding op 01.09.2009).

§ 4/1. Indien het agentschap de aanvraag voor een machtiging voor machtigingsplichtige werken waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist is, afwijst, dan kan de aanvrager een georganiseerd administratief beroep instellen bij de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering wint over het beroepschrift het advies in van een door haar samengestelde expertencommissie, die bestaat uit één vaste voorzitter-jurist, twee vaste experts op het vlak van het onroerend erfgoed en twee commissieleden die worden aangewezen in functie van de aard van het betrokken onroerend erfgoed en/of de aard van de betrokken werken. De hoedanigheid van commissielid is onverenigbaar met het lidmaatschap van een wetgevende vergadering, een provincieraad, een gemeenteraad, een districtsraad of een raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

De Vlaamse Regering neemt op grond van het advies van de expertencommissie een beslissing over het beroepschrift. Zij onderzoekt de zaak in haar volledigheid en besluit tot de toekenning of tot de weigering van de machtiging.

De Vlaamse Regering regelt de inwerkingtreding van de procedure, vermeld in deze paragraaf. Zij neemt alle besluiten die nodig zijn voor de operationalisering ervan.

§ 4/2. Indien de deputatie zich dient uit te spreken over een administratief beroep tegen een beslissing houdende de toekenning of de weigering van een stedenbouwkundige vergunning, dan wint zij het advies in van de expertencommissie, vermeld in § 4/1, tweede lid, indien het beroepschrift middelen opwerpt tegen het advies van het agentschap, vermeld in § 4, vierde lid. De deputatie kan in haar beroepsbeslissing een beslissing nemen over de toekenning of de weigering van de machtiging, in zoverre zij op dat punt het advies van de expertencommissie overneemt.

De proceduretermijnen die door het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening worden bepaald voor de behandeling van beroepsdossiers door de deputatie, worden geschorst vanaf de betekening van de adviesvraag aan de expertencommissie tot en met de betekening van het advies van de expertencommissie aan de deputatie.

De Vlaamse Regering regelt de inwerkingtreding van de procedure, vermeld in deze paragraaf. Zij neemt alle besluiten die nodig zijn voor de operationalisering ervan.

§ 4/3. De Raad voor vergunningsbetwistingen kan bij het behandelen van jurisdictionele beroepen over beslissingen houdende de toekenning of de weigering van een stedenbouwkundige vergunning het niet-bindend advies inwinnen van de expertencommissie, vermeld in § 4/1, tweede lid, in zoverre het verzoekschrift middelen opwerpt inzake de toekenning of de weigering van een machtiging.²³

§ 5. De Vlaamse Regering stelt algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud vast.²⁴

§ 6. Bij overdracht van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- en dorpsgezicht gelegen onroerend goed moet de instrumenterende ambtenaar in de overdrachtsakte vermelden dat bedoeld monument of onroerend goed beschermd is.

De instrumenterende ambtenaar deelt deze overdracht mee aan het agentschap.

In voorkomend geval vermeldt de instrumenterende ambtenaar in de overdrachtsakte dat een in artikel 14, § 1, eerste lid, bedoeld proces-verbaal werd opgemaakt en/of dat op het onroerend

²³ §4/1, §4/2 en §4/3 werden ingevoegd bij art. 98, 2° van het decreet van 27 maart 2009 (B.S., 15.05.2009; inwerkingtreding op 1.09.2009).

²⁴ idem als voetnoot 14

goed, ten gevolge van een definitieve rechterlijke beslissing, een verplichting rust om herstelmaatregelen uit te voeren of dat de rechterlijke beslissing werd uitgevoerd.^{25 26}

§ 7. (...)

§ 8. Wanneer werken van instandhouding of herstel nodig zijn om de artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde van een beschermd monument te bewaren, verlenen het Vlaamse Gewest, de betrokken provincie en de betrokken gemeente hun bijdrage in de kosten van die werken, onder de voorwaarden en in de verhoudingen die de Vlaamse Regering vaststelt.^{27 28 29}

Het Vlaamse Gewest kan via meerjarige subsidiëringsovereenkomsten een bijdrage leveren in de kosten van langdurige en grote werken, onder de voorwaarden, bepaald krachtens het eerste lid. De kredieten die binnen een meerjarige subsidiëringsovereenkomst worden ingezet, worden vastgelegd op jaarbasis.³⁰

(...)³¹

§ 9. Binnen de kredieten die hiervoor op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap zijn uitgetrokken, kan voor de onderhoudswerken waarvan de noodzaak bewezen is, een financiële

²⁵ Artikel 16 van het decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 (B.S., 31.12.2003) – Hoofdstuk XIII – Vererfpachting en eigendomsoverdracht, bepaalt: “In afwijking van de wet van 31 mei 1923 betreffende de vervreemding van onroerende domeingoederen, van toepassing verklaard op het Vlaamse Gewest bij artikel 22 van het decreet van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, kan de Vlaamse Regering als monument beschermde monumenten en de erbij horende goederen en terreinen die ze in eigendom heeft in erfpacht geven of in volle eigendom afstaan aan de Stichting Vlaams Erfgoed of aan de provincie of stad of gemeente waar ze gelegen zijn.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd het bedrag te bepalen van de jaarlijkse canon of van de vergoeding voor de afstand van de eigendom.

²⁶ Zie in dit verband: art. 15, § 4

²⁷ Bij de afrekening van een toegekende restauratiepremie, zoals bedoeld in artikel 11, § 8, neemt ingevolge art. 71 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996, de premienemer de meer- en bijwerken te zijner laste voor zover het bedrag van de eindafrekening hoger is dan dat waarop de premie is berekend en voor zover de kosten voor deze meer- en bijwerken niet zouden zijn gecompenseerd door minwerken.

Indien het eindbedrag der werken lager ligt dan dat waarop de premie is berekend, wordt de premie naar verhouding vermindert. Deze bepaling heeft uitwerking met ingang van 5 juni 1991, voor zover de werken definitief beëindigd zijn of ter kennis zijn gebracht van het Vlaams Gewest vóór 1 januari 1996.

²⁸ Besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 20 september 2002 (B.S., 19 januari 2002).

²⁹ Decreet van 8 december 1998 houdende diverse bepalingen naar aanleiding van de begrotingscontrole 1998 (B.S., 26 januari 1999, zoals gewijzigd bij decreet van 8 december 2000):

Art. 1. Met ingang van 1 april 1995 kunnen restauratiepremies, als bedoeld in artikel 11, § 8, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, toegekend worden voor werken aan beschermde monumenten toebehorende aan de NV Mijnen en rechtsopvolgers.

In geval van vervreemding van deze monumenten, dienen de premies niet te worden terugbetaald.

Art. 2. § 1. Voor de toekenning van een restauratiepremie voor werken uitgevoerd door regionale en lokale besturen, wordt onverminderd de wet-, decreet- en regelgeving inzake het administratief toezicht, de inschrijving goedgekeurd door het opdrachtgevend bestuur. Wanneer dit bestuur de opdracht niet toewijst aan de laagste regelmatige bidder, kan de Vlaamse Regering het bedrag van de premies vaststellen op basis van de inschrijving van de laagst regelmatige bieding.

§ 2. De Vlaamse Regering kan bij de toekenning van een restauratiepremie, onverminderd de wet van 24 december 1993 op de overheidsopdrachten en haar uitvoeringsbesluiten, met het oog op een doelmatige en resultaatgerichte aanwending van haar begrotingskredieten, de duurzame kwaliteit van de restauratiewerken, de bevordering van het vakmanschap, het stimuleren van de tewerkstelling en de herbesteding en ontsluiting van de monumenten, voorwaarden opleggen inzake de wijze waarop de restauratiewerken geconcipeerd en gegund worden.

³⁰ § 8, tweede lid werd ingevoegd bij art. 98, 3° van het decreet van 27 maart 2009 (B.S., 15.05.2009, inwerkingtreding op 01.09.2009).

³¹ Artikel 11, § 8, tweede lid wordt opgeheven door art. 72 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996 (B.S., 30.12.1995).

bijdrage worden verleend aan de eigenaar, houder van zakelijke rechten of huurder die opdrachtgever is en de kosten ervan draagt onder voorwaarden en in de verhoudingen die de Vlaamse Regering vaststelt.³²

Het Vlaams Gewest kan in de vorm van onderhoudsenveloppes een bijdrage leveren in de kosten voor de uitvoering van meerjarenonderhoudsplannen onder de voorwaarden die de Vlaamse Regering vaststelt.

Voor de toepassing van dit decreet worden beschouwd als onderhoudswerken:

- 1° werkzaamheden die de Vlaamse Regering als zodanig beschouwt met het oog op duurzaam behoud, op het voorkomen van verval en de dringende instandhouding van beschermde monumenten;
- 2° werkzaamheden aan kenmerkende erfgoedelementen die niet als monument zijn beschermd in beschermde stads- en dorpsgezichten;
- 3° onderhoudsbevorderend gebruik van als monument beschermd erfgoed;
- 4° werkzaamheden voor de herwaardering van bijzondere erfgoedkenmerken van beschermde stads- en dorpsgezichten, die er de eigenheid van bepalen, met inbegrip van het opstellen van een herwaarderingsplan;
- 5° werkzaamheden aan kleinere onroerende erfgoedelementen; dat zijn onroerende goederen die kleinere culturele erfgoedelementen vormen, al dan niet gelegen zijn in een beschermd landschap of beschermd stads- of dorpsgezicht, die al dan niet deel uitmaken van een niet als monument beschermd groter onroerend goed en die waardevol zijn vanuit artistiek, landschappelijk, historisch, wetenschappelijk, industrieel-archeologisch, volkskundig of ander sociaal-cultureel oogpunt.³³

§ 10. Met ingang van 1994 stelt de Vlaamse Regering de voorwaarden vast voor het toekennen van een Vlaamse Monumentenprijs.

§ 11. Indien het Vlaamse Gewest respectievelijk de Vlaamse Gemeenschap vanuit diverse functionele begrotingen bijdragen levert in de kosten voor langdurige en grote renovatiewerken, vermeld in § 8, en/of langdurige en grote onderhoudswerken, vermeld in § 9, dan kan vanuit de functionele begroting inzake onroerend erfgoed een bijzondere renovatie- en/of onderhoudsbijdrage worden toegekend. Die bijdrage wordt toegekend op grond van jaarlijks vastgelegde kredieten en in het kader van een meerjarig samenwerkingsprotocol, gesloten tussen de betrokken diensten van de Vlaamse overheid.³⁴

Art. 12. Nieuwe erfdienstbaarheden van openbaar nut kunnen alleen bij beslissing van de Vlaamse Regering op een beschermd monument of op een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed worden gevestigd.

³² Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads-en dorpsgezichten (*B.S.*, 29.12.2004).

³³ §§ 9 en 10 werden gewijzigd, respectievelijk ingevoegd bij decreet van 21 november 2003 (*B.S.*, 23.02.2004).

³⁴ §11 werd opnieuw ingevoegd bij art. 98, 4° van het decreet van 27 maart 2009 (*B.S.*, 15.05.2009, inwerkingtreding op 1.09.2009).

Art. 12/1. De Vlaamse Regering stelt een inventaris van het bouwkundig erfgoed vast onder de vorm van een systematische oplijsting per gemeente, waarbij per opgenomen constructie of gezicht een beknopte wetenschappelijke beschrijving wordt gevoegd. De inventaris wordt beschikbaar gesteld in boekvorm of in een beveiligd gedigitaliseerd bestand.

Art. 12/2. § 1. Een stedenbouwkundige vergunning voor het slopen van als bouwkundig erfgoed geïnventariseerde constructies kan slechts worden afgeleverd na een algemene onroerenderfgoedtoets, in zoverre de constructie niet reeds is opgenomen in de databank van het beschermd erfgoed.

De algemene onroerenderfgoedtoets sorteert de gevolgen als omschreven in artikelen 119 en 120 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. De toets is onderworpen aan de algemene procedurevoorschriften en termijnregelingen die gelden voor de binnen de stedenbouwkundige vergunningsprocedure verplicht in te winnen adviezen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regelen betreffende de algemene onroerenderfgoedtoets.

§ 2. De bepaling van § 1 heeft eerst uitwerking ten aanzien van sloopaanvragen die vanaf de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering, vermeld in § 1, derde lid, betekend worden bij het vergunningverlenend bestuursorgaan, oordelend in eerste administratieve aanleg.

HOOFDSTUK V. HANDHAVING

Art. 13. § 1. Volgende personen worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijf jaar en een geldboete van 26 tot 10.000 euro of met één van die straffen:

- 1° éénieder die aan een voor bescherming vatbaar of definitief beschermd monument of in een voor bescherming vatbaar of definitief beschermd stads- of dorpsgezicht werken uitvoert of handelingen stelt die strijdig zijn met de bepalingen van het besluit dat overeenkomstig artikel 5, §1, of artikel 7 van dit decreet is genomen;
- 2° éénieder die aan een voor bescherming vatbaar of definitief beschermd monument of in een voor bescherming vatbaar of definitief beschermd stads- of dorpsgezicht werken uitvoert of handelingen stelt die strijdig zijn met de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud, die overeenkomstig artikel 11, §5 door de Vlaamse Regering zijn vastgesteld;
- 3° de eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder of vruchtgebruiker die verzuimt de overeenkomstig artikel 5, §7, en 11, §1, bepaalde voorschriften na te leven;
- 4° éénieder, met inbegrip van de gebruiker en de persoon die dieren onder zijn hoede heeft, die een voor bescherming vatbaar of definitief beschermd monument of een goed, gelegen in een voor bescherming vatbaar of definitief beschermd stads- of dorpsgezicht, ontsiert, beschadigt of vernielt;

³⁵ Hoofdstuk IV/1, bestaande uit artikelen 12/1 en 12/2, werd ingevoegd door art. 98,4° van het decreet van 27 maart 2009 (B.S., 15.05.2009, inwerkingtreding op 01.09.2009).

³⁶ Zie ook B.Vl. Reg. 2 juli 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen, wat betreft aanvragen die de sloop van gebouwen of constructies omvatten opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed (B.S., 4.08.2010).

- 5° éénieder die zonder de in artikel 11, §4, voorgeschreven machtiging, of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, werken uitvoert of handelingen stelt aan een beschermd monument of aan een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed;
- 6° éénieder die werken of handelingen voortzet in strijd met een bevel tot stillegging of een beschikking in kort geding;
- 7° de instrumenterende ambtenaar die verzuimt, bij overdracht van een monument dat op een ontwerp van lijst is opgenomen of van een beschermd monument, of bij overdracht van een onroerend goed gelegen in een op een ontwerp van lijst opgenomen stads- of dorpsgezicht of beschermd stads- of dorpsgezicht in de overdrachtsakte te vermelden dat genoemd monument of onroerend goed in een ontwerp van lijst is opgenomen of beschermd werd, en/of verzuimt in de overdrachtsakte te vermelden dat een in artikel 14, §1, eerste lid, bedoeld proces-verbaal werd opgemaakt en/of dat op het onroerend goed, ten gevolge van een definitieve rechterlijke beslissing, een verplichting rust om herstelmaatregelen uit te voeren of dat de rechterlijke beslissing werd uitgevoerd;
- 8° de eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder of vruchtgebruiker die nalaat de mededeling aan de huurders of bewoners, pachters of gebruikers te doen overeenkomstig artikel 5, §3, en 8, §3, van dit decreet, of die nalaat het agentschap op de hoogte te brengen overeenkomstig artikel 5, §4, en 8, §4, van dit decreet;
- 9° de betrokkene die nalaat de herstelmaatregelen vermeld in de in §1, 7°, bedoelde overdrachtsakte uit te voeren.

§ 2. De in §1 bedoelde straffen bestaan minimaal uit een gevangenisstraf van vijftien dagen en een geldboete van 50 euro of één van deze straffen alleen:

- 1° indien de misdrijven bedoeld in §1, gepleegd worden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of door personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden, bij de uitoefening van hun beroep;
- 2° indien een nieuwe overtreding wordt begaan binnen de twee jaar na een vorig vonnis of arrest dat een veroordeling bevat wegens één van de bedoelde misdrijven en kracht van gewijsde heeft verkregen.

§ 3. De rechtspersonen die de in artikel 13, §1, bedoelde misdrijven begaan, worden gestraft met één of meer van de volgende straffen:

- 1° geldboete van 26 tot 10.000 euro;
- 2° bijzondere verbeurdverklaring; de bijzondere verbeurdverklaring uitgesproken ten aanzien van publiekrechtelijke rechtspersonen kan enkel betrekking hebben op goederen die vatbaar zijn voor burgerlijk beslag;
- 3° bekendmaking of verspreiding van de beslissing;
- 4° sluiting van één of meer inrichtingen, met uitzondering van de inrichtingen waar werkzaamheden worden verricht die behoren tot een opdracht van openbare dienstverlening;
- 5° verbod een werkzaamheid te verrichten die deel uitmaakt van het maatschappelijk doel, met uitzondering van werkzaamheden die behoren tot een opdracht van openbare dienstverlening;
- 6° ontbinding, die evenwel niet kan worden uitgesproken tegen publiekrechtelijke rechtspersonen.”

Art. 14. § 1. Onverminderd de bevoegdheden van de burgemeesters en de agenten en officieren van gerechtelijke politie zijn de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren

bevoegd om de inbreuken op de bepalingen, die bij of krachtens dit decreet zijn opgelegd, op te sporen en vast te stellen. Hun vaststellingen worden vastgelegd bij proces-verbaal dat bewijskracht heeft tot het tegendeel bewezen is.

De overtreder wordt binnen vijftien dagen van het proces-verbaal op de hoogte gebracht via een aangetekende brief met ontvangstbewijs.

Om de in dit decreet omschreven misdrijven op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal, krijgen de ambtenaren die door de Vlaamse Regering zijn aangewezen, de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.

§ 2. De genoemde personen mogen bij de uitoefening van hun ambt op elk ogenblik van de dag of nacht, zonder voorafgaande waarschuwing, vrij binnengaan in alle onroerende goederen die voor bescherming vatbaar en beschermd zijn.

Tot de ruimten die als woning dienen en in beroeps- en bedrijfslokalen, hebben zij enkel toegang tussen acht uur 's morgens en achttien uur 's avonds, met machtiging van de onderzoeksrechter.

§ 3. Indien de verboden werken of handelingen uitgevoerd worden en de overtreder zich ter plaatse bevindt, kunnen de ambtenaren die door de Vlaamse Regering zijn aangewezen, mondeling bevelen om werken stil te leggen of handelingen te staken die in overtreding zijn met bepalingen van dit decreet.

Het schriftelijk bevel wordt aan de overtreder ter ondertekening voor ontvangst voorgelegd in twee exemplaren, waarvan één voor de verbalisant. Indien de overtreder weigert te tekenen, wordt het motief voor de weigering en, eventueel de weigering zich te rechtvaardigen, in het proces-verbaal opgenomen.

Zo nodig doen de ambtenaren een beroep op de gewapende macht.

Indien de genoemde ambtenaren ter plaatse niemand aantreffen, dan brengen zij ter plaatse het schriftelijk bevel tot onmiddellijke staking van de werken op een zichtbare plaats aan.

Het bevel om de werken stil te leggen of de handelingen te staken, wordt in het proces-verbaal vermeld.

De betrokkene kan in kort geding de opheffing van de maatregel vorderen tegen het Vlaamse Gewest.

De vordering wordt gebracht voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het ambtsgebied waarvan het werk of de handelingen werden uitgevoerd. Boek II, Titel VI van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de inleiding en de behandeling van de vordering.

§ 4. De ambtenaren die door de Vlaamse Regering zijn aangewezen, kunnen overgaan tot het leggen der zegels en de inbeslagname van werk- en voertuigen om het bevel tot stillegging van de werken of tot staking van de handelingen, of, in voorkomend geval, de beschikking in kortgeding onmiddellijk te kunnen toepassen.

§ 5.

- a) Onverminderd de bepalingen van artikel 13, wordt een administratieve geldboete van 5.000 euro opgelegd aan de persoon die werken of handelingen voortzet in strijd met een bevel tot stillegging.

- b) De administratieve geldboete wordt opgelegd door de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren.
De betrokkene wordt van de beslissing tot het opleggen van de administratieve geldboete in kennis gesteld bij aangetekende brief met bericht van ontvangst.
De Vlaamse Regering stelt hieromtrent de nadere regels vast.
- c) De ambtenaren daartoe aangewezen door de Vlaamse Regering beslissen over de gemotiveerde verzoeken om kwijtschelding, vermindering of uitstel van betaling van de in §5, a, bedoelde geldboeten.
Het verzoek schorst de bestreden beslissing.
- d) De in §5, c, bedoelde verzoeken worden binnen 15 dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de in §5, b, tweede lid bedoelde aangetekende brief, gericht aan de daartoe door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren.
De in het vorige lid bedoelde ambtenaren kunnen de verzoeker horen indien deze daarom verzoekt in de aangetekende brief waarmee hij zijn gemotiveerd verzoek tot kwijtschelding, vermindering of uitstel heeft ingediend. De verzoeker kan zich laten bijstaan door een advocaat of door een ander persoon naar keuze.
- e) De ambtenaren daartoe aangewezen door de Vlaamse Regering nemen een beslissing binnen 30 dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van het in §5, d, bedoelde verzoek.
De beslissing van de bevoegde ambtenaren wordt bij aangetekende brief, met bericht van ontvangst, ter kennis gebracht van de indiener van het verzoekschrift.
Bij een met redenen omkleed aangetekend schrijven, gericht aan de indiener van het verzoek, kan de bevoegde ambtenaar de voormelde termijn eenmalig verlengen met 30 dagen.
- f) Indien de beslissing niet is verzonden binnen de in §5, e, gestelde termijn, wordt het verzoek geacht te zijn ingewilligd.
- g) De administratieve geldboete moet worden betaald binnen 60 dagen na de kennisgeving van de definitieve beslissing.
- h) De vordering tot voldoening van de administratieve geldboete verjaart door verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop zij is ontstaan.
De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden bepaald bij de artikelen 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

§ 6.

- a) Bij gebrek aan voldoening van de administratieve geldboete en toebehoren, wordt door de met de invordering belaste ambtenaar een dwangbevel uitgevaardigd.
Dit dwangbevel wordt geviséerd en uitvoerbaar verklaard door de daartoe door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar.
- b) De betekening van het dwangbevel gebeurt bij gerechtsdeurwaardersexploot of bij aangetekend schrijven.
- c) Op het dwangbevel zijn de bepalingen van toepassing van deel V van het Gerechtelijk Wetboek houdende bewarend beslag en middelen tot tenuitvoerlegging. Bewarend beslag en middelen tot tenuitvoerlegging ten aanzien van publiekrechtelijke rechtspersonen kunnen enkel betrekking hebben op goederen die vatbaar zijn voor burgerlijk beslag.

- d) Binnen een termijn van 30 dagen na de betekening van het dwangbevel kan de betrokkene bij gerechtsdeurwaardersexploot een met redenen omkleed verzet doen, houdende dagvaarding van het Vlaamse Gewest, bij de rechtbank van het arrondissement van de plaats waar de goederen gelegen zijn.
Dit verzet schorst de tenuitvoerlegging van het dwangbevel.

Art. 15. § 1. Onverminderd de straf en de eventuele schadeloosstelling, beveelt de rechtbank, op vordering van de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren, de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen.

De rechtbank bepaalt, na overweging van de voorgestelde termijn in de herstellvordering, voor de uitvoering van de herstelmaatregelen een termijn van maximaal drie jaar. Na het verstrijken van die termijn, kan de rechtbank, op vordering van de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren, een dwangsom per dag vertraging in de tenuitvoerlegging van de herstelmaatregel bepalen.

De herstellvordering wordt door de ambtenaren aangewezen door de Vlaamse Regering in naam van het Vlaams Gewest bij het parket ingeleid door een gewone brief. De vordering vermeldt minstens de geldende voorschriften en een omschrijving van de toestand die aan het misdrijf voorafging en de termijn binnen dewelke het herstel in de oorspronkelijke staat dient te gebeuren.

De door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren brengen het proces-verbaal met herstellvordering eveneens ter kennis van de stedenbouwkundig inspecteur.

§ 2. De overtreder brengt de Vlaamse Regering onmiddellijk op de hoogte via een aangetekende brief of bij afgifte tegen ontvangstbewijs, indien hij de opgelegde herstelmaatregel vrijwillig heeft uitgevoerd. Daarop maakt de ambtenaar die door de Vlaamse Regering is aangewezen onmiddellijk na controle ter plaatse een proces-verbaal van vaststelling op.

De ambtenaar die door de Vlaamse Regering is aangewezen zendt een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de overtreder. Behoudens bewijs van het tegendeel, geldt enkel het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van het herstel en van de datum van het herstel.

§ 3. Als de plaats niet binnen de termijn die door de rechtbank werd gesteld in de vorige staat wordt hersteld, beveelt het vonnis of arrest dat de Vlaamse Regering of de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren ambtshalve voor de uitvoering ervan moeten zorgen.

De overheid of de particulier die het vonnis of arrest uitvoert, is gerechtigd om de materialen en voorwerpen, afkomstig van de herstelling van de plaats of van de staking van het strijdig gebruik, die door de Vlaamse Regering als niet-historisch worden aangeduid, te verkopen en te verwijderen.

De overtreder die in gebreke blijft, is verplicht alle uitvoeringskosten, verminderd met de opbrengst van de verkoop der materialen en voorwerpen, te vergoeden op vertoon van een staat, opgesteld door de overheid of begroot en uitvoerbaar verklaard door de beslagrechter in de burgerlijke rechtbank.

§ 4. De dagvaarding voor de correctionele rechtbank of het exploot tot inleiding van het geding is pas ontvankelijk na overschrijving op het hypotheekkantoor, bevoegd voor de plaats waar de onroerende goederen gelegen zijn.

Iedere in de zaak gewezen beslissing is tegenstelbaar aan derden-verkrijgers, van wie de titel van eigendomsverkrijging niet was overgeschreven vóór de in het eerste lid bedoelde overschrijving.

De dagvaarding of het exploit vermeldt de kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp is van het misdrijf, en identificeert de eigenaar ervan, in de vorm en onder de sanctie, voorgeschreven door de wetgeving inzake de hypotheken.

Iedere in de zaak gewezen eindbeslissing wordt op de kant van de overschrijving van de in het eerste lid bedoelde dagvaarding of exploit ingeschreven, conform artikel 84 van de Hypotheekwet.

Hetzelfde geldt voor het proces-verbaal waarbij wordt vastgesteld dat het vonnis is uitgevoerd.

Als openbare besturen of derden wegens het in gebreke blijven van de veroordeelde gedwongen zijn om het vonnis uit te voeren, wordt de schuldvordering die daar voor hun rekening uit voortvloeit, gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, die ingeschreven, vernieuwd, verminderd of geheel of gedeeltelijk doorgehaald wordt overeenkomstig de bepalingen in hoofdstuk IV en V van de Hypotheekwet.

Die waarborg dekt ook de schuldvordering ten gevolge van de kosten van de hypothecaire formaliteiten, die door hen zijn voorgeschoten en die ten laste komen van de veroordeelde.³⁷

HOOFDSTUK VI. Overgangs- en opheffingsbepalingen

Art. 16. § 1. De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, wordt voor de in het Nederlandse taalgebied gelegen monumenten en stads- en dorpsgezichten, opgeheven, met uitzondering van de artikelen 2, eerste lid, 4, eerste lid, 5 tot 11, en 16 tot 20.³⁸

§ 2. De onder het stelsel van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1972, begonnen procedures tot erkenning als beschermd monument, worden voortgezet overeenkomstig bedoelde wet. De rangschikkingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, behouden hun rechtskracht tot zij overeenkomstig dit decreet worden gewijzigd of opgeheven.

Ten aanzien van deze erkenningsbesluiten gelden al de gevolgen die dit decreet verbindt aan de besluiten tot bescherming. De bepalingen van dit decreet treden in werking op de door de Koning te bepalen datum en uiterlijk op 1 januari 1976.

Art. 17. (...)³⁹

³⁷ Hoofdstuk V werd vervangen bij decreet van 21 november 2003 (B.S., 23.02.2004).

³⁸ Enkel de artikelen 4, eerste lid, 5 en 16 Wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreten van 14 juli 1993, zijn nog van toepassing op de monumenten.

³⁹ Opgeheven door artikel 167 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (B.S., 8.06.1999).

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit(en) van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012

(Belgisch Staatsblad 10.03.1994, 22.08.2006, 18.09.2009, 11.01.2010, 2.08.2011 en 27.07.2012)

HOOFDSTUK I. TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 1. § 1. Dit besluit is van toepassing op de monumenten en de stads- en dorpsgezichten die met toepassing van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten:

- krachtens artikel 6 van het decreet onderworpen zijn aan de onmiddellijk van toepassing verklaarde rechtsgevolgen;
- opgenomen zijn op een ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten;
- definitief beschermd zijn.

§ 2. De voorschriften van dit besluit zijn slechts van toepassing voor zover zij niet afwijken van de specifieke voorschriften bepaald in de in §1 vermelde beschermingsbesluiten.

§ 3. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed;⁴⁰

2° decreet : het decreet van van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;

3° (...);⁴¹

4° schriftelijke vergunning : de voorafgaande machtiging in de zin van artikel 11, § 4, van het decreet, verleend door het agentschap, of, in het geval vermeld in artikel 11, § 4, vierde lid, van het decreet, door het bestuursorgaan dat de stedenbouwkundige vergunning aflevert, op grond van een advies van het agentschap dat op bindende wijze aangeeft of de schriftelijke vergunning al dan niet mag worden verleend.⁴²

⁴⁰ De benaming van het agentschap werd laatst gewijzigd bij art. 8 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

⁴¹ Art. 1, §3, 3° werd opgeheven bij art. 1 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

⁴² §3 werd ingevoegd bij art. 1 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

HOOFDSTUK II. VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE GEBOUWEN EN DE ELEMENTEN VAN STRAAT- OF PLEINAANKLEDING IN HET ALGEMEEN

Art. 2. § 1. Onverminderd de bepalingen van artikel 3 is de eigenaar of vruchtgebruiker van hetzij een monument, hetzij van een ander onroerend goed dat deel uitmaakt van een stads- of dorpsgezicht, verplicht zorg te dragen voor de instandhouding en het onderhoud, ondermeer door:

- 1° het onmiddellijk herstellen van dakschade, het dichten of afdekken van lekken;
- 2° het tijdig reinigen van dakgoten, afvoerleidingen en zolderingen;
- 3° het treffen van maatregelen tegen ongunstige weersomstandigheden en tegen dierlijke vervuiling, het onmiddellijk vervangen van gebroken of gebarsten ruiten en het tijdig sluiten van ramen en dakvensters;
- 4° het leegpompen van ondergelopen kelders;
- 5° het treffen van de nodige veiligheidsmaatregelen, inzonderheid tegen brand, blikseminslag, waterschade, diefstal en tegen moedwillige of toevallige beschadiging;
- 6° het onmiddellijk nemen van consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

§ 2. Hij meldt elk schadegeval en desgevallend elke noodmaatregel die hij heeft genomen aan (het agentschap) en aan de betrokken gemeente.⁴³

Art. 3. De volgende werken en werkzaamheden betreffende monumenten zijn verboden behoudens het verkrijgen van een schriftelijke vergunning :

- 1° de vervanging van dakbedekking, geheel of gedeeltelijk, door andere materialen of met een ander uitzicht dan de aanwezige, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 2, § 1, 6°;
- 2° het beschilderen van ongeschilderde elementen, of schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
- 3° het bepleisteren van niet bepleisterde elementen of bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen;
- 4° het verwijderen van voegen, alsook voegen of hervoegen op een andere wijze of met een voegspecie van een andere samenstelling of kleur dan de aanwezige;
- 5° het reinigen anders dan met zuiver water onder gecontroleerde lage druk, inzonderheid schoonmaken door hydropneumatische zandstraling, door chemische reiniging met afbijtmiddelen of reiniging met pasta's, alsook het gebruiken van hydrofoberingsmiddelen en van scheikundige verstevigings- of reinigingsmiddelen;
- 6° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van decoratieve gevelelementen, smeedijzer en beeldhouwwerk;
- 7° het verstevigen van constructieve elementen als leem, balken, gietijzeren zuilen, muurdelen, metselwerk en zo meer door toegevoegde structuren of ze vervangen door een ander materiaal of met een ander uitzicht dan het aanwezige, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 2, § 1, 6°;
- 8° het vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken als deuren, ramen, luiken, poorten, gootconstructies en dergelijke, alsmede beslag, hang- en sluitwerk, door een ander materiaal of met een ander uitzicht dan het aanwezige;
- 9° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van beglaasde al dan niet figuratieve elementen door

⁴³ §2 werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

ander materiaal of met een ander uitzicht dan het aanwezige;

10° het aanbrengen, wijzigen of vervangen van publiciteitspanelen, lichtreclames, uithangborden, opschriften en dergelijke;

11° het stapelen van alle stoffen of installeren van alle uitrustingen en toestellen die vallen onder de wetgeving op de hinderlijke, gevaarlijke en ongezonde inrichtingen;

12° het zichtbaar aanbrengen van leidingen of apparaturen voor nutsvoorzieningen;

13° het aanbrengen, wijzigen of vervangen van straatmeubilair, zoals bloembakken, banken, lantaarns, verlichtingspalen, pompen, parkeermeters, hekkens, tuinmuren, afsluitingen, wachthuisjes, telefooncellen en andere beeldbepalende elementen;

14° het wijzigen of vervangen door een ander materiaal dan het aanwezige van bestrating, trottoirs en stoepen;

15° het uitvoeren van graafwerken die de stabiliteit van gebouwen en constructies in gevaar kunnen brengen;

16° het ondernemen van opgravingen met het doel archeologische monumenten te ontdekken en te onderzoeken.

De volgende werken binnen een stads- of dorpsgezicht zijn verboden behoudens schriftelijke vergunning of behoudens een melding in de zin van artikel 11, § 4, derde lid, van het decreet :

1° de vervanging van dakbedekking, geheel of gedeeltelijk, door andere materialen of met een ander uitzicht dan de aanwezige, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 2, § 1, 6°;

2° het beschilderen van ongeschilderde elementen, of schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen;

3° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van decoratieve gevelelementen, smeedijzer en beeldhouwwerk;

4° het verstevigen van constructieve elementen als leem, balken, gietijzeren zuilen, muurdelen, metselwerk en zo meer door toegevoegde structuren of ze vervangen door een ander materiaal of met een ander uitzicht dan het aanwezige, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 2, § 1, 6°;

5° het vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken als deuren, ramen, luiken, poorten, gootconstructies en dergelijke, alsmede beslag, hang- en sluitwerk, met als gevolg een ander uitzicht dan het aanwezige;

6° het aanbrengen, wijzigen of vervangen van publiciteitspanelen, lichtreclames, uithangborden, opschriften en dergelijke;

7° het stapelen van alle stoffen of installeren van alle uitrustingen en toestellen die vallen onder de wetgeving op de hinderlijke, gevaarlijke en ongezonde inrichtingen;

8° het zichtbaar aanbrengen van leidingen of apparaturen voor nutsvoorzieningen;

9° het aanbrengen, wijzigen of vervangen van straatmeubilair, zoals bloembakken, banken, lantaarns, verlichtingspalen, pompen, parkeermeters, hekkens, tuinmuren, afsluitingen, wachthuisjes, telefooncellen en andere beeldbepalende elementen;

10° het wijzigen of vervangen door een ander materiaal dan het aanwezige van bestrating, trottoirs en stoepen;

11° het uitvoeren van graafwerken die de stabiliteit van gebouwen en constructies in gevaar kunnen brengen;

12° het ondernemen van opgravingen met het doel archeologische monumenten te ontdekken en te onderzoeken.

Onverminderd het eerste en het tweede lid is een schriftelijke vergunning steeds vereist voor handelingen betreffende een monument of binnen een stads- of dorpsgezicht waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is. De schriftelijke vergunning wordt in dat geval geïntegreerd in de stedenbouwkundige vergunning overeenkomstig artikel 11, § 4, vierde lid, van het decreet.⁴⁴

⁴⁴ Art. 3 werd gewijzigd bij art. 3 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

HOOFDSTUK III. VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE BODEMGESTELDHEID EN VEGETATIE

Art. 4. De volgende werken en werkzaamheden aan beschermde monumenten zijn verboden behoudens schriftelijke vergunning (...):⁴⁵

- 1° het uitvoeren van om het even welke ingreep op bomen en vegetatiecomplexen evenals op de betrokken wortelzones, zoals onder meer snoeien, ontwateren of grondverdichten;
- 2° het uitvoeren van elke ingreep op de geologische of geomorfologische merkwaardigheden die het uitzicht ervan kan veranderen of het voortbestaan van deze elementen in gevaar kan brengen.

Art. 5. De volgende werken en werkzaamheden binnen beschermde stads- en dorpsgezichten zijn verboden behoudens (de melding aan het college van burgemeester en schepenen of het verkrijgen van) schriftelijke vergunning (...):

1 ° alle activiteiten die de verdwijning van bomen en stuiken tot gevolg hebben, met uitzondering van normale, oordeelkundig uitgevoerde onderhoudswerken, zoals het kappen en snoeien van opgaande bomen, hakhout, knotbomen, leibomen en gekandelaarde bomen, en het scheren en snoeien van hagen en andere geschoren vormen;

2° alle werken en werkzaamheden die de leefbaarheid van bomen kunnen beïnvloeden, zoals verankeringen, standplaatswijzigingen en grondwerken.⁴⁶

HOOFDSTUK IV. VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET INTERIEUR VAN MONUMENTEN

Art. 6. De roerende goederen die zich in het monument bevinden en die onroerend zijn door bestemming moeten in situ worden bewaard. Wanneer verplaatsing buiten het monument noodzakelijk is voor tentoonstellingsdoeleinden, voor conserverings- of restauratiewerken of om veiligheidsredenen, worden de voorwaarden daarvan geregeld in een overeenkomst tussen de eigenaar of vruchtgebruiker, de uitvoerder van de werken of werkzaamheden en (het agentschap).⁴⁷

⁴⁵ Art. 4, inleidende zin werd gewijzigd bij art. 3 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁴⁶ Art. 5 werd gewijzigd bij art. 5 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁴⁷ Art. 6 werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

Art. 7. De eigenaar of vruchtgebruiker is verplicht het interieur in goede staat te bewaren, het te vrijwaren voor beschadiging en vernieling en alle werken te verrichten die noodzakelijk zijn voor de instandhouding en het onderhoud, ondermeer door:

1. het te beveiligen tegen brand, diefstal, blikseminslag, waterschade en tegen moedwillige of toevallige beschadiging;
2. het onderhouden van de voorzieningen, ondermeer inzake elektrische installatie, verwarming, klimaatregeling, beveiliging en andere technische voorzieningen;
3. het tijdig bestrijden van houtworm-, schimmel-, zwam- en vochtaantasting;
4. het regelen en onder controle houden van de lichtkwaliteit en van de klimatologische omstandigheden, voornamelijk de warmte en de vochtigheid in het gebouw, zodanig dat geen nadelige omstandigheden voor de goede bewaring van de inboedel kunnen ontstaan;
5. het onmiddellijk nemen van consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

Art. 8. De volgende werken tot instandhouding en onderhoud van de monumenten zijn onderworpen schriftelijke vergunning van (het agentschap):⁴⁸

- 1° het uitvoeren van werken of werkzaamheden die het uitzicht of de indeling van het interieur wijzigen;
- 2° het uitvoeren van werken of werkzaamheden aan de interieurdecoratie, inzonderheid aan wand-, plafondbeschilderingen, lambrizing, aan historische beschilderingen op andere elementen, aan bepleistering, stucwerk, verflagen of andere afwerkingslagen, aan zijde-, leder-, doek- en papierbehang en lambrizing;
- 3° het uitvoeren van schilderwerken;
- 4° het verhogen, verlagen, wegnemen en/of vernieuwen van de bevloering en trappen;
- 5° het uitbreken, vernieuwen, aanpassen, verhogen of verlagen van plafonds en gewelven;
- 6° het uitvoeren van werken aan en het verplaatsen of verwijderen -zelfs tijdelijk- van kunstwerken, voorwerpen en meubilair, die onroerend zijn door bestemming, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 7, 5°;
- 7° het plaatsen of vernieuwen van technische voorzieningen, zoals verwarming, klimaatregeling, elektrische installatie, geluidsinstallatie, sanitair, liften en beveiligingsinstallaties, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 7, 5°.

HOOFDSTUK V. BIJKOMENDE VOORSCHRIFTEN VOOR ORGELS, BEIAARDEN, KLOKKEN EN TORENUURWERKEN

Art 9. § 1. De eigenaar of vruchtgebruiker is verplicht de orgels, beiaarden, klokken en torenuurwerken in goede staat te bewaren, ze te vrijwaren voor beschadiging, en alle werken te laten verrichten die noodzakelijk zijn voor de instandhouding en het onderhoud.

§ 2. Hij is verplicht de nodige maatregelen te nemen om het binnendringen van duiven in de torens te verhinderen.

Art. 10. § 1. De toestand van beiaarden, klokken en torenuurwerken moet regelmatig gecontroleerd worden, meer bepaald inzake stabiliteit en veiligheid van de klokkenstoelen, ophangingsassen, klepelvestigingen en uurwerkgewichten.

⁴⁸ Art. 8, inleidende zin werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

§ 2. De elektrische leidingen en aandrijfmotoren van de klokken moeten jaarlijks gecontroleerd worden.

Art. 11. § 1. Met het oog op zijn instandhouding moet het orgel regelmatig en vakkundig onderhouden en gestemd worden.

§ 2. Onder de verplichte gewone onderhoudswerken wordt ondermeer verstaan:

- 1° kleine herstellingen aan het klavier, aan de windvoorziening, de windlade en het pijpwerk;
- 2° het bijregelen van de traktuur en de mechanieken;
- 3° het verhelpen van intonatiegebreken;
- 4° het reinigen van het orgel.

§ 3. De volgende uitgebreide onderhoudswerken zijn onderworpen aan een voorafgaande schriftelijke vergunning van (het agentschap):⁴⁹

- 1° het winddicht maken van windladen waarbij werken nodig zijn aan de fundamenttafel, de canceldichting onderaan, de slepen, de pijpstokken, pijproosters, en ventielen, die al dan niet een demontage van de windlade vereisen;
- 2° vernieuwing of herbeledering van de blaasbalgen, of dichtingswerken aan de windkanalen;
- 3° systematisch en globaal herstelwerk en/of uitlengingswerk aan het historisch pijpwerk, alsmede verstevigings-herstelwerk aan historische frontpijpen.

§ 4. Bij het uitvoeren van de onderhoudswerken is het verboden:

- 1° ondeskundig soldeerwerk te verrichten aan oude pijpen, opsneden te verlagen en op systematische wijze pijpen open te maken aan de kern;
- 2° kaders van windladen te doorboren en de laden onderaan door te prikken.

§ 5. Bij het stemmen moeten de volgende richtlijnen in acht genomen worden:

- 1° stemmen met de stemhoorn zonder dat de stemranden van het pijpwerk worden beschadigd, of de intonatie te beschadigen of te vervormen door het indrukken of scheefdrukken van de monden;
- 2° uitsluitend stemmen in pijpwerk dat niet is vervuild;
- 3° stemmen op windladen die niet lek zijn, en geen doorspraak of overloop vertonen;
- 4° stemmen met geschikte windlevering en winddruk uitgaande van een toonhoogte die past bij de oorspronkelijke lengte van de pijpcorpora.

§ 6. Het is ondermeer verboden:

- 1° te stemmen door hard kloppen met de stemhoorn;
- 2° te stemmen door nieuwe steminsnijdingen aan te brengen.
- 3° te stemmen door niet originele stemlappen en expressions aan te brengen;
- 4° te stemmen door het oude pijpwerk in te korten of af te snijden;

⁴⁹ Art. 11, §3, inleidende zin werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

5° te stemmen door gaten te boren in de pijpvoeten.

Art. 12. De eigenaar of vruchtgebruiker is ertoe gehouden de klimatologische omstandigheden, voornamelijk de warmte en de vochtigheid in het gebouw, zodanig te regelen en onder controle te houden dat geen nadelige omstandigheden voor het orgel kunnen ontstaan.

Art. 13. De volgende werken en werkzaamheden zijn onderworpen aan een voorafgaandelijke schriftelijke vergunning van (het agentschap):⁵⁰

- 1° het historische materiaal dat tot het orgel behoort wegnemen, transformeren of vervangen;
- 2° de onmiddellijke akoestische omgeving waarin het orgel zich bevindt wijzigen;
- 3° elektriciteitsleidingen en verlichtingsarmaturen op orgelkasten aanbrengen;
- 4° wijzigingen aanbrengen aan houtwerk, beeldhouwwerk, beschilderingen, verguldingen en polychromie;
- 5° het orgel demonteren of verplaatsen.

HOOFDSTUK VI. BIJKOMENDE VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE INDUSTRIEEL ERFGOED

Afdeling 1. Gemeenschappelijke voorschriften voor wind- en watermolens

Art. 14. Teneinde het onderhoud van de maalvaardige molen als werktuig te verzekeren, moet hij op zijn minst maandelijks in werking gesteld worden.

Met de werking wordt bedoeld het functioneren van het totale productieproces waar dit mogelijk is.

Art. 15. De molen moet volgens de regels van de kunst worden bediend. (Het agentschap) kan na vaststelling van zware fouten aan een molenaar het verbod opleggen om de molen te bedienen.⁵¹

De eigenaar of vruchtgebruiker van de molen blijft in ieder geval verantwoordelijk voor de staat waarin de molen zich bevindt.

Art. 16. Voor wind- en watermolens gelden de volgende voorschriften:

- 1° alle wiggen moeten goed aangespied zijn en, waar molenbouwkundig vereist, met bezethouten geborgd;
- 2° de assen van scharnier- en draaipunten alsook kamsleutels, kammen, staven, prondelblokken en rijen mogen niet loszitten;
- 3° de bouten van alle ophangende, scharnierende balken moeten in goede staat zijn;

⁵⁰ Art. 13, inleidende zin werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁵¹ Art. 15, lid 1, tweede zin werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

- 4° de sporrepot moet steeds vast opgespied zijn of bijgeregeld zodat het onderijzer er een verticale stand tegenover heeft;
- 5° kammen en spillen werken op voldoende diepte;
- 6° alle valdeuren moeten automatisch dichtvallen;
- 7° alle wielen moeten centrisch draaien;
- 8° geschuur en/of hobbelen van een roerend onderdeel mogen niet voorkomen;
- 9° alle lagerpunten moeten gesmeerd zijn. Voor stenen lagerpunten moet dit gebeuren met ongezuurde reuzel en grafiet. Houten kammen en spillen moeten gesmeerd worden met een smeermiddel dat het hout niet aantast;
- 10° malen met te weinig graantoevoer zodat de stenen de geur afgeven van vuursteen, is niet toegelaten;
- 11° aan weer en wind blootgestelde houten onderdelen moeten minstens om de drie jaar ingestreken worden met een houtbeschermingsproduct waarvan de samenstelling door (het agentschap) moet zijn goedgekeurd.⁵²

Afdeling 2. Voorschriften voor windmolens

Art. 17. Bij stilstand van de windmolen moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- 1° de vang wordt in ieder geval opgelegd, ook bij het op- en afzeilen dient dit te gebeuren telkens een eind aan de voet van de molen komt;
- 2° de keervang wordt ingeschakeld;
- 3° de maalsteenkoppels worden ingeschakeld en blijven maximaal bijgelicht; de graantrechter moet altijd van voldoende graan voorzien zijn;
- 4° de molen wordt met gevlucht in de wind gekruidd;
- 5° de molen wordt met de onderste roede aan de ketting gelegd of er wordt een kabel of een balk gestoken door het vangwiel aan het punt dat het dichtst bij de daklijst aan steenrechtzijde is gelegen;
- 6° de bliksemafleider is ingeschakeld;
- 7° de molen mag niet opgezeild zijn; het op- en afzeilen gebeurt geschrinkt of overhands, zwichten zal het eerst op de buitenroeden gebeuren.

Art. 18. Voorts gelden voor windmolens de volgende voorschriften:

- 1° de vangbalk mag zich nooit onder de horizontale stand bevinden;
- 2° de dwang op de ijzerbalken moet steeds onder lichte spanning staan om het achteruitlopen van lantaarns of bonkelaars te beletten;
- 3° ingeval de zeilen uit een natuurvezel bestaan, moeten zij om de 14 dagen worden opgelegd om te drogen en schimmelvorming te vermijden; elk jaar worden ze ingestreken met een oplossing van water, bolus, koudgeperste lijnolie en vet (verhoudingen 10 liter water, 0,75 liter lijnolie, 0,75 liter vet en 1 kg bolus). Dit gebeurt bij gunstige weersomstandigheden rond september;
- 4° de molen meer dan 80 einden per minuut laten lopen is verboden;

⁵² Art. 16, 11° werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed ((B.S., 18.09.2009), inwerkingtreding op 1 januari 2010).

- 5° de eigenaar of vruchtgebruiker moet (het agentschap) schriftelijk waarschuwen indien in de omgeving van de molen aanplantingen of werkzaamheden gepland en/of uitgevoerd worden die nadelig kunnen zijn voor de windvang.⁵³

Afdeling 3. Voorschriften voor watermolens

Art. 19. Voor watermolens gelden de volgende voorschriften:

- 1° de werking van watermolens is onderworpen aan de wetten en reglementeringen op de bevaarbare en onbevaarbare waterlopen;
- 2° de van overheidswege opgelegde maximale waterhoogte zal gerespecteerd worden;
- 3° de watermolenaars moeten altijd in staat zijn om de nodige maatregelen te treffen bij wateroverlast op basis van een goede hydrografische kennis van het gebied waar zijn gemaal gelegen is;
- 4° de molenaar dient de maximale grenzen van de hoogwaterstanden in zijn gebied te kennen; als het sluiswerk in dit verband ontoereikend blijft, dient de eigenaar ervoor te zorgen dat er verbeteringswerken uitgevoerd worden na daartoe de vergunning te hebben verkregen (...);⁵⁴
- 5° bij afwezigheid van meer dan één dag zal de watermolenaar de sluizen en schuiven zo trekken dat risico's voor wateroverlast uitgesloten zijn;
- 6° het is verboden het waterrad te laten draaien indien beschadiging mogelijk is door ongerechtigheden zoals boomtakken of -stronken, huishoudelijke afval en aanslibbing aan het wiel;
Deze dienen zo vlug mogelijk verwijderd te worden;
- 7° de eigenaar of vruchtgebruiker moet (het agentschap) schriftelijk waarschuwen ingeval van afkalvende oevers, uitspoelende boomvoeten en onderspoeling van de bouwwerken;⁵⁵
- 8° de by-pass van de bouwwerken moet onderhouden worden.

Afdeling 4. Voorschriften betreffende machines, vervoermiddelen, werktuigen, instrumenten en hun toebehoren

Art. 20. De eigenaar of vruchtgebruiker is verplicht de machines, vervoermiddelen, werktuigen, instrumenten en hun toebehoren, hierna toestellen te noemen, in goede staat te houden, ze te vrijwaren voor beschadiging en vernieling en alle werken te verrichten die noodzakelijk zijn voor de instandhouding en het onderhoud.

Art. 21. Behoudens voorafgaandelijke en schriftelijke vergunning van de Vlaamse Regering of haar gemachtigde is het verboden toestellen volledig of gedeeltelijk uiteen te nemen, te verplaatsen of de technische kenmerken ervan te wijzigen.

⁵³ Art. 18, 5° werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁵⁴ Art. 19, 4° werd gewijzigd bij art. 4 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁵⁵ Art. 19, 7° werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

Art. 22. Toestellen moeten volgens de regels van de kunst worden bediend. (Het agentschap) kan na vaststelling van zware fouten aan een bedienaar het verbod opleggen het toestel te bedienen. De eigenaar of vruchtgebruiker van het toestel blijft in ieder geval verantwoordelijk voor de staat waarin het toestel zich bevindt.⁵⁶

Art. 23. De eigenaar of vruchtgebruiker dient alle nodige maatregelen te nemen om de toestellen te beschermen tegen roestvorming en aantasting of ontaarding van het materiaal. Het is echter verboden roestwerende of roestomvormende producten of andere bestrijdingsmiddelen te gebruiken zonder voorafgaandelijke toestemming van (het agentschap).⁵⁷

Art. 24. Het is verboden onderdelen van toestellen te vervangen of te herstellen door middel van niet originele materialen of met niet originele technieken. In het bijzonder mag men geen geklinknagelde of op andere wijze gemaakte verbindingen vervangen door lasverbindingen.

Art. 25. Het is verboden de toestellen te voorzien van een niet-originele beschildering.

Art. 26. Vaartuigen moeten te water liggen, behoudens schriftelijke vergunning door (het agentschap).⁵⁸

⁵⁶ Art. 22, tweede zin werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁵⁷ Art. 23, tweede zin werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁵⁸ Art. 26 werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

HOOFDSTUK VII. BIJKOMENDE ALGEMENE VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE GRAFTEKENS EN GRAFMONUMENTEN

Art. 27. De eigenaar of concessiehouder is verplicht het grafteken of grafmonument in goede staat te houden, het te vrijwaren voor beschadiging en vernieling en alle werken te verrichten die noodzakelijk zijn voor de instandhouding en het onderhoud, ondermeer door:

1. het onmiddellijk herstellen van dakschade, het dichtten of afdekken van lekken, het tijdig reinigen van dakgoten, in het bijzonder bij grafkapellen;
2. het treffen van maatregelen tegen ongunstige weersomstandigheden, het onmiddellijk vervangen van gebroken of gebarsten ruiten, het sluiten van deuren, het afdekken - tussen 15 november en 15 maart - van vriesbarstige beeldhouwwerken, architectuurelementen of sierobjecten;
3. het onmiddellijk schoren of afdekken met voorlopige materialen in geval van noodsituatie;
4. het treffen van de nodige veiligheidsmaatregelen, inzonderheid tegen diefstal en moedwillige of toevallige beschadiging;
5. het regelmatig nazicht, onderhoud en desgevallend de vervanging door roestvrij staal van metalen verbindingssloten;
6. het op hun oorspronkelijke plaats terugplaatsen van afglijdende natuurstenen dek- of epitaafplaten;
7. het regelmatig ontroesten en herschilderen van ijzeren ramen, deuren, poorten, afsluithekken en -kettingen en zo meer;
8. het stabiliseren van marmeren grafplaten die vervorming vertonen en dit zowel in individuele constructies als bij afsluitingen der cellen in gemeenschappelijk structuren;
9. het logisch dimensioneren van aanplantingen als bomen en struiken, ter behoud van funderingen;
10. het onmiddellijk nemen van consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

Art. 28. De roerende goederen die zich op, aan of in het grafmonument of grafteken bevinden en die onroerend zijn door bestemming moeten in situ worden bewaard.

Wanneer verplaatsing noodzakelijk is voor conserverings- of restauratiewerken of om veiligheidsredenen, worden de voorwaarden daarvan geregeld in een overeenkomst tussen de eigenaar of concessiehouder, de uitvoerder van de werken of werkzaamheden en (het agentschap).⁵⁹

⁵⁹ Art. 28, lid 2 werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

Art. 29. De volgende werken en werkzaamheden tot instandhouding en onderhoud zijn verboden behoudens schriftelijke vergunning van (het agentschap):⁶⁰

- 1° de vervanging van dakbedekking, geheel of gedeeltelijk, door andere materialen of met een ander uitzicht dan de aanwezige, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 27, 1°, 3° en 10°;
- 2° het beschilderen van ongeschilderde elementen, of schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
- 3° het reinigen van blauwe hardsteen, inlandse marmers en graniet anders dan met zuiver water onder gecontroleerde lage druk, inzonderheid schoonmaken door hydropneumatische zandstraling, door chemische reiniging met afbijtmiddelen of reiniging met tensioactieve producten, alsook het gebruiken van scheikundige verstevigings- of reinigingsmiddelen;
- 4° het reinigen van Carrara-marmer en kalkzandsteensoorten;
- 5° het verstevigen van constructieve elementen als zuilen, muurdelen, metselwerk en zo meer door een ander materiaal of met een ander uitzicht dan het aanwezige, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 27, 1e, 3e en 10e;
- 6° het vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken als deuren, poorten, ramen en zo meer, alsmede beslag, hang- en sluitwerk, door een ander materiaal of met een ander uitzicht dan het aanwezige;
- 7° het vervangen of wijzigen van beglaasde al dan niet figuratieve elementen door een ander materiaal of met een ander uitzicht dan het aanwezige;
- 8° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van grafmeubilair zoals bloembakken, sierkransen en andere funeraire symbolen, afsluithekken of -ketens, epitafen en zo meer;
- 9° het aanbrengen, vervangen, herkappen, herschilderen of wijzigen van opschriften;
- 10° het verwijderen van mossen en korstmossen;
- 11° het wijzigen van de bodemverharding in tuintjes, plantsoenen, wegen en tevens in de grafpercelen zelf.

HOOFDSTUK VIII. - INSTITUTIONELE EN PROCEDURELE BEPALINGEN⁶¹

Afdeling 1. - De Expertencommissie

Art. 30. De Expertencommissie, vermeld in artikel 11, § 4/1, tweede lid, § 4/2, eerste lid, en § 4/3, van het decreet, wordt overeenkomstig artikel 11, § 4/1, tweede lid, eerste volzin, van het decreet samengesteld uit volgende leden :

- 1° een vaste voorzitter-jurist, deskundig op het vlak van bestuurlijke rechtsbescherming en op het vlak van de regelgeving inzake onroerend erfgoed en ruimtelijke ordening;
- 2° twee vaste onafhankelijke experts op het vlak van het onroerend erfgoed;
- 3° twee deskundigen inzake onroerend erfgoed.

De leden, vermeld in het eerste lid, 1° en 2°, worden aangeduid door de Vlaamse Regering na een openbare oproep tot kandidaatstelling, die ten minste bekendgemaakt wordt in het Belgisch

⁶⁰ Art. 29, inleidende zin werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

⁶¹ Hoofdstuk VIII werd vervangen bij art. 6 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

Staatsblad en op relevante websites.

De leden, vermeld in het eerste lid, 3°, worden gekozen door de voorzitter uit een vaste pool van deskundigen op basis van hun specifieke dossiergerelateerde expertise. De vaste pool bestaat uit acht leden aangeduid door de Vlaamse Regering na een openbare oproep tot kandidaatstelling, die ten minste bekendgemaakt wordt in het Belgisch Staatsblad en op relevante websites. Binnen de pool is expertise aanwezig aangaande de bescherming van diverse typologieën onroerend erfgoed.

Art. 31. De leden van de Expertencommissie worden benoemd voor vijf jaar. Hun benoeming is hernieuwbaar.

De leden kunnen vrijwillig ontslag nemen.

Elk lid dat niet deelneemt aan drie opeenvolgende vergaderingen zonder geldige verantwoording is van rechtswege ontslagnemend en wordt hiervan op de hoogte gebracht door de voorzitter.

De Vlaamse Regering voorziet in de vervanging van overleden of ontslagen leden. Als een lid vervangen wordt in de loop van de vijfjarige termijn, wordt zijn mandaat voleindigd door zijn vervanger.

Art. 32. § 1. De Expertencommissie vergadert plenair.

De vergaderingen worden voorgezeten door de voorzitter en bij zijn afwezigheid door een vaste onafhankelijke expert.

§ 2. De commissie wordt bijgestaan door een secretaris, aangewezen door de (hoofd van het agentschap) onder de ambtenaren van het (agentschap).⁶²

§ 3. De vergaderingen van de commissie zijn besloten, onverminderd § 4 en § 6.

§ 4. De commissie kan het departement op elk ogenblik verzoeken om tijdens de vergadering toelichting te geven bij de agendapunten.

§ 5. Ter vervulling van haar opdracht kan de commissie alle nodige informatie inwinnen bij administratieve overheden of bij de indiener van een beroep.

§ 6. De commissie kan te allen tijde externe deskundigen of betrokkenen uitnodigen om in een adviserende hoedanigheid deel te nemen aan haar vergaderingen en om hen te kunnen raadplegen over bijzondere vraagstukken. Ze verlaten de vergadering vóór de besluitvorming.

§ 7. De commissie kan, als ze dat nodig acht voor de uitvoering van haar taak, uit haar midden bijzondere werkgroepen samenstellen met een welomschreven opdracht van tijdelijke aard.

§ 8. De verslagen van de vergaderingen van de commissie vermelden :

1° de aanwezigheden;

2° de essentie van de besprekingen;

3° de adviezen die over de beroepsaanvraag;

4° de uitslag van de eventuele stemmingen.

§ 9. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed, stelt het huishoudelijk reglement van de commissie vast, na haar te hebben gehoord.

Art. 33. De leden van de Expertencommissie hebben vrijheid van meningsuiting ten aanzien van de feiten waarvan zij kennis hebben uit hoofde van hun functie.

Het is hun enkel verboden feiten bekend te maken die betrekking hebben op het voorkomen en het bestraffen van strafbare feiten, de rechten en vrijheden van de burger, en in het bijzonder het recht op eerbied voor het privé-leven. Dit verbod geldt bovendien voor feiten met betrekking tot de voorbereiding van adviezen, zolang het advies nog niet tot een eindbeslissing heeft geleid.

De adviezen mogen niet aan derden worden bekendgemaakt, tenzij met toepassing van de

⁶² Art. 32,§2 werd gewijzigd bij art. 2 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

regelgeving betreffende de openbaarheid van bestuur.

Art. 34. De leden van de Expertencommissie ontvangen de presentiegelden en de reis- en verblijfkosten vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 1983 houdende sommige maatregelen tot harmonisatie van de werking en van de presentiegelden en vergoedingen van adviesorganen.

Afdeling 2. - Procedure in eerste administratieve aanleg en in administratief beroep bij werken waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist is

Onderafdeling 1. - Toepassingsgebied

Art. 35. Deze afdeling is van toepassing op :

1° werken betreffende monumenten waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist is;
2° werken betreffende niet als monument beschermde constructies binnen een stads- of dorpsgezicht waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning vereist is.

De werken, vermeld in het eerste lid, 1°, zijn onderworpen aan onderafdeling 2. Indien het agentschap (...) de schriftelijke vergunning weigert, geldt onderafdeling 4.

De werken, vermeld in het eerste lid, 2°, zijn onderworpen aan onderafdeling 3. In het geval waarin het college van burgemeester en schepenen aan de aanmelder van werken, vermeld in het eerste lid, 2°, meedeelt dat een schriftelijke vergunning door het agentschap (...) vereist is, dan zijn onderafdeling 2 en 4 ook van toepassing op de vergunningsprocedure die volgt op dergelijke mededeling.⁶³

Indien voor werken een stedenbouwkundige vergunning vereist is, geldt artikel 11, § 4, vierde lid, van het decreet.

Onderafdeling 2. - Schriftelijke vergunning

Art. 36. § 1. Aanvragen voor een schriftelijke vergunning worden door de eigenaar, vruchtgebruiker of concessiehouder ingediend bij het agentschap (...), bij aangetekend schrijven, via afgifte tegen ontvangstbewijs of per elektronisch aangetekende zending.

Een aanvraag bestaat uit:

1° een nauwkeurige beschrijving van de werken;
2° de aanwijzing van de precieze plaats waar de werken zullen worden uitgevoerd;
3° de vermelding van het begin en het einde van de werken of werkzaamheden.

Zo mogelijk wordt de aanvraag aangevuld met tekeningen of foto's.

§ 2. Binnen twintig dagen na de ontvangst van de aanvraag deelt het agentschap (...) schriftelijk mee of de aanvraag al dan niet volledig is. Bij onvolledigheid wordt meegedeeld met welke gegevens de aanvraag moet worden aangevuld.

§ 3. Binnen een ordetermin van dertig dagen na de ontvangst van de volledige aanvraag, levert het agentschap (...) een schriftelijke vergunning af of deelt het zijn weigeringsbeslissing mee.

§ 4. De werken kunnen eerst na het verkrijgen van de schriftelijke vergunning worden uitgevoerd. De uitvoering geschiedt conform de in de schriftelijke vergunning gestipuleerde voorwaarden.⁶⁴

⁶³ Art. 35, tweede en derde lid werd laatst gewijzigd bij art. 9 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

⁶⁴ Art. 36, §§1, 2, en 3 werd laatst gewijzigd bij art. 10 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

Onderafdeling 3. - Meldingen

Art. 37. Een melding in de zin van artikel 11, § 4, derde lid, van het decreet, wordt verricht bij aangetekend schrijven, via afgifte tegen ontvangstbewijs of per elektronisch aangetekende zending.

Een melding bestaat uit :

1° een nauwkeurige beschrijving van de werken;

2° de aanwijzing van de precieze plaats waar de werken zullen worden uitgevoerd;

3° de vermelding van het begin en het einde van de werken of werkzaamheden.

Zo mogelijk wordt de melding aangevuld met tekeningen of foto's.

Indien voor de werken tevens een stedenbouwkundige melding moet worden verricht, wordt de melding in de zin van dit artikel toegevoegd aan het dossier van de stedenbouwkundige melding.

Art. 38. Het college van burgemeester en schepenen kan niet oordelen dat aangemelde werken van aard zijn om de wezenlijke eigenschappen van een stads- of dorpsgezicht te verstoren in de zin van artikel 11, § 4, tweede lid, van het decreet, indien deze werken niet zichtbaar zijn vanaf een openbare weg of opgenomen in de daartoe opgestelde lijst van werken horende bij een goedgekeurd herwaarderingsplan.

Onderafdeling 4. - Administratief beroep

Art. 39. Deze onderafdeling betreft het georganiseerd administratief beroep in de zin van artikel 11, § 4/1, van het decreet, verder "het beroep" genoemd.

Art. 40. § 1. Het beroep wordt bezorgd aan het (agentschap), bij aangetekend schrijven, via afgifte tegen ontvangstbewijs of per elektronisch aangetekende zending. Het beroep wordt ingesteld binnen een termijn van dertig dagen die ingaat de dag na deze waarop de beslissing van het agentschap (...) werd betekend.⁶⁵

Het beroepschrift wordt gedagtekend en bevat :

1° de naam het adres van de indiener van het beroep;

2° een kopie van de aanvraag voor de schriftelijke vergunning;

3° een kopie van de bestreden beslissing;

4° een omschrijving van de ingeroepen middelen.

Het beroepschrift wordt ondertekend door de indiener van het beroep of zijn raadsman.

Wanneer woonplaatskeuze wordt gedaan bij de raadsman van de indiener van het beroep, dan wordt dat eveneens in het beroepschrift aangegeven.

De vereisten, vermeld in het eerste, tweede en derde lid, zijn voorgeschreven op straffe van onontvankelijkheid.⁶⁶

§ 2. De indiener van het beroep kan aan het beroepschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht.

De overtuigingsstukken worden door de indiener van het beroep gebundeld en op een inventaris ingeschreven.

§ 3. Een beroepsschrift kan lopende de indieningstermijn worden vervangen door een nieuw beroepschrift dat uitdrukkelijk de intrekking van het eerdere beroepsschrift bevestigt.

Art. 41. Binnen dertig dagen na de ontvangst van het beroepschrift zendt het (agentschap) aan de indiener van het beroep een ontvankelijkheidsbewijs, of een mededeling dat het dossier

⁶⁵ Het woord "departement" werd vervangen door het woord "agentschap" bij art. 4 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

⁶⁶ Art. 40, §1 werd laatst gewijzigd bij art. 3 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

onontvankelijk is.

Art. 42. Het (agentschap) legt ontvankelijke dossiers voor aan de Expertencommissie, die binnen dertig dagen na de ontvangst van het dossier een advies uitbrengt. Het advies omvat een voorstel van beslissing.

De adviseringsstermijn wordt verlengd met een termijn van dertig dagen indien de Expertencommissie het nodig acht om bij de administratieve overheden of bij de indiener van het beroep bijkomende stukken op te vragen.⁶⁷

Art. 43. De secretaris van de Expertencommissie bezorgt het commissieadvies aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed, die een beslissing neemt, binnen dertig dagen na de ontvangst van het commissieadvies.

Het (agentschap) bezorgt de ministeriële beslissing aan de indiener van het beroep.⁶⁸

Afdeling 3. - Procedure inzake het administratief beroep bij werken waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is

Art. 44. Deze afdeling is van toepassing op administratieve beroepen bij de deputatie tegen een beslissing houdende de toekenning of de weigering van een stedenbouwkundige vergunning, in zoverre in het beroepschrift middelen worden opgeworpen tegen het advies van het agentschap dat op bindende wijze aangeeft of de schriftelijke vergunning al dan niet mag worden verleend.

Art. 45. Binnen dertig dagen na de ontvangst van het administratief beroep wint de deputatie bij de Expertencommissie een advies in over de beroepsmiddelen die betrekking hebben op het advies van het agentschap.

De adviesvraag wordt bezorgd aan het (agentschap), bij aangetekend schrijven, via afgifte tegen ontvangstbewijs of per elektronisch aangetekende zending.

De adviesaanvraag bevat een kopie van :

1° de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning;

2° de bestreden beslissing;

3° het beroepschrift.⁶⁹

Art. 46. Het (agentschap) legt de adviesvragen binnen dertig dagen na de ontvangst ervan voor aan de Expertencommissie.

De commissie brengt haar advies uit binnen dertig dagen na de ontvangst van het dossier een advies uitbrengt.

De adviseringsstermijn wordt verlengd met een termijn van dertig dagen indien de Expertencommissie het nodig acht om bij de administratieve overheden bijkomende stukken op te vragen.⁷⁰

Art. 47. De secretaris van de Expertencommissie bezorgt het commissieadvies aan de deputatie.

⁶⁷ Het woord "departement" werd vervangen door het woord "agentschap" bij art. 4 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

⁶⁸ Het woord "departement" werd vervangen door het woord "agentschap" bij art. 4 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

⁶⁹ Het woord "departement" werd vervangen door het woord "agentschap" bij art. 4 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

⁷⁰ Het woord "departement" werd vervangen door het woord "agentschap" bij art. 4 B.VI.Reg. van 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

Onderaan het commissieadvies wordt uitdrukkelijk vermeld dat de deputatie ingevolge artikel 11, § 4/2, tweede lid, van het decreet slechts een beslissing kan nemen over de toekenning of de weigering van de schriftelijke vergunning in zoverre zij het advies van de commissie overneemt.

Afdeling 4. - Aanvullende taken Expertencommissie

Art. 48. Het hoofd van het agentschap mag de Expertencommissie geheel of gedeeltelijk belasten met de adviesopdrachten die op 31 augustus 2009 uitgeoefend worden door de Second Opinion-commissie in de schoot van het agentschap.

HOOFDSTUK IX. OPHEFFINGS- EN SLOTBEPALING

Art. (49). De volgende besluiten worden opgeheven:

- het koninklijk besluit van 6 december 1976 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van de monumenten en stads- en dorpsgezichten vermeld in de bij ministerieel besluit vastgestelde ontwerpen van lijst van de voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten, of van definitief bij koninklijk besluit beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten;
- het koninklijk besluit van 27 juni 1977 tot bepaling van bijkomende algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van de monumenten en stads- en dorpsgezichten, meer bepaald voor de orgels.

Art. (50). De Vlaamse minister (, bevoegd voor het onroerend erfgoed,) is belast met de uitvoering van dit besluit.⁷¹

⁷¹ De artikelen 31 en 32 werden hernummerd tot de artikelen 49 en 50, en in het hernummerde artikel 50 werden de woorden "van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming" vervangen worden door de woorden ", bevoegd voor het onroerend erfgoed," bij art. 7 van het B.VI.Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 18.09.2009, inwerkingtreding op 1 januari 2010).

Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 en 19 oktober 2007⁷², 4 december 2009, 19 november 2010 en 10 juni 2011

(Belgisch Staatsblad: 29.12.2004, 22.08.2006, 19.11.2007, 11.01.2010, 29.11.2010 en 2.08.2011)⁷³

HOOFDSTUK I. - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor Monumenten en Landschappen;
- 2° het agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed;⁷⁴
- 3° decreet: het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;
- 4° premienemer: de eigenaar of de houder van zakelijke rechten of huurder die opdrachtgever is van de werkzaamheden en de kosten ervan draagt;
- 5° ontwerper: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die het ontwerp maakt van het herwaarderingsplan;
- 6° herwaarderingsplan: een herwaarderingsplan zoals vermeld in artikel 11, § 9, 4°, van het decreet, waarin de onderhouds- en herwaarderingswerkzaamheden en hun uitvoeringsvoorwaarden worden bepaald voor de instandhouding, het onderhoud, het herstellen of verbeteren van de waarden van het geheel of een gedeelte van een beschermd stads- of dorpsgezicht;
- 7° onderhoudswerkzaamheden:
 - a) voor een beschermd monument of een gedeelte ervan en voor erfgoedelementen en -kenmerken:
werkzaamheden met het oog op duurzaam behoud en herwaardering, op het voorkomen van verval en ontwaarding en op dringende instandhouding, met inbegrip van werkzaamheden en diensten voor materiaaltechnische studies en

⁷² Gewijzigd bij besluit van 23 juni 2006 (B.S., 22.08.2006) en bij besluit van 19 oktober 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten en tot vaststelling van een overgangsbepaling (B.S., 19.11.2007)

⁷³ Zie ook art. 5 van B.VI.Reg. van 19 november 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten wat betreft premies voor lokale en regionale besturen en voor autonome provincie- en gemeentebedrijven met rechtspersoonlijkheid (B.S., 29 november 2010):

Art. 5. Voor iedere aanvraag van een onderhoudspremie van 40 % door een lokaal of regionaal bestuur of een autonoom provincie- of gemeentebedrijf met rechtspersoonlijkheid, waarvan het agentschap aan de premienemer voorafgaand aan de inwerkingtreding van dit besluit, conform de toenmalige regelgeving heeft meegedeeld dat de aanvraag voor goedkeuring in aanmerking komt, wordt een onderhoudspremie van 40 % toegekend volgens de procedure die van toepassing was voor de inwerkingtreding van dit besluit.

⁷⁴ Art. 1, 2° werd laatst gewijzigd bij art. 43 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

stabiliteitsstudies, vereist voor de doelmatige en vakkundige uitvoering ervan, alsook van werkzaamheden en diensten voor de bereikbaarheid en de toegankelijkheid met het oog op onderhoud;

- b) opstellen van herwaarderingsplannen met het oog op de gehele herwaardering van beschermde stads- en dorpsgezichten;
- 8° erfgoedelementen en erfgoedkenmerken: binnen de grenzen van beschermde stads- en dorpsgezichten, niet als monument beschermd erfgoed, meer bepaald het onroerend erfgoed dat in het goedgekeurde herwaarderingsplan is aangemerkt als zijnde de bijzondere erfgoedkenmerken (structurele componenten) en/of de kenmerkende erfgoedelementen (visuele componenten) die de eigenheid van het beschermde stads- of dorpsgezicht bepalen en de waarden vormen die aan de grondslag liggen van de bescherming;
- 9° toekenning van de onderhoudspremie: de officiële kennisgeving aan de premienemer van het besluit, waarbij het bedrag van de onderhoudspremie wordt vastgesteld;
- 10° regionale besturen: alle besturen die als dusdanig door de Vlaamse Regering worden aangemerkt, inzonderheid de provincies, bisschoppelijke seminaries, kathedrale kerkfabrieken en de besturen die bij of krachtens decreet als regionale besturen worden aangewezen;
- 11° lokale besturen: alle besturen die door de Vlaamse Regering als dusdanig worden aangemerkt, inzonderheid de gemeenten, verenigingen van gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, intergemeentelijke samenwerkingsvormen, polders, wateringen, verenigingen van polders en wateringen, de sociale woonorganisaties met uitzondering van de huurdersorganisaties, bedoeld in het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, kerkfabrieken en elke andere rechtspersoon die voor de uitoefening van een openbare eredienst onroerende goederen beheert, alsook de besturen die bij of krachtens decreet als lokale besturen worden aangewezen;
- 12° opdrachtgevend bestuur: het regionale of lokale bestuur dat opdrachtgever is van de onderhoudswerkzaamheden;
- 13° kostenraming: werkzaamheden met opgave van de betreffende benodigde hoeveelheden en de vermoedelijke kostprijs ervan. Een offerte kan beschouwd worden als een kostenraming;
- 14° posten: gedetailleerde omschrijving van de te leveren goederen, diensten en de te verrichten onderhoudswerkzaamheden;
- 15° meer- en bijwerken: aanvullende werkzaamheden die de vermoedelijke hoeveelheden in de aanvaarde kostenraming overschrijden of er niet in vermeld zijn;
- 16° minwerken: werkzaamheden waarbij minder wordt uitgevoerd of kleinere hoeveelheden worden aangewend dan de in de aanvaarde kostenraming vermelde vermoedelijke hoeveelheden;
- 17° forfaitaire werkzaamheden: werkzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een onderhoudspremie. De minister bepaalt de lijst van werkzaamheden die in aanmerking komen voor een forfaitaire vaststelling van de kosten voor de werkzaamheden die in aanmerking worden genomen voor de berekening van het geheel of een gedeelte van de onderhoudspremie.

HOOFDSTUK II. - ONDERHOUDSPREMIES

Afdeling 1 - Toepassingsgebied

Art. 2. Binnen de perken van de daartoe bestemde kredieten, ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, kan een onderhoudspremie worden toegekend voor onderhoudswerkzaamheden die het duurzaam behoud bevorderen van beschermde monument

en stads- en dorpsgezichten, voor beschermde monumenten met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen, voor zover die werkzaamheden de erfgoedwaarden in stand houden of versterken.

Art. 3. De volgende werkzaamheden kunnen voor een onderhoudspremie in aanmerking komen:

1° aan beschermde monumenten en aan erfgoedelementen en -kenmerken van beschermde stads- en dorpsgezichten voor zover deze erfgoedelementen en -kenmerken vermeld zijn in het goedgekeurde herwaarderingsplan, de volgende algemene onderhoudswerkzaamheden:

- a) herstellen van dakschade, dichten en afdekken van lekken;
- b) ontmossen van daken, onderhouden, herstellen en aanbrengen van dakgoten, afvoerleidingen en rioleringen;
- c) bereikbaar maken van goten via juist geplaatste dakkapellen of dakluiken, het beloopbaar maken van hooggelegen goten;
- d) herstellen of plaatsen van ladder- en klimhaken en steigergaten;
- e) treffen van maatregelen tegen weersinvloeden en tegen dierlijke vervuiling;
- f) bestrijden van houtworm, schimmel, zwam- en vochtaantasting;
- g) onderhouden en herstellen van gevels of onderdelen ervan door onder meer te metselen, te bepleisteren en te voegen en door beschermings- en afwerkingslagen aan te brengen zoals kaleien, schilderen, vernissen, vergulden, vertinnen en verzilveren;
- h) herstellen, vervangen of opnieuw aanbrengen van historisch houtwerk zoals deuren, ramen, luiken, poorten, gootconstructies, beplanking met inbegrip van hang- en sluitwerk en beglazing;
- i) reinigen en herstellen van glas-in-lood met inbegrip van de draagstructuur;
- j) reinigen, ontmossen, hydrofugeren, verharderen en behandelen tegen opstijgend vocht van muren en andere constructieve elementen, evenals alle andere behandelingen met waterwerende en materiaalversterkende producten;
- k) afdekken en beschermen van vriesbarstige beeldhouwwerken, architectuurelementen en sierobjecten;
- l) verstevigen van funderingen;
- m) treffen van dringende maatregelen om de stabiliteit te verzekeren;
- n) treffen van maatregelen tegen corrosie, aftakeling en ontaarding van materialen;
- o) bijwerken, herstellen of vervangen van geërodeerde materialen of onderdelen;
- p) treffen van maatregelen ter beveiliging tegen diefstal en moedwillige of toevallige beschadigingen;
- q) onderhoud, herstel en beheer van kenmerkende structuren zoals waterpartijen, vijvers, waterbekkens, waterlopen, walgrachten, grachten en greppels en eventueel de afvoer van vrijgekomen materiaal, duikers, beschoeiingen, taluds, wegen en paden, laanbepalingen, bomenrijen, bomen- en heestergroepen, solitaire bomen en struiken, hagen, loofgangen, borders en perken, bruggetjes, tuin- en kaaimuren, schuttingen, hekken, pergola's, prieeltjes, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair;
- r) onderhoud, herstel en beheer van kleine landschapselementen;
- s) onderhoud, herstel en beheer van de beplantingen op percelen met een houtige begroeiing, zoals park-bossen, hakhout- en middelhoutbestanden, struwelen;

- t) onderhoud, herstel en beheer van open vegetatietypen, zoals historisch permanent grasland of heide, onder meer door te begrazen, te maaien, te plaggen, met inbegrip van de afvoer van maaisel en plaggen, en door veekeringen en schuilhokken te plaatsen;
 - u) onderhoud, herstel en beheer van aarden wallen en dijken;
 - v) snoeien, knotten, leiden en verzorgen van bomen, struiken en hagen;
 - w) opruimen van niet-verkoopbare delen van bomen, zoals het takhout en de boomstronken in het kader van middel- en hakhoutbeheer en van omvormingsbeheer en in parkbossen;
 - x) bouwen of plaatsen van een kleinschalige opslagplaats in tuinen en parken voor gereedschap dat nodig is voor de instandhoudings- en onderhoudswerkzaamheden;
 - y) werkzaamheden en diensten voor materiaal-, technische en stabiliteitsstudies;
 - z) uitvoering van andere werkzaamheden met het oog op het voorkomen van de ontwaarding en op de instandhouding en het onderhoud;
- 2° aan beschermde monumenten daarenboven:
- a) onderhoudswerkzaamheden aan het interieur of aan cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen, zoals het onderhouden en conserveren van de interieurdecoratie, beelden, schilderijen, het fixeren en herstellen van verf en afwerkingslagen op wanden en plafonds, lambriseringen, schrijnwerk, historische beschilderingen op waardevolle elementen, schouwen, stucwerk, terracotta, zijde, leder, textiel en papier;
 - b) onderhouden van en uitvoeren van dringende herstellingswerkzaamheden aan trappen, vloeren en zolderingen;
- 3° aan beschermde monumenten, voor onderhoudspremies die toegekend worden aan lokale en regionale besturen, daarenboven:
- a) onderhouden (inclusief met onderhoudscontract), herstellen en vervangen van elektrische en verwarmingsinstallaties, beveiligingssystemen, lichtinstallaties, klimaatregelingen met het oog op het onder controle houden van temperatuur en vochtigheid, en van andere technische voorzieningen, zoals inbraak-, brand- en bliksembeveiligingsinstallaties;
 - b) onderhouden, herstellen, vervangen of aanbrengen van de nodige voorzieningen voor de toegankelijkheid met het oog op onderhoud en beveiliging, zoals:
 - 1) degelijke vaste, onder- en bovenaan verankerde trappen en loopbruggen, voldoende breed en voorzien van stevige handgrepen en leuningen om alle zolders bereikbaar te maken;
 - 2) werkzaamheden om kapvoeten, kappen en stucgewelven, zolders (inzonderheid bovengewelven) toegankelijk te maken eventueel door doorgangen te maken;
 - 3) aanbrengen of herstellen van veilige bevloeringen op zolderverdiepingen;
 - 4) aanbrengen van voldoende elementaire noodverlichting en van voldoende waterdichte en geaarde stopcontacten;
 - c) treffen van maatregelen tegen brand, diefstal, moedwillige of toevallige beschadigingen, blikseminslag en waterschade;
 - d) beveiliging van de openbare weg en de gebruiker tegen steenval;
- 4° aan als monument beschermde beiaarden, torenuurwerken en luiklokken, tevens:
- a) treffen van dringende maatregelen voor de stabiliteit en de veiligheid van de klokkenstoel;

- b) onderhouden en herstellen van ophangingsassen, klepelbevestigingen en uurwerkgewichten;
 - c) onderhouden en herstellen van elektrische leidingen en aandrijfmotoren;
 - d) herstelling van uurwerk- en klokkenspelmechanismes, noodzakelijk voor normaal gebruik;
 - e) onderhouden en conserveren van wijzerplaten, wijzers en aandrijfmechanismen van torenuurwerken;
 - f) onderhouden en conserveren van speelcabines, klokkenspeltrommels en uurwerkkasten;
- 5° aan de als monument beschermde orgels, tevens:
- a) onderhouden en conserveren van het orgel, inzonderheid van klavier, windlade, kast en windvoorziening;
 - b) onderhouden, regelen en conserveren van de tractuur en de mechanieken;
 - c) verhelpen van intonatieproblemen en stemmen na reinigings- en onderhoudswerkzaamheden;
 - d) herbelederen van blaasbalgen en het winddicht maken van windladen en -kanalen;
 - e) conserveren en verstevigen van front- en binnenpijpen;
 - f) vernieuwen van pulpeten, membranen en veren en herstellen van roosters, brillen en ondersteuning;
- 6° aan de als monument beschermde molens, tevens:
- a) onderhouden, herstellen en regelen van het gaande werk, de waterraderen, de sluisen verdeelwerken, het gevlucht, alsook van de bijbehorende machines, werktuigen en hun toebehoren;
 - b) onderhouds- en herstellingswerkzaamheden aan voor- en achterwaterloop;
- 7° aan het als monument beschermde industrieel erfgoed, tevens: onderhouden, herstellen of regelen van machines, werktuigen en hun toebehoren.

Afdeling 2 - Procedure onderhoudspremie

Onderafdeling I. - Aanvraag onderhoudspremie

Art. 4. Om in aanmerking te komen voor de toekenning van een onderhoudspremie, moet de premienemer een aanvraag indienen bij het agentschap.

De aanvraag wordt per post verzonden of tegen ontvangstbewijs afgegeven en bevat de volgende elementen in viervoud:

- 1° een aanvraag met motivering van de werkzaamheden waarvoor een onderhoudspremie wordt gevraagd;
- 2° een beschrijving en kostenraming of offerte(s) van de werkzaamheden, zo nodig vergezeld van foto's en plans ter verduidelijking. De foto's en de plans slechts in één exemplaar;
- 3° een voorstel van gunnen van de werkzaamheden of een voorstel om de werkzaamheden in eigen beheer uit te voeren. Openbare besturen handelen overeenkomstig de wetgeving op de overheidsopdrachten;
- 4° een verklaring met betrekking tot de eigendomstitel. Als de premienemer de huurder is, moet de toestemming van de eigenaar voor het uitvoeren van de werkzaamheden bijgevoegd worden;
- 5° een verklaring met betrekking tot de BTW (geldt niet voor openbare besturen). Bij de aanvraag wordt het bewijs toegevoegd dat de premienemer de BTW niet kan recupereren,

evenals de vermelding van het BTW-percentage of -percentages en de eventuele verhouding ervan.

Onderafdeling II. - Toekenning onderhoudspremie

Art. 5. Het agentschap onderzoekt of de aanvraag in aanmerking kan komen voor een onderhoudspremie en deelt het resultaat van dat onderzoek binnen zestig dagen mee aan de aanvrager.

Als het dossier onvolledig is bevonden of de waarborgen voor een vakkundige uitvoering onvoldoende worden geacht, wordt gemeld in welke zin het dossier moet worden aangepast om voor goedkeuring in aanmerking te komen. Een nieuwe aanvraag moet aan die opmerkingen tegemoetkomen.⁷⁵

Art. 6. Onderhoudspremies worden toegekend door de minister of zijn gemachtigde, binnen de perken van de daartoe vastgelegde kredieten op de begroting. Met toepassing van dit besluit kan per kalenderjaar per beschermd onroerend goed of voor een deel ervan dat op zichzelf een geheel vormt, slechts één onderhoudspremie worden toegekend, met uitzondering van de beschermde monumenten waarvoor aanvullend een premie gevraagd kan worden, voor onderhoudswerkzaamheden aan het interieur of de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en decoratieve elementen.

Onderhoudspremies worden toegekend in volgorde van ontvangst van het aanvraagdossier dat aan de voorwaarden voldoet, waarbij de postdatum, de datum de aangetekende brief of het afgiftebewijs als referentie geldt. Voor aanvraagdossiers die op basis van de opmerkingen van het agentschap zijn bijgewerkt, geldt de datum waarop het bijgewerkte dossier is verzonden of bezorgd als referentie.

Het agentschap brengt de premienemer schriftelijk op de hoogte van de toekenning van de premie. De onderhoudswerkzaamheden mogen pas worden aangevat als de onderhoudspremie formeel is toegekend. Zo niet wordt de premie ambtshalve geweigerd.

Als de onderhoudswerken om aantoonbare bouwfysische of werftechnische redenen hoogdringend zijn, moet dat duidelijk worden gesignaleerd in het aanvraagdossier, zodat de minister of zijn gemachtigde de prioritaire toekenning van de onderhoudspremie in kwestie kan overwegen. Als pas na de melding van het agentschap dat het aanvraagdossier in aanmerking komt voor een onderhoudspremie, blijkt dat een snellere uitvoering wenselijk is, kan de aanvrager dat alsnog signaleren. Hij schrijft daarvoor een motivatie voor de minister of zijn gemachtigde, die hij aangetekend verstuurt, afgeeft tegen ontvangstbewijs of op een andere door de Vlaamse Regering toegelaten wijze betekent, waarbij de kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld.

De minister of zijn gemachtigde kan op basis van de melding in het aanvraagdossier of op basis van een gemotiveerde, al dan niet latere melding beslissen om de onderhoudspremie prioritair toe te kennen vanwege het hoogdringende karakter van de beoogde werkzaamheden.⁷⁶

⁷⁵ Art. 5 werd vervangen bij art. 1 van B.VI.Reg. van 19 november 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten wat betreft premies voor lokale en regionale besturen en voor autonome provincie- en gemeentebedrijven met rechtspersoonlijkheid (B.S., 29 november 2010).

⁷⁶ Art. 6 werd vervangen bij art. 2 van B.VI.Reg. van 19 november 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten wat betreft premies voor lokale en regionale besturen en voor autonome provincie- en gemeentebedrijven met rechtspersoonlijkheid (B.S., 29 november 2010).

Art. 7. De onderhoudspremie wordt berekend op basis van de kostenraming die aanvaard is voor subsidiëring en die minstens 1 000 euro en maximaal 30.000 euro bedraagt.

De onderhoudspremie wordt berekend op basis van de aanvaarde kostenraming, vermeerderd met de btw als de premienemer het bewijs levert dat hij de btw niet kan recupereren.

Als de onderhoudswerkzaamheden in eigen beheer worden uitgevoerd, komen alleen de kosten voor de levering van materialen en de huur van toestellen en stellingen in aanmerking, ook met inbegrip van de btw.

De onderhoudspremie bedraagt 40 % van de kostenraming, vermeld in het eerste lid, als de premienemer een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon is.

De onderhoudspremie bedraagt 80 % van de kostenraming, vermeld in het eerste lid, als de premienemer een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon is, een lokaal of regionaal bestuur, of een autonoom provincie- of gemeentebedrijf met rechtspersoonlijkheid, en als de beoogde werkzaamheden betrekking hebben op een beschermd monument dat beantwoordt aan een van de volgende voorwaarden:

1° het betreft een molen die maalvaardig is of waarvan de onderhoudswerken de maalvaardigheid betreffen, die opengesteld is voor het publiek en waarvoor tussen de premienemer en het agentschap een toegankelijkheidsovereenkomst is gesloten;

2° het geheel of het gedeelte van het goed waarvoor een onderhoudspremie wordt aangevraagd, wordt geacht geen economisch nut te hebben, is niet verhuurd en uit de aard van de zaak niet van aard om verhuurd te kunnen worden, inzonderheid : bakhuizen, balies, balustrades, beelden, bomen die een historische eenheid vormen met een van de vermelde bouwkundige elementen, bruggen, calvaries, elektriciteitscabines en -palen, fetisjbomen, fontein, gedenkplaten, gerechtsbomen, graftekens en -stenen, grensbomen, grenspalen, hekken, heldenhuldezerkjes, herkenningstekens van merkwaardige gebeurtenissen uit het verleden, ijskelders, installaties met industrieelarcheologische waarde, kiosken, klokken spelen, kunstmatige grotten, lantaarnpalen, luifels, mijlpalen, molenrompen, moordkruisen, openbare kapellen, perrons, pompen, poorten, tram- en bushokjes, tuinmeubilair, tuinornamentiek, uithangborden, urinoirs, uurwerken, veldkapellen, vloeren, vrijheidsbomen, waterkunstwerkjes, wegwijzers, windvanen, winkelpuien en zonnewijzers. Het goed is daarenboven zichtbaar vanaf de openbare weg of is voor het publiek permanent toegankelijk als vermeld in artikel 1, 10° van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten.⁷⁷

Art. 7bis. (...) ⁷⁸

Art. 8. De werkzaamheden, waarvoor een onderhoudspremie is toegekend, moeten volledig worden uitgevoerd. Uiterlijk binnen een termijn van twee jaar na de datum van toekenning

⁷⁷ Art. 7 werd vervangen bij art. 3 van B.VI.Reg. van 19 november 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten wat betreft premies voor lokale en regionale besturen en voor autonome provincie- en gemeentebedrijven met rechtspersoonlijkheid (B.S., 29 november 2010).

⁷⁸ Art. 7bis werd ingevoegd door art.2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 oktober 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- dorpsgezichten en tot vaststelling van een overgangsbepaling (B.S., 19.11.2007) en opgeheven bij art. 4 van B.VI.Reg. van 19 november 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten wat betreft premies voor lokale en regionale besturen en voor autonome provincie- en gemeentebedrijven met rechtspersoonlijkheid (B.S., 29 november 2010).

moeten de werkzaamheden uitgevoerd en voorlopig opgeleverd zijn en moet de uitbetaling aangevraagd zijn bij het agentschap. Als hieraan niet wordt voldaan, wordt de premienemer ambtshalve geacht af te zien van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

Art. 9. Bij de uitvoering van de werkzaamheden mogen geen wijzigingen, weglatingen of toevoegingen worden aangebracht aan de lijst van de goedgekeurde werkzaamheden tenzij na schriftelijke goedkeuring van de minister en steeds zonder overschrijding van het toegekende bedrag.

Art. 10. Bij de afrekening van een toegekende onderhoudspremie neemt de premienemer de aanvullende kosten voor de meer- en bijwerken voor zijn rekening voor zover het bedrag van de eindafrekening hoger is dan dat waarop de premie is berekend.

Als het eindbedrag van de onderhoudswerkzaamheden lager ligt dan dat waarop de premie werd berekend, dan wordt de premie in verhouding verminderd.

Art. 11. De onderhoudspremie wordt in eenmaal uitbetaald na voorlegging van de totaliteit van de vereffende facturen en nadat door het agentschap is vastgesteld dat de werkzaamheden beëindigd zijn en volgens de regels van de kunst zijn uitgevoerd. Bij de uitbetaling kan niet meer worden betaald dan de uitgaven waarvoor geldige facturen zijn voorgelegd.

HOOFDSTUK III. - HERWAARDERING VAN BESCHERMDE STADS- OF DORPSGEZICHTEN.

Art. 12. § 1. Voor de gehele herwaardering van beschermde stads- of dorpsgezichten of een gedeelte ervan dat een op zichzelf staande entiteit vormt, kan een herwaarderingsplan worden opgemaakt door of in opdracht van de premienemer(s) of het betrokken lokale of regionale bestuur.

Slechts nadat een herwaarderingsplan door de minister of zijn gemachtigde is goedgekeurd, kan hij een onderhoudspremie toekennen voor werkzaamheden aan erfgoedelementen en -kenmerken volgens de bepalingen van artikel 4 tot en met 11, voor zover de werkzaamheden vermeld zijn in het goedgekeurde herwaarderingsplan.

§ 2. Het herwaarderingsplan moet een betekenisvolle meerwaarde voor de waarden van het beschermde stads- of dorpsgezicht beogen en omvat tenminste:

- 1° het kadasterplan met de afbakening van het stads- of dorpsgezicht, met opgave van het gedeelte waarvoor een herwaarderingsplan wordt opgesteld en met opgave van de beschermde monumenten;
- 2° de vaststelling, beschrijving en verantwoording van de herwaarderingsdoelstellingen, die voortvloeien uit de waarden die aan de grondslag liggen van de bescherming;
- 3° de lijst van erfgoedkenmerken (structurele componenten) en/of erfgoedelementen (visuele componenten) die in aanmerking komen voor onderhouds-, instandhoudings- en herwaarderingswerkzaamheden;
- 4° als dat relevant is voor de beoogde maatregelen aan de erfgoedkenmerken en/of -elementen:
 - a) een inventarisatie van de huidige toestand van het beschermde stads- of dorpsgezicht;
 - b) een gericht historisch-archivalisch onderzoek;
- 5° de opsomming en verantwoording van de concrete maatregelen die nodig zijn voor de herwaardering van het deel of geheel van het beschermde stads- of dorpsgezicht,

gekoppeld aan een lijst van specifieke onderhoudswerkzaamheden die op basis van artikel 3, 1°, in aanmerking kunnen komen voor een onderhoudspremie;

- 6° eventueel worden de forfaitaire werkzaamheden die in aanmerking komen voor premieverlening opgesomd in een bij het herwaarderingsplan gevoegde tabel. Een raming vermeldt de werkzaamheden met de overeenstemmende bedragen waarvoor de forfaitaire berekening wordt voorgesteld.

§ 3. Een herwaarderingsplan heeft een geldigheidsduur van maximaal tien jaar, waarna het aan evaluatie en actualisatie toe kan zijn of waarna de genomen opties geconfirmeerd worden. De verlenging wordt aangevraagd bij het agentschap. Als er geen verlenging wordt gevraagd of ze niet wordt toegekend, heeft het herwaarderingsplan geen uitwerking meer vanaf het verstrijken van de geldigheidsduur.

Art. 13. Aan een betrokken regionaal of lokaal bestuur kan, met het oog op de uitvoering van werkzaamheden, voor de opmaak van een herwaarderingsplan voor een beschermd stads- of dorpsgezicht of een gedeelte ervan een onderhoudspremie worden toegekend als er meerdere premienemers bij betrokken zijn. Als een ontwerper wordt aangesteld, kan de minister een onderhoudspremie toekennen van 80 % van de goedgekeurde raming, met een maximumpremie van 5.000 euro.

Als het herwaarderingsplan wordt opgemaakt in eigen beheer wordt een forfaitaire vergoeding van 1.500 euro vastgelegd. De premie kan worden toegekend door de minister nadat de documenten overeenkomstig artikel 4 en artikel 12, § 2, zijn ingediend en goedgekeurd bij het agentschap.

HOOFDSTUK IV. - SLOTBEPALINGEN

Art. 14. Bij niet-naleving van de bepalingen van dit besluit wordt de premie vervallen verklaard en niet uitbetaald. De krachtens dit besluit toegekende onderhoudspremie mag niet worden aangewend voor enig ander oogmerk dan dat waarvoor de premie wordt verleend.

Art. 15. Onderhoudswerkzaamheden aan beschermde onroerende erfgoederen die eigendom zijn van of vererfpacht zijn door de Belgische Staat of door andere federale instellingen, of aan beschermde erfgoederen waar diensten van de Belgische Staat of van andere federale instellingen zijn gevestigd, of die eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, of van de openbare instellingen die onder hun beheer of onder hun toezicht staan, zijn uitgesloten uit het toepassingsgebied van dit besluit, met uitzondering van onderhoudswerkzaamheden die uitgevoerd zijn:

- 1° door regionale en lokale besturen;
- 2° door de Stichting Vlaams Erfgoed;
- 3° door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij of haar rechtsopvolger;
- 4° aan onderwijsgebouwen die als monument of als stads- of dorpsgezicht beschermd zijn.

Art. 16. De brief waarbij aan de premienemer wordt meegedeeld dat een onderhoudspremie wordt toegekend, geldt tevens als vergunning voor het uitvoeren van deze werkzaamheden overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Art. 17. Als de onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd door gespecialiseerde opleidingscentra of instellingen die zorgen voor de opleiding of voor de tewerkstelling van

werkzoekenden, komen de personeelskosten alleen in aanmerking voorzover die niet worden betaald of gesubsidieerd door een overheidsinstelling.

De verantwoordelijke voor het opleidingscentrum of de instelling moet hiertoe op zijn eér een schriftelijke verklaring afleggen die bij de premieaanvraag gevoegd moet zijn.

Art. 18. Bij de onderhoudswerkzaamheden kunnen andere overheidsbijdragen, met uitzondering van een restauratiepremie, worden verleend. De gezamenlijke overheidsbijdragen, met inbegrip van eventuele Europese middelen, kunnen niet meer bedragen dan het gehele bedrag van de aanvaarde kostenraming.

Art. 19. Het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 1994 tot het instellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten, gewijzigd bij het decreet van 30 juni 2000 en bij het besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2002, wordt opgeheven.

Art. 20. Met betrekking tot de onderhoudspremies die werden toegekend vóór de inwerkingtreding van dit besluit blijven de bepalingen van het besluit dat van toepassing was bij de toekenning van de premie van toepassing.

Art. 21. De Vlaamse minister, bevoegd voor de Monumenten en de Landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Ministerieel Besluit van 7 december 1976 tot inrichting van het register van monumenten en stads- en dorpsgezichten

(Belgisch Staatsblad 21.12.1977)

Artikel 1. Het register van monumenten en stads- en dorpsgezichten, hierna te noemen het register, bevat per gemeente:

- 1° voor de monumenten: de genummerde originelen of voor eensluidend verklaarde afschriften van de koninklijke besluiten, van de regentsbesluiten, van de besluiten van de secretaris-generaal genomen tijdens de vijandelijke bezetting en waarvan de bindende kracht werd behouden door het regentsbesluit van 9 februari 1946, genomen in uitvoering van de wet van 7 augustus 1931 en gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, alsook de genummerde originelen of voor eensluidend verklaarde afschriften van de koninklijke besluiten tot definitieve bescherming van monumenten bedoeld in artikel 7 van het decreet van 3 maart 1976;
- 2° voor de stads- en dorpsgezichten: de genummerde originelen of voor eensluidend verklaarde afschriften van de Koninklijke besluiten tot definitieve bescherming van stads- en dorpsgezichten bedoeld in artikel 7 van het decreet van 3 maart 1976, alsook de originelen of voor eensluidend verklaarde afschriften van de plannen met de nauwkeurige afbakening van het beschermde gebied. Deze plannen vermelden de datum en het nummer van dit besluit.

Art. 2. De in artikel 10, § 2, van het decreet van 3 maart 1976 vermelde instanties dienen de uittreksels van het register, die hen door de Minister of zijn gemachtigde overgemaakt werden, te ordenen en te bewaren. De gemeentebesturen zijn verplicht aan alwie erom vraagt, eventueel tegen betaling, voor eensluidend verklaarde afschriften af te leveren van de uittreksels van het register die betrekking hebben op hun gemeente.

Art. 3. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 1977.

Ministerieel Besluit van 1 april 1977 tot bepaling van het model van het herkenningsteken dat kan aangebracht worden aan de bij koninklijk besluit beschermde monumenten

(Belgisch Staatsblad 12.05.1977)

Artikel 1. Het model van het herkenningsteken dat kan aangebracht worden aan de bij koninklijk besluit beschermde monumenten bestaat uit een schild, puntig aan de onderzijde, schuin gevierendeeld in koningsblauw en wit (een schild gevormd door een koningsblauw vierkant waarvan een van de hoeken de punt van het schild vormt en door een koningsblauwe driehoek boven het vierkant, zodanig dat aan beide zijden een witte driehoek overblijft).

Art. 2. Het kenteken wordt gebruikt driemaal herhaald in driehoekige vorm (één schild aan de onderzijde).

Omzendbrief ML/977/3 van 6 februari 1978 betreffende het herkenningsteken dat kan aangebracht worden aan de bij koninklijk besluit beschermde monumenten.

(Belgisch Staatsblad 22.03.1978)

Mijnheer de Gouverneur,

Op 1 april 1977 werd een ministerieel besluit uitgevaardigd tot bepaling van het model van het herkenningsteken dat kan aangebracht worden aan de bij koninklijk besluit beschermde monumenten (Belgisch Staatsblad van 12 mei 1977).

Het herkenningsteken bestaat uit een schild, puntig aan de onderzijde, schuin gevierendeeld in koningsblauw en wit.

Het herkenningsteken is ten kostelozen titel verkrijgbaar bij de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg.

Verscheidene aanvragen werden reeds bij de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg ingediend. Ik heb beslist dat de eigenaars van beschermde monumenten, die het kenteken wensen aan te brengen, hiervoor een aanvraag moeten indienen bij het gemeentebestuur van de gemeente waar het monument gelegen is. Het betrokken gemeentebestuur zal, na verificatie of het inderdaad om een beschermd monument gaat, de nodige exemplaren van het kenteken aanvragen bij de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg.

Het gemeentebestuur zal er daarenboven over waken dat de herkenningstekens, binnen de veertien dagen na uitreiking, op het monument zijn aangebracht. Dit op een duidelijk zichtbare plaats zonder dat evenwel het uitzicht van het monument geschonden wordt.

Mag ik U verzoeken de aandacht van de betrokken gemeentebesturen te vestigen op de bepalingen van deze omzendbrief.

Omzendbrief van 5 oktober 1984 betreffende de beteugeling van misdrijven inzake monumenten- en landschapszorg.

(Belgisch Staatsblad 16.02.1985)

Mijnheer de Gouverneur,

De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen en het decreet van

3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten voorzien in een aantal maatregelen die erop gericht zijn de naleving van de beschermingsvoorschriften te controleren en de inbreuken te sanctioneren.

In het bijzonder wens ik de aandacht te vestigen op de specifieke bevoegdheden dienaangaande die de wetgever aan de burgemeesters heeft toevertrouwd om beteugelend op te treden.

a. Landschappen

Wat de beschermde landschappen betreft, bepaalt artikel 10 van de wet van 7 augustus 1931 dat wanneer de houder van een onroerend goed dat in een gerangschikt landschap begrepen is werken onderneemt die verboden zijn krachtens het rangschikkingsbesluit, de burgemeester deze werken door tussenkomst van de gewapende macht mag doen stilleggen.

Dat de uitoefening van deze bevoegdheid, waarover ook de gouverneur beschikt, voor de landschapszorg van essentieel belang is, hoeft geen betoog.

Met aandrang durf ik dan ook vragen dat de burgemeesters het nodige toezicht zouden doen uitoefenen over de naleving van de voorschriften die door de rangschikkingsbesluiten zijn opgelegd, en dat zij daadwerkelijk zouden optreden wanneer verboden werken worden uitgevoerd.

Aangezien de inspecteurs landschapszorg van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu - Bestuur voor Monumenten- en Landschapszorg niet de bevoegdheid hebben om rechtstreeks op te treden, zullen zij in de regel een beroep doen op de tussenkomst van de burgemeester wanneer zij inbreuken vaststellen.

Teneinde een effectief toezicht te kunnen uitoefenen is het noodzakelijk dat de gemeenten een register bijhouden van de gerangschikte landschappen die geheel of gedeeltelijk gelegen zijn op het grondgebied van de respectieve gemeenten.

b. Monumenten, Stads- en Dorpsgezichten

Ook in het kader van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten werd aan de burgemeesters de bevoegdheid verleend om toezicht uit te oefenen over de beschermde goederen en beteugelend op te treden tegen hen die verzuimen de beschermingsvoorschriften na te leven.

Artikel 11, § 4, van het decreet bepaalt dat werken die werden begonnen zonder dat hiervoor de vereiste machtiging is bekomen, of die worden uitgevoerd in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, kunnen worden stilgelegd door o.m. de burgemeester, op eigen initiatief of op bevel van de Gemeenschapsminister van Cultuur, desgevallend met behulp van de openbare macht.

Alhoewel krachtens artikel 11, § 4, ook een aantal inspecteurs monumentenzorg gemachtigd werden om rechtstreeks op te treden, blijft het van groot belang dat de burgemeesters mede hun verantwoordelijkheid opnemen bij het doen opsporen, vaststellen en sanctioneren van de misdrijven die worden gepleegd tegen de voorschriften van het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

De inspecteurs monumentenzorg van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu - Bestuur voor Monumenten- en Landschapszorg zullen niet nalaten steeds contact op te nemen met de lokale openbare besturen wanneer zij inbreuken vaststellen, zodat de maatregelen ter beteugeling op een gecoördineerde wijze kunnen worden toegepast.

Een effectief toezicht kan echter pas worden uitgeoefend wanneer de gemeenten de afschriften van het register van beschermde monumenten, stads- en dorpsgezichten bijhouden, zoals voorgeschreven door artikel 10, § 2, van het decreet en door artikel 2 van het ministerieel besluit van 7 december 1976 tot inrichting van het register van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Ik moge de Heer Gouverneur verzoeken de inhoud van deze omzendbrief via het Bestuursmemoriaal van zijn provincie ter kennis te brengen van de lokale openbare besturen.

Omzendbrief ML/9 van 6 april 1998 betreffende de problematiek rond verwaarlozing, verval en sloping

(Belgisch Staatsblad 16.05.1998)

Mevrouw de Gouverneur,
Mijnheer de Gouverneur,

Het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van Monumenten en Stads- en Dorpsgezichten, gewijzigd bij decreet van 22 februari 1995 legt de eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed de verplichting op om het in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.

De burgemeesters zijn ertoe gehouden het nodige toezicht over de naleving van deze bepaling uit te oefenen en de eigenaar te wijzen op zijn verplichting tot onderhoud, zoals vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Een zorgvuldige toepassing van deze bepalingen zal in gewone omstandigheden verwaarlozing en verval kunnen voorkomen zodat de openbare veiligheid op geen enkel ogenblik in het gedrang komt.

Aangezien een toestand van verval niet zelden een proces is dat reeds jaren aan de gang is, kan dan ook tijdig worden opgetreden.

Slechts in uitzonderlijke en niet te voorkomen gevallen (brand, blikseminslag ...) is het mogelijk dat een sloping niet altijd kan vermeden worden.

Vooraleer deze beslissing genomen wordt, dienen in elk geval alle andere mogelijkheden uitgeput te zijn.

Maatregelen die de burgemeester kan nemen indien de toestand van verval gevaar oplevert voor de veiligheid zijn bijvoorbeeld het stutten, verankeren, afdekken, het voor het verkeer afsluiten van de omgeving of het minimaal demonteren van bepaalde onderdelen die omwille van hun stabiliteit problemen van veiligheid zouden veroorzaken.

De burgemeester dient in ieder geval steeds contact op te nemen met de afdeling Monumenten en Landschappen vooraleer de sloping te bevelen.

Als in uitzonderlijke en niet te voorkomen gevallen toch tot demontage dient te worden overgegaan, moeten alle mogelijke maatregelen worden opgenomen om het beschermd goed te kunnen heropbouwen. Een grondige archeologische opmeting en een fotografische opname zijn een noodzakelijke voorwaarde. Het is van belang dat de demontage zorgvuldig gebeurt.

De inachtneming van bovenvermelde richtlijnen zal ongetwijfeld het nu als zo kwetsbare erfgoed ten goede komen en sluit rechtstreeks aan bij de bepalingen in het decreet.

Ik verzoek U dan ook om de inhoud van deze omzendbrief in het Bestuursmemoriaal van uw provincie te willen publiceren.

Besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse regering van 20 september 2002, 23 juni 2006 en 30 april 2009⁷⁹, 4 december 2009, 10 september 2010, 10 juni 2011, 22 juli 2011 en 29 juni 2012

(Belgisch Staatsblad 19.01.2002, 30.10.2002, 22.08.2006, 22.06.2009, 11.01.2010, 5.10.2010, 2.08.2011, 16.09.2011 en 18.07.2012)

HOOFDSTUK I. - TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° minister : de Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten en landschappen, of zijn gemachtigde;
- 2° premienemer: de eigenaar of erfpachthouder van het goed die opdrachtgever is van de restauratiewerkzaamheden en de kosten ervan draagt;
- 3° restauratiewerkzaamheden:
 - a) werkzaamheden in onroerende staat voor het behoud, de instandhouding of het herstel van een beschermd monument of van een gedeelte daarvan, met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, die nodig zijn omwille van zijn artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde;
 - b) werkzaamheden en diensten, vereist voor de voorbereiding en uitvoering van de in litera a vermelde werkzaamheden of vereist voor het onderzoek, de documentatie, de ontsluiting, de toegankelijkheid, de bereikbaarheid, de herbestemming of de valorisatie van een beschermd monument, met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken;
- 4° restauratiepremie: de financiële bijdragen van het Vlaamse Gewest, de provincie en de gemeente in de kosten voor restauratiewerkzaamheden aan een beschermd monument, met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken;
- 5° toekenning van de restauratiepremie: de officiële kennisgeving aan de premienemer van het besluit waarbij het bedrag van de restauratiepremie wordt vastgesteld;
- 6° regionale besturen: de provincies, autonome provinciebedrijven, bisschoppelijke seminaries, kathedrale kerkfabrieken en de besturen die bij of krachtens de wet als regionale besturen worden aangewezen;
- 7° lokale besturen: de gemeenten, verenigingen van gemeenten, autonome gemeentebedrijven en autonome gemeentelijke havenbedrijven, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zuivere en gemengde intercommunales, polders, wateringen, verenigingen van polders en wateringen, de sociale woonorganisaties met uitzondering van de huurderorganisaties, zoals bedoeld in het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, kerkfabrieken en elke andere rechtspersoon die voor de uitoefening van een openbare eredienst of voor verenigingen van vrijzinnigen onroerende goederen

⁷⁹ Eveneens gewijzigd door het decreet van 19 december 2003 (B.S., 31.12.2003).

beheert, alsook de besturen die bij of krachtens de wet als lokale besturen worden aangewezen;

- 8° opdrachtgevend bestuur: het regionale of lokale bestuur dat opdrachtgever is van de restauratiewerkzaamheden;
- 9° open monument: een beschermd monument waarin overwegend niet-commerciële activiteiten worden uitgeoefend, dat door de cultuurgoederen, inzonderheid de bijhorende uitrusting en decoratieve elementen, die er integrerend deel van uitmaken, of door zijn actuele of nieuwe bestemming een bezienswaardigheid is of wordt en dat in zijn totaliteit voor minstens drie vierde voor het publiek permanent toegankelijk is en op een klantvriendelijke en educatief verantwoorde wijze ontsloten wordt;
- 10° voor het publiek permanente toegankelijkheid: gedurende tien jaar minimaal vijftig dagen of driehonderd uur per jaar toegankelijk zijn waarvan minimaal tien weekeinddagen, voor individuele bezoekers, met inbegrip van personen met een handicap, inzonderheid rolstoelgebruikers en blinden;
- 11° open-monumentenvereniging: de verenigingen of stichtingen die opgericht zijn als vereniging zonder winstoogmerk of als instelling van openbaar nut, overeenkomstig de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, en als hoofddoelstelling hebben de instandhouding, het beheer en de ontsluiting van een of meer open monumenten waarvan ze eigenaar of erfpachter zijn;
- 12° onderwijsgebouwen: gebouwen met inbegrip van hun aanhorigheden die op grond van hun onderwijsbestemming vrijgesteld zijn van de onroerende voorheffing en effectief voor educatieve doeleinden worden gebruikt.
Voor wat de universiteiten betreft worden onder onderwijsgebouwen verstaan de gebouwen waar de universiteiten effectief werkzaam zijn op het gebied van het academisch onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke dienstverlening, volgens de bepalingen van artikel 4 van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap;⁸⁰
- 13° ontwerper: de natuurlijke persoon of rechtspersoon, die het ontwerp maakt van de restauratie en de restauratiewerkzaamheden begeleidt en controleert;
- 14° uitvoerder: de aannemer, natuurlijke persoon of rechtspersoon, die de restauratiewerkzaamheden uitvoert;
- 15° kostenraming: een postgewijze opgestelde lijst van de voor de restauratie beoogde restauratiewerkzaamheden met aanduiding van de betreffende benodigde hoeveelheden en hun vermoedelijke kostprijs;
- 16° posten: gedetailleerde omschrijving van de te leveren goederen, diensten en te verrichten restauratiewerkzaamheden;
- 17° meerwerken: bijkomende restauratiewerkzaamheden die de in de aanvaarde kostenraming vermelde vermoedelijke hoeveelheden overschrijden;
- 18° minwerken: restauratiewerkzaamheden waarbij minder wordt uitgevoerd of kleinere hoeveelheden worden aangewend dan de in de aanvaarde kostenraming vermelde vermoedelijke hoeveelheden;
- 19° bijwerken: bijkomende restauratiewerkzaamheden die tijdens de uitvoering van een restauratie, ingevolge niet voorzienbare omstandigheden noodzakelijk blijken en niet vermeld zijn in de kostenraming op basis waarvan de premie werd toegekend;

⁸⁰ Ingevoegd bij artikel 15 van het decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004. Ingevolge art. 103, trad deze bepaling in werking op 19 januari 2002. Het decreet van 24 december 2004 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2004 wijzigde echter de datum van inwerkingtreding in "1 maart 1999".

- 20° (...);⁸¹
- 21° onderzoek: bouwhistorisch, bouwtechnisch en bestemming- of herbestemmingonderzoek met inbegrip van de werkzaamheden die nodig zijn om dit onderzoek uit te voeren;
- 22° Vlaamse Wooncode: het decreet houdende de Vlaamse Wooncode van 15 juli 1997, zoals het gewijzigd werd;
- 23° sociaal woonproject: een sociaal woonproject zoals bedoeld in art 2, 32°, van de Vlaamse Wooncode;
- 24° (...);⁸²
- 25° agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed.⁸³

Art. 2. § 1. Restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten eigendom van of vererfpacht door de Belgische Staat of van andere federale instellingen of monumenten waar diensten van de Belgische Staat of andere federale instellingen zijn gevestigd of die eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest of door de openbare instellingen die onder hun beheer of onder hun toezicht staan, zijn uitgesloten uit het toepassingsgebied van dit besluit, met uitzondering van restauratiewerkzaamheden uitgevoerd:

- 1° door regionale en lokale besturen;
- 2° door de Stichting Vlaams Erfgoed;
- 3° aan onderwijsgebouwen die als monument beschermd zijn.

§ 2. Voor onderwijsgebouwen wordt het bedrag dat in aanmerking wordt genomen bij de toekenning van de restauratiepremie beperkt tot vier vijfde van de aanvaarde kostenraming.

(...)⁸⁴

HOOFDSTUK II. ALGEMENE BEPALINGEN

Afdeling I. Algemeenheden

Art. 3. § 1. Binnen de perken van de daartoe bestemde kredieten, ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, kan de restauratiepremie worden toegekend door de minister.

Het bedrag wordt vastgelegd op basis van de door het agentschap aanvaarde kostenraming, offerte of inschrijving voor de beoogde restauratiewerkzaamheden, verhoogd met 10% als tussenkomst in de algemene kosten.

De premie wordt berekend op het bedrag, BTW inbegrepen, voor zover de premienemer het bewijs levert dat hij die niet kan recupereren als BTW-plichtige. [Als de premienemer een open-monumentenvereniging is als vermeld in artikel 1 11°, wordt de restauratiepremie voor

⁸¹ Punt 20° werd opgeheven bij art. 1 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandsrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

⁸² Punt 24° werd opgeheven door art. 1, 3° B.VI.Reg. 30 april 2009, met ingang vanaf 1 mei 2009.

⁸³ Art. 1, 25° werd laatst gewijzigd bij art. 31 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

⁸⁴ Art. 2, §2, tweede lid werd opgeheven door art. 2 B.VI.Reg. 30 april 2009, met ingang vanaf 1 mei 2009.

restaurantierwerkzaamheden aan een open monument als vermeld in artikel 1, 9°, berekend op het bedrag, btw inbegrepen, ongeacht of deze vereniging de btw al dan niet kan recupereren.]⁸⁵ Prijsverhogingen die het gevolg zijn van de stijging van de kosten van lonen en materialen komen, behoudens de in § 5 van dit artikel vermelde verhoging van de restauratiepremie, niet in aanmerking voor een restauratiepremie.

Indien het bedrag van de offerte waarvoor de werkzaamheden worden gegund lager is dan de goedgekeurde kostenraming, wordt de toegekende restauratiepremie aangepast en verlaagd en opnieuw berekend op basis van deze laatste offerte.

§ 2. Voor de restaurantierwerkzaamheden met een maximum van 55.000 euro die door de premienemer zelf of in eigen beheer worden uitgevoerd of voor restaurantierwerkzaamheden, uitgevoerd door gespecialiseerde opleidingscentra of instellingen die zorgen voor de opleiding of tewerkstelling van werkzoekenden, komt enkel de kostprijs in aanmerking voor de levering van materialen en de huur van toestellen en stellingen.

§ 3. De restaurantierwerkzaamheden zijn op straffe van verval van de restauratiepremie, onderworpen aan de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en aan de bepalingen van de koninklijke besluiten tot uitvoering van deze wet. Voor zover de gezamenlijke bijdragen van de betrokken overheden 40 % of minder bedragen is de premienemer (andere dan de lokale en regionale besturen) niet onderworpen aan de voornoemde wet.

§ 4. Een premie lager dan 2500 euro (aandeel Vlaams Gewest) wordt niet toegekend.

§ 5. Wanneer in de periode, verstreken tussen de datum van de aanvaarde kostenraming en de datum van de offerte van de uitvoerder aan wie de restaurantierwerkzaamheden worden toegewezen, de S en I-index met meer dan 5% is gestegen en/of wanneer zich in deze periode bijkomende schade aan het monument heeft voorgedaan waarvan de restauratiekosten meer bedragen dan 5% van de aanvaarde kostenraming, kan, mits schriftelijke en gemotiveerde aanvraag van de premienemer, de toegekende premie worden verhoogd.

De premienemer dient hierbij te bewijzen dat hij met de gepaste zorgvuldigheid getracht heeft deze bijkomende schade te voorkomen.

De verhoging van de restauratiepremie wordt berekend op basis van een bedrag van ten hoogste 10% van de aanvaarde kostenraming en is ongeacht dit bedrag, wat het aandeel van het Vlaams Gewest betreft, beperkt tot een bedrag van ten hoogste 125.000 euro.

§ 6. De betrokken gemeente of provincie kan op vrijwillige basis een verhoogde bijdrage leveren.

Art. 4. De restaurantierwerkzaamheden waarvoor een restauratiepremie is toegekend, moeten behoudens de wijzigingen die vooraf goedgekeurd zijn door het agentschap, volledig en integraal worden uitgevoerd zonder dat in de loop van de restaurantierwerkzaamheden afbreuk wordt gedaan aan de goedgekeurde restauratieoptie. Indien dit volgens het agentschap toch gebeurt, wordt de premienemer ambtshalve geacht afstand te doen van de premie en moet hij de voorschotten en het saldo die hij eventueel ontvangen heeft, terugbetalen aan het Vlaamse Gewest, dat ze na inhouding van het eigen aandeel zal uitkeren aan de rechthebbende overheden in verhouding tot de door elk van hen toegekende bedragen.

⁸⁵ Art. 3, §1 werd aangevuld bij art. 2 van het B.VI.Reg. van 10 september 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restaurantierwerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft meerjarige subsidiëringsovereenkomsten en wat betreft de premieberekening voor open-monumentenverenigingen (B.S., 5.10.2010), met ingang vanaf 1 januari 2006.

Afdeling II. Restauratiewerkzaamheden

Art. 5. § 1. Voor de toekenning van de restauratiepremie komen restauratiewerkzaamheden in aanmerking die betrekking hebben op:

- 1° de beveiliging en de stabiliteit van het monument, inzonderheid ondersteuningen, afschermingen, schoringen, verstevigingen, consolideringen, onderkappingen;
- 2° de beveiliging tegen brand, vandalisme en diefstal;
- 3° de beveiliging van het monument tegen ongunstige weersomstandigheden en natuurrampen, inzonderheid door: het dichten van daken, sluiten van muuropeningen, aanbrengen en herstellen van voorzieningen voor afwatering, goten en aflopen, beveiliging tegen insijpelingen, bestrijding van opstijgend grondwater, beveiliging tegen blikseminslag en stormschade;
- 4° de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het monument met het oog op zijn instandhouding en onderhoud, inzonderheid: ladders (onder- en bovenaan verankerd), trappen, leuning, loopbruggen, noodverlichting en stopcontacten, ladder- en klimhaken voor het volledig bereiken van alle dakvlakken en torenspitsen, handgrepen of richels op gevaarlijke of hoge plaatsen, afschroefbare roosters, bevoering op zolderverdiepingen, beloopbaar en bereikbaar maken van hooggelegen goten: plaatsen of vastzetten van dakluiken, herstellen van steigergaten;
- 5° de behandeling van waardevolle elementen van het monument onder meer door verharding, houtworm- en zwambestrijding;
- 6° het herstel van nog aanwezige waardevolle elementen van het monument;
- 7° de vervanging van nog aanwezige elementen van het monument die niet meer hersteld kunnen worden;
- 8° het opnieuw aanbrengen van niet meer aanwezige waardevolle elementen, voor zover voldoende materiële gegevens of iconografisch materiaal aanwezig zijn om een wetenschappelijk verantwoorde reconstructie mogelijk te maken en voor zover de reconstructie vereist is om een storende lacune aan te vullen;
- 9° het verwijderen van storende elementen, het wegwerken van onoordeelkundig uitgevoerde ingrepen, het wegwerken of aan het zicht onttrekken van misplaatste toevoegsels;
- 10° de eerste afwerking die deel uitmaakt van de restauratiewerkzaamheden;
- 11° visuele, grafische of digitale registratie van de restauratiewerkzaamheden en vondsten door middel van foto-opnamen, video-opnamen, opmetingen, en dergelijke.

§ 2. Voor de restauratiepremie, toegekend aan lokale en regionale besturen, voor zover het geen sociaal woonproject betreft, en voor de bijzondere premie voor open-monumentenverenigingen, kunnen daarenboven in aanmerking komen:

- 1° het beveiligen van een publiek toegankelijk monument tegen intens gebruik inzonderheid door versteviging van vloerplaten, aanvullende stabiliteitswerken en het aanbrengen van isolatie ter voorkoming van condensatie;
- 2° de restauratiewerkzaamheden die noodzakelijk zijn om het monument te ontsluiten, voor personen met een handicap, zoals rolstoelgebruikers en blinden;
- 3° de technische infrastructuur die noodzakelijk is voor het behoud en de valorisatie van het monument, zoals de verwarming, de climatisatie of verlichting en het aanbrengen of vervangen van leidingen.

Afdeling III. Samenstelling van het aanvraagdossier voor een restauratiepremie

Art. 6. Om in aanmerking te komen voor een restauratiepremie dient de premienemer een restauratiedossier in.

Dit dossier bestaat uit:

- 1° een bouwhistorische nota, die op basis van geschreven en/of iconografische bronnen en van archeologische bevindingen of sporen die nog in het monument te vinden zijn, een helder inzicht geeft in de totstandkoming en ontwikkeling van het monument vanaf zijn ontstaan tot de huidige toestand. De nota is geïllustreerd met iconografisch materiaal en foto's die een duidelijk algemeen totaalbeeld geven van de bouwfysische toestand van het monument in zijn geheel, op het ogenblik van de aanvraag van de premie;
- 2° een inventaris en opmetingsplannen, die de bestaande toestand weergeven van de delen van het monument waarvoor een restauratiepremie wordt gevraagd. Ze omvatten een situerings- en oriëntatieplan, een plattegrond per bouwlaag, een beschrijving van gevels en bedakingen, langs- en dwarsdoorsneden en, voor zover nog een historisch interieur aanwezig is, details van de constructie van dit interieur. Ze vermelden het materiaalgebruik, de toegepaste technieken, mogelijke verzakkingen, barsten, scheuren of leemten en verwijzen naar de bijgevoegde foto's, de eventuele fotogrammetrische opmetingen waar het gaat om ingewikkelde profielen, siermotieven en beeldhouwwerk.
Ze omvatten tevens de inventaris van de interieurelementen die behouden en/of hergebruikt moeten worden, zoals deuren, vensters, luiken met hang- en sluitwerk, stucwerkversiering, schilderijen, tegels, zolderingen, trappen, schoorsteenmantels, vloeren, muurbekledingen en roerende voorwerpen als werktuigen, instrumenten, meubilair, luchters, beelden, schilderijen, spiegels, lambriserings, parket en andere cultuurgooederen, inzonderheid de bijhorende uitrusting en decoratieve elementen die integrerend deel uitmaken van het monument;
- 3° een diagnosesnota, die inzicht geeft in de technische en fysische problemen van het monument.
Ze interpreteert de gebreken inzake aard en toestand van funderingen, stabiliteit, constructie, metselwerk, parement, voegwerk, gevelafwerking, dakbedekking, draagstructuur, vloeren, ankers, schrijnwerk, hang- en sluitwerk, houtrot- en schimmelaantasting, vochtplekken, afvoer en riolering, gewelven, bepleistering, stucwerk, decoratie, beglazing, elektrische uitrusting, verwarmingsinstallatie, sanitair en waterleiding;
- 4° een bestemmingsnota en -plan, die de huidige en/of toekomstige (her)bestemming van het monument omschrijven.
Ze streven een zo groot mogelijk respect voor de culturele en de typologische waarden van het monument na en maken een eindbalans op van de min- en meerwaarden die een mogelijk nieuwe bestemming of een aanpassing meebrengen voor het monument. Indien een premie werd toegekend voor een bestemming- of herbestemmingonderzoek op basis van artikel 29, § 3, 9°, moeten de restauratienota en -plannen gebaseerd zijn op de resultaten van dit onderzoek;
- 5° een verantwoordingsnota, die op basis van de diagnosesnota aangeeft waarom, hoe en in welke mate gerestaureerd wordt. Ze legt de verbinding tussen de gegevens over het monument, zijn toekomstige bestemming en de ingreep en verwoordt en verantwoordt - door rekening te houden met de algemene beginselen van de monumentenzorg - de keuze van de restauratieoptie voor het geheel én per ingreep waarvoor een premie wordt aangevraagd. Ze beschrijft de betekeniswaarde van de voorgestelde werken en schetst het toekomstige uitzicht van het monument, vertrekkend van het verleden. Ze verantwoordt een mogelijke fasering, rekening houdend met de budgettaire haalbaarheid, de uitvoeringstermijn en noodzakelijke dringende instandhoudingwerken.
Hierbij primeert de bewaringstoestand van het monument. Dakherstel, waterafvoer, zwam- en houtwormbestrijding die verder verval voorkomen, hebben steeds voorrang. De restauratie van het interieur is afhankelijk van de bouwfysische toestand van het monument. Indien een premie werd toegekend voor een onderzoek op basis van artikel 29, § 3, tot 8°, moet de verantwoordingsnota gebaseerd zijn op de resultaten van dit onderzoek.

6° Een restauratiedossier, dat de uit te voeren restauratiewerkzaamheden en/of diensten beschrijft.

Het bevat:

- a) de algemene administratieve en contractuele bepalingen;
- b) de restauratieplannen met aanduiding (inkleuring, arcering) van de uit te voeren ingrepen, wijzigingen in het materiaal, in het gebruik of in de functie, en van eventuele reconstructies;
- c) de bestekken met een postgewijze beschrijving van de restauratiewerkzaamheden en de toe te passen restauratietechnieken;
- d) een vermelding van de ingrepen waarvoor de uitvoerder vooraf bewijsstukken, referenties, modellen en monsters ter goedkeuring moet voorleggen;
- e) een meetstaat met de uit te voeren hoeveelheden, opgesteld per post;
- f) een postgewijze raming met hoeveelheden, eenheidsprijzen en het totaalbedrag per post.

Elke post wordt desgevallend opgesplitst in de als restauratieve, gedeeltelijk restauratieve (percentage te vermelden) en niet-restauratieve in aanmerking genomen kosten.

Afdeling IV. Uitvoering van de restauratiewerkzaamheden

Art. 7. § 1. Met de restauratiewerkzaamheden mag pas begonnen worden nadat de restauratiepremie is toegekend door de minister.

§ 2. Als er gevaar bestaat voor verder verval van het monument, als er gevaar bestaat dat een relevante cofinanciering in het gedrang komt, of op basis van de resultaten van een bouwhistorisch, bouwtechnisch of herbestemmingonderzoek of wegens een andere dwingende noodzaak, kan een premienemer, in afwijking van § 1, op zijn eigen risico, in afwachting van de eventuele toekenning van de premie, een gedeelte van de restauratiewerkzaamheden uitvoeren. De kostprijs van de hier bedoelde restauratiewerkzaamheden mag in dat geval niet meer bedragen dan één vijfde van de kostenraming die vooraf door het agentschap aanvaard is.

Wanneer een premienemer van deze afwijking gebruik maakt, moet hij dit vooraf melden aan het agentschap, zoniet wordt hij geacht af te zien van de restauratiepremie.

§ 3. Wanneer een premienemer restauratiewerkzaamheden voor meer dan één vijfde en minder dan de helft van de kostprijs van de door het agentschap aanvaarde kostenraming uitvoert vóór de premie toegekend is, wordt het bedrag dat dit één vijfde overschrijdt, in mindering gebracht van de aanvaarde kostenraming en wordt het niet meer in aanmerking genomen bij de toekenning van de restauratiepremie of hiervan in mindering gebracht.

§ 4. Wanneer een premienemer, vooraleer de restauratiepremie is toegekend, restauratiewerkzaamheden uitvoert voor meer dan de helft van het bedrag dat voor een restauratiepremie in aanmerking zou kunnen komen, wordt hij ambtshalve geacht volledig afstand te doen van de premie. Slechts in dringende gevallen kan na grondige motivatie en met een toelating die vooraf door het agentschap verleend is een afwijking worden toegestaan om meer dan de helft van de restauratiewerkzaamheden uit te voeren vóór de premie is toegekend.

§ 5. De bepalingen zoals vermeld in § 1 tot en met § 4, gelden niet voor de uitvoering van meer- en bijwerken.

Art. 8. Behoudens de dringende gevallen, vermeld in artikel 7, wordt, met inachtneming van de bepalingen van artikel 3, § 1, tweede lid en § 5, de premie aangepast op basis van het goedgekeurde gunningdossier. Dit dossier bevat:

- 1° het bestek en de plannen waarop de inschrijvingen zijn gebaseerd, indien het in artikel 6 vermelde restauratiedossier is gewijzigd;
- 2° de publicatie of uitnodigingsberichten (indien van toepassing);
- 3° het verslag van nazicht van de inschrijvingen en het toewijzingsbesluit;
- 4° de ingediende inschrijvingen, waaronder het origineel van de gekozen inschrijving;
- 5° de bouwvergunning en het verslag van de brandweer (indien van toepassing).

Afdeling V. In acht te nemen voorwaarden

Art. 9. § 1. De restauratiewerkzaamheden waarvoor een restauratiepremie is toegekend, moeten volledig worden uitgevoerd. Uiterlijk binnen een termijn van vijf jaar na de toekenning van de restauratiepremie, moeten de restauratiewerkzaamheden zijn uitgevoerd, voorlopig opgeleverd en moet het in artikel 13 vermelde saldo zijn aangevraagd. Indien hieraan niet wordt voldaan, wordt de premienemer ambtshalve geacht afstand te doen van de premie en moet hij de eventueel in artikel 11 vermelde ontvangen voorschotten terugbetalen aan het Vlaamse Gewest, dat ze na inhouding van het eigen aandeel zal uitkeren aan de rechthebbende overheden in verhouding tot de door elk van hen toegekende bedragen.

§ 2. In geval van overmacht, kan slechts na grondige motivatie en met toelating van het agentschap een afwijking op deze regel worden toegestaan.

Art. 9/1. Na de voorlopige oplevering van de restauratiewerkzaamheden waarvoor een restauratiepremie is verleend, laat de premienemer of, in voorkomend geval, de nieuwe eigenaar of erfpachthouder van het monument in kwestie voor een termijn van tien jaar om de twee jaar op eigen kosten een rapport opmaken over de technische toestand van het monument. Het eerste toestandsrapport moet uiterlijk twee jaar na de voorlopige oplevering worden bezorgd. De toestandsrapporten zijn niet beperkt tot de gerestaureerde delen, maar betreffen het gehele monument en bevatten Richtlijnen die richtinggevend zijn voor het optimale behoud van ervan. De toestandsrapporten vermelden de aanvullende controles, onderhouds- en restauratiewerkzaamheden die vereist zijn voor het optimale behoud, alsook de termijn, waarbinnen deze idealiter worden uitgevoerd. De toestandsrapporten zijn richtinggevend voor nieuwe ingrepen, en desgevallend ook voor nieuwe premie-aanvragen, in toepassing van dit besluit, en van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten,.

De premienemer of, in voorkomend geval, de nieuwe eigenaar of erfpachthouder van het monument in kwestie zijn ertoe gehouden de in het eerste lid vermelde Richtlijnen te volgen en gevolg te geven aan de daarin vermelde controle-, onderhouds- en restauratiebehoeften. De premienemer of, in voorkomend geval, de nieuwe eigenaar of erfpachthouder van het monument in kwestie bezorgen van elk toestandsrapport, vermeld in het eerste lid, een afschrift aan het agentschap.

Als het monument na de voorlopige oplevering van de restauratiewerkzaamheden waarvoor de restauratiepremie is toegekend, wordt overgedragen, vermeldt de instrumenterende ambtenaar in de akte betreffende de overdracht van een zakelijk recht alle verbintenissen en verplichtingen die voortvloeien uit de krachtens dit besluit toegekende restauratiepremie en in het bijzonder de verplichtingen, vermeld in dit artikel.

Art. 9/2. De premienemer of, in voorkomend geval, de nieuwe eigenaar of erfpachthouder van het monument in kwestie moeten voor een termijn van 10 jaar, ingaand vanaf de voorlopige oplevering van de restauratiewerkzaamheden waarvoor een restauratiepremie is verleend, een

verzekering afsluiten die de kosten dekt voor het herstel volgens de regels van de kunst van de restauratiewerkzaamheden die uitgevoerd zijn met de premie, bij schade, veroorzaakt door brand, door blikseminslag, door ontploffing, door implosie, alsook door het neerstorten van of het getroffen worden door luchtvaartuigen of door voorwerpen die eraf of eruit vallen, en door het getroffen worden door een ander voertuig of door dieren, en voor de schade, veroorzaakt door storm, hagel en sneeuwdruk, of door het wegvloeien van water en stookolie door een breuk of barst, of het overlopen van hydraulische installaties en verwarmingsinstallaties, het binnendringen van atmosferische neerslag door de dakbedekking van het monument, het binnendringen van atmosferische neerslag door een breuk of barst, of het overlopen van waterafvoerbuizen.⁸⁶

Art. 10. § 1. De premienemer moet de totaliteit van de ontvangen bedragen van de premie terugbetalen aan het Vlaamse Gewest, dat ze na inhouding van het eigen aandeel zal uitkeren aan de rechthebbende overheden in verhouding tot de door elk van hen toegekende bedragen, als hij:

- 1° de restauratiewerkzaamheden laat uitvoeren door een aannemer en of onderaannemers die niet voldoen aan de vereisten inzake (de registratie en) de erkenning van aannemers, of waarvan de keuze van de categorie en klasse van erkenning niet vooraf door het agentschap werd goedgekeurd. Deze bepaling is niet van toepassing indien de premienemer de restauratiewerkzaamheden in eigen beheer uitvoert of laat uitvoeren door rechtspersonen die zorgen voor de opleiding en/of de tewerkstelling van werkzoekenden, voor zover de aanvaarde kostenraming niet meer bedraagt dan 55.000 euro. De erkenning is niet vereist voor restauratiewerkzaamheden beneden 55.000 euro (BTW niet inbegrepen) in een ondercategorie, inzonderheid de ondercategorie D23 (restauratie door ambachtslieden) en D24 (restauratie van monumenten) of voor restauratiewerkzaamheden beneden 82.000 euro in een hoofdcategorie, inzonderheid categorie D (algemene bouwwerken);⁸⁷
- 2° de krachtens dit besluit toegekende restauratiepremie geheel of gedeeltelijk aanwendt voor enig ander oogmerk dan dat waarvoor de premie werd toegekend of tijdens de restauratiewerkzaamheden wijzigingen aanbrengt in de lijst van aanvaarde restauratiewerkzaamheden, tenzij na goedkeuring door het agentschap;
- 3° het monument vervreemdt of in erfpacht geeft in de periode tussen de toekenning van de premie en de voorlopige oplevering van de restauratiewerkzaamheden. In dit geval moet de premienemer deze vervreemding of vererfpachting binnen acht dagen na het verlijden van de akte melden aan het agentschap;⁸⁸
- 4° het monument verhuurt en in geval van huurverhoging de meerwaarde die voortvloeit uit de restauratiewerkzaamheden waarvoor een restauratiepremie werd toegekend in rekening brengt aan de huurder. Deze bepaling moet in de overeenkomst met de bewoner of huurder van het onroerende goed worden opgenomen. Dit geldt niet voor lokale besturen die het

⁸⁶ De artikelen 9/1 en 9/2 werden ingevoegd bij art. 2 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

⁸⁷ **Toekomstig recht:** De woorden “de registratie en” uit art. 10, §1, 1° worden weggelaten bij art. 1 B.VI.Reg. 29 juni 2012 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft de registratie van aannemers (B.S., 18.07.2012, datum inwerkingtreding nader te bepalen).

⁸⁸ Zie in dit verband ook art. 70 van het Decreet van 19 december 2008 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2009 (B.S., 29.12.2008):

“Bij overdracht van een monument na goedkeuring van de restauratiepremie in toepassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 kan een begunstigde wijziging aanvaard worden, indien de nieuwe eigenaar van het goed het goedgekeurde restauratiedossier zonder wijzigingen of aanpassingen verder zet en enkel indien er nog geen premiebedrag is uitbetaald.”

monument verhuren als een sociale huurwoning, overeenkomstig titel VII van de Vlaamse Wooncode.

§ 2. (Als de premienemer of, in voorkomend geval, de nieuwe eigenaar of erfpachthouder geen gevolg geeft aan de toestandrapporten, vermeld in artikel 9/1, en inzonderheid als dat leidt tot schade aan het monument, waardoor nieuwe restauratieve ingrepen noodzakelijk zijn, wordt hij onderworpen aan een handhavingsprocedure, conform het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, artikels 13 tot en met 15.)^{89 90}

§ 3. (...)

§ 4. (...).⁹¹

§ 5. De bepalingen van dit besluit en meer in het bijzonder van dit artikel, gelden onverminderd de voorschriften van het koninklijk besluit van 17 juli 1991 houdende de coördinatie van de wetten op de rijkscompatibiliteit, inzonderheid artikel 55 en volgende.

Afdeling VI. Uitbetaling van de restauratiepremie

Art. 11. § 1. Voor de uitbetaling van de premie mogen op zijn verzoek voorschotten worden verstrekt aan de premienemer.

§ 2. De voorschotten worden betaalbaar gesteld:

- 1° een eerste voorschot ten belope van 25% van de bijdragen van het Vlaamse Gewest, de provincie en de gemeente, zodra het agentschap in het bezit is gesteld van de bestelling van de restauratiewerkzaamheden of diensten en een afschrift van het aanvangsbevel, het borgstellingbewijs (indien van toepassing), het rekeningnummer waarop de premie moet worden gestort en de data van de werfvergaderingen;
- 2° een tweede voorschot ten belope van 50% van de bijdragen van het Vlaamse Gewest, de provincie en de gemeente bij het voorleggen van de documenten waaruit blijkt dat het gedeelte van de restauratiewerkzaamheden of diensten, dat in aanmerking komt voor de premie, is uitgevoerd voor een bedrag dat meer bedraagt dan 50% van de kostenraming, waarvan daarenboven minstens 25 % door de premienemer aan de uitvoerder is betaald.

Art. 12. § 1. Bij de afrekening van een toegekende restauratiepremie neemt de premienemer de aanvullende kosten voor de meer- en bijwerken voor zijn rekening voor zover het bedrag van de eindafrekening hoger is dan dat waarop de premie is berekend. Indien het eindbedrag van de restauratiewerkzaamheden lager ligt dan de toegekende premie, dan wordt de premie in verhouding verminderd.⁹²

⁸⁹ In artikel 1 van het decreet van 8 december 1998 houdende diverse bepalingen naar aanleiding van de begroting 1998 is bepaald : "Met ingang van 1 april 1995 kunnen restauratiepremies, als bedoeld in artikel 11, § 8 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, toegekend worden voor werken aan beschermde monumenten toebehorende aan de NV Mijnen en rechtsopvolgers.

In geval van vervreemding van deze monumenten, dienen de premies niet te worden terugbetaald."

⁹⁰ Art. 10, §2 werd vervangen bij art. 3 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

⁹¹ Art. 10, §§3 en 4 werden opgeheven bij art. 3 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

⁹² Artikel 71 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996 stelt: Bij de afrekening van een toegekende restauratiepremie, zoals bedoeld in artikel 11, § 8, van het decreet van 3

De premie is beperkt tot het oorspronkelijk vastgestelde bedrag, overeenkomstig artikel 3, § 1, tenzij met toepassing van de in artikel 3, § 5, bedoelde verhoging en de in § 2 van dit artikel bedoelde meer- en bijwerken.

§ 2. Wanneer ingevolge onvoorzienbare omstandigheden tijdens de uitvoering van restauratiewerkzaamheden bijkomende werkzaamheden, hetzij meer- of bijwerken, noodzakelijk zijn die onmogelijk kunnen worden losgekoppeld van de in uitvoering zijnde restauratiewerkzaamheden, kan de minister na een gemotiveerde schriftelijke aanvraag van de premienemer hiervoor een bijkomende restauratiepremie toekennen.

De bijkomende restauratiepremie wordt berekend op basis van een bedrag van ten hoogste 10% van het bedrag waarop de oorspronkelijke restauratiepremie werd berekend en is ongeacht dit bedrag, wat het aandeel van het Vlaams Gewest betreft, beperkt tot een bedrag van ten hoogste 125.000 euro.

Zodra het agentschap zijn akkoord heeft verleend om de aanvraag te aanvaarden, mogen de werkzaamheden onmiddellijk worden gegund en volledig worden uitgevoerd.

De bepalingen van artikel 7 zijn voor deze werkzaamheden niet van toepassing.

Art. 13. Het saldo van de premie wordt op verzoek van de premienemer uitbetaald nadat hij het agentschap in het bezit heeft gesteld van:

- 1° een verslag van de voorlopige oplevering en nadat door het agentschap is vastgesteld dat de restauratiewerkzaamheden integraal en volgens de regels van de kunst en met naleving van alle voorschriften zijn uitgevoerd;
- 2° de afrekening, die postgewijze gerelateerd is aan de kostenraming;
- 3° een overzicht van de uitvoeringstermijnen;
- 4° het bewijs dat voor de werken die in aanmerking komen voor de premie de uitvoerder door de premienemer voor minstens 60% betaald is;
- 5° (...);
- 6° (...);
- 7° een restauratieverslag bestaande uit:
 - a) de werfverslagen;
 - b) een beknopte toelichting bij de restauratiewerkzaamheden en materialen die initieel niet in het restauratiedossier opgenomen zijn;
 - c) het proces-verbaal van de oplevering, aangevuld met een evaluatief relaas van de wijze waarop de aannemer(s) de restauratiewerkzaamheden uitvoerde(n);
 - d) de productfiches voorzover de producten niet in het initiële restauratiedossier vermeld zijn;
- 8° (...).⁹³

maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, neemt de premienemer de meer- en bijwerken te zijner laste voor zover het bedrag van de eindafrekening hoger is dan dat waarop de premie is berekend en voor zover de kosten voor deze meer- en bijwerken niet zouden zijn gecompenseerd door minwerken.

Indien het eindbedrag der werken lager ligt dan dat waarop de premie is berekend, wordt de premie naar verhouding vermindert.

Deze bepaling heeft uitwerking met ingang van 5 juni 1991, voor zover de werken definitief beëindigd zijn of ter kennis zijn gebracht van het Vlaams Gewest vóór 1 januari 1996.

⁹³ Art. 13, 5°, 6° en 8° werden opgeheven bij art. 4 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

Art. 14. Wanneer volgens het agentschap het opdrachtgevend bestuur de opdracht niet toewijst aan de laagste regelmatige bieder, stelt ze het bedrag van de premie vast op basis van de offerte van deze laatste, dit onverminderd de overige bepalingen van dit besluit en van artikel 10, §5, in het bijzonder.

Afdeling VI/1. Voorwaarden voor meerjarige subsidiëringsovereenkomsten⁹⁴

Art. 14/1. De minister kan binnen de perken van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap meerjarige subsidiëringsovereenkomsten sluiten als vermeld in artikel 11, § 8, tweede lid, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Art. 14/2. Om in aanmerking te komen voor een meerjarige subsidiëringsovereenkomst, moet het project voldoen aan de volgende voorwaarden :

- 1° het project vereist een strikte uitvoeringstiming om (restauratie)werftechnische, budgettaire of organisatorische redenen;
- 2° het project heeft een gefaseerde uitvoeringstermijn van minstens drie jaar;
- 3° de kostenraming voor het project bedraagt minstens vijf miljoen euro;
- 4° het project voorziet in of verbetert de publieke toegankelijkheid van het monument of minstens een representatief deel ervan. Open monumenten, erkende musea, erkende toeristische verblijfplaatsen en openbare gebouwen worden beschouwd als publiek toegankelijke monumenten.

Art. 14/3. De premienemer dient een dossier in dat per gebouw minstens de volgende documenten bevat :

- 1° een kostenraming;
- 2° een financieel plan dat aangeeft hoe de restauratiewerkzaamheden gefinancierd zullen worden;
- 3° een toestandsrapport, meer bepaald een recente bouwfysische analyse;
- 4° een beheersplan dat een beeld geeft van de beoogde restauratie- en onderhoudswerkzaamheden op korte, middellange en lange termijn en dat prioriteiten aangeeft op basis van het toestandsrapport;
- 5° een op het beheersplan afgestemd faseringsplan, waarbij in voorkomend geval de werkzaamheden aan verschillende gebouwen op elkaar worden afgestemd;
- 6° een rapport over de publieke toegankelijkheid voor, tijdens en na de restauratiewerkzaamheden en over de eventuele bestemming of herbestemming.

Art. 14/4. De minister kan de volgende elementen in aanmerking nemen bij de beoordeling van het project :

- 1° proportionaliteit tussen de gevraagde middelen en het beoogde doel;
- 2° maatschappelijk belang van het project;
- 3° innovatieve methodieken en materialen;
- 4° duurzaamheid van methodieken en materialen;
- 5° geplande toegankelijkheid voor mindervaliden en andere doelgroepen;
- 6° samenwerkingsgraad met relevante partners;
- 7° erkenning van het monument als UNESCO-werelderfgoed of daartoe opgenomen in de indicatieve lijst;
- 8° toekenning van een Europees erfgoedlabel of voordracht om daarvoor in aanmerking te komen;
- 9° erkenning als museum of toeristische infrastructuur;
- 10° band met cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van het beschermde monument en die behoren tot het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang;

⁹⁴ Afdeling VI/1 werd ingevoegd bij art. 1 van het B.VI.Reg. van 10 september 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft meerjarige subsidiëringsovereenkomsten en wat betreft de premieberekening voor open-monumentenverenigingen (B.S., 5.10.2010).

11° cofinanciering met dwingende voorwaarden.

Art. 14/5. De minister kan in de meerjarige subsidiëringsovereenkomst onder andere voorwaarden opleggen met betrekking tot :

- 1° rapportering over de voortgang van de restauratiewerkzaamheden;
- 2° publieke toegankelijkheid tijdens en na de uitvoering van de restauratiewerkzaamheden;
- 3° uitvoering van het beheersplan.

Art. 14/6. In de meerjarige subsidiëringsovereenkomst worden de fasering en de duurtijd van het overheidsengagement vastgelegd.

Art. 14/7. Voor elke meerjarige subsidiëringsovereenkomst wordt maximaal één restauratiepremie per jaar toegekend.

Art. 14/8. De restauratiepremies worden toegekend conform de andere artikelen van dit besluit. De premienemer dient daarvoor een dossier in overeenkomstig artikel 6.

HOOFDSTUK III. PRIVÉ-SECTOR

Afdeling I. De gewone restauratiepremie

Art. 15. Als de premienemer een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon is,⁹⁵ zijn de bijdragen in de restauratiepremie:

- 1° van het Vlaamse Gewest 25% van het in artikel 3, § 1, bepaalde bedrag;
- 2° van de provincie en de gemeente elk 7,5% van het in artikel 3, § 1, bepaalde bedrag.

Art. 16. In afwijking van de percentages, bepaald in artikel 15, bedraagt de bijdrage van het Vlaamse Gewest 50% en die van de provincie en de gemeente elk 15%, indien de restauratiewerkzaamheden betrekking hebben op het geheel of op een gedeelte van een goed dat als monument beschermd is en beantwoordt aan één van de volgende voorwaarden:

- 1° het betreft een molen die maalvaardig is of waarvan de restauratie de maalvaardigheid voorbereidt of betreft, die opengesteld is voor het publiek en waarvoor tussen de premienemer en het agentschap een toegankelijkheidsovereenkomst is afgesloten;
- 2° het geheel of het gedeelte van het goed waarvoor een restauratiepremie wordt aangevraagd, wordt geacht geen economisch nut te hebben, is niet verhuurd en uit de aard van de zaak niet van aard om verhuurd te kunnen worden, inzonderheid: bakhuizen, balies, balustrades, beelden, bomen die een historische eenheid vormen met een van de vermelde bouwkundige elementen, bruggen, calvaries, elektriciteitscabines en -palen, fetisjbomen, fonteinen, gedenkplaten, gerechtsbomen, graftekens en -stenen, grensbomen, grenspalen, hekken, heldenhuldezerkjes, herkenningstekens van merkwaardige gebeurtenissen uit het verleden, ijskelders, installaties met industrieelarcheologische waarde, kiosken, klokkenspelen, kunstmatige grotten, lantaarnpalen, luifels, mijlpalen, molenrompen, moordkruisen, openbare kapellen, perrons, pompen, poorten, priëlen, puien, putten, ruïnes, schandpalen, standbeelden, straatmeubilair, strandcabines, trein-, tram- en bushokjes, tuinmeubilair, tuinornamentiek, uithangborden, urinoirs, uurwerken, veldkapellen, vloeren, vrijheidsbomen, waterkunstwerkjes, wegwijzers, windvanen, winkelpuizen en zonnewijzers. Het goed is daarenboven zichtbaar van op de openbare weg of voor het publiek permanent toegankelijk.

⁹⁵ Art. 15, eerste zinsdeel werd gewijzigd door art. 3 B.VI.Reg. 30 april 2009, met ingang vanaf 1 mei 2009.

Afdeling II. De bijzondere premie

Art. 18. § 1. In afwijking van de percentages, bepaald in artikel 15, bedraagt de bijdrage van het Vlaamse Gewest 50% en die van de provincies en de gemeente elk 15%, voor restauratiewerkzaamheden ondernomen aan onderwijsgebouwen door een universiteit, een Vlaamse autonome hogeschool, een Gemeenschapsschool of een gesubsidieerde vrije school, of voor restauratiewerkzaamheden ondernomen door een open-monumentenvereniging, die beantwoordt aan de volgende voorwaarden:

- 1° de open-monumentenvereniging moet gevestigd zijn in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest;
- 2° de raad van bestuur van de open-monumentenvereniging moet ten minste zeven leden hebben;
- 3° indien de open-monumentenvereniging erfpachter is, kunnen van de Raad van Bestuur, die tenminste zeven leden moet hebben, slechts twee natuurlijke personen deel uitmaken die eigenaar zijn of die echtgenoot van of verwant zijn met de eigenaar tot in de tweede graad, of slechts twee privaatrechtelijke rechtspersonen die eigenaar zijn of houder van andere zakelijke rechten dan erfpacht.
- 4° op de zetel moeten te allen tijde de gegevens in verband met de werking, de leden en het financieel beheer voorhanden zijn;
- 5° bij haar ontbinding moet de open-monumentenvereniging de eigendom van het goed kosteloos overdragen aan een gemeente, een provincie, het Vlaamse Gewest, een andere open-monumentenvereniging of de Stichting Vlaams Erfgoed;
- 6° indien de open-monumentenvereniging huurgelden ontvangt, moet ze deze integraal besteden aan de instandhouding, de valorisatie, de toegankelijkheid en de ontsluiting van het open monument zelf of eventueel van andere open monumenten waarvan de open-monumentenvereniging eigenaar of erfpachter is. Worden de ontvangen huurgelden besteed aan andere open monumenten waarvan de open-monumentenvereniging erfpachter is, moet die bestemming worden goedgekeurd bij het besluit waarin de restauratiepremie wordt toegekend;
- 7° in geval van een overeenkomst van erfpacht tussen de eigenaar en de open-monumentenvereniging moet in deze te registreren overeenkomst uitdrukkelijk vermeld worden dat de eigenaar akkoord gaat met de in § 1, 5°, en § 4, vermelde bepaling en dat de open-monumentenvereniging als erfpachthouder geen hypotheek kan nemen op het goed zonder toestemming van de eigenaar;
- 8° het agentschap wijst een ambtenaar aan als waarnemer die de algemene vergaderingen en de raden van beheer kan bijwonen wanneer over het open monument dat de open-monumentenvereniging toebehoort of over daaraan uit te voeren restauratiewerkzaamheden wordt beslist;
- 9° de tenuitvoerlegging van de beslissing van de algemene vergadering of van het bevoegde orgaan omtrent het behoud of de restauratie van het open monument, waarbij de aanwending van een restauratiepremie is betrokken, moet voorafgaandelijk aan het akkoord van het agentschap worden voorgelegd;
- 10° (een open-monumentenvereniging mag het open monument of het recht van erfpacht daarop alleen vervreemden, na akkoord van het agentschap, aan het Vlaamse Gewest, een

⁹⁶ Art. 17 werd opgeheven bij art. 5 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

provincie, een gemeente, Erfgoed Vlaanderen vzw of een andere open-monumentenvereniging.)⁹⁷

§ 2. In geval van niet-naleving van de in § 1, tot en met (10) °, vermelde voorwaarden moet de open-monumentenvereniging de restauratiepremie voor de helft terugbetalen aan het Vlaamse Gewest, dat de ontvangen bedragen na inhouding van het eigen aandeel zal uitkeren aan de rechthebbende overheden in verhouding tot de door elk van hen toegekende bedragen.⁹⁸

§ 3. (...).

§ 4. (...).⁹⁹

Art. 19. § 1. De bijzondere premie voor een open monument kan slechts worden toegekend na de goedkeuring door het agentschap van een door de open-monumentenvereniging ingediend beleidsplan, dat geldt voor een periode van tien jaar, die ingaat onmiddellijk na de voorlopige oplevering en waarin in verband met het open monument de volgende elementen worden toegelicht:

- 1° de actuele of nieuwe bestemming die het monument heeft of zal krijgen en/of het cultuurhistorische belang van het interieur van het monument met aandacht voor zijn evolutie vanaf zijn ontstaan tot op het ogenblik van de premieaanvraag;
- 2° de redenen waarom het voor het publiek op grond van het cultuurhistorisch belang van zijn interieur of op grond van zijn actuele of nieuwe bestemming een bezienswaardigheid is of wordt;
- 3° het bovenlokaal karakter en de maatschappelijke relevantie van zijn actuele of nieuwe bestemming;
- 4° de voor het publiek permanente toegankelijkheid;
- 5° het klantvriendelijk onthaal en de actieve publiekswerking en -begeleiding bij de ontsluiting en in het bijzonder voor de waarden die aanleiding hebben gegeven tot zijn bescherming;
- 6° de vorm waarin cultuurgooederen die integrerend deel uitmaken van het open monument en/of de actuele of nieuwe bestemming en de relatie met het monument op een attractieve, kwalitatieve en educatief verantwoorde wijze gepresenteerd worden;
- 7° de bereikbaarheid;
- 8° de publiekswerking en promotie;
- 9° het onderhoudsplan op basis van de ontsluiting;
- 10° de samenstelling van de beheersorganen;
- 11° de plaats die de beheerders van open monument ambiëren in het kader van overkoepelende gemeentelijke of provinciale beleidsplannen, inzonderheid tegenover het erfgoedconvenant en de gemeentelijke erfgoedplannen.

§ 2. In geval van niet-naleving van het in § 1 vermelde goedgekeurd beleidsplan, moet de open-monumentenvereniging de restauratiepremie voor de helft terugbetalen aan het Vlaamse

⁹⁷ Art. 18, §1, 10° werd gewijzigd bij art. 6 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

⁹⁸ Art. 18, §2 werd gewijzigd bij art. 6 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

⁹⁹ Art. 18, §§3 en 4 werden opgeheven bij art. 6 B.VI.Reg. 22 juli 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten wat betreft het toestandrapport, het terugbetalen van de restauratiepremie en de invloed van vervreemding of erfpacht na de toekenning van die premie (B.S., 16.09.2011).

Gewest, dat de ontvangen bedragen, na inhouding van het eigen aandeel, zal uitkeren aan de rechthebbende overheden in verhouding tot de door elk van hen toegekende bedragen.

HOOFDSTUK IV. LOKALE EN REGIONALE BESTUREN

Afdeling I. De restauratiepremie voor lokale besturen

Art. 20. § 1. Voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, toebehorend aan lokale besturen, andere dan gebouwen die bestemd zijn voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën, en met inbegrip van onderwijsgebouwen, worden de kosten verdeeld als volgt:

- 1° het Vlaamse Gewest 60%;
- 2° de provincie 20%;
- 3° het lokale bestuur 20%.

§ 2. Voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, toebehorend aan lokale besturen, die bestemd zijn voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën, worden de kosten verdeeld als volgt:

- 1° het Vlaamse Gewest 60%;
- 2° de provincie 20%;
- 3° de gemeente 10%;
- 4° de andere lokale besturen 10%.

§ 3. (...)¹⁰⁰

§ 4. De lokale besturen dienen het restauratiedossier en een afschrift van het gemotiveerde gunningbesluit van de aanstelling van de ontwerper in bij de gouverneur van de betrokken provincie. Binnen 50 kalenderdagen bezorgt de gouverneur het dossier aan het agentschap, aangevuld met:

- 1° een administratief en technisch verslag;
- 2° de beslissing van de bestendige deputatie over het eigen aandeel, inzonderheid of ze de premie al dan niet vrijwillig wenst te verhogen.

§ 5. Bij stockaanbesteding voor de beveiligingswerkzaamheden of bij onderhandse opdrachten moet de overeenkomst en het gunningbesluit bij het restauratiedossier worden gevoegd.

Afdeling II. De restauratiepremie voor regionale besturen

Art. 21. § 1. Voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, toebehorend aan regionale besturen, andere dan gebouwen, bestemd voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën, en met inbegrip van onderwijsgebouwen, worden de kosten verdeeld als volgt:

- 1° het Vlaamse Gewest 60%;
- 2° het regionale bestuur 40%.

¹⁰⁰ Art. 20,§3 werd opgeheven door art. 4 B.VI.Reg. 30 april 2009, met ingang vanaf 1 mei 2009.

§ 2. Voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde gebouwen, toebehorend aan regionale besturen, bestemd voor een erkende eredienst, seminaries en pastorieën, worden de kosten verdeeld als volgt:

- 1° het Vlaamse Gewest 60%;
- 2° de provincie 30%;
- 3° de andere regionale besturen 10%.

§ 3. De regionale besturen bezorgen de restauratie- en gunningdossiers rechtstreeks aan het agentschap.

Afdeling III. Gemeenschappelijke bepalingen voor lokale en regionale besturen

Art. 22. § 1. Voor restauratiewerkzaamheden waarvoor een premie wordt toegekend en die uitgevoerd worden door regionale en lokale besturen wordt, onverminderd de regelgeving inzake het administratieve toezicht, de offerte goedgekeurd door het opdrachtgevend bestuur.^{101 102}

§ 2. Aan regionale en lokale besturen kan mits voorafgaand akkoord van de minister, een restauratiepremie worden toegekend op basis van een onroerende leasing met verplichte aankoop mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- 1° het opdrachtgevend bestuur dient vooraf een verantwoordingsnota voor te leggen waarin ze de keuze voor een onroerende leasing met verplichte aankoop motiveert;
- 2° alle bepalingen voorzien in dit besluit inzonderheid voor de aanstelling van de ontwerpers en uitvoerders zoals bepaald in de artikels 23 tot en met 28 en voor de bescherming van het vakmanschap zoals bepaald in de artikels 30 en 31 moeten worden nageleefd;
- 3° de werkzaamheden moeten worden gegund met naleving van de wetgeving op de overheidsopdrachten;
- 4° het opdrachtgevend bestuur betaalt alle bijkomende kosten die het gevolg zijn van de keuze voor een onroerende leasing met verplichte aankoop. Deze kosten worden niet in aanmerking genomen bij de toekenning van de restauratiepremie.

§ 3. De opdrachtgevende besturen die een restauratiepremie hebben verkregen op basis van een onroerende leasing met verplichte aankoop worden geacht af te zien van de restauratiepremie en moeten eventueel ontvangen voorschotten terugbetalen wanneer ze zonder toestemming van het agentschap, binnen een termijn van 20 jaar de bestemming van het betrokken beschermd monument wijzigen of de onroerende investering vervreemden. Deze termijn gaat uiterlijk in op de dag dat, op basis van de eindafrekening van de desbetreffende investering, het saldo van de restauratiepremie op de rekening van het opdrachtgevend bestuur wordt gestort. De terug te betalen bedragen worden overgemaakt aan het Vlaamse Gewest, dat de ontvangen bedragen na inhouding van het eigen aandeel zal uitkeren aan de rechthebbende overheden in verhouding tot de door hen toegekende bedragen.

¹⁰¹ Art. 2 van het decreet van 8 december 1998 houdende diverse bepalingen naar aanleiding van de begrotingscontrole 1998 bepaalt: “**§ 1.** Voor de toekenning van een restauratiepremie voor werken uitgevoerd door regionale en lokale besturen wordt onverminderd de wet-, decreet- en regelgeving inzake het administratief toezicht, de inschrijving goedgekeurd door het opdrachtgevend bestuur. Wanneer dit bestuur de opdracht niet toewijst aan de laagste regelmatige bidder, kan de Vlaamse Regering het bedrag van de premies vaststellen op basis van de laagste regelmatige bieding.”

¹⁰² Art. 2, § 2. van hetzelfde decreet: “De Vlaamse Regering kan bij de toekenning van een restauratiepremie, onverminderd de wet van 24 december 1993 op de overheidsopdrachten en haar uitvoeringsbesluiten, met het oog op een doelmatige en resultaatgerichte aanwending van haar begrotingskredieten, de duurzame kwaliteit van de restauratiewerken, de bevordering van het vakmanschap, het stimuleren van de tewerkstelling en de herbestemming en ontsluiting van de monumenten, voorwaarden opleggen inzake de wijze waarop de restauratiewerken geconcepieerd en gegund worden”.

Onderafdeling I. Aanstelling van de ontwerpers

A. Selectiecriteria

Art. 23. § 1. Onverminderd het bepaalde in artikel 3, § 3, stellen de opdrachtgevende besturen een ontwerper aan na een gemotiveerde selectie op basis van hun algemene en restauratiespecifieke technische vakkundigheid, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.

§ 2. Het opdrachtgevend bestuur kiest de ontwerper(s), die het best aan de vereiste kwalificaties voldoe(t)n op basis van de hierna bepaalde criteria:

1° kwalificaties:

- a) studiekwalificaties: diploma's en studiecertificaten van de ontwerper(s) en eventuele onderaannemers;
- b) beroepskwalificaties: opgave van het aantal jaar relevante beroepservaring in de sector monumentenzorg;

2° relevante referenties betreffende restauraties, uitgevoerd tijdens de laatste drie jaar in binnen- of het buitenland, met inbegrip van de processen-verbaal van de opleveringen van de restauratiewerkzaamheden. Daartoe verstrekt de ontwerper de volgende gegevens:

- a)
 - 1) beschrijving van het referentieproject;
 - 2) datum van oplevering;
 - 3) naam en adres van de opdrachtgever;
 - 4) beschrijving van de aanpak van het referentieproject (methodologie) met vermelding van de wijze van controle van de uitvoering van het referentieproject en van de gedeelten die desgevallend in onderaanneming werden gegeven;
 - 5) mate van betrokkenheid bij het referentieproject: als eindverantwoordelijke, als medewerker, dan wel als stagiair.
- b) Indien geen relevante referenties beschikbaar zijn, schrijft de ontwerper een grondige motivering waarom hij meent in aanmerking te komen voor de opdracht.

3° het gedeelte van de studieopdracht dat de ontwerper voornemens is in onderaanneming te geven, met vermelding van de onderaannemer(s).

§ 3. Wanneer tijdens de uitvoering van de ontwerp-opdracht ingevolge duidelijke overmacht alle opgegeven onderaannemers verhinderd zijn, geeft de ontwerper nieuwe onderaannemers op. Zij moeten eveneens beantwoorden aan de vermelde selectiecriteria. Het opdrachtgevende bestuur beslist over de aanvaarding van de onderaannemer(s).

§ 4. Het opdrachtgevend bestuur selecteert ten minste drie van elkaar onafhankelijke ontwerpers. Indien er zich geen drie geschikte ontwerpers aanbieden, kan dat aantal worden verminderd mits het agentschap hiertoe de toestemming verleent.

B. Gunningcriteria

Art. 24. Het opdrachtgevend bestuur gunt de opdracht voor het ontwerpen van de restauratiewerkzaamheden op basis van het resultaat van de evaluatie in dalende volgorde van belang van de volgende criteria:

- 1° conceptnota met omschrijving van de aanpak en de methodologie van de opdracht;
- 2° visie op de aard en de intensiteit van de door de kandidaat-ontwerper(s) voorgestelde werfopvolging;
- 3° de te leveren diensten voor het door de premienemer vooraf vastgestelde percentage of de te betalen prijs als honorarium.

Onderafdeling II. Aanstelling van uitvoerders.

A. Selectiecriteria

Art. 25. Onverminderd de bepalingen van artikel 3, § 3, gebeurt de selectie van de uitvoerder(s) voor de restauratiewerkzaamheden inzake hun algemene en restauratiespecifieke bekwaamheid en in het bijzonder van de verantwoordelijke(n) voor de leiding van de restauratiewerkzaamheden op basis van de volgende criteria:

- 1° kwalificaties:
 - a) studiekwalificaties: diploma's en studiecertificaten van de uitvoerders en of van het ondernemingskader en, in het bijzonder, van de verantwoordelijke(n) voor de leiding van de restauratiewerkzaamheden;
 - b) beroepskwalificaties: opgave van het aantal jaar relevante beroepservaring en/of getuigschriften;
- 2° de lijst van de restauratiewerkzaamheden, uitgevoerd tijdens de laatste drie jaar en gestaafd door getuigschriften van goede uitvoering van de belangrijkste restauratiewerkzaamheden.
Deze getuigschriften bevatten:
 - a) het bedrag van de restauratiewerkzaamheden;
 - b) het tijdstip (begin en oplevering) en de plaats van de uitvoering;
 - c) een duidelijke weergave of deze restauratiewerkzaamheden volgens de regels van de kunst en op een regelmatige wijze tot een goed einde werden gebracht;
 - d) de opgave van de gedeelten die in onderaanneming werden gegeven met vermelding van de onderaannemer(s);
 - e) de in onderaanneming uitgevoerde restauratiewerkzaamheden;
 - f) het verslag van het verloop van de restauratiewerkzaamheden;
 - g) de processen-verbaal van de oplevering van de restauratiewerkzaamheden;
- 3° een verklaring waarin, behoudens de bepaling vermeld in artikel 30, § 2, de technici of de technische diensten vermeld worden die, al dan niet deel uitmakend van de onderneming, ter beschikking zullen staan van de uitvoerder voor de uitvoering van de restauratiewerkzaamheden en diensten;

B. Gunningcriteria

Art. 26. § 1. Het opdrachtgevend bestuur gunt de restauratiewerkzaamheden bij openbare aanbesteding, bij beperkte aanbesteding met naleving van de regels van bekendmaking, of na algemene of beperkte offerteaanvraag of onderhandelingsprocedure.

§ 2. In geval van beperkte aanbesteding, moet een offerte gevraagd worden aan ten minste vijf van elkaar onafhankelijke aannemers.

Wanneer uit de in artikel 25 vermelde selectie blijkt dat er slechts drie of minder aannemers beantwoorden aan de gestelde criteria, kan, mits een grondige motivering van het opdrachtgevend bestuur, het agentschap hiervoor een afwijking verlenen.

Art. 27. De lokale besturen, met uitzondering van de sociale woonorganisaties, dienen onverminderd de regelgeving betreffende het administratief toezicht het gunningdossier in bij de gouverneur van de betrokken provincie.

Binnen 50 kalenderdagen bezorgt de gouverneur het gunningdossier aan de Vlaamse Regering, aangevuld met een verslag inzake het administratief toezicht.

Art. 28. § 1. De bepalingen in verband met de aanstelling van ontwerpers en uitvoerders zijn niet van toepassing op beveiligingswerken als de toewijzing gebeurt op basis van een bestellingsofdracht die georganiseerd wordt namens het Vlaamse Gewest.

§ 2. Het agentschap kan tevens een afwijking toestaan voor de in artikels 23 tot en met 26 vermelde bepalingen in verband met de aanstelling van ontwerpers en uitvoerders, op basis van een gemotiveerd verzoek van het opdrachtgevend bestuur op grond van de specialisatiegraad van de restauratiewerkzaamheden.

HOOFDSTUK V. - MAATREGELEN TER BEVORDERING VAN DE KWALITEIT VAN DE RESTAURATIEWERKZAAMHEDEN¹⁰³

Afdeling I. Onderzoek

Art. 29. § 1. De minister kan voor restauratiewerkzaamheden en diensten die betrekking hebben op onderzoek, dat noodzakelijk is voor een globale en kwaliteitsvolle restauratie van een beschermd monument, op basis van een door haar aanvaarde kostenraming of -beschrijving, een restauratiepremie van 80 % toekennen.

§ 2. De uitvoerders van het onderzoek worden aangesteld volgens dezelfde selectie- en gunningcriteria als de criteria die gelden voor de ontwerpers, zoals vermeld in artikels 23 tot en met 28.

§ 3. Onder onderzoek worden de volgende werkzaamheden begrepen:

1° algemeen historisch-archivalisch bronnenonderzoek, inzonderheid:

¹⁰³ Artikel 2, § 2. van het decreet van 8 december 1998 houdende diverse bepalingen naar aanleiding van de begroting 1998 bepaalt : "De Vlaamse Regering kan bij de toekenning van een restauratiepremie, onverminderd de wet van 24 december 1993 op de overheidsopdrachten en haar uitvoeringsbesluiten, met het oog op een doelmatige en resultaatgerichte aanwending van haar begrotingskredieten, de duurzame kwaliteit van de restauratiewerken, de bevordering van het vakmanschap, het stimuleren van de tewerkstelling en de herbestemming en ontsluiting van de monumenten, voorwaarden opleggen inzake de wijze waarop de restauratiewerken geconcipieerd en gegund worden."

- a) gerichte inventaris en studie van literatuur, topografische, iconografische, planmatige en oude fotografische documenten (zoals foto's, postkaarten, gravures);
 - b) archiefonderzoek, in functie van of in relatie met het bouwhistorisch en materiaaltechnisch onderzoek;
 - c) rapportering en reproductie van relevante teksten en weergave van afbeeldingen die voorzien zijn van een referentie;
- 2° bouwhistorisch, materiaaltechnisch en/of archeologisch onderzoek in situ, inzonderheid:
- a) bouwhistorische analyse van de algemene constructieve opvatting en het materiaalgebruik van het monument en alle bouwonderdelen (zoals gevels, daken, muren, funderingen, mortels, smeedijzer, buiten- en binnenschrijnwerk, houten onderdelen, stucwerken, glas, vloeren, wanden, balklagen, trappen, schouwen);
 - b) systematische bouwhistorische opname en steekproefsgewijs onderzoek naar bouwsporen, materiaaltechnisch onderzoek met betrekking tot afwerkklagen exterieur en interieur (zoals bepleistering, kaleilagen, stucwerk, picturale afwerkklagen, muurschilderingen, historisch behang);
 - c) dendrochronologisch onderzoek van kapconstructies;
 - d) evaluatie van de authenticiteit van de onderdelen van het monument;
 - e) een fotografische opname van het monument (exterieur en interieur) met als doel een volledig beeld te geven van het gebouw en zijn onderdelen. De foto's moeten aangebracht worden op een opmetingsplan;
 - f) aanbrengen van vergelijkingsmateriaal. Situeren van de resultaten van het onderzoek ten opzichte van vergelijkingsmateriaal;
 - g) een helder en operationeel eindverslag met praktische voorstellen voor de restauratieopties; inzonderheid:
 - formuleren van conservatie- en restauratievoorstellen op basis van het onderzoek en rekening houdend met de resultaten van het algemeen historisch-archivalisch bronnenonderzoek voor zover deze beschikbaar zijn;
 - formuleren van nog eventueel noodzakelijk aanvullend onderzoek naar aanwezig kunstbezit, zoals glas-in-loodramen, muurschilderingen en/of aanvullend archeologisch onderzoek en diepgaander materiaaltechnische analyses;
 - h) de begeleiding tijdens de uitvoering van de restauratiewerkzaamheden vanuit bouwhistorisch standpunt, inzonderheid:
 - regelmatig bijwonen van de werfvergaderingen;
 - adviseren vanuit de bevindingen van de bouwhistorische nota;
 - rapporteren en evalueren van aangetroffen bouwsporen tijdens de restauratiewerkzaamheden;
 - bijsturing van de nota van het bouwhistorisch onderzoek op basis van de eventuele vondsten;
- 3° omgevingsonderzoek, inzonderheid:
- a) de historische tuinaanleg;
 - b) de historisch stedenbouwkundige aanleg;
- 4° bouwtechnisch onderzoek van de stabiliteit van het monument, inzonderheid van zijn funderingen en van de bodem waarop het staat, met het oog op zijn instandhouding of het verzekeren van zijn draagkracht in geval van herbestemming of het intensifiëren van de bestaande bestemming;
- 5° een bestemming- of herbestemmingonderzoek.

Afdeling II. Bescherming van het vakmanschap

Art. 30. § 1. In de overeenkomst, af te sluiten tussen de premienemer en de uitvoerder van de restauratiewerkzaamheden, moet uitdrukkelijk worden bepaald dat hij minstens 50 % van de restauratiewerkzaamheden, bepaald op basis van de kostprijs, met eigen personeel zal uitvoeren. De premie kan niet worden toegekend als aan deze bepaling niet is voldaan. Van dat percentage kan afgeweken worden naar gelang van de aard van de restauratiewerkzaamheden of ten behoeve van de coördinatie van de restauratiewerkzaamheden.

Deze afwijking wordt voorgesteld door de ontwerper en moet vooraf goedgekeurd worden door het agentschap.

§ 2. Onder gespecialiseerde restauratiewerkzaamheden worden begrepen:

- 1° orgels, beiaarden, torenuurwerken, luiklokken;
- 2° historische instrumenten;
- 3° beeldhouwwerken (hout en steen), grafstenen;
- 4° panelen, schilderijen, muurschilderingen;
- 5° muurbekledingen, textiel;
- 6° bomen, historische tuinen;
- 7° meubilair, lambriseringen, tuin- en straatmeubilair;
- 8° heraldische wapens en symbolen;
- 9° glasramen;
- 10° smeedwerk;
- 11° archeologisch bodemonderzoek;
- 12° industrieel-archeologische instrumenten, machines en objecten;
- 13° en andere cultuurgooederen die integrerend deel uitmaken van een monument, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen.

§ 3. In geval van onderaanneming voor de gespecialiseerde restauratiewerkzaamheden, vermeld in § 2, moet de uitvoerder per specialiteit minstens drie onderaannemers opgeven en de garantie geven dat met één ervan gewerkt zal worden.

Deze onderaannemers zijn onderworpen aan dezelfde criteria met betrekking tot referenties en studie- en beroepskwalificaties als de uitvoerders. Van dat aantal kan afgeweken worden naar gelang van de aard van de restauratiewerkzaamheden of ten behoeve van de coördinatie van de restauratiewerkzaamheden. Deze afwijking wordt voorgesteld door de ontwerper en moet vooraf goedgekeurd worden door het agentschap.

§ 4. Wanneer tijdens de uitvoering van de opdracht alle opgegeven onderaannemers verhinderd zijn ingevolge duidelijke overmacht, geeft de aannemer drie nieuwe onderaannemers op. Zij moeten eveneens beantwoorden aan de in artikel 25 vermelde selectiecriteria. Het opdrachtgevende bestuur beslist over de aanvaarding van de onderaannemers.

Art. 31. § 1. In de overeenkomst, afgesloten tussen de premienemer en de uitvoerder van de restauratiewerkzaamheden, moet uitdrukkelijk worden bepaald dat:

- a) de uitvoerder verplicht is een register bij te houden van de restauratiewerkzaamheden die hij door onderaannemers laat uitvoeren;
- b) de uitvoerder die in strijd met de bepalingen van dit besluit, inzonderheid artikel 31, § 1, a, meer dan de helft van de restauratiewerkzaamheden waarvoor de restauratiepremie is

toegekend door onderaannemers laat uitvoeren, afziet van de betaling van één derde van het bedrag dat deze helft overtreft;

- c) de uitvoerder die geen register van de door onderaannemers uitgevoerde restauratiewerkzaamheden bijhoudt, geacht wordt de restauratiewerkzaamheden volledig te hebben laten uitvoeren door onderaannemers en afziet van de betaling van één derde van de kostprijs van de helft (of één zesde) van de restauratiewerkzaamheden.

§ 2. De ingevolge de bepalingen van § 1 eventueel teveel betaalde bedragen (voorschotten en/of saldo) moeten terugbetaald worden aan het Vlaamse Gewest, dat na inhouding van het eigen aandeel ze zal uitkeren aan de rechthebbende overheden in verhouding tot de door elk van hen toegekende bedragen.

HOOFDSTUK VI. SLOTBEPALINGEN

Art. 32. Het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 1995 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 1996, wordt opgeheven.

Art. 33. § 1. Met betrekking tot de restauratiepremies die werden toegekend vóór de inwerkingtreding van dit besluit, blijven de bepalingen van de besluiten, die van toepassing waren bij de toekenning van de premie, van toepassing.

§ 2. De in artikel 10, § 2, vermelde termijn van tien jaar is eveneens van toepassing voor restauratiepremies en subsidies die toegekend werden vóór de inwerkingtreding van dit besluit.

§ 3. De bepalingen van de artikels 23 en 24 zijn niet van toepassing voor de restauratiewerkzaamheden waarvoor bij de inwerkingtreding van dit besluit reeds een ontwerper was aangesteld.

§ 4. De bepalingen van de artikels 25 en 26 zijn niet van toepassing voor de restauratiewerkzaamheden die reeds gegund waren bij de inwerkingtreding van dit besluit.

§ 5. Van de bepalingen van de artikels 23 tot en met 26 mag, mits voorafgaand schriftelijk akkoord van de Vlaamse Regering en mits eensluidend advies van de Inspectie van Financiën, worden afgeweken in de gevallen vermeld in artikel 17, § 2, van de wet van 24 december 1993.

§ 6. Van de uitzonderingsbepalingen, vermeld in artikel 10, § 4, en artikel 12, § 2, kan slechts effectief gebruik worden gemaakt na akkoord van de begrotingsautoriteiten, overeenkomstig artikel 18, § 3, tot en met 18, § 6, van het besluit van de Vlaamse Regering houdende regeling van de begrotingscontrole en -opmaak. Uitzonderingen worden hierbij als verrekeningen aangezien.

Art. 34. Dit besluit treedt in werking op de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Art. 35. De Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2002 houdende de organisatie van de Vlaamse Monumentenprijs

(Belgisch Staatsblad 20.07.2002)

Artikel 1. De Vlaamse Regering kent jaarlijks de Vlaamse Monumentenprijs toe aan een privé-persoon of een privé-instelling of een openbare instelling voor een recente verwezenlijking op het gebied van een van de volgende drie thema's: monumenten, landschappen of archeologie.

Art. 2. De Vlaamse Monumentenprijs wordt toegekend op basis van het uitzonderlijk belang, de verdienste, de hefboomfunctie of het vernieuwend karakter van deze verwezenlijking, die een bijzondere erkenning van de Vlaamse Gemeenschap verdient.

Art. 3. § 1. De Vlaamse Regering wijst jaarlijks vijf laureaten aan van de Vlaamse Monumentenprijs, respectievelijk genaamd laureaat Vlaamse Monumentenprijs Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen voor een verwezenlijking in elk van de vijf Vlaamse provincies.

Ze kent aan elke laureaat een bedrag toe van 2.500 euro.

§ 2. De Vlaamse Regering wijst jaarlijks onder deze laureaten de winnaar aan van de Vlaamse Monumentenprijs. Ze kent aan de winnaar een bedrag toe van 12.500 euro.

Art. 4. Verwezenlijkingen van de Vlaamse Gemeenschap en/of van door haar nominatim gesubsidieerde instellingen komen niet in aanmerking voor een nominatie.

Art. 5. Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 mei 1996 tot instelling van een Vlaamse Monumentenprijs wordt opgeheven.

Art. 6. Dit besluit treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad en geldt voor de toekenning vanaf 2002.

Art. 7. De Vlaamse minister, bevoegd voor de Monumenten, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Omzendbrief ML/12 van 3 juni 2011 betreffende de restauratiepremie voor beveiligingswerken aan beschermde monumenten

(Belgisch Staatsblad 17.08.2011)

1. Inleiding.

In de monumentenzorg wordt de klemtoon gelegd op het voorkomingsbeleid. Het efficiënt en effectief beveiligen tegen brand, inbraak en blikseminslag van beschermde monumenten en de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, vormt een belangrijk facet van dit voorkomingsbeleid en wettigt een inspanning voor het plaatsen van efficiënte beveiligingsinstallaties of vervangen van verouderde installaties.

Deze werkzaamheden komen in aanmerking voor een restauratiepremie. De praktische uitwerking van deze premie wordt neergeschreven in het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten, verder het restauratiepremiebesluit (Belgisch Staatsblad 19 januari 2001).

Deze omzendbrief is er op gericht de restauratiepremie, verleend in het kader van beveiligingswerken, te verduidelijken en de reeds door het Vlaams Gewest genomen initiatieven in het kader van monumentenbeveiliging aan te stippen.

De omzendbrief ML/10 van 19 november 2002 wordt hiervoor aangepast en waar nodig geactualiseerd.

2. Financiële ondersteuning.

De initiatieven op dit vlak van regionale of lokale besturen en van de privé-sector kunnen op de steun rekenen van het Vlaams Gewest.

Ik verwijz in dit verband naar artikel 5, § 1, 2°, 3° en 4°, artikel 20, §§ 1, 2 en 5, en artikel 21, § 1 en § 2 van het restauratiepremiebesluit.

3. Technische en administratieve ondersteuning.

Het Vlaams Gewest wil de lokale initiatiefnemers niet alleen financieel maar ook praktisch helpen om beveiligingsinstallaties te plaatsen.

Het team specialisten van het agentschap, bevoegd voor het onroerend erfgoed¹⁰⁴ heeft typebeschrijvingen opgesteld voor levering, plaatsing en onderhoud van dergelijke installaties.

Hierbij werd onderscheid gemaakt tussen verschillende opdrachten zoals mechanische beveiliging tegen inbraak, elektronische beveiliging tegen inbraak en brand en bliksembeveiliging. Verder wordt ook voorzien in een koppeling aan een centrale meldkamer.

4. De keuze voor de verwezenlijking van het project.

Het beveiligingsproject kan verwezenlijkt worden ofwel volgens een bestellingsopdracht, overeenkomstig de artikels 20 en 28, § 1, ofwel volgens een beveiligingsproject, overeenkomstig de artikels 23 tot 27 van het restauratiepremiebesluit.

4.1. De keuze voor een bestellingsopdracht.

Een bestellingsopdracht betreft een gezamenlijke uitvoering van werken en/of diensten in de zin van artikel 19 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, waarbij het Vlaams Gewest enkel optreedt in naam en voor rekening van de deelopdrachtgevers bij de gunning. De deelopdrachtgevers staan in voor de volledige uitvoering van elke deelopdracht, afgesloten binnen het kader van de bestellingsopdracht, en dragen hiervoor de volledige verantwoordelijkheid.

Elke deelopdracht/bestelling zal worden afgesloten tussen de houder van de bestellingsopdracht en de deelopdrachtgever die de daadwerkelijke bestelling of deelopdracht plaatst. De eigenlijke bestelling zal worden beschouwd als een afzonderlijke opdracht, die zal worden afgesloten tussen de deelopdrachtgever en de gekozen inschrijver en waarvoor de deelopdrachtgever zelf zal instaan.

Deelopdrachten worden gegund door de deelopdrachtgever.

¹⁰⁴ Tot 1 juli 2011 is het agentschap Ruimte en Erfgoed bevoegd voor onroerend erfgoed. Vanaf 1 juli 2010 wordt deze bevoegdheid geïncorporeerd in het agentschap met als roepnaam "Onroerend Erfgoed."
Nota red: normaal moet hier 2x 1 juli 2011 staan.

Het Vlaams Gewest heeft, op basis van beschrijvingen met erbij horende prijslijsten, op ruime schaal een beroep gedaan op de mededinging. Voor verschillende beveiligingsformules werd een bestellingsopdracht uitgeschreven.

In concreto betreft het een bestellingsopdracht uitgeschreven voor :

- Elektronische beveiliging tegen inbraak en brand
- Mechanische beveiliging tegen inbraak
- Beveiliging tegen bliksem
- Koppeling verschillende beveiligingssystemen aan een erkende meldkamer en toezicht op en bescherming van roerende en onroerende goederen.

Deze procedure heeft voor de verschillende deelopdrachten een globaal bod opgeleverd met gunstige prijsvorming in vergelijking tot normaal te verwachten offertes voor afzonderlijke opdrachten uitgaande van een lokaal of regionaal bestuur.

Alle documenten die betrekking hebben op deze mededinging (bestellingsopdrachten) liggen ter inzage bij het agentschap bevoegd voor het onroerend erfgoed, Koning Albert II-laan 19, bus 3, 1210 Brussel. Regionale, lokale besturen en de privé-sector kunnen zo tegen gunstige prijsvoorwaarden kwaliteitsvolle en zeer specifieke en/of omvangrijke beveiligingswerkzaamheden laten uitvoeren evenals een koppeling bewerkstelligen aan een centrale meldkamer, alsook toezicht laten uitoefenen.

De verschillende bestellingsopdrachten werden gegund via een openbare aanbesteding of beperkte offerteaanvraag overeenkomstig de wetgeving op de overheidsopdrachten.

Aangezien reeds een beroep is gedaan op de mededinging ter gelegenheid van deze bestellingsopdrachten moet dit in dit geval niet opnieuw worden gedaan.

De opdrachtgever kan zich rechtstreeks wenden tot de laagste inschrijver van de bestellingsopdracht en de uitvoering gunnen via de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking aan de door het agentschap bevoegd voor het onroerend erfgoed het kader van de bestellingsopdracht geselecteerde dienstverlener/inschrijver.

In het geval gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van een bestellingsopdracht zijn de bepalingen in verband met de aanstelling van ontwerpers en uitvoerders overeenkomstig artikel 28, § 1 van het restauratiepremiebesluit niet van toepassing.

4.2. Andere keuze.

Wie niet met een bestellingsopdracht wenst te werken, kan een beveiligingsproject verwezenlijken in toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001, overeenkomstig de artikelen 23 tot 27 van het restauratiepremiebesluit.

Het beveiligingsconcept (zie punt 7) moet steeds toegepast worden en dient te worden voorgelegd aan het agentschap bevoegd voor het onroerend erfgoed, dat een machtiging voor deze werken kan afleveren. Zonder machtiging kunnen de beveiligingswerkzaamheden niet worden gestart.

5. Samenstelling van het dossier.

In uitvoering van artikel 20, § 5 van het restauratiepremiebesluit moeten in het kader van de bestellingsopdracht de overeenkomst (ontwerp) en het gunningbesluit bij het restauratiedossier-beveiliging gevoegd worden.

6. Te nemen beslissingen.

A. Bestellingsopdracht.

Indien de opdrachtgever kiest voor een bestellingsopdracht moet hij volgende beslissingen treffen :

1. De entiteit van het Vlaams Gewest, bevoegd voor de beleidsuitvoering inzake het onroerend erfgoed, aanduiden als ontwerper en opvolger van de werkzaamheden. De afdeling staat in voor de gratis opmaak van het technisch en administratief bestek (ontwerp) en van alle documenten voor gunning, aanvang der werken, controle van min- en meerwerken, bijwerken, controle van tussentijdse en eindvorderingsstaten en de opvolging der werken tot en met de definitieve oplevering. Tevens staat zij in voor de efficiënte opvolging van de beveiligingsinstallatie.

2. Zich akkoord verklaren met de wijze van gunning op basis van de bestellingsopdracht en de daaruit voortvloeiende onderhandelingsprocedure.

3. De beveiligingsconcepten zoals hierna beschreven en de onderhoudscontracten uitvoeren overeenkomstig artikel 4 van het restauratiepremiebesluit.

Bovendien verklaart de inschrijver zich akkoord om, wanneer een koppeling wordt gemaakt aan de door de Vlaamse overheid ter beschikking gestelde meldkamer, in te staan voor de benodigde financiële tussenkomsten.

B. Geen bestellingsopdracht - restauratiepremie.

Indien de opdrachtgever niet kiest voor de bestellingsopdracht, moet hij volgens artikelen 23 tot en met 27 van het restauratiepremiebesluit een beroep doen op de mededinging en zijn dossier voor goedkeuring

voorleggen aan de entiteit van het Vlaams Gewest, bevoegd voor de beleidsuitvoering inzake onroerend erfgoed.

C. Geen bestellingsopdracht - geen restauratiepremie.

Ook beveiligingswerken waarvoor geen restauratiepremie wordt aangevraagd, moeten voor goedkeuring voorgelegd worden bij de entiteit van het Vlaams Gewest bevoegd voor de beleidsuitvoering inzake onroerend erfgoed.

7. Beveiligingsconcepten.

Bij de ontwikkeling van de onderscheiden beveiligingsconcepten baseerde het Vlaamse Gewest zich op de van toepassing zijnde Europese en Belgische Normen. Het Vlaamse Gewest schuift deze beveiligingsconcepten naar voor zonder daarbij afbreuk te willen doen aan het vrij verkeer van goederen en diensten binnen de Europese Unie. Alle producten met dezelfde functie, zoals beschreven in onderstaande normeringen, die rechtmatig in een andere lidstaat van de Europese Unie of in Turkije zijn vervaardigd en/of in de handel zijn gebracht of die rechtmatig zijn vervaardigd in een EVA-land dat partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, worden eveneens aanvaard.

De Europese en Belgische wet- en regelgeving is van toepassing.

Bij de gegunde beveiligingsopdrachten werd volgende regelgeving en normering toegepast :

7.1. Inbraak en diefstal.

Een beveiligingsconcept tegen inbraak en diefstal van een monument en de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen, omvat 2 delen al dan niet gecombineerd :

1. Een mechanische beveiliging in al haar aspecten aangepast aan de voorgestelde beveiligingsgraad en de waarde van de te beveiligen cultuurgoederen. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar de ontsluiting van de beschermde monumenten, inzonderheid het inrichten van schatkamers.
2. Een elektronische beveiliging, voorzien van een koppeling met een centrale meldkamer die beschikt over de vereiste vergunningen. (zie punt 7.4)

Het Vlaamse Gewest opteert reeds geruime tijd voor een eigen beveiligingsconcept met speciaal voor dit doel ontwikkelde soft- en hardware en daaraan tevens een alarmcentrale gekoppeld. Het is dan ook aangewezen dat alle beschermde monumenten met één en dezelfde centrale(koppeling) uitgerust worden. Hierdoor zijn controle, opvolging en bijsturing van op afstand van deze hoogtechnologische uitrusting onder toezicht van Onroerend Erfgoed steeds mogelijk en wordt dit niet overgelaten aan het dagelijks beheer van de initiatiefnemer.

Op 4 oktober 2001 werd dit beveiligingsconcept goedgekeurd in het kader van het koninklijk besluit van 29 oktober 1998 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales (Belgisch Staatsblad 19 juni 1999). Certificatienummers 10-01-0672, 10-01-0673, 10-01-0727, 01-02-0763.

7.2. Brand.

Het elektronisch beveiligingsconcept tegen brand werd gebaseerd op de Norm NBN S 21-100 aangaande de opvatting van algemene installaties voor automatische branddetectie door puntmelder, gepubliceerd in 1986 (met vier amendementen a1-a4).

Tevens wordt er gebruik gemaakt van materialen gebaseerd op de Norm NBN EN 54 - 2 (automatische brandmeldcentrales - deel 2 : stuur en aanduidinrichting) gepubliceerd in 1998.

Daarnaast werd de Norm NBN EN 54-4 aangaande energietoevoer en NBN EN 60950 (normalisatie inzake informatieverwerkend materiaal) toegepast.

De onderneming die de installatie ontwerpt, plaatst of onderhoudt dient gecertificeerd te zijn door een certificatieorganisme dat branddetectie in zijn toepassingsgebied heeft, op basis van de Europese Norm. Dit certificatieorganisme moet EN 45011 geaccrediteerd zijn door BELAC of door een buitenlands accreditatieorganisme.

De onderneming die de installatie ontwerpt, plaatst of onderhoudt moet een samenwerkingsovereenkomst inzake opleiding en support hebben met de producent van de brandmeldcentrale en stelt minstens 2 experts in "installatie van branddetectie systemen" te werk (door het met goed gevolg afgelegd hebben van het examen zoals voorzien in het artikel 6.5 van de certificatieregels voor installateurs van automatische branddetectiesystemen). Tevens worden enkel geschoolde en opgeleide techniekers te werk gesteld.

Er moet een koppeling gemaakt worden met een centrale meldkamer waardoor controle, opvolging en bijsturing kan gegarandeerd worden, zoals voor de inbraak- en diefstalbeveiliging. (zie punt 7.4)

7.3. Bliksembeveiliging.

Het beveiligingsconcept tegen bliksem, zowel ontwerp als installatie, werd gebaseerd op de norm NBN EN 62305 gepubliceerd in 2007.

Er moet steeds een installatieplan bijgevoegd worden.

De NBN EN 62305 is opgedeeld in 4 aparte delen en geldt als aanvullende basisnorm voor de beveiliging

van personen, gebouwen en elektrische installaties tegen bliksem.

De keuze van de beveiligingsniveaus wordt uitgewerkt in de NBN EN 62305 en het ontwerp gebeurt volledig volgens het bliksembeveiligingszoneconcept zoals opgenomen in de norm NBN EN 62305-4.

NBN EN 62305-1 - Bliksembeveiliging " Deel 1 : Algemene principes"

NBN EN 62305-2 - Bliksembeveiliging " Deel 2 : Risico Management"

NBN EN 62305-3 - Bliksembeveiliging " Deel 3 : Fysieke schade aan objecten en letsel aan mens en dier"

NBN EN 62305-4 - Bliksembeveiliging " Deel 4 : Elektrische en elektronische systemen in gebouwen"

De bliksembeveiliging moet zodanig worden uitgevoerd dat de bliksemontladingen worden opgevangen en naar de aarde worden afgevoerd zonder dat ze schade aan de bestaande beveiligingsinstallaties tegen inbraak en brand toebrengen en het te beveiligen gebouw en de zich daarin bevindende personen beschermen.

Een afleiderinstallatie bestaat hoofdzakelijk uit een opvanginrichting voor het opvangen van een directe blikseminslag en een aardingsinstallatie voor het afleiden van de ontladingsstromen naar de aarde. Bij een degelijk ontworpen installatie bevindt het te beschermen gebouw zich steeds binnen de beschermde zone rondom de opvanginrichting. Daartoe is de opvanginrichting zo verwezenlijkt dat bij inslaande bliksem het risico dat de inslag niet door de opvanginrichting wordt opgevangen en langs de voorgeschreven weg naar de aardingsinstallatie wordt afgeleid, miniem is.

Opvanginrichting moet in voldoende aantal voorzien worden, op plaatsen waar de kans op inslaande bliksem groot is, zoals op uitspringende delen.

De opvanginrichting en de leidingen worden over de nok en langs de randen en vorsten van het dak gelegd en langs de hoeken van het gebouw naar beneden gevoerd, zodat de opvanginrichting zoveel mogelijk een kooi vormt die het te beschermen gebouw omgeeft, zonder dat het noodzakelijk is, behoudens uitzonderlijke gevallen, een werkelijke kooi van Faraday te verwezenlijken.

Voor torens (kerk- en andere) werd gekozen voor een bliksembeveiliging klasse II NBN EN 62305-2, voor de rest van het gebouw werd gekozen voor een beveiliging volgens klasse III NBN EN 62305-2

Tevens moet de installatie voorzien worden van een bliksemstroombeveiliging volgens NBN EN 62305-4 en moeten alle grote metalen delen voorzien worden van een aarding of potentiaalvereffening, tevens moet een aardingsput voorzien worden.

7.4. Koppeling aan een centrale meldkamer.

Elektronische alarmsystemen zijn maar adequaat wanneer deze worden gekoppeld aan een centrale meldkamer.

In het verleden werd door het agentschap bevoegd voor het onroerend erfgoed een eigen beveiligingsconcept ontwikkeld. Er werd vanaf de start geopteerd voor de koppeling aan een centrale meldkamer die gratis ter beschikking werd gesteld door de Vlaamse overheid.

Om in regel te zijn met de federale wetgeving inzake beveiliging dient echter gebruik te worden gemaakt van een centrale meldkamer die over de vereiste vergunningen beschikt. Dit maakt dat niet langer kan gebruik worden gemaakt van de centrale meldkamer van het EMA (elektriciteit en Mechanica Antwerpen, agentschap Wegen en Verkeer) zoals deze in het verleden werd aangeboden door de Vlaamse overheid. Het blijft echter tot de doelstelling van het Vlaams Gewest behoren om een totaalbeveiligingsconcept te kunnen aanbieden. Om die reden werd dan ook, middels een beperkte offerteaanvraag, een beroep gedaan op de interne markt en werd uiteindelijk een bestellingsopdracht uitgeschreven. Deze bestellingsopdracht houdt in dat lokale en regionale besturen zich kunnen aanmelden bij de gekozen centrale meldkamer en op die manier een koppeling kunnen bewerkstelligen. Aan deze meldkamer is ook een toezicht verbonden in functie van de bescherming van de roerende en onroerende goederen.

8. Verbintenissen.

Het opdrachtgevend bestuur moet tevens het bewijs leveren dat voor een periode van minimaal 10 jaar :

1. Een verzekering tegen brand, waterschade en glasbreuk werd afgesloten met daarbij een bijzondere aandacht voor het monumentale karakter van het onroerend goed.

2. Onderhoudscontract ten voor inbraak-, brand- en bliksembeveiliging afgesloten werden

De onderhoudscontracten maken deel uit van het beveiligingsdossier.

Dit in uitvoering van :

- Artikel 11, § 1, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, waarin bepaald wordt dat de eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed, ertoe gehouden zijn, door de nodige instandhouding- en onderhoudswerken, het in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen (B.S. 22.04.1976).

- Artikel 7, punt 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en

dorpsgezichten, waarin bepaald wordt dat de eigenaars en de vruchtgebruikers van een beschermd monument tot het onderhouden van de voorzieningen, onder meer inzake elektrische installaties, verwarming, klimaatregeling, beveiliging en andere technische installaties, gehouden zijn (B.S.10.03.1994).

De Omzendbrief ML/10 van 19 november 2002 betreffende de restauratiepremie voor beveiligingswerken aan beschermde monumenten wordt opgeheven.

Ik verzoek U om de inhoud van deze omzendbrief ter kennis te willen brengen van de lokale besturen, toe te zien op de uitvoering en in het Bestuursmemoriaal van Uw provincie te willen publiceren.

Omzendbrief ML/11 van 19 november 2002 betreffende de kerkverwarmingen van beschermde monumenten

(Belgisch Staatsblad 20.12.2002)

Mevrouw, Mijnheer de Gouverneur,

Uit de talrijke plaatsbezoeken en inspecties die de diensten voor Monumenten en Landschappen in als monument beschermde kerken hebben verricht, blijkt steeds meer dat er zich, tengevolge van onoordeelkundig gebruik van verwarmingen, in 't bijzonder van warme luchtverwarmingen, ernstige problemen voordoen met het cultuurbezit dat integrerend deel uitmaakt van die kerkgebouwen, inzonderheid met de decoratieve elementen en de bijhorende uitrusting, zoals orgels. De berokkende schade is meestal vrij aanzienlijk en herstel ervan kost de gemeenschap handenvol geld. Bijzonder kwetsbaar in dit verband zijn de oude orgels, het meubilair, het houten beeldhouwwerk en de schilderijen.

Vooraleer op deze problematiek nader in te gaan, is het nuttig de wet- en regelgeving op de monumenten, met name de bepalingen die betrekking hebben op de goede instandhouding van monumenten en op de schade die veroorzaakt wordt door verwarmingen of slechte klimatologische omstandigheden, in herinnering te brengen.

De grondhouding die aangenomen moet worden ten aanzien van beschermde monumenten en hun monumentale uitrusting is vastgelegd in het art. 11 &1, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van Monumenten en Stads- en Dorpsgezichten, gewijzigd bij decreet van 22 februari 1995, waarin bepaald wordt dat *“ de eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed, ertoe gehouden zijn, door de nodige instandhouding- en onderhoudswerken, het in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.”*

Het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, omschrijft deze grondhouding van het decreet nogmaals in de bepaling van art. 9, §1, en vestigt in het bijzonder de aandacht op de orgels: *“De eigenaar of vruchtgebruiker is verplicht de orgels, beiaarden, klokken en torenuurwerken in goede staat te bewaren, ze te vrijwaren voor beschadiging, en alle werken te laten verrichten die noodzakelijk zijn voor de instandhouding en het onderhoud”*.

In art. 12 van hetzelfde besluit wordt met betrekking tot de goede instandhouding van orgels het verband gelegd naar de klimatologische omstandigheden: *“De eigenaar of vruchtgebruiker is ertoe gehouden de klimatologische omstandigheden, voornamelijk de warmte en de vochtigheid in het gebouw, zodanig te regelen en onder controle te houden dat geen nadelige omstandigheden voor het orgel kunnen ontstaan”*.

Genoemde artikelen uit dit besluit zijn te beschouwen als een expliciete toepassing van algemene bepalingen die betrekking hebben op de goede instandhouding en verzorging van het monument met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken. Het art. 7 van dit besluit laat geen onduidelijkheid bestaan omtrent de wettelijke verplichting die rust op eigenaars en gebruikers van monumenten tot het verzorgen en bewerkstelligen van monumentvriendelijke klimatologische omstandigheden en veilige, maar ook niet beschadigende verwarmingen:

art. 7: *“De eigenaar of vruchtgebruiker is verplicht ... alle werken te laten verrichten die noodzakelijk zijn voor de instandhouding en het onderhoud, onder meer door:*

2. het onderhouden van de voorzieningen, onder meer inzake elektrische installatie, verwarming, klimaatregeling, beveiliging en andere technische voorzieningen;

4. het regelen en onder controle houden van de lichtkwaliteit en van de klimatologische omstandigheden, voornamelijk de warmte en vochtigheid in het gebouw, zodanig dat geen nadelige omstandigheden voor de goede bewaring van de inboedel kunnen ontstaan;

De regelgeving voorziet zelfs nog meer om zowel een georganiseerd als verantwoord klimatologisch en verwarmingsbeheer in monumenten te verkrijgen: indien nieuwe installaties worden geplaatst of oudere moeten worden vernieuwd of andere werken dan deze van instandhouding en onderhoud noodzakelijk zijn, dient daarvan melding te worden gemaakt en overleg te zijn met de voor monumenten bevoegde Vlaamse overheid of haar vertegenwoordigers, en vervolgens dient schriftelijke vergunning verkregen te worden voor deze werkzaamheden, zoals art. 8, 7°, verder bepaalt voor: *“het plaatsen of vernieuwen van technische voorzieningen, zoals verwarming, klimaatregeling, elektrische installatie, geluidsinstallatie, sanitair, liften en beveiligingsinstallaties, met uitzondering van wat bepaald is in artikel 7, 5°”, nl. “het onmiddellijk nemen van consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood”.*

In de praktijk dient echter vastgesteld te worden dat in het verleden meer dan de helft van de kerkverwarmingen in beschermde kerken en kapellen zijn aangelegd zonder raadpleging van of overleg met de bevoegde overheid, en bijgevolg zonder vergunning, maar ook nu nog wordt met regelmaat vastgesteld dat vele renovaties en ingrijpende aanpassingen van verwarmingsinstallaties gebeuren zonder overleg met de bevoegde diensten, zodat in verband met belangrijke aandachtspunten in het kerkinterieur (zoals orgels, schilderijen, lambriseringen en beeldhouwwerk, enz.) door onoordeelkundige keuzes en oplossingen van de verwarmingsproblematiek, veelal zeer ongunstige klimatologische omstandigheden zijn ontstaan.

Nochtans heeft de Vlaamse Regering de laatste jaren grote inspanningen gedaan om besturen, eigenaars en gebruikers van monumenten te helpen en financieel te ondersteunen bij hun zorg voor monumentvriendelijke klimatologische omstandigheden en verwarming in het interieur van beschermde gebouwen.

Er is in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 1994 tot het instellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten, waar overeenkomstig art. 3 & 1 de werken en werkzaamheden tot *“het onderhouden en herstellen van elektrische en verwarmingsinstallaties: beveiligingssystemen, lichtinstallaties, klimaatregelingen met het oog op het onder controle houden van temperatuur en vochtigheid, en van andere technische voorzieningen zoals branddetectie-, brandbeveiliging- en -bestrijdingssystemen”*, in aanmerking worden genomen voor toekenning van een onderhoudspremie van het Vlaams Gewest. Ervan uitgaande dat een goede klimatisatieregeling of een monument- en orgelvriendelijk ingericht verwarmingssysteem voor een monumentaal kerkgebouw een weldaad is en dus een positief gegeven ter ondersteuning van zowel de goede instandhouding van het monument en de waardevolle elementen van zijn interieur, als voor een nuttig gebruik ervan, is de toekenning van een restauratiepremie overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001, voor de aanleg of renovatie van verwarmingsinstallaties door dit besluit voorzien, met name door:

art.1. dat zegt dat voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder: *“restauratiewerkzaamheden: a) werkzaamheden in onroerende staat voor het behoud, de instandhouding of het herstel van een beschermd monument of aan een gedeelte daarvan, met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, die nodig zijn omwille*

van zijn artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde;

b) werkzaamheden en diensten, vereist voor de voorbereiding en uitvoering van de in litera a vermelde werkzaamheden of vereist voor het onderzoek, de documentatie, de ontsluiting, de toegankelijkheid, de bereikbaarheid, de herbestemming of de valorisatie van een beschermd monument, met inbegrip van de cultuurgoeederen die er integrerend deel van uitmaken;"

en het art. 5, §1, dat zegt dat voor de toekenning van de restauratiepremie die werken in aanmerking komen die betrekking hebben op: *de beveiliging van het monument tegen ongunstige weersomstandigheden ...*". En vervolgens §2 van hetzelfde art. 5 waarin bepaald wordt dat voor de restauratiepremie, toegekend aan lokale en regionale besturen, voor zover het geen sociaal woonproject betreft, en voor de bijzondere premie voor open-monumentenverenigingen, daarenboven in aanmerking kunnen komen: *"de technische infrastructuur die noodzakelijk is voor het behoud en de valorisatie van het monument, zoals de verwarming, de climatisatie of verlichting en het aanbrengen of vervangen van leidingen."*

Een goed afgestelde en goed functionerende kerkverwarming zou een positief ondersteunende werking moeten hebben op de instandhouding van het gehele monument en zijn uitrusting, maar in een groot aantal gevallen is dit net het omgekeerde. Het gevaar dat uitgaat van verwarmingen is enerzijds te wijten aan het type van kerkverwarming, maar daarnaast nog veel meer aan de onoordeelkundige aanleg en het onoordeelkundig gebruik ervan. Algemeen dient vastgesteld dat de ruimteverwarming met snelle warme luchtstuwung uit zichzelf meer aanleiding geven tot schadeveroorzakend gebruik dan andere systemen. Uit vaststellingen blijkt dat de laatste 30 jaar, door ongecontroleerd installeren van warmeluchtinstallaties in kerken, méér schade aan orgels en ander cultuurbezit is ontstaan, dan in een periode van 150 jaar die daaraan voorafgingen. Naast de enorme vochtdaling in de omgevingslucht, die gepaard gaat met plotse opwarmingspieken, is niet alleen bij de orgels de bekende schade ontstaan, maar zijn vele kerkgebouwen sneller vervuild geraakt door de grote luchtcirculatie en wordt op en in het meubilair, ook binnenin de orgels, tengevolge van condensatie alom schimmelvorming vastgesteld. Vermits de houtsoort, die traditioneel in oude orgels gebruikt wordt, eikenhout is, en eikenhout looizuur bevat, dat zelfs uit de oude eertijds gewaterde eik niet geheel verdwenen is, en daarnaast het overgrote deel van het pijpwerk van oude Vlaamse orgels uit hoog loodhoudende legeringen is gemaakt (omtrekt 95% lood), wordt door de plotse condensatie (tot zelfs druppelvorming) die optreedt, het looizuur in het eikenhout opnieuw geactiveerd, met bijzonder schadelijke en soms zeer nefaste aantasting van het loden pijpwerk voor gevolg. Het zo stabiele loden pijpwerk van ons Vlaams orgelpatrimonium, dat zonder problemen eeuwen heeft overleefd, dreigt door onbezonnen moderne comfortvoorziening op korte tijd ten onder te gaan.

Het is dan ook van het grootste belang dat naast een correctere naleving van de wet- en regelgeving, vooral van het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, enkele essentiële aanwijzingen en normen door de kerkbesturen, eigenaars en gebruikers van privé-kapellen en kerken, in acht worden genomen. Er is gepoogd onder herziening en bijsturing van een vroegere omzendbrief, deze onder de hiernavolgende punten samen te brengen:

1. Uitgaande van het in de praktijk voldoende bewezen feit dat de comfortabele kamertemperaturen, die in kerken worden ontwikkeld, schadeveroorzakend zijn en dus als ontoelaatbaar moeten worden beschouwd, dient in acht genomen te worden dat zulke ruimtetemperaturen, geleverd door om het even welk verwarmingssysteem, moeten gelimiteerd worden op maximum 15° Celsius, d.w.z. niet enkel ter hoogte van de zitplaatsen van de kerkgangers, maar ook zo veel mogelijk ter hoogte van het doksaal en

het orgel. Het in acht nemen van deze stelregel vereist een zeer trage en geleidelijke opwarming van de kerkruimte, van niet meer dan 2° Celsius per uur.

2. Het gebruik, waarbij enkel opgewarmd wordt ter gelegenheid van kerkelijke diensten, en een zo goed als onverwarmde kerk plots binnen het half uur ter hoogte van de zitplaatsen op 15 à 20° Celsius, of 25 à 30° Celsius bij het orgel, wordt gebracht, is rampzalig voor het bewaren van een bedrijfszekere functie en het behouden van de stemvastheid van de orgels en daarom onverantwoord en niet langer toelaatbaar.
In dit verband dient een andere gebruikswijze in acht te worden genomen, namelijk die uitgaat van een trage en permanente basisverwarming van bv. 10 tot 12° Celsius; voor de kerkelijke diensten kan een trage bijverwarming worden genomen tot max. 15° Celsius.

In verband met concerten zonder gebruik van het orgel en die meer dan anderhalf uur duren, kan slechts occasioneel en voor niet langer dan de duur van het concert, een hogere opwarmingslimiet worden aanvaard van maximum 17 à 18° Celsius, met dien verstande dat steeds een trage opwarming van niet meer dan 2° Celsius per uur moet in acht genomen worden. Onmiddellijk na het concert dient de verwarmingslimiet naar de standaardnormen van maximum 15° Celsius te worden teruggebracht. De hierboven genoemde trage opwarming met ingeblazen warme lucht, vergt meestal een 2-voudige wijziging in de afstelling van de apparatuur:

- de uitblaassnelheid van de warme lucht dient zo laag mogelijk te worden gehouden, nauwelijks meer dan de natuurlijke stijging van de warme lucht, zodat er zo weinig mogelijk luchtcirculatie ontstaat;
- de temperatuur van de in de kerkruimte ingeblazen lucht dient drastisch verlaagd te worden tot omtrent 40 à 45° Celsius.

Deze afregeling van de apparatuur voorkomt een te snelle stijging van de warme lucht en abnormale warmteophoping tegen de gewelven van de kerk. De ondervinding leert dat deze dubbele afstelling van de apparatuur goede tot behoorlijk verbeterde resultaten oplevert bij grotere kerken, maar meestal nog problematisch blijft bij kleine kerken omdat de capaciteit van de toestellen doorgaans te groot werd genomen, en omdat door een te korte afstand tussen uitblaasmond en orgel, de warmteophoping zich toch nog ter hoogte van het orgel en op het doksaal voordoet.

3. Metingen hebben uitgewezen dat bij gebruik van verwarming het relatieve vochtgehalte van de lucht met bijna 2% daalt wanneer de temperatuur met Celsius stijgt, en omgekeerd. Om die reden dienen extreme warmtepieken, die ontstaan bij het algemeen gangbare gebruik van warme luchtverwarming, te worden vermeden, en is een trage, constante en begrensde opwarming, de enig aanvaardbare norm voor warme luchtverwarmingen in beschermde kerken of in kapellen of kerken met beschermde orgels of een kwetsbaar cultuurbezit. Bovendien wordt door het constant houden van een basisverwarming door trage opwarming, de schadelijke condensvorming vermeden, evenals schimmelvorming en stof- of roetafzetting.
4. Er dient rekening mee gehouden te worden dat de ideale en dus ook monumentvriendelijke vochtigheidssituatie van de lucht binnen een kerkgebouw zich beweegt tussen de 55% en 70%. Kerkverwarmingen van gelijk welk systeem, die op geregelde en permanente wijze de 15° Celsius overstijgen, brengen in gelijke mate de relatieve vochtigheid van de lucht in de gevarenzone, zeker in de vorstperiodes. Metingen wijzen uit dat tijdens de vorstperiodes, zelfs met een evenwichtig gebruik van de kerkverwarming, beperkt tot 15° Celsius, de relatieve vochtigheid in de meeste kerken moeilijk boven de 50% te houden is. De schadegevallen aan orgels door te grote droogte (lekke windladen, gebarsten houten pijpen, ontregelde mechanieken), zijn in deze omstandigheden niet te vermijden.

5. Voor een betrouwbaar gebruik van de volle capaciteit van het orgel tijdens de erediensten en orgelconcerten gedurende de winterperiode, verdient het aanbeveling zo mogelijk het hele orgel, maar voornamelijk de tongwerken, te laten stemmen op de gebruikelijke maximumtemperatuur van 15° Celsius. Dit voorkomt de ontwrichting van de stemming van het orgel en vooral de onbruikbaarheid van de tongwerken tijdens de eredienst of orgelconcerten gedurende de winterperiode.
6. Een beheerst en verantwoordelijk gebruik van een kerkverwarming vergt ook dat niet onbeperkt op de comfortverwachting van kerkgangers kan worden ingespeeld. Vergezeld van de nodige uitleg en verantwoording naar de kerkgangers toe, zal het warmtecomfort tot op redelijke normen moeten worden begrensd. Ideaal zou zijn indien een constante temperatuur van omtrent 13 à 14° Celsius kon worden aangehouden zonder bijkomende opwarming tijdens de kerkdiensten. Vermits hierdoor de koude-uitstraling van vloeren en muren, zoals dit het geval is bij slechts occasioneel opgewarmde kerken, wordt vermeden, kan met matiger temperaturen een hoger comfortgevoel voor de kerkbezoekers worden bereikt. Doordat nutteloze energieverpilling wordt vermeden, leidt het voorgestelde verwarmingsgebruik met warme lucht niet tot een gevreesde hogere energierekening. Dit blijkt uit gegevens verstrekt door verschillende Kerkbesturen die wel op deze manier hun kerken verwarmen.
7. De aanpassing van vele bestaande installaties kan, mits de nodige voorlichting aan de installateurs omtrent normering en vereisten in verband met orgels en het kunstbezit, meestal zonder veel omslachtigheid en met beperkte kosten gerealiseerd worden. Enkele aanpassingen, gepaard gaande met temperatuur- en vochtghaltemetingen, tonen het nut en de efficiëntie ervan aan.
8. Zeer veel verspilling en schade zou zowel bij warme luchtverwarmingen als bij andere verwarmingssystemen, zoals vloerverwarming en convectoren, kunnen voorkomen worden, indien op diverse plaatsen in het kerkgebouw, en alvast ter hoogte van het doksaal en het orgel, thermostaten zouden worden geïnstalleerd die de opwarming van het kerkgebouw op een maximum van 15° Celsius zouden begrenzen. Dit veronderstelt vanzelfsprekend dat deze apparatuur onder toezicht van één enkel verantwoordelijk persoon dient te staan, en niet door iedereen naar willekeur mag worden bediend. Bij vloerverwarmingen is het aan te bevelen de maximumtemperatuur onder de 15° Celsius te houden omdat dit systeem uit zijn aard een groter comfortgevoel geeft met minder hoge temperaturen. Dit vertaalt zich ook gunstig naar het beter op peil houden van de relatieve vochtigheid, vermits door de volledig doorgevoerde vloerisolatie een vloerverwarming gemakkelijker leidt tot grotere daling van de relatieve vochtigheid in de lucht.
9. In kerken waar warme luchtinstallaties aan grondige vernieuwing toe zijn, is het aangewezen eerst en vooral te bekijken of door aanpassing het warme luchtverwarmingssysteem niet omgebouwd kan worden tot een monument- en orgelvriendelijke verwarming. Vermits een basisruimteverwarming gunstig is zowel voor het interieur en zijn uitrusting als voor het bewerkstelligen van een aangenaam comfortgevoel, leren de recente ervaringen dat warme luchtverwarming als systeem niet in principe af te wijzen is, maar dat wel allereerst gedacht moet worden aan grondige aanpassing en bijsturing volgens de hierboven aangehaalde principes. Zowel uit financieel oogpunt als uit oogpunt van gepast rendement, verdient het behoud van een goed aangepaste warme luchtverwarming in grotere kerken de voorkeur. In vele gevallen moet er meer aandacht geschonken worden aan zowel de esthetische als technische correctie van zeer onoordeelkundig geplaatste uitblaasmonden. Andere en uit hun aard minder schadeveroorzakende verwarmingssystemen kunnen eveneens in overweging genomen worden, zoals vloerverwarming, of personenverwarming door middel van voetverwarming, stralingsverwarming onder banken eventueel gecombineerd met vloerconvectoren die een basisverwarming verzekeren, enz.

Het gebruik van plaatselijke stralingsverwarming zonder combinatie met een permanente basisverwarming van de gehele ruimte, is niet aan te raden, omdat door koudeval en tochtvorming geen goed comfortgevoel wordt verkregen. Elk geval zal individueel moeten bestudeerd worden.

Bij warme luchtverwarmingen verdient het de voorkeur zo mogelijk de verbranding op gas te laten gebeuren in plaats van op stookolie, omdat deze verbranding geen risico meebrengt op vervuiling (door mogelijke roetuitstoot) en geen geurhinder veroorzaakt. Zeer positieve resultaten werden bereikt met een recent warme luchtverwarmingssysteem waarbij de warme lucht niet rechtstreeks in de kerk wordt gebracht, maar op diverse plaatsen in de kerkvloer in warmtewisselaars door aangevoerd warm water tot opgewarmde lucht wordt omgevormd. De grote voordelen schuilen in de zachte en constante inblaas van gefilterde lucht, in de lage opwarmingstemperaturen, in de geringe stijging van de warmte naar de hogere niveaus van het kerkinterieur toe (zoals b.v. doksaal of torenruimte), in de geringe luchtcirculatie, in geringere stofverspreiding, en tenslotte in de meer beperkte bouwkundige impact van de aanleg. Dit systeem verzekert de bewaring van authentieke vloeren, en is dus monument- en orgelvriendelijk. Gecombineerd met een geperfectioneerd besturing- en controlesysteem is dit type kerkverwarming mede door zijn geruisloosheid, voor het orgel één van meest gunstige te noemen.

10. Voor de andere verwarmingssystemen dan deze met warme lucht, kunnen de hiernavolgende bedenkingen en ervaringen oriëntatie bieden.
Naar recente ervaringen worden vloerverwarmingen, alhoewel die, eenmaal goed afgeregeld, een goed verwarmingssysteem zijn, minder aanbevolen, omwille van de grote bouwkundige impact en het risico om al te veel authenticiteit te verliezen in het interieur, zoals oude vloeren. Er zijn vaak ook ongunstige akoestische gevolgen van de vloervernieuwingen. Vloerverwarmingen brengen meestal ook grotere kosten met zich mee door de uitvoerige bouwkundige werken die ze vereisen.
Stralingsverwarming met gas is geen geschikte oplossing, omwille van de esthetische bezwaren die de apparatuur in een monument oproept. Elektrische stralingsverwarming wordt meestal bij gebrek aan voldoende efficiëntie en ook wegens esthetische bezwaren nog zelden toegepast. Voor kleine kerken zijn goede resultaten te bereiken met radiatoren en convectoren, bij voorkeur in vloerputten; uiteraard leent dit systeem zich tot het handhaven van een constante verwarming, wat alvast voor de stemvastheid van het orgel gunstig is. Verhoogde houten vloeren met vaste zitplaatsen, hetzij stoelen of nog beter banken, bieden goede mogelijkheden om doelgerichte personenverwarmingen uit te bouwen, die geen buitensporige verbruiskosten met zich meebrengen en bovendien ook esthetisch goed aanvaardbare oplossingen bieden. In dat verband kan verwezen worden naar landen als Zwitserland, Oostenrijk en Duitsland, die doorgaans strengere winters kennen dan bij ons het geval is, en zelfs ook in Frankrijk, en waar in de talrijke weelderig aangeklede barokke kerkinterieurs nooit warme luchtverwarmingen, maar vrijwel hoofdzakelijk beperkte personenverwarmingen zijn aangebracht als voetverwarmingen ingebouwd in verhoogde houten vloeren waarop vaste zitbanken zijn geïnstalleerd, of zo goed als onzichtbaar een plaatselijke stralingsverwarming is aangebracht onder de zitbanken. Deze praktijk biedt bovendien het voordeel dat van vaste, ordelijk geschikte en ruimer bemeten zitplaatsen wordt uitgegaan, waarbij de oorspronkelijke functionaliteit van het kerkgebouw wordt gerespecteerd. In tegenstelling daarmee leidt de willekeurige, veranderlijke en vaak onordelijke schikking van zitplaatsen in kerken, naast de verstoring van de functionaliteit van een kerkgebouw, meestal tot een even onoordeelkundige installatie en gebruik van verwarmingen. Personenverwarmingen geven, vooral in grotere kerken, pas een goed comfortgevoel indien zij gecombineerd worden met een constante basisruimteverwarming. In het andere geval bestaat reëel gevaar voor onaangename tochtvorming.

11. Dat slecht afgestelde, slecht onderhouden of versleten warme luchtverwarmingen, vooral deze met grote uitblaassnelheid, door de grote lucht en stofcirculatie tot de grootste vervuilers behoren in een kerkinterieur, is in de praktijk ruimschoots aangetoond. Hierbij aansluitend dient vastgesteld dat er zich in vele kerken door de grote verbranding van devotiekaarsen en de kleverige kaarsroetafzetting die ze veroorzaakt, een even grote en minstens zo agressieve bron van vervuiling ontstaat, die niet alleen het orgel maar ook het kunstpatrimonium zwaar aantast. Er dient op gewezen te worden dat er op heden in velerlei vormen toestellen bestaan, die voor een efficiënte afzuiging kunnen zorgen en vervuiling van de lucht en het interieur kunnen voorkomen. Kerken die een dergelijke devotiepraktijk kennen, dienen te voorzien in een efficiënte, maar ook esthetisch aanvaardbare afzuiging van de roetdampen. Bij het gebruik van de traditionele devotiekaarsen en de thans veel gebruikte devotielichtjes in met paraffine gevulde dopjes, dient bijzonder gelet te worden op de brandveiligheid. Uit de praktijk blijkt dat plasticdopjes onvoldoende veiligheid garanderen wanneer geen constante bewaking aanwezig is. Door te grote warmteontwikkeling bij dicht naast elkaar staande dopjes, kan het plastic doorbranden zodat grotere vlammen kunnen ontstaan in de uitlopende hete paraffine. In dit opzicht zijn aluminiumdopjes veel veiliger, en moet het gebruik van plasticdopjes uit voorzorg worden afgewezen. Terwijl veelvuldig gebruik van devotiekaarsen grotere roetvervuiling met zich meebrengt dan de vermelde dopjes en zij zich bovendien minder goed lenen tot een efficiënte roet- en rookafzuiging, dient ook gewaarschuwd te worden voor te grote warmteontwikkeling rond de kaarsen, waardoor ze door de hitte ombuigen. Gebrek aan toezicht kan hier eveneens brandgevaar doen ontstaan.

In toenemende mate wordt vastgesteld dat soms onverantwoorde risico's worden genomen door een bepaalde sfeerverlichting aan te brengen bij middel van de vermelde lichtdopjes of theelichtjes, geplaatst op meubilair of een andere brandbare ondergrond. Niet alleen omwille van de brandveiligheid, maar ook omwille van de rook en roetvervuiling, is het in kerken niet te verantwoorden dat bepaalde grotere vuursymbolen (bijvoorbeeld op Paasnacht) of palmverbrandingen (bijvoorbeeld op Aswoensdag), die vroeger buiten het kerkgebouw hoorden verricht te worden, thans op sommige plaatsen binnen het kerkgebouw worden uitgevoerd.

De zorgzame bewaring en onderhoudsplicht van monumentale kerken en hun patrimonium vereist dat zulke risico's, die niets met de essentie van een normale liturgie-uitoefening te maken hebben, worden vermeden.

In alle gevallen waar zich vernieuwing of herziening van de verwarmingsinstallatie in beschermde kerken opdringt of oplossingen moeten worden gezocht in verband met roetvervuiling door devotiekaarsen, moeten de diensten voor monumentenzorg bij het overleg worden betrokken.

Ik ben ervan overtuigd dat bovenstaande normen en aanwijzingen geen grote kosten of bijzondere inspanningen vergen. Er wordt van de Kerkbesturen een verantwoordelijk, plichtsvol en zorgzaam beheer gevraagd van het waardevolle kunstbezit van de beschermde kerken. Een verantwoordelijke en oordeelkundige aanwending van de verwarming samen met het vermijden van bijzondere bronnen van vervuilen, vormt hiervan een essentieel onderdeel.

Ik verzoek U dan ook de inhoud van deze brief ter kennis te brengen van de betrokken besturen en toe te zien op de uitvoering.

Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 18 november 2011

(Belgisch Staatsblad 15.09.1993, 08.06.1999, 24.03.2003, 07.06.2006, 15.05.2009 en 13.12.2011)¹⁰⁵

HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN

(Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.)¹⁰⁶

Art. 2. Dit decreet regelt de bescherming, het behoud, de instandhouding, het herstel en het beheer van het archeologisch patrimonium, alsmede de organisatie en de reglementering van de archeologische opgravingen.

Art. 3. Voor de toepassing van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

- 1° archeologisch patrimonium: alle vormen van archeologische monumenten en zones;
- 2° archeologische monumenten: alle overblijfselen en voorwerpen of enig ander spoor van menselijk bestaan die getuigenis afleggen van tijdperken en beschavingen waarvoor opgravingen of vondsten een betekenisvolle bron van informatie zijn, onderverdeeld in:
 - a) onroerende archeologische monumenten: alle niet verplaatsbare archeologische monumenten die ondergronds of aan de oppervlakte of onder water aanwezig zijn, alsook de roerende archeologische monumenten die onroerend zijn door bestemming;
 - b) roerende archeologische monumenten: alle andere archeologische monumenten;
- 3° archeologische zone: alle gronden die van wetenschappelijk en cultuurhistorisch belang zijn wegens de mogelijk aanwezige archeologische monumenten, met inbegrip van een bufferzone;

¹⁰⁵ Het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium werd gewijzigd door:

- het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, waarbij art. 5 wordt gewijzigd en art. 27 wordt opgeheven;
- het decreet van 28 februari 2003 tot wijziging van het decreet van 30 juni 1993 waarbij o.m. art. 3, en en art. 12 wordt gewijzigd, in art. 3 een bis ingevoegd en in artikel 8 eerste lid, art 13, § 1, art. 18, art. 28, 29, 30 wordt Instituut vervangen door administratie;
- het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid;
- het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid (B.S., 15.05.2009);
- het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011)

¹⁰⁶ Art. 1 werd vervangen bij art. 2 van het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011).

- 4° beschermde goederen: het archeologisch patrimonium dat volgens de bepalingen van dit decreet is ingeschreven op een ontwerp van lijst of op een lijst van beschermde archeologische monumenten en/of zones;
- 5° archeologische opgravingen: de aanwending van wetenschappelijke technieken waaronder men doelbewust de ondergrondse of aan de oppervlakte of onder water aanwezige archeologische monumenten opspoor, blootlegt en onderzoekt;
- 6° archeologische prospecties: de aanwending van technieken waardoor men doelbewust de aanwezigheid van archeologische monumenten opspoor;
- 7° toevalsvondst: de louter toevallige ontdekking van archeologische monumenten en zones;
- 8° het agentschap: de entiteit die door de Vlaamse Regering belast wordt met taken van beleidsuitvoering inzake onroerend erfgoed;
- 8°bis (...);¹⁰⁷
- 9° de commissie: de afdeling Archeologie van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads-en dorpsgezichten;
- 10° eigenaar: de natuurlijke of rechtspersoon, houder van het recht op eigendom, vruchtgebruik, erfpacht of recht van opstal;
- 11° gebruiker: de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, andere dan die bedoeld in 10°, die een zakelijk of persoonlijk recht kan doen gelden, inzonderheid de huurder en de pachter;
- 12° regionale openbare besturen: de provincies, de bisschoppelijke seminaries en de kathedrale kerkfabrieken;
- 13° lokale openbare besturen: de gemeenten, de verenigingen van gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de intercommunale centra voor maatschappelijk welzijn, de polders, de wateringen, de verenigingen van polders en wateringen, de kerkfabrieken en de andere rechtspersonen die voor de uitoefening van een openbare eredienst of voor verenigingen van vrijzinnigen onroerende goederen beheren.

Art. 4. § 1. De ontdekking, de bescherming en het behoud van het archeologisch patrimonium en het uitvoeren van archeologische opgravingen zijn van algemeen nut.

§ 2. De eigenaar en de gebruiker zijn ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

HOOFDSTUK II - OPGRAVINGEN EN TOEVALSVONDSTEN

Art. 5. Voor vergunningsaanvragen, ingediend [overeenkomstig artikel 4.7.1 §1, 2° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening]¹⁰⁸, die een invloed kunnen hebben op de ondergrond, is de vergunningverlenende overheid verplicht binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier advies in te winnen bij het agentschap.¹⁰⁹

Deze brengt binnen dertig dagen na ontvangst van de adviesaanvraag een advies uit dat bindend is voor zover het voorwaarden oplegt.

¹⁰⁷ Art. 3, 8°bis werd opgeheven bij art. 3 van het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011).

¹⁰⁸ Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (B.S., 20.08.2009, inwerkingtreding op 1.09.2009).

¹⁰⁹ Het eerste lid werd vervangen door het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid (B.S., 7.06.2006).

Dit advies kan nadere voorwaarden opleggen en voorschriften bevatten ter bescherming van het archeologisch patrimonium.

Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn overgezonden advies wordt dit geacht gunstig te zijn.

Art. 6. § 1. Het is verboden zonder voorafgaande en schriftelijke vergunning van het agentschap archeologische opgravingen of graafwerken met de bedoeling archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen, uit te voeren.

Indien de vergunning wordt geweigerd, opgeschort of ingetrokken, kan de aanvrager tegen deze beslissing beroep instellen bij de regering die uitspraak doet na de commissie te hebben gehoord.

De Vlaamse Regering stelt de vergunningsprocedure en de beroepsprocedure vast.¹¹⁰

§ 2. Het uitvoeren van prospecties zonder ingreep in de bodem is toegelaten, onverminderd de meldingsplicht zoals bepaald in artikel 8.

Voor het uitvoeren van archeologische prospecties met ingreep in de bodem gelden de bepalingen die van toepassing zijn op de archeologische opgravingen.

§ 3. De Vlaamse Regering bepaalt de algemene voorwaarden voor het uitvoeren van archeologische opgravingen, de kwalificaties waarover de personen moeten beschikken die archeologische opgravingen uitvoeren en de procedure voor aanvraag, schorsing of intrekking van de vergunning.

Deze vergunning wordt afgeleverd voor een welbepaald archeologisch monument of archeologische zone en voor een welbepaalde termijn.

De aflevering van een vergunning wordt afhankelijk gemaakt van voorwaarden die betrekking hebben op inzonderheid:

- 1° de noodzaak of wenselijkheid om het archeologisch monument of de archeologische zone voor de toekomst te bewaren;
- 2° het belang van het archeologisch monument of de archeologische zone;
- 3° de kwalificaties en de middelen waarover de aanvrager beschikt om de opgraving tot een goed einde te brengen;
- 4° het sluiten van een schriftelijke overeenkomst tussen de vergunningsaanvrager, de eigenaar en de gebruiker, die de vergoeding regelt voor eventuele schade en die de bestemming van de roerende archeologische monumenten regelt;
- 5° de verbintenis door de vergunningsaanvrager om binnen te bepalen termijnen interimverslagen en een volledig eindverslag bij het agentschap in te dienen en deze verslagen te publiceren;
- 6° het aanvaarden door de vergunningsaanvrager van een toezicht door het agentschap (...) en de overeenkomstig artikelen 30 en 31 aangewezen personen, elk wat hun bevoegdheid betreft.¹¹¹

¹¹⁰ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium. Onderafdeling c – Vergunnings- en beroepsprocedure (B.S., 15.07.1994), zoals laatst gewijzigd bij B.VI.Reg. 9 mei 2008 (B.S., 5.06.2008).

¹¹¹ Art. 6, §3, derde lid, 6° werd gewijzigd bij art. 4 van het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het

Art. 7. De Vlaamse Regering kan het uitvoeren van een opgraving tot algemeen nut verklaren en daartoe de tijdelijke bezetting van de gronden bevelen. Zij bepaalt de grenzen van deze gronden en de duur van de bezetting. Zij kan de voorwaarden bepalen waaronder intussen andere werken en handelingen op deze gronden mogen worden uitgevoerd, alsook kan zij het stilleggen van die werken en handelingen of een opschorting of intrekking van verleende verkavelings-, bouw- en exploitatievergunningen bevelen.

Art. 8. Eenieder die, anders dan bij het uitvoeren van vergunde archeologische opgravingen, een goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologisch monument betreft, is verplicht hiervan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap. Het agentschap stelt de eigenaar en de gebruiker, in geval zij niet de vinder zijn, en de betrokken gemeente(n) hiervan in kennis.

De gevonden archeologische monumenten en hun vindplaats moeten tot de tiende dag na de melding in onveranderde toestand door de eigenaar, gebruiker en vinder bewaard blijven, beschermd worden tegen beschadiging of vernieling en toegankelijk gesteld worden voor onderzoek door het (agentschap), zonder dat dit aanleiding kan geven tot het vorderen van enige schadevergoeding.

De termijn van tien dagen kan door het (agentschap) ingekort worden na onderzoek of indien deze verplichting tot onverantwoord hoge kosten aanleiding zou geven, of verlengd worden.¹¹²

De Vlaamse Regering bepaalt de algemene beschermingsvoorschriften die op de bij toevalsvondsten gevonden archeologische monumenten van toepassing zijn.¹¹³

Art. 9. Het is verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het agentschap detectoren, inzonderheid metaaldetectoren, te gebruiken om archeologische monumenten op te sporen en te verzamelen. De Vlaamse Regering stelt de vergunningsprocedure vast. Het gebruik van detectoren kan slechts worden vergund in het kader van een in toepassing van artikel 6, § 1, vergunde opgraving.¹¹⁴

Art. 10. Een vergoeding kan worden gevorderd voor eventuele schade, voor zover door de schade-eiser wordt bewezen voortvloeiend uit:

- 1° de toepassing van artikel 7 voor zover de stillegging van werken en handelingen of de opschorting van verleende verkavelings-, bouw- en exploitatievergunningen dertig dagen overschrijdt;
- 2° de intrekking van verleende verkavelings-, bouw- en exploitatievergunningen zoals vermeld in artikel 7;
- 3° de verlenging van de termijn van tien dagen zoals vermeld in artikel 8, voor zover de totale termijn dertig dagen overschrijdt.

agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011).

¹¹² De term “instituut” werd in art. 8, tweede en derde lid vervangen door “agentschap” bij art. 5 van het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011).

¹¹³ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium. Onderafdeling b – Algemene beschermingsvoorschriften voor beschermde archeologische goederen en voor bij toevalsvondsten gevonden archeologische monumenten (B.S., 15.07.1994), zoals laatst gewijzigd bij B.VI.Reg. 9 mei 2008 (B.S., 5.06.2008).

¹¹⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium HOOFDSTUK IV – Het gebruik van detectoren (B.S., 15.07.1994), zoals laatst gewijzigd bij B.VI.Reg. 9 mei 2008 (B.S., 5.06.2008).

De Vlaamse Regering stelt die vergoeding onverwijld vast en keert ze dadelijk uit. Bij betwisting stelt de rechter de vergoeding vast.

Schade voortvloeiend uit de toepassing van artikel 7 kan evenwel niet gevorderd worden wanneer de eigenaar en de uitvoerder van de werken tijdens dewelke de toevalsvondst gebeurde, zich niet van hun meldingsplicht hebben gekweten.

HOOFDSTUK III - INSTELLINGEN

Art. 11. (...)

Art. 12. (...)¹¹⁵

HOOFDSTUK IV - BESCHERMING

Afdeling 1 - Procedure

Art. 13. § 1. De Vlaamse Regering maakt ontwerpen van lijst op van de voor bescherming vatbare archeologische monumenten en zones. Zij besluit daartoe op eigen initiatief of op voorstel van het agentschap, (...), de commissie, een provincie, een gemeente, een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke instelling of vereniging of een particulier.¹¹⁶

§ 2. De ontwerpen van lijst bevatten:

- 1° de omschrijving van de te beschermen goederen;
- 2° de kadastrale nummers van de percelen waar die goederen zich bevinden;
- 3° een plan waarop die goederen nauwkeurig worden afgelijnd;
- 4° de redenen die tot de bescherming aanleiding geven;
- 5° de algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften.

Art. 14. § 1. De ontwerpen van lijst worden:

- 1° bij een ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de eigenaars zoals bekend bij de Administratie van de BTW, Registratie en Domeinen op de datum van opmaken van de ontwerpen van lijst;
- 2° ter kennis gebracht van de gewestelijke diensten, bevoegd voor ruimtelijke ordening, landinrichting, milieu, natuurbehoud en natuurlijke rijkdommen, en van de provincie(s) en gemeente(n) in kwestie.

§ 2. In de kennisgeving aan de in § 1, 1°, vermelde eigenaars wordt hen de verplichting medegedeeld binnen tien dagen na ontvangst de gebruikers bij een ter post aangetekende brief

¹¹⁵ De artikelen 11 en 12 werden opgeheven door het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid (B.S., 7.06.2006).

¹¹⁶ Art. 13, § 1 werd gewijzigd bij art. 6 van het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011).

kennis te geven van de ontwerpen van lijst, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 37.

§ 3. De in § 1, 1°, vermelde eigenaars geven bij een ter post aangetekende brief kennis van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand aan het agentschap, binnen tien dagen na ontvangst van de betekening, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 37.

§ 4. De ontwerpen van lijst worden bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Art. 15. De rechtsgevolgen van de bescherming treden in werking vanaf de kennisgeving bedoeld in artikel 14, § 1 en § 2, en in ieder geval vanaf de publicatie bedoeld in artikel 14, § 4. De inschrijving op de ontwerpen van lijst, bedoeld in artikel 13, vervalt van rechtswege indien de Vlaamse Regering geen besluit heeft genomen tot inschrijving op de lijsten, bedoeld in artikel 21, binnen de termijn van één jaar na de publicatie bedoeld in artikel 14, § 4.

Art. 16. Binnen een maand na ontvangst van de in artikel 14, § 1, bedoelde kennisgeving zendt het gemeentebestuur zijn gemotiveerd advies, samen met het proces van de ingediende bezwaren, over de ontwerpen van lijst aan de gouverneur van de betrokken provincie en aan het agentschap.

Binnen twee maanden na ontvangst van de in artikel 14, § 1, bedoelde kennisgeving brengt de provincie over de ontwerpen van lijst een gemotiveerd advies uit bij het agentschap.

Indien de in dit artikel bedoelde adviezen niet binnen de vastgestelde termijnen worden uitgebracht, worden zij geacht gunstig te zijn.

Art. 17. Binnen twee maanden na ontvangst van de in artikel 14, § 1, § 2 en § 3, bedoelde kennisgeving kunnen de eigenaars en gebruikers en de belanghebbende derden bij het gemeentebestuur of bij het agentschap hun opmerkingen en bezwaren indienen.

Art. 18. Het agentschap maakt voor het departement waaraan de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed worden toevertrouwd een verslag op van de in de artikelen 16 en 17 bedoelde adviezen, opmerkingen en bezwaren en brengt daarover een gemotiveerd advies uit.

Art. 19. De Vlaamse Regering besluit, na advies van de commissie, tot opheffing van de inschrijving op de ontwerpen van lijst of tot inschrijving op de lijst van de beschermde archeologische monumenten en zones.

Art. 20. De opheffing van de inschrijving op de ontwerpen van lijst wordt ter kennis gebracht en gepubliceerd overeenkomstig artikel 14.

Art. 21. De Vlaamse Regering maakt de lijsten op van beschermde archeologische monumenten en zones. De lijsten omvatten:

- de geactualiseerde gegevens van artikel 13, § 2;
- de redenen die tot de bescherming doen besluiten;
- de algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften.

Art. 22. De lijsten worden ter kennis gebracht en gepubliceerd overeenkomstig artikel 14 en de rechtsgevolgen van de bescherming treden in werking vanaf deze kennisgeving en in ieder geval vanaf de publicatie.

Art. 23. De Vlaamse Regering besluit, na advies van de commissie , tot het geheel of gedeeltelijk opheffen of wijzigen van de lijsten van beschermde archeologische monumenten en zones.

Afdeling 2 - Rechtsgevolgen

Art. 24. De besluiten tot inschrijving op de ontwerpen van lijst en tot inschrijving op de lijsten van de beschermde archeologische monumenten en zones zijn algemeen bindend. Er kan slechts van worden afgeweken in de door dit decreet bepaalde gevallen en vormen.

Art. 25. § 1. De Vlaamse Regering bepaalt de algemene beschermingsvoorschriften voor beschermde archeologische monumenten en zones.¹¹⁷

§ 2. Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning:

- 1° beschermde archeologische monumenten en zones te verwijderen of hun toestand te wijzigen;
- 2° graafwerken of terreinwijzigingen, inclusief wijzigingen van de grondwatertafel, uit te voeren in beschermde archeologische monumenten en zones, onverminderd de bepalingen van artikel 26;
- 3° archeologische opgravingen, prospecties met ingrepen in de bodem en graafwerken uit te voeren met de bedoeling onroerende archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen en roerende archeologische monumenten te verzamelen of uit hun originele context te verwijderen.

§ 3. De Vlaamse Regering stelt de vergunningsprocedure vast. Het agentschap kan aan de afgifte van een vergunning voorwaarden verbinden. De vergunning wordt verleend voor bepaalde werken, voor een bepaald archeologisch monument of voor een bepaalde archeologische zone en eventueel voor een bepaalde tijd of tot opschorting of opheffing van de vergunning.

§ 4. Deze vergunning wordt geacht ambtshalve te zijn verleend indien het gaat om handelingen en werken die tevens vergunningsplichtig zijn op grond van het decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en die vergund zijn volgens de procedure en onder de voorwaarden zoals bepaald in hetzelfde decreet.

Art. 26. De algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften mogen de bestaande exploitatie van de bossen en de bedrijfsvoering van een landbouwbedrijf niet belemmeren zolang deze activiteiten de aanwezige archeologische monumenten niet beschadigen.

Het scheuren van terreinen, het eerste diepploegen van akkerland en de ontstronking van bosterreinen worden evenwel beschouwd als terreinwijzigingen zoals bedoeld in artikel 25, § 2, 2°.

Art. 27. (...)¹¹⁸

Art. 28. Bij overdracht van een beschermd onroerende archeologisch goed of van een op dergelijk goed betrekking hebbend zakelijk recht, moet de instrumenterende ambtenaar in de

¹¹⁷ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium Afdeling 1 – Algemene beschermingsvoorschriften voor beschermde archeologische goederen en voor bij toevalsvondsten gevonden archeologische monumenten (B.S., 15.07.1994), zoals laatst gewijzigd bij B.VI.Reg. 9 mei 2008 (B.S., 5.06.2008).

¹¹⁸ Dit artikel werd opgeheven door artikel 169 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (B.S., 8.06.1999).

overdrachtsakte vermelden dat bedoeld goed beschermd is en welke de algemene en bijzondere beschermingsvoorschriften zijn en deze overdracht meedelen aan het agentschap.

Art. 29. Het agentschap houdt een register van beschermde archeologische monumenten en zones. De regering stelt de inrichting van het register vast en regelt de beveiliging van de informatie die het bevat.

Afschriften van het register berusten bij de provincie(s), de gemeente(n), het kadaster en de bewaarder der hypotheeken, elk voor hun ambtsgebied.

HOOFDSTUK V - BEHEER EN SUBSIDIERING

Art. 30. De ambtenaren van het agentschap (...) en de door de Vlaamse Regering aangewezen personen hebben, wanneer dit voor een goed beheer van het archeologisch patrimonium noodzakelijk is, toegang tot de terreinen waar zich archeologische monumenten kunnen bevinden, woningen uitgezonderd.¹¹⁹

Art. 31. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, hebben de provinciegouverneur, de burgemeester, alsook de daartoe door de regering aangewezen ambtenaren toegang tot de beschermde goederen om alle nodige opsporingen en vaststellingen van overtredingen van dit decreet te verrichten.

Art. 32. Werken die worden uitgevoerd of handelingen die worden verricht in strijd met de beschermingsvoorschriften, zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning als vermeld in artikel 6, § 1, of in artikel 25, § 2, kunnen worden stilgelegd of belet door de in artikel 31 genoemde personen, zo nodig door het leggen van de zegel en inbeslagname van de werk- en voertuigen en met behulp van de openbare macht.

Art. 33. § 1. De Vlaamse Regering kan financiële bijdragen verlenen voor het uitvoeren van archeologische opgravingen.

§ 2. De Vlaamse Regering kan financiële bijdragen verlenen voor het uitvoeren van instandhoudings-, beveiligings-, beheers- en herstelwerken aan beschermde goederen, die worden ondernomen door of op initiatief van regionale en lokale openbare besturen, publiekrechtelijke of privaatrechterlijke rechtspersonen of particulieren.¹²⁰

§ 3. De bijdragen bepaald in § 2 hebben betrekking op het totale bedrag van de uitgave voor werken die rechtstreeks verband houden met het archeologisch belang van de beschermde goederen.

§ 4. De Vlaamse Regering omschrijft de aard van de werken bepaald in § 2 en van de kosten die geheel of gedeeltelijk voor een bijdrage in aanmerking komen, bepaalt de algemene voorwaarden, de samenstelling van het dossier en stelt de procedure vast.

¹¹⁹ Art. 30 werd gewijzigd bij art. 7 van het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011).

¹²⁰ Besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 1995 tot vaststelling van een premie voor werken aan beschermde archeologische goederen (B.S., 30.08.1995).

§ 5. De verdeling der kosten voor de werken bepaald in § 2 wordt vastgesteld als volgt:

- 1° voor werken ondernomen door of op initiatief van regionale openbare besturen:
Vlaams Gewest: 60 %;
provincie: 40 %;
- 2° voor werken ondernomen door of op initiatief van lokale openbare besturen:
Vlaams Gewest: 60 %;
provincie: 20 %;
gemeente: 20 %;
- 3° voor werken ondernomen door of op initiatief van andere publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen of particulieren:
Vlaams Gewest: 60 %;
provincie: 20 %;
gemeente: 7,5 %;
initiatiefnemer: 12,5 %.

Art. 34. Met betrekking tot de toevalsvondsten kan tussen het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering of het (agentschap), en de eigenaar van het terrein en de vinder een overeenkomst worden gesloten die de bestemming van de roerende archeologische monumenten regelt, onverminderd de rechten van de vinder en de eigenaar van het terrein, zoals bepaald door de artikelen 552 en 716 van het Burgerlijk Wetboek.¹²¹

Deze overeenkomst kan tevens de overdracht van de roerende archeologische monumenten naar een openbare verzameling bepalen en de eventuele vergoeding die daarvoor aan de eigenaar en de vinder wordt toegekend.

HOOFDSTUK VI - STRAFBEPALINGEN

Art. 35. Onverminderd de toepassing van de bij het Strafwetboek of bij andere wetten of decreten bepaalde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van 2,5 tot 1250 euro of met één van deze straffen:

- 1° de eigenaar en de gebruiker die nalaten de bepalingen na te leven van artikel 4, § 2;
- 2° hij die zonder of in strijd met de bij artikel 6, § 1, bepaalde vergunning opgravingen of graafwerken verricht met het doel archeologische monumenten te ontdekken of te onderzoeken;
- 3° hij die archeologische prospecties met ingrepen in de bodem uitvoert zonder of in strijd met een schriftelijke vergunning overeenkomstig artikel 6, § 2;
- 4° hij die verzuimt de algemene voorwaarden na te leven voor het uitvoeren van archeologische opgravingen, opgelegd krachtens artikel 6, § 3;
- 5° hij die zich verzet tegen het bevel tot tijdelijke bezetting van de gronden, zoals bepaald in artikel 7;
- 6° hij die nalaat aangifte te doen overeenkomstig artikel 8;
- 7° de eigenaar en de gebruiker die nalaten de nodige bewakings- en beschermingsmaatregelen te nemen, bepaald in artikel 8;

¹²¹ Art. 34, eerste lid werd gewijzigd bij art. 8 van het decreet van 18 november 2011 houdende wijziging van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, wat betreft de taken van het agentschap en het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed en tot opheffing van het Eigen Vermogen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 13.12.2011).

- 8° hij die zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning overeenkomstig artikel 9 een detector gebruikt om archeologische monumenten op te sporen en te verzamelen;
- 9° hij die nalaat de beschermingsvoorschriften na te leven bepaald in de artikelen 13, § 2, artikel 21 en artikel 25;
- 10° de eigenaar die nalaat de kennisgeving te doen overeenkomstig artikel 14, § 2 en § 3 en artikel 22;
- 11° hij die zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning overeenkomstig artikel 25, § 2 en § 3 verboden werken en handelingen verricht;
- 12° de instrumenterende ambtenaar die nalaat de vermelding in de overdrachtsakte in te schrijven en de overdracht te melden aan het agentschap overeenkomstig artikel 28;
- 13° hij die de toegang weigert aan ambtenaren of personen als vermeld in de artikelen 30 en 31;
- 14° hij die zich verzet tegen het stilleggen of beletten van verboden werken en handelingen overeenkomstig artikel 32.

Art. 36. De bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek, met inbegrip van de artikelen 66, 67, 69, tweede lid en 85 zijn van toepassing op de bij artikel 18 bepaalde misdrijven.

Art. 37. Bij elk vonnis van veroordeling wordt bevel gegeven tot het terugbrengen en het herstel van de beschermde goederen in hun vroegere toestand of uitzicht en dit op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadeloosstelling.

Bij het verstrijken van de in het vonnis vastgestelde termijn kan de Vlaamse Regering of haar gemachtigde de werken op kosten van de veroordeelde laten uitvoeren.

Indien herstel niet mogelijk is, kunnen op vordering van de Vlaamse Regering of haar gemachtigde aanpassingswerken worden bevolen.

Besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 9 mei 2008, 4 december 2009, 1 april 2011, 10 juni 2011 en 22 juni 2012

(Belgisch Staatsblad 15.07.1994, 09.06.2004, 22.08.2006, 5.06.2008, 11.01.2010, 5.05.2011, 2.08.2011 en 27.07.2012)

HOOFDSTUK I - DEFINITIES

Artikel. 1. Overeenkomstig artikel 3 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium wordt voor de toepassing van dit besluit verstaan onder:

- 1° decreet: het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium;
- 2° eigenaar: de natuurlijke of rechtspersoon, houder van het recht op eigendom, vruchtgebruik, erfpacht of recht van opstal;
- 3° gebruiker: de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, andere dan die bedoeld in 2, die een zakelijk of persoonlijk recht kan doen gelden, inzonderheid de huurder en de pachter;
- 4° agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed;
¹²²
- 4°/1 beveiligde zending : een zending die aangetekend verstuurd wordt, die wordt afgegeven tegen ontvangstbewijs, of die op een andere door de Vlaamse Regering toegelaten manier aan de geadresseerde wordt bezorgd, als de datum van kennisgeving met zekerheid vastgesteld kan worden;¹²³
- 4°/2 expertencommissie : de commissie, vermeld in artikel 11, § 4/1, tweede lid, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;¹²⁴
- 5° Raad : de afdeling Archeologie van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van Monumenten en Stads- en Dorpsgezichten;
- 6° vinder: eenieder die, anders dan bij het uitvoeren van vergunde archeologische opgravingen, een goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het een archeologisch monument betreft.

¹²² Punt 4° werd laatst gewijzigd bij art. 13 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

¹²³ Punt 4°/1 werd ingevoegd bij art. 1 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

¹²⁴ Punt 4°/2 werd ingevoegd bij art. 1 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

7° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor Monumenten en Landschappen;

8° (...) ¹²⁵

HOOFDSTUK II - BESCHERMDE ARCHEOLOGISCHE GOEDEREN EN BIJ TOEVALSVONDSTEN GEVONDEN ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN

Afdeling 1 - Algemene beschermingsvoorschriften voor beschermde archeologische goederen en voor bij toevalsvondsten gevonden archeologische monumenten

Onderafdeling a - Toepassingsgebied

Art. 2. § 1. De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing op:

- 1° de bij toevalsvondsten gevonden archeologische monumenten zoals bepaald in artikel 8 van het decreet;
- 2° de archeologische monumenten en zones die met toepassing van het decreet opgenomen zijn op:
 - een ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare archeologische monumenten en zones;
 - een lijst van beschermde archeologische monumenten en zones.

§ 2. De bijzondere beschermingsvoorschriften bepaald in de in § 1, 2°, vermelde beschermingsbesluiten hebben voorrang op de algemene beschermingsvoorschriften in zoverre zij daarvan gedeeltelijk afwijken.

Onderafdeling b - Algemene beschermingsvoorschriften voor beschermde archeologische goederen en voor bij toevalsvondsten gevonden archeologische monumenten

Art. 3. Behoudens het bepaalde in artikel 9 is het verboden afschriften van de in artikel 2, § 1, 2°, vermelde besluiten af te leveren en de informatie die deze bevatten, bekend te maken aan anderen dan de partijen die betrokken zijn bij de overdracht van de in artikel 28 van het decreet bedoelde goederen.

Art. 4. Overeenkomstig artikel 25, § 2, van het decreet is het verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning :

- 1° beschermde archeologische goederen te verwijderen of hun toestand te wijzigen;
- 2° graafwerken of terreinwijzigingen, inclusief wijzigingen van de grondwatertafel, uit te voeren in beschermde archeologische goederen, onverminderd de bepalingen van artikel 26 van het decreet;
- 3° archeologische opgravingen, prospecties met ingrepen in de bodem en graafwerken uit te voeren met de bedoeling onroerende archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen en roerende archeologische monumenten te verzamelen of uit hun originele context te verwijderen.

¹²⁵ 8° werd opgeheven bij art. 5 B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

Art. 5. § 1. Onverminderd de bepalingen van artikel 6 zijn de eigenaar en de gebruiker van een archeologisch monument of zone verplicht zorg te dragen voor de instandhouding en het onderhoud, onder meer door:

1. er over te waken dat op de betrokken terreinen geen opgravingen en prospecties met ingreep in de bodem uitgevoerd worden zonder de daarvoor door artikel 6 van het decreet vereiste vergunning;
2. er over te waken dat op de betrokken terreinen geen archeologische monumenten opgespoord en verzameld worden met gebruik van detectoren, zonder de daarvoor door artikel 9 van het decreet vereiste vergunning;
3. tijdig het agentschap te verwittigen wanneer werken met ingreep in de bodem op de betrokken terreinen gepland zijn, binnen een termijn die een voorafgaand archeologisch onderzoek moet mogelijk maken;
4. maatregelen te nemen om overeenkomstig artikel 8, tweede lid, van het decreet de bij toevalsvondsten ontdekte archeologische monumenten tegen ongunstige weersomstandigheden, beschadiging, vandalisme, diefstal en brand te beveiligen.

§ 2. Onverminderd de bepalingen van artikel 6 zijn de eigenaar en de vinder van een archeologisch monument of zone verplicht zorg te dragen voor de instandhouding en het onderhoud, ondermeer door:

1. maatregelen te nemen om de bij een vergunde opgraving of prospectie met ingreep in de bodem en de bij toevalsvondsten ontdekte archeologische monumenten die zijn eigendom blijven, tegen ongunstige weersomstandigheden, beschadiging, vandalisme, diefstal en brand te beveiligen;
2. aan het agentschap elke overdracht van deze goederen te melden.

Art. 6. Onverminderd het bepaalde in artikel 25, § 2, van het decreet moet voor de volgende werken, werkzaamheden en activiteiten aan beschermde archeologische goederen voorafgaandelijk een vergunning worden verleend:

1. elke ingreep die een terreinwijziging of een duurzame wijziging van de vegetatie tot gevolg kan hebben, inzonderheid het ontginnen van heidegebieden, schraallanden, turfgronden, vennen, rietlanden en moerassen en het scheuren van terreinen;
2. het eerste diepploegen van akkerland;
3. de ontstronking van bosterreinen en alle andere activiteiten die de verdwijning van bomen en struiken tot gevolg hebben, met uitzondering van normale, oordeelkundig uitgevoerde onderhoudswerken, zoals het kappen en snoeien van opgaande bomen, hakhout, knotwilgen, leibomen en gekandelaarde bomen, en het scheren en snoeien van hagen en andere geschoren vormen;
4. het oprichten van een gebouw of constructie of het plaatsen van een inrichting, zelfs uit niet-duurzame materialen, die in de grond is ingebouwd, aan de grond is bevestigd of op de grond steun vindt ten behoeve van de stabiliteit en bestemd is om ter plaatse te blijven staan, ook al kan zij uit elkaar genomen worden;
5. het verbouwen of heropbouwen van bestaande gebouwen of constructies, derwijze dat het volume ervan toeneemt of dat er graafwerken mee gepaard gaan;

6. het achterlaten van afgedankte voertuigen of schroot, evenals het aanleggen van een opslagplaats voor dergelijke producten;
7. het aanleggen van een vuilnisbelt of het achterlaten van afvalproducten;
8. het plaatsen van ondergrondse en bovengrondse leidingen, inzonderheid voor het transport van elektriciteit, water, gas, olie en rioolwater, voor draineringswerken en wateraftappingen en van telefoonleidingen;
9. elke activiteit die een belangrijke wijziging van de waterhuishouding voor gevolg kan hebben, inzonderheid het graven van afwateringskanalen, het uitvoeren van draineringswerken en wateraftappingen;
10. om het even welk werk dat de aard van de grond, het uitzicht van het terrein of het hydrografisch net zou kunnen wijzigen, inzonderheid het verrichten van boringen of grondwerken, de ontginning van materialen, het aanvoeren van grond, het aanleggen van opspuiterreinen en het achterlaten van slib;
11. het wijzigen van de perceellering;
12. het aanleggen van wegen en paden;
13. het verharden van bestaande wegen en paden met natuurlijke of kunstmatige materialen of met homogene materialen zoals koolwaterstofbeton, beton of klinkers. Het onderhoud en herstel van de bestaande verhardingen is toegelaten;
14. elke lozing van schadelijke vloeistoffen, inclusief het dumpen van drijfmest;
15. het aanplanten van bomen en heesters;
16. het houden van testen, oefenritten en wedstrijden met mechanische voertuigen, het bedrijven van competitieve ruiters- of fietssport.

Onderafdeling c - Vergunnings- en beroepsprocedure

Art. 7. § 1. De aanvragen voor het uitvoeren van werken, werkzaamheden en activiteiten bedoeld in de artikelen 4 en 6 moeten (per beveiligde zending) worden ingediend bij het agentschap en vergezeld gaan van een nauwkeurige beschrijving van de werken, werkzaamheden en activiteiten, de aanwijzing van de precieze plaats waar deze zullen worden uitgevoerd, zo mogelijk aangevuld met tekeningen en/of foto's en met de vermelding van de begin- en einddatum van de werken, werkzaamheden of activiteiten.

§ 2. Binnen dertig dagen na ontvangst van de aanvraag zendt het agentschap aan de aanvrager (per beveiligde zending) een (ontvankelijkheidsbewijs), of deelt het hem op dezelfde wijze mee dat zijn dossier niet volledig is.

In dit geval deelt het agentschap de aanvrager, aan wie hij het dossier terugzendt, mee dat de procedure opnieuw moet worden begonnen en met welke stukken het dossier moet worden aangevuld.

De aanvrager, die na verloop van de bij het eerste lid bepaalde termijn geen (ontvankelijkheidsbewijs) heeft ontvangen, wordt geacht een volledig dossier te hebben ingediend.

§ 3. Binnen een ordetermin van zestig dagen na de ontvangst van het volledige dossier geeft het agentschap een schriftelijke vergunning af of deelt het zijn weigeringsbeslissing mee.

§ 4. De werkzaamheden en activiteiten kunnen pas na het verkrijgen van de schriftelijke vergunning worden uitgevoerd. Ze worden uitgevoerd conform de voorwaarden, vermeld in de schriftelijke vergunning.¹²⁶

Art. 8. § 1. Binnen dertig dagen na ontvangst van de schriftelijke vergunning of weigering van de vergunning kan tegen deze beslissing beroep worden ingesteld bij de minister.

§ 2. Het beroep wordt (per beveiligde zending) ingediend bij het (agentschap) en bevat:

- 1° een kopie van de vergunningsaanvraag;
- 2° een gemotiveerde weerlegging van de schriftelijk overgemaakte beslissing.

§ 3. Binnen dertig dagen na ontvangst van het beroep zendt het (agentschap) aan de betrokkenen (per beveiligde zending) een ontvankelijkheidsbewijs, of deelt het hem op dezelfde wijze mee dat zijn dossier niet volledig is.

In dit geval deelt het (agentschap) de betrokkenen, aan wie hij het dossier terugzendt, mee dat het beroep opnieuw moet worden ingesteld en met welke stukken het dossier moet worden aangevuld. Hiertoe krijgt de betrokkene een nieuwe termijn van dertig dagen.

De betrokkene, die na verloop van de bij het eerste lid bepaalde termijn geen ontvankelijkheidsbewijs heeft ontvangen, wordt geacht een volledig dossier te hebben ingediend.

§ 4. Binnen een termijn van dertig dagen na ontvangst van het volledige dossier legt het (agentschap) dit voor aan de (expertencommissie), die binnen dertig dagen na ontvangst van dit dossier advies uitbrengt.

§ 5. Het (agentschap) maakt ten behoeve van de minister een verslag op van de motivering van de (bestreden) beslissing, van de argumenten aangevoerd door de indiener van het beroep en van het advies van de (expertencommissie), en brengt daarover binnen zestig dagen na voorlegging aan de Raad een gemotiveerd advies uit.

Binnen honderdvijftig dagen na ontvangst van het volledige dossier door het (agentschap) doet de minister uitspraak.^{127 128}

Afdeling 2 - Inrichting van het register van beschermde archeologische goederen

Art. 9. Het door het agentschap gehouden register van beschermde archeologische goederen bevat per gemeente de genummerde originelen of voor eensluidend verklaarde afschriften van de besluiten tot inschrijving op de ontwerpen van lijst van de voor bescherming vatbare

¹²⁶ Art. 7 werd gewijzigd bij art. 2 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

¹²⁷ Art. 8 werd gewijzigd bij art. 3 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

¹²⁸ Het woord "departement" werd telkens vervangen door het woord "agentschap" bij art. 6 B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

archeologische monumenten en zones en tot inschrijving op de lijsten van de beschermde archeologische monumenten en zones.

Art. 10. § 1. Afschriften van het register of van de informatie die het bevat, worden enkel afgegeven:

- 1° ten behoeve van administratieve rechtshandelingen of in rechtszaken;
- 2° voor louter wetenschappelijke doeleinden.

§ 2. Afschriften van het register of van de informatie die het bevat, worden enkel afgegeven door het agentschap en door de instanties vermeld in artikel 29 van het decreet na schriftelijke vergunning van het agentschap.

HOOFDSTUK III - Archeologische opgravingen en archeologische prospecties met ingreep in de bodem

Afdeling 1 - toepassingsgebied

Art. 11. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op:

- 1° archeologische opgravingen of graafwerken met de bedoeling archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen zoals bepaald in artikel 6, § 1, van het decreet;
- 2° archeologische prospecties met ingreep in de bodem zoals bepaald in artikel 6, § 2, van het decreet.

Afdeling 2 - kwalificatievoorwaarden voor de uitvoerders van archeologische opgravingen en archeologische prospecties met ingreep in de bodem

Art. 12. Om een vergunning te verkrijgen voor het uitvoeren van een archeologische opgraving of een archeologische prospectie met ingreep in de bodem, moet men:

- 1° houder zijn van één van de volgende diploma's :
 - a) licentiaat of doctor in de geschiedenis met specialisatie in de archeologie;
 - b) licentiaat of doctor in de oudheidkunde en kunstgeschiedenis met specialisatie in de archeologie;
 - c) licentiaat, master of doctor in de archeologie en kunstwetenschappen met specialisatie in de archeologie;
 - d) licentiaat, master of doctor in de archeologie;
 - e) een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese verordening, of internationale overeenkomst als gelijkwaardig met een van de diploma's vermeld in a) tot en met d) is erkend;¹²⁹
- 2° een opleiding hebben genoten inzake opgravingstechnieken en -methoden;
- 3° beschikken over een archeologische opgravingsservaring van minimum 6 maand;
- 4° de nodige kennis en ervaring hebben inzake de periode(n) waartoe het betrokken monument behoort.

Art. 13. In afwijking van artikel (12) kan(het agentschap), personen die geen houder zijn van een diploma zoals bepaald in artikel (12), 1°, na een grondig onderzoek een vergunning verlenen tot het uitvoeren van een archeologische opgraving of een archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Deze personen moeten:

¹²⁹ Art. 12,1° werd vervangen bij art. 4 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

- 1° door zelfstudie of opleiding de nodige kennis inzake opgravingstechnieken en -methoden hebben opgedaan;
- 2° beschikken over een archeologische opgravingsservaring van minimum 6 maand;
- 3° de nodige kennis en ervaring hebben inzake de periode(n) waartoe het betrokken monument behoort. Zij moeten daartoe de nodige bewijsstukken kunnen voorleggen, zoals publicaties.¹³⁰

Afdeling 3 - Algemene voorwaarden voor het uitvoeren van archeologische opgravingen en archeologische prospecties met ingreep in de bodem

Art. 14. § 1. Overeenkomstig artikel 6, § 3, van het decreet dient voor het uitvoeren van archeologische opgravingen of archeologische prospecties met ingreep in de bodem aan de volgende algemene voorwaarden te worden voldaan:

- 1° de opgraving moet verantwoord zijn:
 - hetzij omdat het archeologische monument of de archeologische zone op korte termijn bedreigd wordt;
 - hetzij omdat de opgraving gepland is in functie van weloverwogen en gedocumenteerde wetenschappelijke vraagstellingen;
- 2° er moeten voldoende middelen, infrastructuur en personeel beschikbaar zijn om de opgravingen uit te voeren en af te werken;
- 3° de vergoeding voor eventuele schade en de bestemming van de roerende archeologische monumenten moeten met de eigenaar en de gebruiker schriftelijk geregeld zijn;
- 4° binnen te bepalen termijnen worden interim-verslagen en een volledig eindverslag bij het agentschap ingediend en worden deze verslagen gepubliceerd;
- 5° toezicht door het agentschap en de Expertencommissie, elk wat zijn of haar bevoegdheid betreft, wordt aanvaard;¹³¹
- 6° de opgraving wordt uitgevoerd overeenkomstig de minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en wordt volledig afgewerkt;
- 7° tegen vandalisme en diefstal moeten de nodige veiligheidsmaatregelen genomen worden;
- 8° de uitvoerder van de opgraving moet voldoen aan de kwalificatievoorwaarden bepaald in artikel 12 of artikel 13;
- 9° een volledig opgravingsarchief wordt opgebouwd met alle stukken, tekeningen, plannen, foto's en een vondstencatalogus;
- 10° de bestemming van dit opgravingsarchief moet vastgelegd zijn.

§ 2. De bijzondere (voorwaarden)bepaald in de opgravingvergunning hebben voorrang op de algemene voorwaarden bepaald in § 1.¹³²

§ 3. De minister bepaalt :

- 1° de minimumnormen voor de uitvoering van archeologisch onderzoek;

¹³⁰ Art. 13 werd gewijzigd bij art. 5 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

¹³¹ Art. 14, §1, 5° werd laatst gewijzigd bij art. 14 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

¹³² Art. 14 werd gewijzigd bij art. 6 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

2 ° de wijze van rapportering ter uitvoering van paragraaf 1, 4° en 9°. ¹³³

¹³³ §3 werd ingevoegd bij art. 6 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (*B.S.*, 5.05.2011).

Onderafdeling a - Vergunningsprocedure

Art. 15. § 1. Een vergunning tot het uitvoeren van een archeologische opgraving of archeologische prospectie met ingreep in de bodem kan slechts worden afgeleverd aan de persoon die rechtstreeks voor deze opgraving of prospectie verantwoordelijk is en deze ook daadwerkelijk op het terrein leidt.

De vergunning kan niet aan derden worden overgedragen.

§ 2. De aanvragen voor het uitvoeren van archeologische opgravingen of van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem worden op daartoe bij het agentschap te bekomen formulieren (per beveiligde zending) ingediend bij het agentschap en bevatten inzonderheid:

- 1° de opgave van de kwalificaties van de vergunningaanvrager zoals bepaald in artikel 12 of artikel 13;
- 2° een informatieve nota betreffende de wezenlijke bedreiging van het op te graven archeologische monument of zone, met tijdsopgave en de nodige stavingstukken, en/of de geargumenteerde uiteenzetting van het onderzoekskader;
- 3° een kadastraal plan waarop de op te graven archeologische monumenten en/of zone nauwkeurig worden afgelijnd;
- 4° de eigendomstoestand van de betrokken percelen;
- 5° het administratief-rechtelijk statuut van de betrokken percelen volgens de wet-, decreet- en regelgeving inzake bodemgebruik en bodembestemming, met vermelding van de eventueel door deze wet-, decreet- en regelgeving vereiste vergunningen;
- 6° een archeologisch dossier bevattende inzonderheid informatie over de archeologische waarde van het op te graven archeologische monument en/of zone, en over vroegere opgravingen en/of vondsten;
- 7° een uiteenzetting over de geplande concrete opgravingstrategie;
- 8° een financierings- en personeelsplan, met verantwoordingsstukken;
- 9° de vermelding van het geplande begin en einde van de opgraving;
- 10° de schriftelijke overeenkomst met de eigenaar(s) en de gebruiker(s) die de toegankelijkheid van het terrein, de vergoeding voor eventuele schade en de bestemming van de roerende archeologische monumenten regelt;
- 11° een schriftelijke verklaring van de personen en/of instellingen die eventueel toegezegd hebben de opgravingen wetenschappelijk te zullen begeleiden of adviseren;
- 12° een uiteenzetting over de voorzieningen die getroffen zijn met betrekking tot het inzetten van steunwetenschappen, inzonderheid betreffende paleo-ecologisch onderzoek, met schriftelijke verklaringen van de personen, laboratoria of instellingen die toegezegd hebben deze onderzoeken te zullen uitvoeren en met opgave van de geplande termijnen;
- 13° een voorstel van termijnen waarbinnen de interim-verslagen en het volledig eindverslag bij (het agentschap) ingediend worden en een voorstel van de plaats waar deze verslagen gepubliceerd worden;
- 14° een schriftelijke verbintenis waarin de algemene voorwaarden bepaald in artikel 14, 4°, 5°, 6°, 7°, en 1 worden onderschreven.

§ 3. Binnen dertig dagen na ontvangst van de aanvraag zendt het agentschap aan de vergunningsaanvrager (per beveiligde zending) een ontvankelijkheidsbewijs, of deelt het hem mee dat zijn dossier niet volledig is.

In dit geval deelt het agentschap de vergunningsaanvrager, aan wie hij het dossier terugzendt, mee dat de procedure opnieuw moet worden begonnen en met welke stukken het dossier moet worden aangevuld.

De vergunningsaanvrager, die na verloop van de bij het eerste lid bepaalde termijn geen ontvankelijkheidbewijs heeft ontvangen, wordt geacht een volledig dossier te hebben ingediend.

§ 4. De opgravingen kunnen pas na het verkrijgen van de schriftelijke vergunning worden uitgevoerd. Ze worden uitgevoerd conform de algemene voorwaarden, vermeld in artikel 14 en conform de voorwaarden vermeld in de schriftelijke vergunning.

§ 5. Binnen een ordetermijn van negentig dagen na de ontvangst van het volledige dossier, levert het agentschap een schriftelijke vergunning af of deelt het zijn weigeringsbeslissing mee.

Deze termijn wordt met dertig dagen verlengd wanneer het agentschap het advies van de Raad wenst in te winnen.

Deze verlenging moet binnen de eerste termijn van negentig dagen aan de aanvrager betekend worden.

§ 6. Elke verleende vergunning kan opgeschort worden door het agentschap voor een termijn van maximaal negentig dagen, als wordt vastgesteld dat de vergunninghouder de algemene voorwaarden bepaald in artikel 14 en de in de vergunning bepaalde bijzondere voorwaarden niet naleeft.

De opschorting treedt in werking vanaf de betekening van de gemotiveerde schorsingsbeslissing aan de vergunninghouder.

Het agentschap kan de opschorting voortijdig opheffen van zodra de vergunninghouder de algemene voorwaarden bepaald in artikel 14 en de in de vergunning bepaalde bijzondere voorwaarden naleeft.

§ 7. Indien de vergunninghouder na een opschortingstermijn van negentig dagen de algemene voorwaarden bepaald in artikel 14 en de in de vergunning bepaalde bijzondere voorwaarden nog steeds niet naleeft, wordt onverminderd het beroep de vergunning van rechtswege ingetrokken.¹³⁴

Onderafdeling b - Beroepsprocedure

Art. 16. § 1. Binnen dertig dagen na ontvangst van de schriftelijke vergunning of weigering of opschorting van de vergunning of na de intrekking van rechtswege van de vergunning kan tegen deze beslissing beroep worden ingesteld bij de minister.

§ 2. Het beroep wordt (per beveiligde zending) ingediend bij het (agentschap) en bevat:

- 1° een kopie van de vergunningsaanvraag en een kopie van de beslissing;
- 2° een gemotiveerde weerlegging van de schriftelijk overgemaakte beslissing.

¹³⁴ Art. 15 werd gewijzigd bij art. 7 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

§ 3. Binnen dertig dagen na ontvangst van het beroep zendt het (agentschap) aan de betrokkene (per beveiligde zending) een ontvankelijkheidsbewijs, of deelt het hem op dezelfde wijze mee dat zijn dossier niet volledig is.

In dit geval deelt het (agentschap) de betrokkenen, aan wie hij het dossier terugzendt, mee dat het beroep opnieuw moet worden ingediend en met welke stukken het dossier moet worden aangevuld.

De betrokkene, die na verloop van de bij het eerste lid bepaalde termijn geen ontvankelijkheidsbewijs heeft ontvangen, wordt geacht een volledig dossier te hebben ingediend.

§ 4. Binnen een termijn van dertig dagen na ontvangst van het volledige dossier legt het (agentschap) dit voor aan (de expertencommissie), die binnen dertig dagen na ontvangst van dit dossier advies uitbrengt.

§ 5. Het (agentschap) maakt ten behoeve van de minister een verslag op van de motivering van de (bestreden) beslissing, van de argumenten aangevoerd door de indiener van het beroep en van het advies van (de expertencommissie), en brengt daarover binnen zestig dagen na voorlegging aan de Raad een gemotiveerd advies uit.

Binnen honderdvijftig dagen na ontvangst van het volledige dossier door het (agentschap) doet de minister uitspraak.^{135 136}

Onderafdeling c - Afwijking

Art. 17. Met toepassing van artikel 8 van het decreet en in afwijking van de vergunnings- en beroepsprocedure vermeld in de artikelen 15 en 16 kan het agentschap of zijn gemachtigde onder de door deze bepaalde voorwaarden, aan personen die voldoen aan de in artikelen 12 of 13 vermelde kwalificatievoorwaarden, machtiging verlenen tot het uitvoeren van een onmiddellijk onderzoek van bij toevalsvondsten gevonden archeologische monumenten.

HOOFDSTUK IV - HET GEBRUIK VAN DETECTOREN

Afdeling 1 - Toepassingsgebied

Art. 18. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op het gebruik van detectoren dat overeenkomstig artikel 9 van het decreet moet worden vergund in het kader van een met toepassing van artikel 6, §§ 1 en 2, van het decreet vergunde opgraving of prospectie met ingreep in de bodem.

Afdeling 2 - Vergunningsprocedure

Art. 19. § 1. De aanvragen voor het gebruik van detectoren, inzonderheid metaaldetectoren, om archeologische monumenten op te sporen en te verzamelen, worden op daartoe bij het agentschap te bekomen formulieren (per beveiligde zending) ingediend bij het agentschap en bevatten inzonderheid:

¹³⁵ Art. 16 werd gewijzigd bij art. 8 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

¹³⁶ Het woord "departement" werd telkens vervangen door het woord "agentschap" bij art. 6 B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

- 1° een opgave van de kwalificaties zoals bepaald in de artikelen 12 en 13;
- 2° een afschrift van de vergunning voor de archeologische opgraving of prospectie met ingreep in de bodem waarvoor het gebruik van detectoren wordt gevraagd, met een attest van de vergunninghouder;
- 3° de aard van de dectector(en) en uitrusting;
- 4° een kadastraal plan waarop de te detecteren archeologische monumenten en/of zone nauwkeurig worden afgelijnd;
- 5° de eigendomstoestand van de betrokken percelen;
- 6° de schriftelijke overeenkomst met de eigenaar(s) en de gebruiker(s) die de toegankelijkheid van het terrein en de bestemming van de vondsten regelt;
- 7° de vermelding van de geplande begin- en einddatum van het gebruik van detectoren;

§ 2. Binnen dertig dagen na ontvangst van de aanvraag zendt het agentschap aan de vergunningsaanvrager (per beveiligde zending) een ontvankelijkheidbewijs, of deelt het hem op dezelfde wijze mee dat zijn dossier niet volledig is.

In dit geval deelt het agentschap de vergunningaanvrager, aan wie hij het dossier terugzendt, mee dat de procedure opnieuw moet worden begonnen en met welke stukken het dossier moet worden aangevuld.

De vergunningaanvrager, die na verloop van de bij het eerste lid bepaalde termijn geen ontvankelijkheidbewijs heeft ontvangen, wordt geacht een volledig dossier te hebben ingediend.

§ 3. Binnen een ordetermijn van negentig dagen na de ontvangst van het volledige dossier geeft het agentschap een schriftelijke vergunning af of deelt het zijn weigeringsbeslissing mee.

§ 4. Detectoren kunnen pas na het verkrijgen van de schriftelijke vergunning worden gebruikt. Ze worden gebruikt conform de voorwaarden, vermeld in de schriftelijke vergunning.¹³⁷

HOOFDSTUK V - Slotbepaling

Art. 20. De Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming is belast met de uitvoering van dit besluit.

¹³⁷ Art. 19 werd gewijzigd bij art. 9 van het B.VI.Reg. 1 april 2011 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium wat betreft het gebruik van beveiligde zendingen, minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek en de behandeling van de beroepsprocedure door de expertencommissie (B.S., 5.05.2011).

Besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 1995 tot vaststelling van een premie voor werken aan beschermde archeologische goederen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011

(Belgisch Staatsblad 30.08.1995, 9.06.2004, 22.08.2006, 11.01.2010 en 2.08.2011)

HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Overeenkomstig artikel 33, § 2, van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, kan de Vlaamse Regering, binnen de perken van de daartoe op de begroting uitgetrokken kredieten, een premie verlenen voor werken die betrekking hebben op de instandhouding, beveiliging, het beheer en het herstel van beschermde archeologische goederen.

Art. 2. De premie kan worden toegekend aan een publiek- of privaatrechtelijk rechtspersoon of natuurlijk rechtspersoon die eigenaar, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker is van beschermde archeologische goederen en die de kosten draagt van de in artikel 1 vermelde werken.

Art. 3. De premie kan niet gecumuleerd worden met enige andere overheidsbijdrage die dezelfde bestemming heeft als bepaald door dit besluit.

Art. 4. Kunnen in aanmerking komen voor de in artikel 1 bedoelde premie:

- 1° instandhoudingwerken: de werken die nodig zijn om het geheel of bepaalde onderdelen van beschermde archeologische goederen te consolideren, te conserveren en te onderhouden en die in het algemeen gericht zijn op het behoud van de waarde die aan hun bescherming ten grondslag liggen;
- 2° beveiligingswerken: de werken ter beveiliging van beschermde archeologische goederen tegen:
 - vernietiging, brand, beschadiging, diefstal en ontsiering;
 - natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden, erosie en milieuvervuiling;
- 3° beheerswerken:
 - de werkzaamheden, verbonden aan het opmaken van inspectieverslagen en werken voor voorzieningen ten behoeve van regelmatige inspectie;
 - de werken aan de omgeving van de beschermde archeologische goederen die worden uitgevoerd met het oog op de valorisatie en de toegankelijkheid van de site voor educatieve en toeristische doeleinden;
 - de werken van landschapsbeheer in de omgeving van de beschermde archeologische goederen met het oog op de valorisatie van de site;
- 4° herstelwerken: de werken aan de beschermde archeologische goederen die op een wetenschappelijk verantwoorde wijze worden uitgevoerd met het oog op de valorisatie en de toegankelijkheid van de site voor educatieve en toeristische doeleinden, inzonderheid:
 - het aanbrengen van nieuwe elementen, voor zover er voldoende materiële en/of iconografische gegevens zijn om een wetenschappelijk verantwoorde reconstructie te maken en voor zover de reconstructie vereist is om een storende lacune aan te vullen;

- het verwijderen van storende elementen en het wegwerken of aan het zicht onttrekken van toevoegsels die vreemd zijn aan de waarden die aan de bescherming van de archeologische goederen ten grondslag liggen.

Art. 5. § 1. Overeenkomstig artikel 33, § 5, van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, is de premie samengesteld uit de bijdragen van het Gewest, de betrokken provincie(s) en de betrokken gemeente(n), in de volgende procentuele verhouding en naargelang van de in artikel 33, § 5, van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium vermelde categorieën:

- 1° voor werken ondernomen door of in opdracht van regionale openbare besturen:
 - Vlaams Gewest: 60 %
 - Provincie: 40 %
- 2° voor werken ondernomen door of in opdracht van lokale openbare besturen:
 - Vlaams Gewest: 60 %
 - Provincie: 20 %
 - Gemeente: 20 %
- 3° voor werken ondernomen door of in opdracht van andere publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen of particulieren:
 - Vlaams Gewest: 60 %
 - Provincie: 20 %
 - Gemeente: 7,5 %

§ 2. De premie wordt berekend op basis van de raming van de uit te voeren werkzaamheden, die aanvaard wordt door(het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed), hierna het agentschap te noemen, verhoogd met 7 % voor de algemene kosten en met de BTW, voor zover de aanvrager deze niet kan terugvorderen.¹³⁸

Art. 6. Om in aanmerking te komen voor de premie, moet de aanvrager een financieringsplan voorleggen voor de werken waarvoor hij de premie aanvraagt en de volgende verbintenissen onderschrijven:

- 1° de totaliteit van deze werken uit te voeren binnen een termijn van één jaar na de verlening van de premie;
- 2° de toewijzing van de werken aan de uitvoerders vooraf ter goedkeuring voor te leggen aan het agentschap, die de voorgestelde toewijzing kan weigeren bij een gemotiveerde beslissing;
- 3° alle meer- en bijwerken te zijnen laste te nemen evenals de eventuele prijsverhogingen die het gevolg zijn van de stijging van lonen en materialen;
- 4° het beschermde archeologisch goed niet te vervreemden of in erfpacht te geven tijdens de periode die verloopt tussen de verlening van de premie en het door het agentschap vastgestelde einde van de werken.
Bij niet-naleving van deze bepaling, moet de aanvrager, aan wie de premie werd verleend, binnen acht dagen het agentschap in kennis stellen van deze vervreemding of erfpacht, en moet hij de totaliteit van de premie binnen drie maanden terugbetalen aan het Vlaamse

¹³⁸ Art. 5, §2 werd laatst gewijzigd bij art. 15 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

Gewest, dat ze zal uitkeren aan de rechthebbende overheden, naar rato van de door elk van deze overheden toegekende bedragen;

- 5° het beschermde archeologisch goed niet te vervreemden of in erfpacht te geven zonder toelating van het agentschap binnen een termijn van tien jaar na het door het agentschap vastgestelde einde van de werken waarvoor de premie wordt verleend.
Bij niet-naleving van deze bepaling, moet de aanvrager, aan wie de premie werd verleend, binnen acht dagen het agentschap in kennis stellen van deze vervreemding of erfpacht, en moet hij per jaar dat niet verstreken is van de vermelde termijn van tien jaar, één tiende van de totaliteit van de premie binnen drie maanden terugbetalen aan het Vlaamse Gewest, dat ze zal uitkeren aan de rechthebbende overheden, naar rato van de door elk van deze overheden toegekende bedragen.
In geval van overmacht kan het agentschap beslissen de aanvrager geheel of gedeeltelijk te ontslaan van zijn verplichting tot terugbetaling;
- 6° in de overeenkomst met de bewoner of huurder van het onroerend goed te bedingen geen verhoging van de woonvergoeding of van de huur te laten plaatshebben op grond van de meerwaarde die voortvloeit uit de met de verleende premie uitgevoerde werken;
- 7° onmiddellijk na de definitieve oplevering der werken en dit gedurende een termijn van tien jaar:
 - d) een verzekering af te sluiten voor de schade veroorzaakt door brand, storm, hagel, sneeuwdruk, blikseminslag, water, door ontploffing, door implosie, alsmede door het neerstorten van of het getroffen worden door luchtvaartuigen of door voorwerpen die ervan afvallen of eruit vallen, en door het getroffen worden door enig ander voertuig of door dieren;
 - e) binnen acht dagen bij het agentschap melding te maken van deze schade;
 - f) de op basis van de hogervermelde verzekering uitbetaalde schadevergoeding integraal te besteden aan het herstel van het beschermd archeologisch goed. In geval niet tot herstel wordt overgegaan, het gedeelte van de schadevergoeding dat overeenstemt met de meerwaarde die voortvloeit uit de met de verleende premie uitgevoerde werken, af te staan aan het Vlaamse Gewest, dat ze zal uitkeren aan de rechthebbende overheden, naar rato van de door elk van deze overheden toegekende bedragen;
 - g) jaarlijks op zijn kosten een door het agentschap goedgekeurd nazicht te laten uitvoeren naar de toestand van het beschermde archeologische goed.

HOOFDSTUK II - PROCEDURE EN BIJZONDERE BEPALINGEN

Art. 7. De aanvragen tot het verkrijgen van een premie worden ingediend bij het agentschap en gaan vergezeld van een dossier in twee exemplaren dat de volgende documenten en gegevens bevat:

- 1° de benaming van het beschermd archeologisch goed en de precieze aanduiding op kaart 4 van de percelen waarop de aanvraag betrekking heeft;
- 2° een omstandige gemotiveerde beschrijving van de werken bedoeld in artikel 4, en hun relatie tot de waarde van het goed in zijn geheel;
- 3° een raming van de kosten;
- 4° een document waarbij de aanvrager de verbintenissen bepaald in artikel 6 onderschrijft;
- 5° een gelijkluidend verklaard afschrift van de akte of titel die bewijst dat de aanvrager, eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder of vruchtgebruiker is van de onder vermelde percelen.

Art. 8. Binnen dertig dagen na ontvangst van de overeenkomstig artikel 7 ingediende aanvraag deelt het agentschap de aanvrager mee of zijn aanvraag ontvankelijk is of desgevallend op welke wijze de aanvraag moet worden aangepast om ontvankelijk te zijn.

Bij ontstentenis van een dergelijke mededeling binnen de vastgestelde termijn wordt de aanvraag die voldoet aan de voorschriften van artikel 7, geacht ontvankelijk te zijn.

Art. 9. Het agentschap kent de premie toe op basis van de aanvraag die overeenkomstig de artikelen 7 en 8 werd ingediend en ontvankelijk verklaard.

De toekenning van deze premie geldt tevens als vergunning voor het uitvoeren van de werken, waarvoor de premie werd verleend, overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium.

Art. 10. § 1. De aanvrager mag pas overgaan tot de uitvoering van de aangevraagde werken, nadat hem de verlening van de premie is meegedeeld door het agentschap.

Indien de aanvrager daartoe eerder overgaat, vervalt de toekenning van de premie van rechtswege.

De aanvrager wordt hiervan in kennis gesteld.

§ 2. In geval gevaar bestaat voor verder verval van het beschermd archeologisch goed, mag de premienemer in afwijking van § 1 van dit artikel, mits voorafgaand schriftelijk akkoord van het agentschap in afwachting van de verlening van de premie, een gedeelte van de werken uitvoeren.

De kostprijs van de vooraf uitgevoerde werken mag in dat geval niet meer bedragen dan één vijfde van het bedrag waarop de premie wordt berekend.

Art. 11. § 1. Voor de uitbetaling van de premie kunnen voorschotten worden verstrekt aan de aanvrager.

§ 2. Het voorschot wordt betaalbaar gesteld ten belope van 50 % van de premie bij de aanvang van de werken zoals bepaald in het aanvangsbevel.

§ 3. Het saldo van de premie, dit is maximaal 50 %, wordt uitbetaald wanneer het agentschap heeft vastgesteld dat de werken in hun totaliteit en volgens de voorschriften van dit besluit zijn uitgevoerd.

§ 4. Indien de kosten van de werken lager zijn, dan de in artikel 7, 3°, bedoelde raming, wordt de premie verhoudingsgewijs aangepast.

Art. 12. Als aan één van de in artikel 6 gestelde voorwaarden niet wordt voldaan of als één van de in dat artikel vermelde verbintenissen niet wordt nageleefd, kan het agentschap de premie van rechtswege vervallen verklaren en overgaan tot de terugvordering.

Art. 13. Tijdens de uitvoering mag geen wijziging aangebracht worden aan de goedgekeurde werken tenzij na goedkeuring door het agentschap en voor zover het bedrag van de in artikel 7, 3°, bedoelde raming niet wordt overschreden. Indien dit aanleiding geeft tot verrekeningen in min, wordt de premie verminderd en herberekend op basis van de goedgekeurde raming verminderd met het bedrag van de verrekening in min.

HOOFDSTUK III - SLOTBEPALING

Art. 14. Dit besluit treedt in werking op 1 mei 1995.

Art. 15. De Vlaamse minister bevoegd voor monumenten en landschappen is belast met de uitvoering van dit besluit.

M.B. van 13 september 2011 tot bepaling van de minimumnormen voor de registratie en documentatie bij archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem en de wijze van rapportering tot uitvoering van artikel 14, § 3, van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium

(Belgisch Staatsblad 24.10.2011)

HOOFDSTUK 1. - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

- 1° afgeleid meetsysteem : het meetsysteem dat wordt gevormd door de meetlijnen en hulpmeetlijnen die zijn afgeleid van de hoofdmeetlijn;
- 2° allesporenkaart : overzichtskaart waarop alle grondsporen zijn weergegeven die bij een opgraving zijn aangetroffen;
- 3° altimetrie : hoogtemeting;
- 4° anatomisch verband : de situatie waarin skeletonderdelen worden aangetroffen in dezelfde onderlinge positie als bij levende dieren of mensen het geval is;
- 5° antropomorfe graven : graven waarvan het spoor de vorm van het menselijk lichaam nauw omsluit;
- 6° artefacten : door de mens vervaardigde of gemodificeerde voorwerpen;
- 7° artisanaal afval : restproducten ontstaan als resultaat van de fabricatie van voorwerpen uit organisch of anorganisch materiaal;
- 8° assessment : inschatting van het wetenschappelijk potentieel of de informatiewaarde van een archeologische vondstcategorie;
- 9° bijzondere voorwaarden : stelsel van voorschriften die opgelegd worden overeenkomstig artikel 14, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium;
- 10° bouwvoor : de bovenste, veel bewerkte en vaak met humeus materiaal verrijkte laag van de grond;
- 11° C14-datering : methode om de ouderdom van koolstofhoudend materiaal te bepalen aan de hand van het resterende aandeel van het radioactief koolstofisotoop ¹⁴C;
- 12° Centrale Archeologische Inventaris (CAI) : databank die archeologische vindplaatsen in het Vlaams Gewest in kaart brengt, en de beschikbare informatie bundelt;
- 13° conservatie : het geheel van maatregelen en handelingen dat erop gericht is de bewaringstoestand van een object of zijn omgeving te stabiliseren en verder verval te verhinderen of te vertragen;
- 14° context : archeologische vondsten, sporen of lagen, met inbegrip van alle gegevens uit de omgeving, die toelaten de aard van de vondst, spoor of laag binnen een logische tijdssequentie te begrijpen;
- 15° consumptieresten : materiaal dat ontstaat als restproduct van menselijke voeding;
- 16° coupe : doorsnede door een archeologisch spoor of laag;
- 17° couperen : het doorsnijden van de vulling van een archeologisch spoor of laag opdat de interne opbouw en aard kunnen onderzocht en geregistreerd worden;
- 18° coupetekening : grafische registratie van de sporen en lagen zichtbaar op een coupe;
- 19° crematiegraf : graf met gecremeerde menselijke resten;
- 20° csv formaat : een 'comma-separated values (CSV)' file formaat gebruikt voor de digitale opslag van data met een tabelstructuur;
- 21° dagrapport : dagelijkse rapportage over de gang van zaken bij het onderzoek;

- 22° DBF formaat : een algemeen file formaat voor het opslaan van databankgegevens;
- 23° dendrochronologie : methode om de ouderdom van hout te bepalen aan de hand van de studie van de variatie van de jaarlijkse groei door het aflezen van jaarringen;
- 24° depot : een voorziening geschikt voor de geconditioneerde bewaring van archeologische vondsten, stalen of documentatie;
- 25° diatomeeën : microscopische, eencellige algen met een pantser van silicium, ook gekend als kiezelwieren;
- 26° documentatie : het geheel aan te deponeren informatie, ongeacht de gegevensdrager;
- 27° dxf formaat : een data file formaat ontwikkeld om de uitwisselbaarheid van data tussen AutoCAD en andere programma's mogelijk te maken;
- 28° dwg formaat : een file formaat gebruikt om tweedimensionale en driedimensionale tekendata en metadata op te slaan;
- 29° gegevensdrager : een opslagmedium waarop gegevens fysiek kunnen worden opgeslagen, vervoerd en overgedragen, zoals papier, diskette, ZIP-schijf en CD-ROM;
- 30° grafgiften : alle organisch of anorganisch materiaal dat intentioneel in een graf is gedeponeerd;
- 31° Harrismatrix : grafische weergave van de relaties of associaties tussen archeologische sporen, lagen en eventuele vondstconcentraties op een vindplaats;
- 32° hoofdmeetsysteem : de in Lambertcoördinaten (WG 72) ingemeten, vaste hoofdmeetpunten binnen of in de directe nabijheid van de opgraving of de prospectie met ingreep in de bodem;
- 33° in blok lichten : een object (of groep van objecten) opnemen samen met een deel van de omringende grond;
- 34° ingreep in de bodem : alle grondwerkzaamheden of activiteiten die een effect hebben op het voortbestaan van archeologische waarden in situ, ook wel bodemverstoring genoemd;;
- 35° inhumatiegraf : graf met niet-gecremeerde menselijke resten, lijksilhouet of beide;
- 36° in situ : toestand waarin archeologische contexten zich nog steeds bevinden op de oorspronkelijke plaats van depositie;
- 37° JPEG2000 formaat : een standaard voor beeldcompressie, gecreëerd door de 'Joint Photographic Experts Group committee' in 2000;
- 38° kijkvenster : uitbreiding van een proefsleuf bij prospectie met ingreep in de bodem, ter hoogte van een archeologisch spoor om een adequate identificatie en registratie van het spoor toe te laten of om de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren;
- 39° krengbegraving : begraving van de resten van één of meer dieren in anatomisch verband;
- 40° kruisprofiel : geheel van twee profielen die elkaar kruisvormig snijden;
- 41° kwadrantenmethode : de methode waarbij archeologische sporen worden gecoupeerd volgens twee kruisende lijnen waarbij twee tegenoverstaande segmenten weggegraven worden en de andere twee tegenoverstaande segmenten eventueel tijdelijk bewaard blijven, waardoor een zogenaamd kruisprofiel kan worden geregistreerd;
- 42° laag : een over een meer of minder groot oppervlak vervolgbare grondeenheid die op archeologische, geologische of bodemkundige gronden als eenheid wordt onderscheiden;
- 43° landmeter-expert : het beroep beschermd door de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert;
- 44° lithische artefacten : gebruiksvoorwerpen of artisanaal afval gemaakt uit steen met uitzondering van bouw materiaal;
- 45° materiaalcategorie : vondsten bestaande uit dezelfde grondstof, zoals keramiek, metaal, organische materialen, glas;
- 46° metaaldetector : instrument om metalen voorwerpen op te sporen;
- 47° metadata : informatie waarin gegevensbronnen worden beschreven en die het mogelijk maakt die gegevens te zoeken, te inventariseren en te gebruiken
- 48° microfauna : diersoorten met kleine dimensie, bij archeologisch onderzoek meestal van hoogstens enkele centimeters groot;
- 49° micromorfologisch onderzoek : onderzoek van de samenstelling van lagen aan de hand van microscopie;
- 50° natuurlijke deposities : afzettingen in, of in de omgeving van een archeologische vindplaats

die niet door de mens tot stand zijn gekomen;

51° noordpijl : visuele weergave van het geografische of het magnetische noorden op een kaart, plan of foto;

52° opgravingsvlak : niveau waarop sporen worden waargenomen, geïnterpreteerd en getekend;

53° OSL-datering : methode om geologische materialen te dateren aan de hand van de lichttuitstoot of luminiscentie bij optische stimulatie;

54° paleo-ecologisch materiaal : vondsten, meestal dierlijke of plantaardige resten, die toelaten een reconstructie van de vroegere leefomgeving op te stellen;

55° PDF/A formaat : een file formaat gebruikt voor het op lange termijn archiveren van elektronische documenten

56° planimetrie : het meten van oppervlakken of de positie van objecten in de tweedimensionale ruimte;

57° plantaardige macroresten : resten van planten die met het blote oog zichtbaar zijn, uitgezonderd houtresten;

58° pollenbak : recipiënt gebruikt om een kolom sediment uit een profiel te halen met het oog op een staalname voor stuifmeel of andere kleine organische resten;

59° proefput : opgravingsput van kleine omvang, en meestal met gelijke lengte en breedte, bij prospectie met ingreep in de bodem;

60° proefsleuf : langwerpige werkput bij prospectie met ingreep in de bodem;

61° profiel : verticale wand die de begrenzing vormt van een uitgraving, hieronder wordt ook putwandprofiel verstaan

62° profieltekening : grafische registratie van de stratigrafie in een profiel;

63° projectcode : unieke code toegekend aan de vergunning voor een opgraving of prospectie met ingreep in de bodem;

64° prospectie met ingreep in de bodem : verkenning en evaluatie van het archeologisch potentieel van een terrein door middel van de aanleg van proefsleuven, proefputten, vlakken of andere intrusieve methoden met grondverzet;

65° silicagel : vochtabsorberende kristallen van natriumsilicaat;

66° skeletformulier : formulier gebruikt voor de registratie van de gegevens over in archeologische context aangetroffen menselijke resten;

67° spoor : een ruimtelijk duidelijk begrensbaar verschijnsel van antropogene of natuurlijke oorsprong;

68° spoorrelaties : stratigrafische positie of verhouding van sporen ten opzichte van elkaar;

69° spoorassociaties : verbanden tussen sporen op basis van datering of samenstelling;

70° SQLDDL formaat : een programmeertaal om een relationele databank te beschrijven;

71° staal : een representatief deel van een vondstenensemble of van het sediment uit een laag, dat ten behoeve van onderzoek wordt geborgen;

72° staalname : het inzamelen van één of meerdere stalen;

73° staalnummer : een uniek nummer dat aan een staal wordt toegekend;

74° stamschijf : cilinder met beperkte hoogte van enkele centimeters, gezaagd uit een al dan niet bewerkte stam of tak van een boom;

75° stratigrafie : opeenvolging van archeologische contexten;

76° structuur : meerdere met elkaar in ruimte, tijd of in functioneel opzicht samenhangende sporen;

77° Tweede Algemene Waterpassing : de referentiehoogte waartegenover hoogtemetingen in België worden uitgedrukt en waarbij 0 meter gelijk is aan het gemiddeld zeeniveau bij eb te Oostende, zoals opgemeten tussen 1947 en 1968;

78° textuur : samenstelling van een bodem of sediment qua korrelgrootte;

79° Tiff uncompressed formaat : een file formaat gebruikt voor het opslaan van beelden, zowel foto's als lijntekeningen;

80° TL-datering : methode om geologische materialen te dateren aan de hand van de lichttuitstoot bij verhitting of thermoluminiscentie;

81° topografie : beschrijving van de kenmerken van plaatsen of gebieden;

82° urngraven : begravingsvorm waarbij menselijke resten in een recipiënt zijn geborgen;

83° vindplaats : een ruimtelijk begreemd gebied waarbinnen zich archeologische informatie bevindt;

84° vlakplan : grafische registratie van de sporen, lagen en eventuele vondsten in een opgravingsvlak;

85° vochtigheidsstrip : drager geïmpregneerd met chemische stoffen die reageren op de relatieve vochtigheidsgraad door een verkleuring;

86° volgsleuf : werkput bij prospectie met ingreep in de bodem die niet de vooraf bepaalde oriëntatie en grootte heeft maar die is aangelegd om het verloop van een archeologisch spoor te volgen;

87° vondstnummer : een uniek nummer dat aan een vondst of vondsten wordt toegekend;

88° werkput : afzonderlijke werkeenheid binnen een opgraving of een prospectie met ingreep in de bodem.

Art. 2. Overeenkomstig artikel 6, § 1, eerste lid, van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gaat elk archeologisch onderzoek pas van start nadat daarvoor een vergunning is afgeleverd.

Art. 3. De vergunninghouder draagt de verantwoordelijkheid voor alle belangrijke onderzoekshandelingen, ongeacht de medewerker die deze handeling heeft uitgevoerd, behalve voor het aanleggen van het hoofdmeetsysteem onder verantwoordelijkheid van de landmeter-expert.

Art. 4. De praktische leiding op een terrein berust uitsluitend bij de vergunninghouder. Hoewel de vergunning maar aan één persoon wordt verleend, is minstens een archeoloog die niet de vergunninghouder is, beschikbaar om tijdelijk de taken van de vergunninghouder over te nemen in geval van ziekte en vergelijkbare omstandigheden. Bij kleinschalige opgravingen of prospecties kan op de regel, vermeld in het tweede lid, een uitzondering worden gemaakt via de bijzondere voorwaarden.

HOOFDSTUK 2. - MINIMUMNORMEN VOOR HET UITVOEREN VAN ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Afdeling 1. - Archeologische opgraving

Onderafdeling 1. - Algemeen

Art. 5. De vergunninghouder is tijdens het veldwerk bij alle strategische keuze- en registratiemomenten op de vindplaats aanwezig en coördineert het praktische opgravingswerk.

Art. 6. De projectcode, toegekend aan de opgraving bij het uitreiken van de vergunning, wordt op alle opgravingsadministratie, registratie, verpakking van vondstenmateriaal of vondstenmateriaal aangebracht.

De projectcode, vermeld in het eerste lid, wordt fysisch aangebracht of, in het geval van digitale documenten, als begeleidende metadata.

De projectcode wordt ook gebruikt in de Centrale Archeologische Inventaris.

Onderafdeling 2. - Aanleg van meetsystemen

Art. 7. § 1. De landmeter-expert registreert de bestaande topografie en meet de bestaande bebouwing, percelering en kadaster op. Deze stappen worden op foto vastgelegd.

De registratie van de bestaande topografie, de opmeting van de bestaande bebouwing, percelering en kadaster, en het vastleggen op foto hoeven niet te worden uitgevoerd als dit al tijdens de voorbereiding van een bouwproject is gebeurd.

§ 2. Een hoofdmeetsysteem wordt aangelegd.

Van het hoofdmeetsysteem worden minimaal vier punten vastgelegd. Die vier vaste punten

worden door één of meer landmeters-experten ingemeten. De gebruikte vaste punten worden bepaald in Lambertcoördinaten (WG 72) voor de planimetrie en in Tweede Algemene Waterpassing voor de altimetrie.

De vaste punten bestaan uit meetnagels of fenopalen, of een duidelijke aanduiding op een vaste structuur. Houten piketten worden niet voor het aanduiden van vaste punten gebruikt. De vaste punten en het meetsysteem worden uitgezet met een precisie van 30 millimeter. Het meetsysteem is gerelateerd aan de vaste punten die in het veld gemarkeerd zijn. De vaste punten zijn gekenmerkt door een onderlinge zichtbaarheid met het ongewapend oog. Ieder vast punt van het hoofdmeetsysteem wordt schematisch weergegeven met een meetschets en wordt eventueel op foto vastgelegd.

De vaste punten worden tijdens de opgraving regelmatig gecontroleerd en de bewaring ervan wordt tijdens de opgraving gegarandeerd.

§ 3. Afgeleide punten kunnen met handhaving van de landmeetkundige principes door andere personen dan gekwalificeerde landmeters worden uitgezet en ingemeten. Daarbij wordt aan de volgende eisen voldaan :

1° een precisie van 30 millimeter;

2° minimaal twee afgeleide punten;

3° minimaal één ijking bij het einde van het terreinwerk.

§ 4. De natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt, en de landmeter-expert spreken de af te leveren vorm van registratie af : schaal, zwart-wit of kleur, vastlegging op foto's, tabellen en tekst. Het grondplan is opgemaakt uit verschillende kaartlagen die bestaan uit bestaande gebouwen, wegen, grachten, bomen, meetpunten, rioleringen en andere herkenningpunten.

Bij kleinschalige opgravingen of prospecties kan op de regel, vermeld in het tweede lid, een uitzondering worden gemaakt via de bijzondere voorwaarden.

Op verzoek van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt, wordt ieder punt tweedimensionaal of driedimensionaal opgemeten.

Ieder plan is voorzien van een noordpijl en schaallat en wordt analoog of digitaal bezorgd. Het formaat voor het digitaal plan is dxf of dwg. Een noordpijl is een globale aanduiding van de richting waarin het kaartnoorden zich op de tekening bevindt.

Onderafdeling 3. - Aanleggen en onderzoeken van opgravingsvlakken per werkput

Art. 8. § 1. Voor de aanvang van het archeologisch onderzoek wordt het terrein door de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt, vrijgemaakt door begroeiing, wegdek, bebouwing, de recentste vloer als binnen in gebouwen wordt gewerkt, te verwijderen.

§ 2. Na het uitzetten van de werkput wordt een eerste opgravingsvlak aangelegd door de bouwvoor of afdekkende puin- of sedimentlagen weg te nemen tot het bovenste niveau waarop archeologische sporen zichtbaar worden.

De diepte van het eerste opgravingsvlak wordt door de vergunninghouder gekozen op basis van prospectiegegevens of ervaring met de plaatselijke bodemopbouw en op basis van de vraagstelling/doelstelling van de bijzondere voorwaarden.

De voorwaarden, vermeld in het tweede lid, gelden ook voor de diepte van elk nieuw, daarna aan te leggen opgravingsvlak, waarbij de informatie uit de al aangelegde vlakken mee in rekening wordt gebracht.

§ 3. Elk opgravingsvlak wordt leesbaar gemaakt door het op te schaven met de schop of, bij bepaalde sporen, door het vlak te zetten met het truweel, het Amerikaans schopje of de troffel.

Art. 9. Het meetsysteem wordt overgebracht in de werkput wat leidt tot een afgeleid meetsysteem.

Art. 10. § 1. Als resten van vindplaatsen of vondstenconcentraties zich in de bouwvoor bevinden, worden de vondsten uit dat bovenste bodemdeel geregistreerd en onderzocht. In dat

geval wordt de bouwvoor behandeld als een spoor.

Als het pakket grond dat onder de bouwvoor verwijderd wordt voor er sporen in situ worden aangetroffen, belangrijke informatie bevat over de prehistorische en historische ontwikkeling van het terrein, worden aangepaste staalnamen en registraties toegepast. In dergelijke gevallen worden de afdekkende pakketten behandeld als een spoor.

§ 2. Vondsten die aangetroffen worden bij het aanleggen van het opgravingsvlak worden behandeld overeenkomstig de bepalingen van onderafdeling 6.

Als er bij het aanleggen van het opgravingsvlak stalen genomen worden, gebeurt dat overeenkomstig de bepalingen van onderafdeling 7.

Vondsten en sporen worden daarna ingemeten met een minimale nauwkeurigheid van 1 centimeter.

§ 3. De hoogte van elk vlak wordt gemeten en vastgelegd.

Hoogtematen worden uitgedrukt in hele centimeters + (plus) of - (min) Tweede Algemene Waterpassing, of in andere waarden uit een lokaal stelsel die achteraf worden omgerekend.

Hoogtes van vlakken en sporen worden gewaterpast met minimaal één meting per 25 m². De minimale nauwkeurigheid van de hoogtemetingen bedraagt 1 centimeter. Hoogtes van vlakken en sporen worden op het vlakplan aangeduid op de locatie van de meting.

Als laagsgewijs gewerkt wordt in plaats van vlaksgewijs, worden meer hoogtemetingen uitgevoerd zodat het verloop van pakketten kan worden gereconstrueerd.

De diepte van lagen, sporen en structuren wordt geregistreerd ter hoogte van de profielen.

Bij werkputten zonder sporen worden om de 5 meter hoogtemetingen genomen.

Art. 11. § 1. Elk opgravingsvlak wordt zo snel mogelijk na het schoonmaken en vóór het uitzetten van het meetsysteem in de werkput bij optimale belichting op foto vastgelegd, zo mogelijk vanaf grote hoogte, eenmaal voor het inkrassen van de sporen, en eenmaal daarna. Bij zeer grote werkputten gebeurt het vastleggen op foto in delen. Daarnaast worden herkenbare structuren zoals gebouwplattegronden, eventueel aangeduid met piketten, op overzichtsfoto's vastgelegd.

§ 2. Op elke foto komt het volgende voor :

1° een identificatie van het beeld door middel van een fotobordje met daarop de projectcode, het nummer van de werkput en het vlaknummer. Als identificatie door een fotobordje niet mogelijk is, is de fotolijst, die de projectcode, het nummer van de werkput, het vlaknummer en het digitale fotonummer vermeldt, de enige identificatiebron;

2° een maatstok van minimaal één meter en bij voorkeur twee meter, zo gelegd dat de lengte en de diepte van de werkput kunnen worden bepaald;

3° een noordpijl.

Daarnaast worden identieke versies van bepaalde foto's zonder de identificatie- en oriëntatiegegevens genomen voor publicatie.

Foto's worden opgeslagen als Tiff uncompressed of JPEG2000 formaten.

De foto moet afdrukbaar zijn op A6, Deutsches Institut für Normungnorm formaat, met een minimumresolutie van 300 dpi.

Onderafdeling 4. - Onderzoeken van sporen

Art. 12. Elk opgravingsvlak en de daarin aanwezige sporen worden handmatig opgeschoond en ingekrast. Daarbij :

1° worden de grondsporen per werkput worden goed onderscheiden;

2° worden de relaties tussen sporen worden vastgesteld en vastgelegd;

3° wordt de onderlinge, relatieve chronologie van de sporen vastgesteld, voor zover dat mogelijk is.

Vondsten die worden aangetroffen bij het opschonen en inkrassen, worden ingezameld en van een vondstnummer voorzien.

De vergunninghouder controleert de accuraatheid waarmee de handelingen, vermeld in het eerste en het tweede lid, worden uitgevoerd.

Art. 13. Sporen worden per werkput doorlopend genummerd. Grondsporen die op een volgend opgravingsvlak terugkeren, behouden hetzelfde spoornummer.

Een opgravingsvlak in een werkput wordt weergegeven in een of meer vlakplannen.

Sporen worden in vlak op het vlakplan geregistreerd op schaal 1 : 50 of nauwkeuriger, afhankelijk van de aard van de vindplaats en het spoor. Bij projecten met een complexe stratigrafie is de schaal minstens 1 : 20.

Van elk spoor wordt minstens één hoogtemeting genomen, overeenkomstig de specificaties, vermeld in artikel 10, § 3, en één foto, overeenkomstig de specificaties, vermeld in artikel 11, § 2. Het spoornummer wordt aan het fotobordje toegevoegd.

Art. 14. Elk vlakplan met registratie van de sporen bevat de volgende gegevens :

- 1° de vindplaatsnaam met vermelding van gemeente en toponiem;
 - 2° de projectcode;
 - 3° het herkeningsnummer waaronder de tekening in de tekeningenlijst is gedocumenteerd;
 - 4° de datum waarop de tekening is aangemaakt of beëindigd;
 - 5° de naam van de persoon die de tekening heeft vervaardigd of, als de tekening door meerdere personen is vervaardigd, de namen met vermelding van het deel waarvoor de betrokken personen verantwoordelijk waren;
 - 6° het nummer van de werkput;
 - 7° eventueel het sectornummer;
 - 8° het vlaknummer, dat is het nummer van het getekende niveau binnen een werkput;
 - 9° de schaal waarop de tekening vervaardigd is of een schaalstok;
 - 10° een noordpijl;
 - 11° de legende voor symbolen en afkortingen, waarvan de vorm vrij gekozen wordt;
 - 12° de aflijning van de sporen in hun onderlinge context, met vermelding van de spoornummers;
 - 13° de vondst- en staalnummers;
 - 14° de positie en oriëntaties in het vlak van de coupes die door de sporen aangelegd zullen worden;
 - 15° de hoogtemetingen na het aanleggen van het opgravingsvlak;
 - 16° referentiepunten ten opzichte van de vaste meetpunten of het uitgezette meetgrid, noodzakelijk om het grondplan van een werkput binnen de hele opgraving te situeren.
- De vergunninghouder controleert en ondertekent het vlakplan.

Art. 15. § 1. Elk vlakplan voldoet aan de volgende technische specificaties :

- 1° de verschillende onderdelen van de getekende sporen of het getekend vlak kunnen door het gebruik van kleuren of symbolen onderscheiden worden;
- 2° de drager van de tekening en de gebruikte kleurmateriaal zijn waterbestendig.

§ 2. Bij analoge tekeningen wordt materiaal gekozen dat op het ogenblik van de opgraving de langste bewaring garandeert.

De kunststoffen drager van de tekening voldoet aan de volgende voorwaarden :

- 1° maatvast millimeterfolie met een zekere tolerantie 'krimp- en rekvrij';
- 2° weerbestendig;
- 3° weekmakervrij;
- 4° maximaal A0 en minimaal A4 Deutsches Institut für Normung-norm-formaat.

§ 3. Bij digitale tekeningen wordt elke dag een back-up of hard copy gemaakt van tekeningen die direct digitaal zijn opgenomen in het veld. Hard copy's worden op schaal 1 : 50 of 1 : 20 gemaakt.

De hard copy is steeds bij het couperen van sporen op het terrein aanwezig.

Back-ups worden gemaakt op een verantwoorde manier, onder meer op regelmatige tijdstippen en telkens als het databestand verandert, en op minstens twee verschillende fysieke dragers die op verschillende plaatsen worden bewaard.

Digitale tekeningen voldoen aan dezelfde kwaliteitseisen als analoge tekeningen. Het digitale bestand van de veldtekening is een vectorbestand.

De tekeningen gaan vergezeld van metagegevens.

De grondsporen worden natuurgetrouw afgeleid.

§ 4. Als het voor de interpretatie nodig is om tekeningen in te kleuren, wordt de tekening natuurgetrouw ingekleurd. Een inkleuring gebeurt op het terrein.

Art. 16. § 1. Sporen worden steeds beschreven aan de hand van het sporenformulier.

Het sporenformulier vermeldt voor niet-complexe sporen, zoals paalgaten of greppeltracés, minstens de volgende zaken :

1° de vindplaatsnaam met vermelding van gemeenten en toponiem;

2° de projectcode;

3° het herkenningsnummer waaronder het spoor in de sporenlijst en op de vlak-, putwandprofiel- en coupetekeningen is gedocumenteerd;

4° de datum waarop een spoor wordt gedocumenteerd;

5° de naam van de persoon die het spoor beschrijft;

6° het nummer van de werkput;

7° het vlaknummer;

8° de verwijzing naar een profiel als een spoor daarop zichtbaar is;

9° een eventuele verwijzing naar een detailtekening van het spoor in een vlak, op schaal 1 : 20 of nauwkeuriger;

10° een eventuele verwijzing naar een detailtekening van een coupe van het spoor, op schaal 1 : 20 of nauwkeuriger;

11° de beschrijving van het spoor, met inbegrip van de vorm, de afmetingen, de homogene of heterogene aard van de vulling, de kleur en textuur ervan, de spoorrelaties in de vorm van een Harrismatrix en spoorassociaties;

12° de aanduiding of een spoor al dan niet duidelijk afgeleid is;

13° als door het spoor een coupe is gemaakt, een stratigrafische beschrijving op basis van die coupe;

14° een korte interpretatie van het spoor;

15° de inventaris van de vondst- en staalnummers uit dat spoor.

Als de persoon die het spoor beschrijft, niet de vergunninghouder is, controleert de vergunninghouder het sporenformulier.

§ 2. Complexe sporen, die bestaan uit structuren zoals waterputten of muurtracés, grachttracés, graven met inhoud, en gestructureerde deposities van dieren- en plantenresten, vormen het onderwerp van een meer gedetailleerde analyse.

Complexe sporen worden in detail, op schaal 1 : 20 of nauwkeuriger, in het vlak getekend, op een aparte tekening. Als het mogelijk is, zullen de sporen, vermeld in het eerste lid, onderzocht worden door de aanleg van één of meer coupes waarbij stratigrafisch wordt opgegraven.

Art. 17. § 1. Voor inhumatiegraven zonder vondsten in situ, inzonderheid grafgraven in het graf of andere begeleidende rituele deposities, en met de aflijning van een kuil als enige verwijzing naar de grafstructuur, geldt dat de ligging van het skelet schematisch wordt aangeduid op het vlakplan.

§ 2. Inhumatiegraven met vondsten in situ of met een meer uitgewerkte grafstructuur, zoals bij vele antropomorfe graven, worden afzonderlijk in detail geregistreerd op een vlakplan op schaal 1 : 10.

Als de graven, vermeld in het eerste lid, vlaksgewijze verlaagd worden, wordt de verlaging centimeter per centimeter uitgevoerd waarbij meerdere vlakplannen gemaakt worden.

Als de graven, vermeld in het eerste lid, gecoupeerd worden, wordt de coupe aangelegd in combinatie met de afgraving laagje voor laagje, eerst in de eerste helft, dan in de tweede helft van de coupe, waarbij een profiel getekend en gefotografeerd wordt.

Naast de registratie op het sporenformulier worden vondsten beschreven op het vlakplan.

§ 3. Crematiegraven worden steeds gecoupeerd en op foto vastgelegd.

§ 4. Sporen waarvan het bestaan alleen nog aangetoond wordt door de vondsten die er zich in bevinden, worden geregistreerd.

§ 5. Naast de graven worden alle opvallende constellaties of concentraties van vondsten in detail apart ingetekend en op duidelijke foto's vastgelegd.

De vondsten worden ingezameld, gedetailleerd uitgeprepareerd en van een apart vondstnummer voorzien, in voorkomend geval na de aanleg van één of meer coupes, overeenkomstig de bepalingen van onderafdeling 5, of door een gedetailleerde en vlaksgewijze opgraving.

Eenvoudige krengebegravingen kunnen geregistreerd worden zoals inhumatiegraven zonder vondsten in situ en met de aflijning van een kuil als enige verwijzing naar de grafstructuur.

Art. 18. Op het einde van het sporenonderzoek wordt steeds een Harrismatrix opgesteld die de chronologische opeenvolging van de eenheden van stratificatie in kaart brengt.

Onderafdeling 5. - Onderzoeken van coupes van sporen

Art. 19. § 1. Sporen worden altijd gecoupeerd, met uitzondering van

1° eenvoudige inhumatiegraven, overeenkomstig artikel 17, § 1;

2° solide structuren zoals muren of stenen vloeren.

Als twijfel heerst over hun betekenis, worden ook recente en natuurlijke sporen gecoupeerd.

§ 2. De vergunninghouder bepaalt het aantal noodzakelijke coupes per spoor, zodat de chronologische opbouw en structuur van het grondspoor duidelijk zijn.

Complexe sporen kunnen op meerdere plaatsen gecoupeerd worden.

Sporen kunnen in segmenten gecoupeerd worden onder uitsparen van een kruisprofiel, dit is de kwadrantenmethode.

§ 3. De diepte tot waar gecoupeerd wordt, hangt af van de mogelijkheden op het terrein, maar gaat steeds een stuk dieper dan de onderkant van het spoor en bereikt in het ideale geval de natuurlijke bodem in situ, tenzij in de bijzondere voorwaarden van de vergunning de maximumdiepte bepaald wordt.

Als onder een spoor met het spoor geassocieerde bodemvormingsprocessen te observeren zijn, worden deze bodemvormingsprocessen onderzocht en geregistreerd.

§ 4. De exacte oriëntatie en lengte van de coupe wordt steeds aangeduid op het vlakplan. Bij een digitale tekening wordt ook de coupelijn ingemeten.

Bij een sporenconstellatie hebben de coupes dezelfde oriëntatie.

Het vlakplan is steeds op het terrein aanwezig.

Art. 20. § 1. Alle coupes worden opgeschoond, getekend en beschreven, tenzij schriftelijk beargumenteerd wordt waarom dat niet wordt gedaan.

Elke coupe wordt op foto vastgelegd overeenkomstig de specificaties, vermeld in artikel 11, § 2. Het spoornummer wordt aan het fotobordje toegevoegd.

§ 2. Vondsten die aangetroffen worden bij het aanleggen van de coupes, worden bij het verder opgraven van het spoor per stratigrafische eenheid verzameld, voor zover dat mogelijk is.

Als er bij het aanleggen van de coupes stalen genomen worden, gebeurt dat overeenkomstig de bepalingen van onderafdeling 7.

§ 3. Het opgraven van sporen in het geheel gebeurt stratigrafisch of in diepteniveaus.

Art. 21. Na schaven wordt van elke coupe een coupetekening gemaakt op schaal 1 : 20 of nauwkeuriger, overeenkomstig de specificaties in artikel 15.

Elke coupetekening vermeldt minstens de volgende gegevens :

1° vindplaatsnaam, met vermelding van gemeente en toponiem;

2° projectcode;

3° het herkeningsnummer waaronder de tekening in de tekeningenlijst is gedocumenteerd;

4° de datum waarop een tekening is aangemaakt of beëindigd;

5° de naam van de persoon die de tekening heeft vervaardigd of, als de tekening door meerdere personen is vervaardigd, de namen met vermelding van de delen waarvoor de betrokken personen verantwoordelijk waren;

6° het nummer van de werkput;

7° het vlaknummer, dat is het nummer van het getekend niveau binnen de werkput;

8° het spoornummer;

9° de schaal waarop de tekening vervaardigd is of een schaalstok;
10° een noordpijl;
11° de legende voor symbolen en afkortingen, waarvan de vorm vrij gekozen wordt;
12° een registratie van de stratigrafie of vulling van het gecoupeerde spoor.
De vergunninghouder controleert en ondertekent de coupetekening.

Art. 22. Als sporen een stratigrafie vertonen, wordt de Harrismatrix daarmee aangevuld.

Onderafdeling 6. - Vondsten

Art. 23. Vondsten worden aangetroffen

1° bij het aanleggen en onderzoeken van een opgravingsvlak;

2° bij het aanleggen en onderzoeken van coupes;

3° bij het opschonen van putwandprofielen.

Vondsten worden met de hand verzameld waarbij compleetheid nagestreefd wordt.

Vondsten worden nooit op het terrein achtergelaten.

Art. 24. Bij opvallende constellaties of concentraties van vondsten wordt een fijne opgravingstechniek toegepast.

Complexe vondstensembles worden met truweel, spatel en borstel blootgelegd, en schoongemaakt.

Sporen met grote hoeveelheden vondsten die te klein of te fragiel zijn om met de hand in te zamelen, zoals plantaardige macroresten, microfauna, artisanaal afval, vuursteensplinters of andere kleine vondsten worden als dat mogelijk is in hun geheel uitgezeefd op het terrein of er wordt een staal van genomen voor verdere verwerking in het laboratorium of depot.

Art. 25. De bij het zeven gebruikte maaswijdte bedraagt 1 millimeter of kleiner. Als vondsten van kleine dimensies opgemerkt worden, wordt steeds een staal genomen, overeenkomstig de bepalingen van onderafdeling 7.

Art. 26. § 1. Vondsten worden steeds verzameld per spoor, als dat homogeen is, of per laag binnen een spoor.

Een uitzondering op de regel dat een spoor in zijn geheel wordt opgegraven, kan gemaakt worden op basis van de vondstendensiteit of -aard, en de vraagstellingen, bepaald in de bijzondere voorwaarden van de vergunning.

Overeenkomstig artikel 10, § 1, kunnen de bouwvoor, puinafzettingen of afdekkende grondpakketten als spoor worden beschouwd.

§ 2. In sporen en lagen met een al dan niet ogenschijnlijk homogene vulling die zich in het opgravingsvlak over grote oppervlakte uitstrekken, worden vondsten in vakken ingezameld en genummerd, en binnen een vak per laag of diepteniveau.

De vakken, vermeld in het eerste lid, vertonen maximaal één of meer afmetingen van 5 meter.

§ 4. Als in een coupe geen stratigrafische indeling zichtbaar is, worden de vondsten in diepteniveaus ingezameld.

De maximale diepte per te onderscheiden niveau bedraagt 30 centimeter. Bij sporen met een diepte van minder dan 30 centimeter wordt een fijnere opdeling met minstens drie diepteniveaus gehanteerd.

Als zich in brede lagen of diepe coupes constellaties of concentraties van vondsten voordoen, dan worden die in hun samenhang geborgen en genummerd.

Art. 27. § 1. In bepaalde gevallen, zoals bij complexe grafinventarissen of concentraties van lithische artefacten, worden de vondsten die zich in situ bevinden, driedimensionaal ingemeten. De vergunninghouder kan beslissen deze vondsten niet driedimensionaal in te meten. De beslissing waarom de inmeting niet driedimensionaal gebeurt, wordt inhoudelijk verantwoord in de dagrapporten.

Voor lithische artefacten kan ook het uitzeven van het sediment in een gridsysteem als

verzamelwijze worden gebruikt.

§ 2. In sommige gevallen, zoals bij urngraven, is het op basis van de bewaringstoestand of de wetenschappelijke vraagstelling nodig vondsten of vondstensembles in blok te lichten.

Art. 28. § 1. In principe worden alle vondsten op het terrein ingezameld, ook vondsten uit zogenaamde recente verstoringen.

Bij de vondstverwerking kan nadien altijd een selectie uitgevoerd worden.

§ 2. Alleen onder druk van de werkomstandigheden kunnen vondsten uit de bouwvoor en uit zogenaamde recente verstoringen door een statistisch verantwoorde staalnamestrategie selectief ingezameld worden.

De beslissing om vondsten selectief in te zamelen wordt verantwoord in de dagrapporten, zoals vermeld in artikel 58.

Art. 29. § 1. In de volgende twee gevallen wordt een skeletformulier opgesteld :

1° bij het opgraven van inhumatiegraven met bewaarde menselijke resten of met sporen van onverbrande, bewaarde menselijke resten;

2° bij het aantreffen van botmateriaal in anatomisch verband.

De entiteit die door de Vlaamse Regering belast wordt met wetenschappelijk onderzoek inzake onroerend erfgoed stelt een modelformulier, het zogenaamde skeletformulier, ter beschikking, dat gebruikt kan worden voor de registratie van de gegevens over menselijke resten.

§ 2. Menselijke resten die niet in anatomisch verband worden aangetroffen, zoals geïsoleerde botten in andere graven of resten in knekelputten, worden steeds zorgvuldig ingezameld. In dat geval kan een skeletformulier ingevuld worden.

Art. 30. § 1. Bij houtig materiaal wordt er een onderscheid gemaakt tussen :

1° constructiehout;

2° mobiele artefacten in hout;

3° brand- of stookhout.

§ 2. Constructiehout wordt op het terrein gedetailleerd op foto vastgelegd, getekend en beschreven. Vervolgens wordt een staal genomen voor houtsoortbepaling en dendrochronologische datering.

Constructiehout wordt niet bijgehouden, behalve als het bijzondere bewerkingssporen vertoont.

§ 3. Artefacten in hout worden verpakt voor conservatie en verdere studie.

§ 4. Brand- of stookhout, zoals houtskool, wordt via zeefstalen verzameld.

Art. 31. § 1. Geologisch materiaal dat bewerkingssporen vertoont, wordt ingezameld.

In geval van bouwmaterialen in natuursteen, baksteen of ander geologisch materiaal, gelden de volgende inzamelregels :

1° gestandaardiseerd vervaardigde bouwmaterialen, zoals gekapte natuurstenen, bakstenen, of dakpannen : staalname;

2° extra bewerkte bouwmaterialen, zoals decoratieve architectuur, of natuursteen, baksteen of dakpannen met tekens of sporen die met productieproces verband houden : systematisch bijhouden;

3° een concentratie van zeer fragmentair materiaal, zoals bouwpuin : registratie van de laag en inzameling van enkele representatieve exemplaren.

§ 2. Bewerkt of onbewerkt geologisch materiaal dat niet van nature in het spoor thuishoort, wordt ingezameld.

Art. 32. § 1. Bij vondsten met een metalen component wordt een metaaldetector gebruikt.

§ 2. Elk aangelegd vlak, elke aangelegde coupe en elk putwandprofiel wordt met een metaaldetector geprospecteerd, zodat vondsten gelokaliseerd worden voordat zij tevoorschijn komen.

§ 3. De storten van de opgraving worden met de metaaldetector doorzocht.

Het stort van de bouwvoor kan achterwege worden gelaten als er bij het aanleggen van het eerste vlak geen vondsten in werden aangetroffen.

De storten uit de sporen worden steeds gecontroleerd.

Het eerste en het tweede lid gelden niet voor vindplaatsen die duidelijk alleen resten uit de steentijden bevatten.

Art. 33. Als zich op het gebied van vondstverzameling onvoorziene omstandigheden voordoen en nieuwe beslissingen worden genomen, wordt een overlegmoment met materiaalspecialisten georganiseerd.

Art. 34. Als vondsten conserverende behandelingen in situ of kort na het bergen ervan nodig hebben, worden die behandelingen steeds in overleg met een specialist in conservatie uitgevoerd.

Vondsten die zeer fragiel of onstabiel lijken, worden onmiddellijk opnieuw afgedekt tot er advies is ingewonnen over het inzamelen en bewaren van dat vondstmateriaal.

Art. 35. Vondsten worden gereinigd behalve als dat informatieverlies betekent, zoals bij minerale of organische residu's of opschriften.

Bij het hanteren van vondsten wordt er steeds van uitgegaan dat de vondst kwetsbaar is.

Vondsten worden niet bij de rand, een handvat of zwakke onderdelen gehanteerd.

Er wordt vermeden dat vondsten van buigzaam materiaal vervormd worden.

Art. 36. § 1. Vondsten worden op zo'n manier verpakt dat ze tijdens het transporteren en het tijdelijk opslaan van het materiaal niet beschadigd kunnen worden.

Er wordt bij het verpakken steeds gebruik gemaakt van inerte materialen die een stofarme en lichtvrije omgeving bewerkstelligen. De verpakking is steeds goed passend.

Er worden niet te veel zware objecten in één verpakkingseenheid verpakt. Als dat mogelijk is, bedraagt het maximumgewicht per verpakkingseenheid niet meer dan 10 kg.

§ 2. Fragiele vondsten worden apart verpakt en duidelijk gemarkeerd. Bij kwetsbare en snel afbreekbare vondsten benaderen de omstandigheden van bewaring die van het spoor waaruit de vondst komt.

§ 3. Vondsten uit droge contexten worden droog bewaard.

§ 4. Vondsten in organisch materiaal uit natte contexten worden altijd nat gehouden, tot aan de eventuele conservatiebehandeling. Ze worden donker en koel bewaard. De ideale temperatuur is 4 ° Celsius. In de verpakking zit zo weinig mogelijk lucht. Die aanpak geldt ook voor het zachtgebakken aardewerk en het glas.

§ 5. Vondsten in hardgebakken aardewerk, metaal, steen en been, en onbewerkt dieren- of mensenbot, afkomstig uit vochtige contexten, worden zeer geleidelijk en onder gecontroleerde condities gedroogd.

§ 6. Metaalvondsten worden gedroogd onder gecontroleerde condities en na drogen verpakt in een luchtdicht afgesloten verpakking met ingesloten silicagel. Metaalsoorten worden apart gestockeerd in luchtdichte dozen met silicagel en vochtigheidsstrip.

§ 7. Vondsten worden zo snel mogelijk verwijderd van het terrein.

Art. 37. Bij verpakte vondsten wordt een vondstkaartje met de volgende technische kenmerken gevoegd :

1° het materiaal van het kaartje is weer- en temperatuurbestendig, zuurvrij en niet scheurbaar;

2° de opdruk van het kaartje is kras-, licht- en waterbestendig;

3° het kaartje wordt ingevuld met een lichtecht en waterbestendig medium of met een speciaal potlood voor een kunststofkaartje;

4° het kaartje is onlosmakelijk verbonden met de vondst.

Het vondstkaartje bevat de volgende gegevens :

1° de vindplaatsnaam, met vermelding van gemeente en toponiem, en het jaartal;

2° de projectcode;

3° het nummer van de werkput;

4° het nummer van het opgravingsvlak;

5° het sectornummer en het vaknummer;

- 6° het spoornummer;
 - 7° het vondstnummer of inventarisnummer, of verschillende nummers als er verschillende ensembles apart werden gehouden uit voorgaande entiteiten door opdelingen in vlak of diepteniveaus, of uit samenhangende vondsten;
 - 8° de verzamelwijze;
 - 9° de maaswijdte bij zeven;
 - 10° de aanduiding of het gaat om een vondst of een staal;
 - 11° de naam van persoon die de vondst heeft ingezameld;
 - 12° de datum waarop de vondst werd ingezameld.
- Het vondstkaartje kan bovendien nog de volgende gegevens bevatten :
- 1° het nummer van de coupe, het profiel of het vlakplannummer;
 - 2° het nummer van de stratigrafische laag als de vondst komt uit een coupe door een spoor;
 - 3° de aard van het spoor of de context;
 - 4° de xyz-coördinaten van de plaats van de vondst,
 - 5° een identificatie van de vondstcategorie, zoals aardewerk, glas, bot, plantaardig materiaal of andere.

Onderafdeling 7. - Stalen

Art. 38. Het is de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder om te beslissen of bij de staalname met een specialist contact wordt opgenomen.

Art. 39. Als bij het onderzoek van een spoor concentraties van artefacten, plantaardige, dierlijke of menselijke resten met kleine dimensies worden opgemerkt, worden stalen genomen. De stalen worden genomen na het aanleggen van een coupe.

Art. 40. § 1. Per stratigrafische eenheid wordt een volume van 10 liter gelicht en verpakt in een plastic recipiënt met deksel.

§ 2. Als sporen van een grote vlakdekkende omvang worden onderzocht, worden per vak apart stalen genomen.

De vakken vertonen maximaal één of meer afmetingen van 5 meter.

Als in een coupe geen stratigrafische indeling zichtbaar is, worden de stalen in diepteniveaus ingezameld.

De maximale diepte per te onderscheiden niveau bedraagt 30 centimeter. Bij sporen met een diepte van minder dan 30 centimeter wordt een fijnere opdeling met minstens drie diepteniveaus gehanteerd.

§ 3. Als grote concentraties van consumptieresten of artisanal afval, zelfs van grote dimensie, worden aangetroffen, zoals in beerputten, wordt de staalname uitgebreid. Paragraaf 2 is van overeenkomstige toepassing.

Een beduidend deel van de vulling van dergelijke sporen kan als staal ingezameld worden en de vulling kan in zijn geheel bemonsterd worden.

Art. 41. § 1. Als de kans groot is dat de sporen microscopisch plantaardig materiaal bevatten, zoals pollen of diatomeeën, worden stalen genomen.

De sporen vermeld in het eerste lid worden bemonsterd door middel van pollenbakken, waarbij de staalname de volledige dieptestratigrafie beslaat, met inbegrip van een deel van het sediment eronder en erboven.

Op de pollenbak wordt een oriëntatiepijl (boven-onder) aangebracht. Het geheel wordt in plastic verpakt en koel bewaard.

De staalname wordt op de coupetekening gelokaliseerd.

De staalname voor microscopisch plantaardig materiaal wordt ook toegepast op zogenaamde natuurlijke deposities.

§ 2. Als houtig materiaal op het terrein achterblijft, worden stalen genomen.

Bij vondsten die in aanmerking komen voor dendrochronologisch onderzoek, wordt een stamschijf gezaagd, en ingepakt of afgedekt met plastic om uitdroging te vermijden.

Bij andere stukken hout kan een klein fragment worden afgebroken om later houtdeterminatie toe te laten.

§ 3. Staalnames voor C14-datering kunnen door de archeoloog worden uitgevoerd.

Stalen voor andere dateringstechnieken, zoals TL- of OSL-dateringen, worden genomen in overleg met een specialist.

Art. 42. Elk staal gaat vergezeld van een staalkaartje, dat dezelfde technische kenmerken heeft als een vondstkaartje.

Het staalkaartje bevat de volgende gegevens :

1° de vindplaatsnaam met vermelding van gemeente en toponiem;

2° de projectcode;

3° het nummer van de werkput;

4° het nummer van het opgravingsvlak;

5° het sectornummer en het vaknummer;

6° het spoornummer;

7° het staalnummer voor elk staal. Ook stalen uit dezelfde stratigrafische entiteit worden steeds apart genummerd en verwerkt;

8° het doel van de staalname, zoals recuperatie kleine artefacten, klein bot, klein plantaardig materiaal, pollen, diatomeeën, micromorfologisch onderzoek, chemische analyse, C14-dateringsonderzoek, dendrochronologie of andere;

9° de verzamelwijze;

10° de maaswijdte bij zeven;

11° de aanduiding of het gaat om een vondst of een staal;

12° de naam van persoon die het staal heeft ingezameld;

13° de datum waarop het staal werd ingezameld.

Het staalkaartje kan bovendien nog de volgende gegevens bevatten :

1° het nummer van de coupe, het profiel of het vlakplannummer;

2° het nummer van de stratigrafische laag als het staal komt uit een coupe door een spoor;

3° de aard van het spoor of de context;

4° de xyz-coördinaten van de plaats van het staal;

5° de aanduiding of het staal op foto is vastgelegd.

Art. 43. Als stalen op het terrein worden gezeefd, wordt een maaswijdte van 1 millimeter gebruikt. Bij het residu of bij elke fractie daarvan wordt een kopie van het staalkaartje gevoegd.

Onderafdeling 8. - Putwandprofielen

Art. 44. Putwandprofielen worden voor zover dat mogelijk is, geanalyseerd als in de werkput het laatste opgravingsvlak is afgewerkt.

Bij diepe werkputten of als het risico bestaat dat de wanden instorten, beslist de vergunninghouder de putwandprofielen in dieptedelen te analyseren en in te tekenen.

De vergunninghouder kan beslissen om een representatief lengtedeel van een profiel te registreren. De beslissing waarom dit gebeurt, wordt inhoudelijk verantwoord in de dagrapporten.

Art. 45. Elke putwandprofiel en de daarin aanwezige sporen worden handmatig opgeschoond. Daarbij worden :

1° de sporen per putwandprofiel goed onderscheiden;

2° de relaties tussen sporen vastgesteld en vastgelegd;

3° de onderlinge, relatieve chronologie van de sporen vastgesteld, voor zover dat mogelijk is.

De vergunninghouder controleert minstens die handelingen, vermeld in het eerste lid.

Art. 46. Sporen of lagen binnen een spoor worden na opschoning ingemeten met een minimale nauwkeurigheid van 2 centimeter ten opzichte van een referentielijn die waterpas is.

Sporen of lagen worden geïnterpreteerd in samenhang met de interpretaties van de sporen

geregistreerd in de vlakken.

Bij het aantreffen van complexe stratigrafieën kan een specialist worden geraadpleegd.

Art. 47. De onderzochte putwandprofielen krijgen een naam als N-, Z-, O- of W-profiel van een werkput(nummer) en worden geregistreerd op het vlakplan.

De profieltekening wordt gemaakt overeenkomstig de specificaties in artikel 14, op schaal 1 : 20 of nauwkeuriger en wordt genummerd.

Art. 48. Elke profieltekening met registratie van de sporen bevat de volgende gegevens :

1° de vindplaatsnaam met vermelding van gemeente en toponiem;

2° de projectcode;

3° het herkenningsnummer waaronder de tekening in de tekeningenlijst is gedocumenteerd;

4° de datum waarop de tekening is aangemaakt of beëindigd;

5° de naam van de persoon die de tekening heeft vervaardigd of, als de tekening door meerdere personen is vervaardigd, de namen met vermelding van de delen waarvoor de betrokken personen verantwoordelijk waren;

6° het nummer van de werkput;

7° de aanduiding als N-, Z-, O- of W-profiel van werkputnummer;

8° de schaal waarop de tekening vervaardigd is of een schaalstok;

9° de legende voor symbolen en afkortingen, waarvan de vorm vrij gekozen wordt.

De vergunninghouder controleert en ondertekent de profieltekening.

Art. 49. De sporenformulieren van bestaande sporen worden aan de hand van de informatie uit de putwandprofielen aangevuld.

Nieuwe sporenformulieren en spoornummers worden toegevoegd als op de putwandprofielen sporen ontdekt worden die niet in de vlakken zijn waargenomen.

Art. 50. § 1. Elk putwandprofiel wordt voor en na inkrassen op foto vastgelegd, overeenkomstig de specificaties, vermeld in artikel 11, § 2. De aanduiding als N-, Z-, O- of W-profiel, overeenkomstig artikel 47, eerste lid, wordt aan het fotobordje toegevoegd. De opname gebeurt zo mogelijk met overzichtsfoto's, eventueel vanuit een schuine hoek, met elkaar overlappende deelopnames, bij voorkeur vanuit een rechte hoek, en met foto's van eventueel belangrijke details.

Lange profielen worden in delen opgenomen op een wijze dat geen delen van het profiel gemist worden.

Alle wanden van de werkput worden als profieltekening opgenomen.

De vergunninghouder kan beslissen bepaalde profielwanden niet te tekenen. De beslissing of en waarom bepaalde profielwanden niet zijn getekend, wordt inhoudelijk verantwoord in de dagrapporten.

Als een profielwand niet getekend wordt, wordt die wel steeds op foto vastgelegd.

§ 2. Elke profieltekening voldoet aan de specificaties die gelden voor vlakplantekeningen.

Art. 51. Er wordt steeds een Harrismatrix opgesteld en een eerste interpretatie en fasering van de sporen op de profieltekeningen uitgevoerd.

Indien het voor de interpretatie nodig is om tekeningen in te kleuren, wordt de tekening natuurgetrouw ingekleurd. Een inkleuring gebeurt op het terrein.

Onderafdeling 9. - Verwerking vondsten en stalen

Art. 52. Vondsten en stalen worden op zo'n wijze schoongemaakt, gesorteerd per materiaalsoort, geïdentificeerd en eventueel genummerd, dat aansluitend een analyse door specialisten kan plaatsvinden.

Een uitzondering wordt gemaakt als reiniging het object kan beschadigen of tot informatieverlies kan leiden.

Art. 53. Elke vondst, elk staal of elk ensemble van vondsten wordt voorzien van een vondst- of staalkaartje, als vermeld in artikel 37, respectievelijk artikel 42.

Art. 54. Vondsten en stalen worden op een dusdanige manier verpakt en bewaard dat de conditie tot aan de analyse zo stabiel mogelijk blijft.

Een eventuele actieve conservatiebehandeling wordt alleen uitgevoerd door een expert in archeologische conservatie.

Art. 55. Voor stalen, genomen voor onderzoek van ecologisch materiaal met kleine dimensies, geldt het volgende :

1° als er maar één staal is uit een stratigrafische entiteit, wordt dat staal opgeslagen in de conditie zoals het uit de werkput kwam, in een recipiënt met deksel. Eventueel wordt aan dat staal een antischimmelproduct toegevoegd. Het staal wordt niet gezeefd of op een andere manier bewerkt.

2° als er meerdere stalen uit een stratigrafische entiteit zijn, wordt één staal opgeslagen in de conditie zoals het uit de werkput kwam, in een recipiënt met deksel waaraan eventueel een antischimmelproduct wordt toegevoegd. Dat staal wordt niet gezeefd of op een andere manier bewerkt. De andere stalen kunnen gespoeld worden met zeven met maaswijdte 0,5 millimeter. De zeefresidu's worden langzaam gedroogd behalve als ze een grote dichtheid aan onverkoold hout bevatten. In voorkomend geval wordt dat hout vóór het drogen van het residu door een specialist uit het residu gehaald. Pollenbakken blijven ingepakt in plastic, van de lucht afgesloten en bewaard op een koele, donkere plaats bij 4 °C.

Art. 56. De ruimte waarin vondsten en stalen bewaard worden, beschikt over een adequate opslaginfrastructuur, zoals rekken of kasten, en is beveiligd tegen onder meer brand, inbraak en wateroverlast.

De ruimte is minstens voorzien van een koelkast of koelruimte waarin de temperatuur constant op 4 °C kan worden gehouden.

Er heerst een relatief constante kamertemperatuur, bij voorkeur 18-20 °C.

De luchtvochtigheid is zo stabiel mogelijk, tussen 45 en 55 %.

Een meetsysteem volgt de klimaatsomstandigheden.

Onderafdeling 10. - Opgravingsdocumentatie

Art. 57. Bij alle handelingen, vermeld in artikel 7 tot en met artikel 56, worden de volgende opgravingsdocumentatie opgesteld en doorlopend bijgehouden :

1° de geregistreerde data :

- a) het landmetersplan, met aanduiding van de werkputten;
- b) de vlakplannen met de Tweede Algemene Waterpassing-aanduidingen, registratie van sporen, en met aanduiding van de ligging en oriëntatie van de coupes door sporen;
- c) detailtekeningen van sporen in het opgravingsvlak voor zover dat nodig is;
- d) de coupetekeningen;
- e) de profieltekeningen van de putwanden;
- f) de genomen foto's per vlak, per spoor, per coupe en per putwandprofiel;
- g) de sporenformulieren;
- h) Harrismatrixen;
- i) eventuele andere formulieren.

2° inventariserende metagegevens :

- a) lijst van plannen en tekeningen;
- b) lijst van foto's per vlak, per spoor, per coupe en per putwandprofiel;
- c) lijst van sporen;
- d) lijst van vondsten;
- e) lijst van stalen.

Art. 58. De vergunninghouder houdt dagrapporten bij.

In die dagrapporten worden de volgende elementen opgenomen :

- 1° alle werkzaamheden en interpretaties tijdens de veldcampagne;
- 2° alle strategische en praktische keuzes gedaan tijdens de opgraving, en de inhoudelijke verantwoording hiervan zowel op korte als op lange termijn;
- 3° de conclusies van raadplegingen met specialisten;
- 4° voorlopige interpretaties;
- 5° externe condities die het veldwerk beïnvloed hebben, zoals weersomstandigheden;
- 6° aanwezigheden van personeel.

De externe condities worden per dag genoteerd.

De aanwezigheidslijst van personeel wordt door de aanwezige personeelsleden ondertekend.

Art. 59. Als gegevens in de vorm van rekenbladen of als databank worden bijgehouden, worden respectievelijk de volgende fileformats gebruikt : csv en SQLDDL of DBF.

Art. 60. De vergunninghouder is en blijft verantwoordelijk voor de opgravingsdocumentatie en de dagrapporten. Hij bewaart die documentatie en rapporten in goede bewaaromstandigheden.

Afdeling 2. - Archeologische prospectie met ingreep in de bodem

Art. 61. § 1. Het resultaat van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

Er wordt met zo weinig mogelijk opgraving zo veel mogelijk informatie verworven over het bodemarchief van een bepaald terrein. Een optimum tussen kosten en baten moet dus worden bereikt.

§ 2. Het ruimtebeslag en de destructiviteit van het onderzoek zal, afhankelijk van de geplande bodemversturende activiteit, worden bepaald op minstens 12,5 %, tenzij de bijzondere voorwaarden in de vergunning daarvan afwijken.

Art. 62. § 1. De aanleg van de proefsleuven verloopt zoals de aanleg van de werkputten bij een archeologische opgraving. De proefsleuven beslaan een gering deel van het te onderzoeken terrein maar vertonen onderling wel een regelmatige, ruimtelijke spreiding.

§ 2. Er worden continue of discontinue, parallelle proefsleuven aangelegd met een breedte tussen 1,8 en 2 meter, tenzij de bijzondere voorwaarden in de vergunning daarvan afwijken. De gekozen methode wordt beargumenteerd, alsook de keuze van de oriëntatie van proefsleuven als dit uit al bekende gegevens over de mogelijke vindplaats kan worden afgeleid.

§ 3. De diepte wordt zeer zorgvuldig bepaald op basis van voorafgaande boringen of van terreinobservaties bij de aanleg van elke sleuf. De bijzondere voorwaarden in de vergunning kunnen een maximumdiepte bepalen.

Naargelang van de aard van het terrein worden de proefsleuven machinaal uitgegraven door een rupskraan of bandenkraan met een graafbak zonder tanden, tenzij anders is bepaald in de bijzondere voorwaarden.

Art. 63. De aangetroffen grondsporen worden zo veel mogelijk intact gelaten, maar worden als dat nodig is voor interpretatie, wel opgeschaafd.

Sporen worden alleen gecoupeerd voor zover dat nodig is om informatie of vondstenmateriaal te verzamelen dat inzicht verschaft in de datering of het type vindplaats of spoor.

Art. 64. Volgsleuven zijn toegestaan als zij het inzicht in de structuur van de site verhogen en bijdragen tot het correct aflijnen van het te onderzoeken terrein.

Art. 65. § 1. Het opmeten, vervaardigen van tekeningen, nemen van foto's, nemen van stalen en het rapporteren wordt uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen van afdeling 1.

§ 2. Een hoofdmeetsysteem en afgeleide systemen worden aangelegd, een werkput wordt vastgesteld en vaste Tweede Algemene Waterpassing-punten worden uitgezet.

§ 3. In de regel wordt maar één opgravingsvlak aangelegd. De diepte daarvan wordt bepaald tijdens het veldwerk zelf, maar berust vooral op voorafgaand onderzoek, zoals boringen, en de ervaring van de vergunninghouder. Dat vlak wordt alleen opgeschoond op plaatsen waar sporen worden aangetroffen en als dat voor interpretatie nodig is.

§ 4. Sporen in het vlak worden geregistreerd en geïnterpreteerd. Sporen uit proefsleuven worden op zo'n wijze geregistreerd dat ze later accuraat topografisch en stratigrafisch in verband kunnen worden gebracht met de sporen van eventuele latere opgravingen op het terrein.

Sporen worden alleen gecoupeerd voor zover dat nodig is om informatie of vondstenmateriaal te verzamelen dat inzicht verschaft in de datering of het type vindplaats of spoor.

§ 5. Vondsten worden ingezameld. Hoewel niet gestreefd wordt naar een volledige inzameling, vormt de ingezamelde vondstencollectie steeds een representatief staal.

Er worden alleen stalen genomen als vondstmateriaal van kleine dimensie, met inbegrip van paleo-ecologisch materiaal, wordt aangetroffen dat nuttig is bij het interpreteren van de vindplaats en bij de evaluatie ervan.

Art. 66. De aanleg van kijkvensters is toegestaan om een spoor of een concentratie van sporen waarvan de interpretatie en de waardering niet onmiddellijk duidelijk is, beter te kunnen onderzoeken of om een schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren.

Kijkvensters worden, afgezien van hun ligging, afmeting en vorm, op dezelfde wijze als de proefsleuven aangelegd.

Art. 67. Er bestaat een prospectiemethode voor specifieke doeleinden waarbij vierkante proefputjes worden gegraven. Deze proefputjes hebben gewoonlijk afmetingen van 0,5 meter x 0,5 meter of 1 meter x 1 meter en worden vaak met de hand gegraven.

De prospectiemethode, vermeld in het eerste lid, wordt alleen toegepast als de bijzondere voorwaarden dit aangeven en leidt tot dezelfde documentatie als voor de proefsleuven.

Het uitzeven van de onderzochte sedimenten geldt als verzamelmethode.

Art. 68. Als de prospectiemethode van geotechnische boringen met brede boorkern gebruikt wordt, worden de boorkernen beschreven en bemonsterd op dezelfde manier als het couperen van sporen tijdens een archeologische opgraving.

Art. 69. Vondsten en stalen uit het prospectieonderzoek met ingreep in de bodem worden verwerkt overeenkomstig de bepalingen van afdeling 1, onderafdeling 9.

Art. 70. Bij alle handelingen, vermeld in artikel 61 tot 69, worden de volgende opgravingsdocumentatie opgesteld en doorlopend bijgehouden :

1° de geregistreerde data :

- a) het landmetersplan, met aanduiding van de werkputten;
- b) het vlakplan met de Tweede Algemene Waterpassing-aanduidingen, registratie van sporen, en met aanduiding van de ligging en oriëntatie van de coupes door sporen;
- c) de sporenformulieren, vaak alleen gebaseerd op waarnemingen in het opgravingsvlak;
- d) detailtekeningen van sporen in het opgravingsvlak waar nodig;
- e) de coupetekeningen, wanneer couperen verantwoord was;
- f) de genomen foto's;
- g) eventuele andere formulieren.

2° inventariserende metagegevens :

- a) lijst van tekeningen;
- b) lijst van foto's;
- c) lijst van sporenformulieren en eventuele andere formulieren;
- d) lijst van vondsten;
- e) lijst van stalen.

De vergunninghouder houdt dagrapporten bij. Hij is verantwoordelijk voor deze rapporten en is de enige persoon die deze beheert.

De bepalingen van afdeling 1, onderafdeling 10, zijn van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 3. - WIJZE VAN RAPPORTERING

Art. 71. Tijdens de archeologische opgraving worden de opgravingsdocumentatie en de dagrapporten bijgehouden overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 2, afdeling 1, onderafdeling 10.

Tijdens archeologische prospecties met ingreep in de bodem worden de opgravingsdocumentatie en de dagrapporten bijgehouden overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 2, afdeling 1, onderafdeling 10.

Art. 72. Na afloop van de archeologische opgraving of prospectie met ingreep in de bodem legt de vergunninghouder een basisrapport neer bij de entiteit die door de Vlaamse Regering belast wordt met het uitreiken van vergunningen voor archeologische opgravingen of prospectie met ingreep in de bodem.

Het basisrapport wordt ingediend binnen twee jaar na het beëindigen van de archeologische opgraving of prospectie met ingreep in de bodem, tenzij anders is bepaald in de bijzondere voorwaarden.

Art. 73. Het basisrapport wordt in analoge vorm in tweevoud ingediend. Bovendien wordt het basisrapport in digitale vorm ingediend.

De digitale versie bevat inhoudelijk exact dezelfde informatie als de analoge versie en hanteert dezelfde indeling en paginering als het origineel.

De digitale versie wordt bezorgd als doorzoekbaar PDF/A-bestand.

Ingesloten afbeeldingen zijn gecomprimeerd en benaderen een resolutie van 150 dpi.

Afbeeldingen met een hogere resolutie worden teruggebracht naar 150 dpi.

Het digitale bestand en de eventuele bijlagen worden bezorgd op een digitale gegevensdrager en dit tegelijk met de analoge versie.

De digitale drager is gemerkt met de projectcode, de inleveringsdatum en de titel van het rapport.

Art. 74. In het algemeen bevat het basisrapport de volgende elementen :

1° een administratieve fiche van het project;

2° een beschrijvend gedeelte;

3° alle inventariserende lijsten;

4° een assessment en eerste interpretatie van het sporenbestand en het vondstenbestand.

Interpretaties leggen de nadruk op de ruimtelijke dimensie, inzonderheid de structuur en uitgestrektheid, en de tijdsdimensie, inzonderheid de dateringen en faseringen, van de vindplaats.

Een vergelijkende studie met andere vindplaatsen en sociale, economische en culturele interpretaties worden pas uitgevoerd naarmate daar in de bijzondere voorwaarden middelen voor worden uitgetrokken.

Een volledige studie van het vondsten- en staalbestand, zoals voor sociale, paleo-economische of paleo-ecologische reconstructies, maakt geen deel uit van het basisrapport. Dat hoort thuis in de latere post-excavationpublicaties.

Art. 75. De administratieve fiche van het project wordt opgesteld in tabelvorm en bevat minstens de volgende gegevens :

1° administratieve gegevens;

a) naam van de opdrachtgever;

b) de naam van de uitvoerder, hetzij het bedrijf, de instelling of de privépersoon;

c) de naam vergunninghouder;

d) beheer en de plaats van de geregistreerde data en opgravingsdocumentatie;

e) het beheer en de plaats van de vondsten en stalen;

f) projectcode;

- g) de vindplaatsnaam;
- h) de locatie met vermelding van provincie, gemeente, deelgemeente, plaats, toponiem en minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten;
- i) het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje;
- j) een kaart van het onderzoeksgebied op basis van de topografische kaart op schaal 1 : 10 000, maar meer in detail, afhankelijk van de grootte van het projectgebied;
- k) de begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek;
- 2° een omschrijving van de onderzoeksopdracht;
- a) een verwijzing naar de bijzondere voorwaarden, die zijn opgenomen in de vergunning;
- b) een omschrijving van de archeologische verwachtingen;
- c) de wetenschappelijke vraagstelling met betrekking tot het onderzoeksgebied;
- d) de doelen en wensen van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt;
- e) eventuele randvoorwaarden;
- 3° eventuele raadpleging van specialisten;
- a) een omschrijving van de inbreng van specialisten als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname voor specialistisch onderzoek;
- b) een omschrijving van de inbreng van specialisten als zij betrokken worden bij de conservatie.
- c) een omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door personen die buiten het project stonden.

Art. 76. Het beschrijvend gedeelte van het basisrapport bevat minstens de volgende gegevens:

- 1° een inleiding;
- a) het project waarbinnen de opgraving is uitgevoerd met projectcode;
- b) begin- en einddatum van de periode waarin het onderzoek heeft plaatsgevonden;
- c) de organisatie van het archeologische onderzoek en de naam van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt;
- 2° een beschrijving van de vindplaats;
- a) de vindplaatsgegevens met vermelding van gemeente, plaats, toponiem, minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten en alle bekende identificatiecodes;
- b) de topografische ligging van de vindplaats door middel van een situatiekaart van de vindplaats op basis van een topografische kaart. Als het om een digitale kaart gaat wordt bij voorkeur gekozen voor georeferencierte GIS- en Autocad-bestanden en -plannen;
- c) een korte bespreking van de vindplaats in zijn archeologische context, zoals archeoregio, met vermelding van de geraadpleegde literatuur en database;
- d) de landschappelijke ligging, inclusief bodemkundige of geologische situering, grondgebruik en fysisch-geografische (literatuur)gegevens over de archeoregio;
- e) een projectie van de aangetroffen sporen op de bouwplannen;
- f) een projectie van de aangetroffen sporen op het kadasterplan;
- 3° archeologische voorkennis;
- a) een omschrijving van desktop-voorstudie, consultatie en interpretatie van de Centrale Archeologische Inventaris inbegrepen;
- b) een omschrijving van eventueel archeologisch vooronderzoek, al dan niet zelf uitgevoerd;
- 4° de onderzoeksopdracht;
- a) de vraagstelling met betrekking tot de vindplaats;
- b) de randvoorwaarden;
- 5° de werkwijze en opgravingsstrategie;
- a) een beschrijving van de opgravingsmethode in samenhang met de aard van de vindplaats en de bijzondere voorwaarden;
- b) de motivatie van de keuze ten aanzien van selectie van materiaal;
- c) de motivatie van de keuze ten aanzien van staalname;
- 6° een beschrijving van de vindplaats aan de hand van het sporenbestand, overeenkomstig artikel 77;

7° een assessment en basisanalyse van de vondsten en stalen, overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 2, afdeling 1, onderafdeling 6 en 7;

8° de datering en interpretatie van de chronologische en tafonomische opbouw van de vindplaats;

- a) relatieve datering op basis van het sporenbestand;
- b) absolute datering op basis van vondsten;
- c) absolute datering op basis van natuurwetenschappelijke dateringsmethoden;
- d) tafonomie en vindplaatsformatie;

9° een synthese van;

- a) het belang en de betekenis van de vindplaats binnen de bestaande kennis;
- b) een interpretatie van de vondstcategorieën in relatie tot elkaar en tot de structuren van de vindplaats;
- c) het landschap rond de vindplaats;
- d) het besluit met betrekking tot structuren en vondsten;

10° de vermelding van de vervolgonderzoeken die nog uitgevoerd gaan worden;

11° aanbevelingen voor het vervolgonderzoek met betrekking tot de vindplaats of een periode daarvan, globaler dan gesteld per vondstcategorie;

12° een samenvatting, met vermelding van de vraagstelling, van de gevolgde onderzoeksmethode en de resultaten;

13° literatuur;

14° bijlagen (inventariserende metagegevens);

- a) lijst van tekeningen;
- b) lijst van foto's;
- c) lijst van sporenformulieren en eventuele andere formulieren;
- d) lijst van vondsten;
- e) lijst van stalen;
- f) dagrapporten.

Art. 77. De beschrijving van de vindplaats aan de hand van het sporenbestand, vermeld in artikel 76, 6°, bevat de volgende gegevens :

1° Stratigrafie of profielen;

- a) informatie over de wijze waarop de vindplaats zich aan het huidige oppervlak manifesteert;
- b) een beschrijving van de stratigrafische opbouw van de vindplaats aan de hand van de profielen, desgevallend geschematiseerd, waarin, als dat mogelijk is profielen worden opgenomen die de hele vindplaats op één of - als dat wenselijk is - verschillende strategische plaatsen in twee richtingen loodrecht op elkaar kruisen;
- c) eventueel op het terrein gemaakte profielfoto's;

2° overzichtsplattegronden;

- a) een niet gefaseerde allesporenkaart voorzien van een aan het landelijk coördinatenstelsel ontleend coördinatengrid, en georiënteerd;
 - b) bij opgravingen met duidelijk gescheiden fasen, perioden of stratigrafische niveaus, een weergave van de verschillende fasen op een overeenkomstig aantal sporenkaarten waarbij de jongere fasen telkens als verstoring van de oudere fasen worden weergegeven;
 - c) excerpten uit, of vereenvoudigde versies van de allesporenkaart ten behoeve van de weergave van bepaalde spoorcategorieën, structuren, complexen en patronen andere dan de fasering;
 - d) als plattegronden van individuele structuren noodzakelijk geacht worden, plattegronden die ontleend worden aan de allesporenkaart;
 - e) een aanduiding op een afzonderlijk plan ingeval bepaalde zones niet onderzocht werden maar een behoud in situ gebeurde, met inbegrip van een referentie ten opzichte van bestaande of toekomstige bebouwing;
- 3° structuren, spoorcategorieën, complexen en individuele sporen;
- a) de in het rapport opgenomen Harrismatrix die als vertrekpunt van de analyse dient;
 - b) de analyse van structuren, spoorcategorieën, complexen en individuele sporen op basis van verwerkte plannen, niet op basis van ingescande veldtekeningen;

- c) als dat mogelijk is, de toeschrijving van opgegraven sporen aan structuren en indeling ervan in spoorcategorieën;
- d) een beschrijving van de structuren en sporen, de typologische, chronologische en ruimtelijke indeling en weergave daarvan in plattegronden en profieltekeningen die de horizontale en verticale dimensie van de formatie van het spoor weergeven;
- e) relevante foto's en veldopnamen als die beschikbaar zijn;
- f) het gebruik van vergelijkbare schalen voor structuren en sporen die hetzelfde karakter hebben of behoren tot dezelfde categorie;
- g) de lokalisering van de afzonderlijk afgebeelde structuren en sporen in de allesporenkaart of daarvan afgeleide overzichtsplattegronden of minstens de mogelijkheid hiertoe;
- h) een noordpijl op alle afbeeldingen van structuren en complexen;
- i) een afbeelding van een representatieve selectie per categorie van sporen die niet aan bepaalde structuren kunnen worden toegeschreven;
- j) een beschrijving en integrale afbeelding van alle complexe sporen;
- k) een beschrijving van een representatieve selectie van de nog niet besproken individuele sporen die niet aan structuren zijn toegeschreven of in categorieën zijn ondergebracht;
- l) een afzonderlijke bespreking en afbeelding van structuren en sporen die een evidente samenhang vertonen, inzonderheid ruimtelijk en functioneel;
- m) een ruimtelijke analyse van de vondstenspreiding als er zich geen sporen of structuren aftekenen maar de vondsten driedimensionaal opgemeten zijn;
- n) een aanduiding op een afzonderlijk plan ingeval bepaalde zones niet onderzocht werden maar een behoud in situ gebeurde, met inbegrip van een referentie ten opzichte van bestaande of toekomstige bebouwing.

Art. 78. Een basisregistratie van de mobiele vondsten wordt in het rapport opgenomen.

Per materiaalsoort en daarbinnen per vondstgroep worden de technische groepen en de vormgroepen geteld, op zo'n wijze dat de verschillende materiaalspecialisten aan de hand van het basisrapport kunnen zien of de materiaalgroepen waarmee zij zich bezighouden, op de vindplaats zijn aangetroffen.

Als grote opgravingen tot een reconstructie van verschillende fasen hebben geleid, worden die tellingen per fase uitgevoerd.

Tellingstechnieken worden per materiaalcategorie gedefinieerd.

Per materiaalcategorie worden de volgende gegevens besproken :

1° materiaal, methoden en werkwijzen;

a) beschrijving van de gekozen verzamelwijze en eventuele selectie;

b) beschrijving van de eventuele conservatieproblematiek en de uitgevoerde ingrepen;

c) beschrijving van de kwaliteit en kwantiteit van de gegevens en gegevensdragers;

d) beschrijving van de analysemethoden en -technieken;

e) beschrijving van de uitwerkingsmethoden;

2° resultaten en presentatie van de resultaten van analyse en uitwerking, bij voorkeur met tekeningen;

3° discussie en interpretatie;

4° conclusie;

5° aanbevelingen voor verder onderzoek.

Vondsten worden met hun context in verband gebracht.

De belangrijkste techno-, typo- en chronologisch-diagnostische vondsten worden per context afgebeeld in het basisrapport.

Art. 79. Dit besluit treedt in werking op 1 november 2011.

Decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij decreten van 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002 13 februari 2004 en 10 maart 2006, 16 juni 2006 en 27 maart 2009¹³⁹

(Belgisch Staatsblad 21.05.1996, 8.06.1999, 13.01.2001, 19.02.2002, 31.08.2002, 18.03.2004, 7.06.2006, 9.02.2007 en 15.05.2009)

HOOFDSTUK I.- ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Art. 2. Dit decreet regelt de bescherming van de in het Vlaamse Gewest gelegen landschappen, de instandhouding, het herstel en het beheer van beschermde landschappen, ankerplaatsen en erfgoedlandschappen en stelt maatregelen vast voor de bevordering van de algemene landschapszorg.

Het landschap is een essentieel bestanddeel van de leefwereld van de volkeren, als uitdrukking van de verscheidenheid van hun gemeenschappelijk cultureel en natuurlijk erfgoed en als basis van hun identiteit.

Art. 3. Dit decreet verstaat onder :

- 1° landschap : een begrensde grondoppervlakte met een geringe dichtheid van bebouwing en een onderlinge samenhang waarvan de verschijningsvorm en de samenhang het resultaat zijn van natuurlijke processen en van maatschappelijke ontwikkelingen;
- 2° historisch permanent grasland : is een halfnatuurlijke vegetatie bestaande uit grasland gekenmerkt door het langdurig grondgebruik als graasweide, hooiland of wisselweide ofwel met cultuurhistorische waarde ofwel met een soortenrijke vegetatie van kruiden en grassoorten waarbij het milieu meestal wordt gekenmerkt door aanwezigheid van sloten, greppels, poelen, uitgesproken microreliëf, bronnen of kwelzones;
- 3° akkerland : gronden die een actueel gebruik hebben als akkerbouwteelten inclusief groenbemesters en tijdelijk raaigrasland, tuinbouwteelten, boomteelten en laagstamfruitteelten
- 4° het agentschap : de entiteit die door de Vlaamse Regering belast wordt met taken van beleidsuitvoering inzake onroerend erfgoed;
- 5° de commissie : de afdeling Landschappen van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;

¹³⁹ Gewijzigd bij decreten van 18 mei 1999 (B.S., 8.06.1999), 8 december 2000 houdende diverse bepalingen (B.S., 13.01.2001), 21 december 2001 tot wijziging van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen (B.S., 19.02.2002), 19 juli 2002 houdende wijziging van o.m. het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg (B.S., 31.08.2002), 13 februari 2004 (B.S., 18.03.2004), 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid (B.S., 7.06.2006), 16 juni 2006 betreffende het oprichten van de Vlaamse Grondenbank en houdende wijziging van diverse bepalingen (B.S., 09.02.2007) en 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunnings- en handhavingsbeleid (B.S., 15.05.2009, inwerkingtreding op 1.09.2009).

- 6° beheer : het geheel van de in de beschermings- en toelatingsbesluiten vermelde maatregelen, werken en handelingen die erop gericht zijn de natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of andere sociaal-culturele waarden van het beschermde landschap in relatie tot de andere functies van het betrokken landschap in stand te houden, te verbeteren of te herstellen;
- 7° algemene landschapszorg : het stimuleren van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van cultuurhistorische, fysisch-geografische en esthetische landschapswaarden, alsook van de kleine landschapselementen, zoals gedefinieerd in artikel 2, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
- 8° beschermd landschap : een landschap definitief beschermd, volgens de hoofdstukken II en III van dit decreet;
- 9° ruimtelijk uitvoeringsplan : een ruimtelijk uitvoeringsplan zoals bedoeld in artikel 37 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening;¹⁴⁰
- 10° administratieve overheid : het Vlaamse Gewest, de openbare instellingen die ervan afhangen, de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen die belast zijn met taken van openbaar nut en de andere besturen die onderworpen zijn aan het administratief toezicht van het Vlaamse Gewest;
- 11° ankerplaats : een gebied dat behoort tot de meest waardevolle landschappelijke plaatsen, dat een complex van gevarieerde erfgoedelementen is die een geheel of ensemble vormen, dat ideaal-typische kenmerken vertoont vanwege de gaafheid of representativiteit, of ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving;
- 12° erfgoedlandschap : een ankerplaats of deel ervan die volgens de procedures van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening of het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996 aangeduid is in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg.

Art. 4. (opgeheven)

HOOFDSTUK II.- DE BESCHERMINGSPROCEDURE

Art. 5. Een landschap, dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarde, kan worden beschermd met inbegrip van een overgangszone die deze waarden van het landschap ondersteunt.

Art. 6. § 1. De Vlaamse Regering stelt de voorlopige bescherming als landschap vast.

Het besluit tot voorlopige bescherming vermeldt de redenen die tot de bescherming aanleiding geven.

§ 2. Het besluit tot voorlopige bescherming bevat inzonderheid:

- 1° de benaming van het landschap en een plaatsbeschrijving;
- 2° alle maatregelen en richtlijnen die door of krachtens dit decreet worden opgelegd met het oog op de instandhouding en het onderhoud van landschappen, met inbegrip van de erfdienstbaarheden van openbaar nut en van de beperkingen op de uitoefening van de eigendoms- en gebruiksrechten;
- 3° de doelstellingen van het toekomstig beheer die de optimale verwezenlijking van de waarden die aanleiding hebben gegeven tot de bescherming, omschrijven;

¹⁴⁰ Zie art. 2.2.1. Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (B.S., 26.08.2009)

- 4° een plan als bijlage dat de grenzen van het landschap, het relevant actueel gebruik van het geheel van de gronden en in voorkomend geval de voor het landschap karakteristieke gebouwen aangeeft.

§ 3. Het besluit tot voorlopige bescherming kan de teeltkeuze van actueel agrarisch geëxploiteerde gronden niet beperken behoudens voor wat betreft:

- 1° historisch permanent grasland;
- 2° overig grasland of akkerland, met het oog op het herstel van historisch permanent grasland, gelegen in:
- a) de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden, valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang, agrarische gebieden met bijzondere waarde, natuurontwikkelingsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen met als overdruk overstromingsgebied, wachtbekkens en militaire domeinen, ontginningsgebieden die een van de in dit artikel genoemde bestemmingen als nabestemming hebben, op de plannen van aanleg met toepassing van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 of de ruimtelijke uitvoeringsplannen met toepassing van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening;
 - b) de beschermde duingebieden aangewezen met toepassing van het decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen.

Art. 7. § 1. Het besluit tot voorlopige bescherming en het dossier dat een inhoudelijke beschrijving en evaluatie bevat, worden gelijktijdig bij ter post aangetekende brief of tegen ontvangstbewijs:

- 1° voor advies voorgelegd aan de gewestelijke diensten, bevoegd voor ruimtelijke ordening, landinrichting, economie, natuurbehoud, landbouw, waterbeheer en infrastructuur en aan de betrokken gemeente(n) en provincie(s). Deze adviezen worden binnen zestig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte op de post of van het ontvangstbewijs, uitgebracht; zoniet worden ze geacht gunstig te zijn;
- 2° bij de betrokken gemeentebesturen neergelegd voor het openen van een openbaar onderzoek en het opstellen van een proces-verbaal waarin de opmerkingen en bezwaren worden opgenomen. Een bericht omtrent het openbaar onderzoek wordt aangeplakt bij de toegangswegen van het landschap zoals aangeduid op het plan.

Het openbaar onderzoek gaat in uiterlijk veertien dagen na de afgifte ter post van de betekening en duurt dertig dagen.

Tijdens het openbaar onderzoek zal het besluit tot voorlopige bescherming en het dossier ter inzage liggen bij de betrokken gemeente(n). Bij het verstrijken van de termijn wordt het openbaar onderzoek door de gemeente(n) afgesloten. Binnen vijftien dagen na het afsluiten zenden zij hun proces-verbaal over aan het agentschap.

Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn geopend openbaar onderzoek kan de gouverneur van de betrokken provincie dit onderzoek organiseren. In dit geval gaat de termijn van het openbaar onderzoek in uiterlijk vijftien dagen na het bericht hierover van het agentschap.

§ 2. Het agentschap brengt het besluit tot voorlopige bescherming bij aangetekend schrijven ter kennis aan de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers zoals bekend bij de Administratie van de BTW, Registratie en Domeinen op de datum van het ontwerp. Zij

kunnen hun opmerkingen en bezwaren indienen bij het agentschap binnen een termijn van dertig dagen te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post.

Gedurende deze termijn ligt het dossier ter inzage op het agentschap.

§ 3. De personen die overeenkomstig § 2 in kennis werden gesteld van het besluit tot voorlopige bescherming, geven bij ter post aangetekende brief kennis aan de huurders of bewoners, pachters of gebruikers, van het besluit tot voorlopige bescherming dat hun betekend werd, binnen tien dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening, op straffe van aansprakelijkheid voor het herstel, de schadeloosstelling en sanctionering zoals bepaald in artikel 41 van dit decreet.

§ 4. De personen die overeenkomstig § 2 in kennis werden gesteld, geven bij ter post aangetekende brief kennis van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand aan het agentschap, binnen tien dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post, op straffe van aansprakelijkheid voor het herstel, de schadeloosstelling en sanctionering zoals bepaald in artikel 41 van dit decreet. De nieuwe eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers krijgen op hun beurt een kennisgeving overeenkomstig § 2.

§ 5. Bij overdracht of toewijzing van een onroerend goed of van een op een onroerend goed betrekking hebbend zakelijk recht, gelegen in een voorlopig beschermd landschap, moet de instrumenterende ambtenaar in de overdrachtsakte of toewijzingsakte vermelden dat bedoeld onroerend goed binnen een voorlopig beschermd landschap ligt en de eventuele overdracht meedelen aan de administratie.

De overdrachts- of toewijzingsakte vermeldt alle maatregelen en richtlijnen die door of krachtens dit decreet worden opgelegd met het oog op de instandhouding en het onderhoud van landschappen, met inbegrip van de erfdienstbaarheden van openbaar nut en van de beperkingen op de uitoefening van de eigendoms- en gebruiksrechten die van toepassing zijn op het onroerend goed.

§ 6. Het besluit tot voorlopige bescherming als landschap of tot opheffing daarvan wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

§ 7. Na afloop van de in de § 1, § 2, § 3 en § 4 van dit artikel bepaalde procedure wordt het dossier aan de Commissie voor een met redenen omkleed advies overgezonden.

Art. 8. § 1. Vanaf de kennisgeving van het besluit tot voorlopige bescherming zijn op de in het besluit tot voorlopige bescherming vermelde onroerende goederen gedurende een termijn van maximaal twaalf maanden al de rechtsgevolgen van de bescherming voorlopig van toepassing.

De termijn gaat in vanaf de datum van de afgifte ter post van de in artikel 7, § 1 vermelde voorlegging.

§ 2. Voor de personen, bedoeld in artikel 7 § 2, zijn al de rechtsgevolgen van de bescherming voorlopig van toepassing vanaf de kennisgeving tot de datum waarop de in § 1 bepaalde termijn afloopt.

§ 3. De rechtsgevolgen gelden voor elke andere natuurlijke of rechtspersoon vanaf de publikatie in het Belgisch Staatsblad tot de datum waarop de in § 1 bepaalde termijn afloopt.

§ 4. Bij een met redenen omkleed besluit kan de Vlaamse regering deze einddatum éénmaal met ten hoogste zes maanden verdagen. Dit besluit wordt ter kennis gegeven aan de openbare besturen vermeld in artikel 7, § 1, en aan de personen bedoeld in artikel 7, § 2, en bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

§ 5. Het besluit tot voorlopige bescherming als landschap vervalt van rechtswege indien vóór de in § 1 of § 4 bedoelde einddatum geen besluit tot definitieve bescherming is genomen.

§ 6. De Vlaamse regering kan, nadat de Commissie gehoord is, het besluit tot voorlopige bescherming als landschap bij gemotiveerd besluit geheel of gedeeltelijk opheffen.

Art. 9. De Vlaamse Regering stelt, nadat de Commissie gehoord is, de definitieve bescherming vast van de in het besluit tot voorlopige bescherming vermelde goederen.

Het besluit tot definitieve bescherming vermeldt de redenen die tot de bescherming aanleiding geven.

Art. 10. Op de besluiten tot definitieve bescherming zijn de bepalingen van artikel 6, §§ 2 en 3, eveneens van toepassing.

In het beheersplan, vermeld in art. 32, kan evenwel op basis van vrijwilligheid overeengekomen worden het aantal teelten te beperken.

Art. 11. § 1. Het besluit tot bescherming als landschap wordt in het Belgisch Staatsblad bij uittreksel gepubliceerd en ter kennis gegeven aan de diensten en besturen, vermeld in artikel 7, § 1, en bij aangetekend schrijven aan de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers zoals bekend bij de Administratie van de BTW, Registratie en Domeinen op de datum van dit besluit. Het besluit wordt overgeschreven op het kantoor van de hypotheekbewaarder.

§ 2. De personen die overeenkomstig § 1 in kennis werden gesteld van het besluit tot bescherming, geven bij ter post aangetekende brief kennis aan de huurders of bewoners, pachters of gebruikers, van het besluit tot bescherming dat hun betekend werd, binnen tien dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post van de betekening, op straffe van aansprakelijkheid voor het herstel, de schadeloosstelling en sanctionering zoals bepaald in artikel 41 van dit decreet.

§ 3. De personen die overeenkomstig § 1 in kennis werden gesteld, geven bij ter post aangetekende brief kennis van de eventuele gewijzigde eigendomstoestand aan het agentschap, binnen tien dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte ter post, op straffe van aansprakelijkheid voor het herstel, de schadeloosstelling en sanctionering zoals bepaald in artikel 41 van dit decreet.

§ 4. Bij overdracht of toewijzing van een onroerend goed of van een op een onroerend goed betrekking hebbend zakelijk en/of persoonlijk recht, gelegen in een beschermd landschap, moet de instrumenterende ambtenaar in de overdrachtsakte of toewijzingsakte vermelden dat bedoeld onroerend goed binnen een beschermd landschap ligt en de eventuele overdracht meedelen aan het agentschap.

De overdrachts- of toewijzingsakte vermeldt alle maatregelen en richtlijnen die door of krachtens dit decreet worden opgelegd met het oog op de instandhouding en het onderhoud van landschappen, met inbegrip van de erfdienstbaarheden van openbaar nut en van de beperkingen op de uitoefening van de eigendoms- en gebruiksrechten die van toepassing zijn op het onroerend goed.

Art. 12. Het besluit tot voorlopige of definitieve bescherming als landschap is bindend. Er mag alleen van worden afgeweken in de door dit decreet bepaalde gevallen en vormen.

De besluiten tot voorlopige of definitieve bescherming als landschap hebben een individueel karakter en fungeren als aanvulling en verfijning op de sectoriële wetgevingen. Zij mogen

evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, noch de realisatie van de definitief vastgestelde natuurrichtplannen onmogelijk maken.

Art. 13. De gehele of gedeeltelijke opheffing of de wijziging van het besluit tot bescherming als landschap gebeurt onder de voorwaarden en in de vorm, vastgesteld voor de bescherming.

Tot de vaststelling van het besluit tot definitieve wijziging of opheffing van de bescherming als landschap blijven de rechtsgevolgen van het vorige besluit van kracht.

HOOFDSTUK III. - BESCHERMINGSVOORSCHRIFTEN

Art. 14. § 1. De Vlaamse Regering kan algemene beschermingsvoorschriften vaststellen.

§ 2. De eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers van een voorlopig of definitief beschermd landschap zijn verplicht door de nodige instandhoudings- en onderhoudswerken, het in goede staat te houden, het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.

Niemand, met inbegrip van gebruikers en personen die dieren onder hun hoede hebben, mag het voorlopig of definitief beschermd landschap ontsieren, beschadigen of vernielen.

§ 3. Met betrekking tot de binnen de grenzen van een voorlopig of definitief beschermd landschap gelegen goederen zijn alle vergunningverstrekkende instanties voor de vergunningsaanvragen verplicht binnen 10 dagen na ontvangst van het dossier advies in te winnen bij het agentschap.

Dit advies is bindend voor zover het negatief is of voorwaarden oplegt.

[De adviezen over vergunningsaanvragen in de zin van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, worden verleend overeenkomstig de procedurebepalingen van dat decreet. Deze adviezen hebben de gevolgen als omschreven in artikelen 119 en 120 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening.]¹⁴¹

§ 4. Werken of handelingen die strijdig zijn met de maatregelen en richtlijnen van het besluit en niet vergunningsplichtig zijn, zijn onderworpen aan een toestemming, te verlenen door het agentschap.

§ 5. De Vlaamse regering stelt de voorwaarden en de procedure vast voor het verlenen van het in § 3 vermelde advies en de in § 4 bedoelde toestemming.

¹⁴¹ Met ingang van 1.01.2009 werd §3, derde lid gewijzigd door art. 103 van het decreet van 27 maart 2009 (B.S., 15.05.2009).

HOOFDSTUK IV. – BEHOUD VAN ERFGOEDLANDSCHAPPEN

Afdeling 1 – Stap 1 : Aanduiding van ankerplaatsen

Art. 15. De Vlaamse regering kan een landschap, dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische, sociaal-culturele of ruimtelijk-structurerende waarde, aanduiden als ankerplaats.

Art. 16. De aanduiding van ankerplaatsen kan gebeuren per ankerplaats afzonderlijk of voor meerdere ankerplaatsen.

Art. 17. De Vlaamse regering stelt de aanduiding voorlopig vast.

Dit besluit vermeldt per ankerplaats:

- 1° de benaming van de ankerplaats;
- 2° de waarden die tot de aanduiding aanleiding gegeven hebben;
- 3° de landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden;
- 4° een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft.

Het besluit tot voorlopige aanduiding wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 18. Het besluit tot voorlopige aanduiding vervalt van rechtswege indien binnen een termijn van maximaal twaalf maanden geen besluit tot definitieve aanduiding is genomen.

Art. 19. Het besluit tot voorlopige aanduiding wordt met een aangetekende brief of tegen ontvangstbewijs voor advies voorgelegd aan de gemeenten en provincies in kwestie en aan de departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie, belast met opdrachten inzake ruimtelijke ordening, landinrichting, economie, natuurbehoud, bosbeheer, landbouw, waterbeheer, toerisme en recreatie, en infrastructuur. De Vlaamse regering kan hierover nadere regels vaststellen.

Deze adviezen worden binnen negentig dagen, te rekenen vanaf de datum van afgifte op de post of de datum van het ontvangstbewijs, uitgebracht, zo niet worden ze geacht gunstig te zijn.

Het besluit tot voorlopige aanduiding is en blijft ter inzage op het gemeentehuis.

Art. 20. Vervolgens wordt het besluit tot voorlopige aanduiding met de voormelde adviezen aan de Commissie voor een met redenen omkleed advies aan de Vlaamse regering gezonden met een aangetekende brief of in een elektronisch bericht.

Het advies wordt binnen negentig dagen, te rekenen vanaf de datum van de afgifte op de post of de datum van het elektronisch bericht, uitgebracht, zo niet wordt het geacht gunstig te zijn.

Art. 21. De Vlaamse regering stelt het besluit tot definitieve aanduiding vast.

Dit besluit vermeldt per ankerplaats:

- 1° de benaming van de ankerplaats;
- 2° de waarden die tot de aanduiding aanleiding gegeven hebben;
- 3° de landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden;

4° een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft.

Het besluit tot definitieve aanduiding wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Het besluit tot definitieve aanduiding wordt met een aangetekende brief bezorgd aan de gemeenten en provincies.

Het besluit tot definitieve aanduiding is en blijft ter inzage op het gemeentehuis.

Art. 22. De Vlaamse regering kan een besluit tot voorlopige of definitieve aanduiding geheel of gedeeltelijk opheffen of wijzigen. Daartoe wordt dezelfde procedure en vorm als voor de voorlopige respectievelijk definitieve aanduiding gevolgd.

Tot de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot definitieve wijziging of opheffing blijven de rechtsgevolgen van het vorige besluit van kracht.

Art. 23. Vanaf de datum van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit tot definitieve aanduiding gelden voor de administratieve overheid, als beslissende instantie voor wat betreft aanvragen van de administratieve overheid, onverminderd artikel 24, de rechtsgevolgen, bepaald in artikel 26 en in artikel 30 van dit hoofdstuk.

Art. 24. De besluiten tot voorlopige of definitieve aanduiding als ankerplaats fungeren als aanvulling en verfijning op de sectoriële wetgevingen. Zij mogen evenwel geen beperkingen vaststellen die absoluut werken of handelingen verbieden of onmogelijk maken die overeenstemmen met de plannen van aanleg of de ruimtelijke uitvoeringsplannen van kracht in de ruimtelijke ordening, noch de realisatie van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften verhinderen, noch de realisatie van de definitief vastgestelde natuurrichtplannen onmogelijk maken.

Art. 25. §1. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor werken en handelingen, bedoeld in de artikelen 99 en 101, noch voor het stedenbouwkundig uittreksel en attest, bedoeld in artikel 135, noch voor het planologisch attest bedoeld in artikel 145ter, noch voor de stedenbouwkundige vergunning bedoeld in artikel 193, §2, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, noch voor het stedenbouwkundig attest, bedoeld in artikel 63, §1, 5°, van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, uitgezonderd wanneer het een aanvraag betreft van de administratieve overheid.

§2. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor de milieuvergunning, bedoeld in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, uitgezonderd wanneer het een vergunningsaanvraag betreft van de administratieve overheid.

§3. Zolang de ankerplaatsen niet zijn opgenomen in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg vormen zij geen beoordelingsgrond voor natuurvergunning, bedoeld in de artikelen 9 en 13 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, uitgezonderd wanneer het een vergunningsaanvraag betreft van de administratieve overheid.

Art. 26. De administratieve overheid moet in al haar beslissingen inzake een eigen werk of handeling, of inzake het verlenen van een opdracht daartoe, of inzake een eigen plan of verordening, die een ankerplaats nadelig kunnen beïnvloeden:

- 1° voorkomen dat vermijdbare schade aan een typisch landschapskenmerk van een ankerplaats wordt veroorzaakt;
- 2° door schadebeperkende maatregelen te nemen, de betekenisvolle schade die aan de ankerplaats wordt aangebracht zo veel mogelijk beperken, en indien dit niet mogelijk is, herstellen en compenseren.

De administratieve overheid geeft in haar beslissingen aan hoe zij rekening heeft gehouden met de verplichtingen van dit artikel.

De Vlaamse regering stelt hierover nadere regels vast.

Afdeling 2 – Stap 2 : Erfgoedlandschappen

Art. 27. De ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 21 van dit hoofdstuk, zijn de sectoriële voorstellen voor de ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere beleidsplannen.

Bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg vormen de ankerplaatsen, definitief aangeduid volgens artikel 21 van dit hoofdstuk, mede de basis voor de aanduiding van de erfgoedlandschappen.

Elk erfgoedlandschap dat in overdruk afgebakend wordt overeenkomstig de wetgeving betreffende de ruimtelijke ordening in ruimtelijke uitvoeringsplannen of plannen van aanleg, wordt van rechtswege beschouwd als een erfgoedlandschap in de zin van dit decreet.

De volgens artikel 21 definitief aangeduide ankerplaats vervalt van rechtswege voor zowel het onderdeel waarvoor nadien een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg in werking treedt als voor het onderdeel dat opgenomen was in de voorlopige vaststelling, maar niet behouden is bij de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan of het plan van aanleg.

Art. 28. Iedereen die werken en handelingen verricht of hiertoe de opdracht verleent, neemt zoveel als mogelijk zorg in acht voor de waarden en de typische landschapskenmerken van een erfgoedlandschap zoals bepaald in het van toepassing zijnde ruimtelijke uitvoeringsplan of plan van aanleg.

Art. 29. §1. De administratieve overheid mag geen werkzaamheden en handelingen ondernemen, noch toestemming of vergunning verlenen voor een activiteit die een erfgoedlandschap geheel of gedeeltelijk kan vernietigen of die een betekenisvolle schade kan veroorzaken aan de waarden en de typische landschapskenmerken ervan.

§2. De administratieve overheid moet in al haar beslissingen inzake een eigen werk of handeling, of inzake het verlenen van een opdracht daartoe, of inzake een eigen plan of verordening, die een erfgoedlandschap nadelig kunnen beïnvloeden:

- 1° voorkomen dat vermijdbare schade aan een typisch landschapskenmerk ervan, zoals bepaald in het van toepassing zijn ruimtelijke uitvoeringsplan of plan van aanleg, wordt veroorzaakt ;
- 2° door schadebeperkende maatregelen te nemen, de betekenisvolle schade die eraan wordt aangebracht zo veel mogelijk beperken, en indien dit niet mogelijk is, herstellen en compenseren.

De administratieve overheid geeft in haar beslissingen aan hoe zij rekening heeft gehouden met de verplichtingen van dit artikel.

De Vlaamse regering stelt hierover nadere regels vast.

§3. In afwijking van § 1 kan een activiteit, waarvoor een vergunning of toestemming nodig is, die een erfgoedlandschap geheel of gedeeltelijk vernietigt of die een betekenisvolle schade kan veroorzaken aan de waarden of een typisch landschapskenmerk, bij afwezigheid van een alternatief, toch worden toegelaten of uitgevoerd om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. In dat geval dienen alle schadebeperkende en compenserende maatregelen genomen te worden.

Art. 30. Dit hoofdstuk doet geen afbreuk aan strengere voorschriften vastgesteld voor voorlopige of definitief beschermde landschappen in of op grond van artikel 14 van dit decreet.

HOOFDSTUK V. - REGISTER EN HERKENNINGSTEKEN

Art. 31. Het agentschap houdt een register bij van voorlopig beschermde en van definitief beschermde landschappen en van voorlopig aangeduide en definitief aangeduide ankerplaatsen en erfgoedlandschappen

De Vlaamse regering stelt de inrichting van het register vast. De gemeente en de provincie houden, elk wat hen betreft, een register bij van definitief beschermde landschappen en van definitief aangeduide ankerplaatsen en erfgoedlandschappen

Iedereen kan inzage hebben in en afschrift verkrijgen van het register.

De beschermde landschappen, de definitief aangeduide ankerplaatsen en de erfgoedlandschappen komen in aanmerking voor het aanbrengen van een herkenningsteken. De Vlaamse regering stelt het model van het herkenningsteken vast en bepaalt de voorwaarden voor het aanbrengen ervan.

HOOFDSTUK VI. - BEHEER

Art. 32. § 1. Met het oog op het verwezenlijken van de beheersdoelstellingen van een beschermd landschap, bedoeld in artikel 10, §1, 3°, of van een erfgoedlandschap, kan voor een beschermd landschap, erfgoedlandschap of een deel ervan een beheerscommissie worden opgericht en een beheersplan worden opgesteld.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels inzake oprichting, samenstelling en werking van deze beheerscommissies.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt eveneens de nadere regels inzake de opmaak en de uitvoering van de beheersplannen. Indien een beschermd landschap geheel of gedeeltelijk ligt in een gebied waarvoor een natuurrichtplan moet opgesteld worden, moet in voorkomend geval het beheersplan en het besluit tot bescherming als landschap in overeenstemming zijn met het natuurrichtplan bedoeld in artikel 48 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. In voorkomend geval, dienen op voorstel van de gewestelijke dienst voor het natuurbehoud, na overleg met het agentschap, het beheersplan en het besluit tot bescherming als landschap in overeenstemming te worden gebracht binnen twee jaar na de inwerkingtreding van het betrokken natuurrichtplan.

Indien het beschermd landschap geheel of gedeeltelijk gelegen is binnen een speciale beschermingszone, moet het beheersplan de nodige maatregelen zoals bedoeld in artikel 36ter, §§ 1 en 2 van het voormelde decreet, bevatten.¹⁴²

§ 4. Een goedgekeurd beheersplan in het kader van het bosdecreet van 13 juni 1990, dat aangevuld wordt met een luik waarin maatregelen ter verwezenlijking van de beheersdoelstellingen voor een beschermd landschap of een erfgoedlandschap zijn opgenomen, kan gelijkgesteld worden aan het beheersplan, bedoeld in **§ 1**. De Vlaamse regering kan hiervoor nadere regels vaststellen.

Art. 33. § 1. Binnen de perken van de begrotingsmiddelen stelt de Vlaamse regering met het oog op de verwezenlijking van de beheersdoelstellingen een financiële regeling vast.

§ 2. Deze financiële regeling betreft de instandhouding, het onderhoud, het herstel, de ontsluiting, het beheer, het onderzoek en de voorlichting over het definitief beschermde landschap of het erfgoedlandschap.

§ 3. Voor instandhoudings- en onderhoudswerken in beschermde landschappen of erfgoedlandschappen kan het Vlaamse Gewest een onderhoudspremie verlenen. Indien er voor een beschermd landschap, een erfgoedlandschap of delen ervan een goedgekeurd natuurrichtplan bestaat, dienen deze werken in overeenstemming te zijn met dat plan. De onderhoudspremie bedraagt maximaal 40 % van de totale kostprijs van de werken.

§ 4. Voor beschermde landschappen of erfgoedlandschappen kan het Vlaamse Gewest een landschapspremie verlenen voor:

- 1° het opmaken van het beheersplan;
- 2° het uitvoeren van instandhoudings-, onderhouds-, herstel- en verbeteringswerkzaamheden die vermeld worden in het beheersplan;
- 3° het uitvoeren van ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden die vermeld worden in het beheersplan.

§ 5. Voor de opmaak en de uitvoering van beheersplannen van erkende natuureservaten zoals bedoeld in artikel 72, § 2, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu kan het Vlaamse Gewest een landschapspremie verlenen, voor zover ze conform zijn aan het advies van het agentschap.

De landschapspremie kan verleend worden voor:

- 1° het opmaken van een beschrijving van de cultuurhistorische of esthetische waarden van het landschap in het beheersplan;
- 2° het uitvoeren, om cultuurhistorische of esthetische redenen, van de in het beheersplan van het natuureservaat vermelde instandhoudings-, onderhouds-, herstel- en verbeteringswerkzaamheden.

¹⁴² Artikel 32, § 3 (oud artikel 16) werd gewijzigd door artikel 50 van het decreet van 19 juli 2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, van het bosdecreet van 13 juni 1990, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigdommen uit kracht van wet zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest, van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 16 maart 1968.

§ 6. De onderhouds- of landschapspremie wordt toegekend aan de persoon die met goedkeuring van de betrokken eigenaars en houders van zakelijke en/of persoonlijke rechten, de door haar of hem aangevraagde werken uitvoert.

§ 7. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de procedure voor het toekennen van de onderhouds- en landschapspremie.

Art. 34. Ingeval het definitief beschermd landschap, het erfgoedlandschap of een gedeelte ervan in gevaar komt als het in bezit blijft van één of meerdere eigenaars, kan de Vlaamse regering, nadat de Commissie gehoord is, in die mate tot de onteigening ten algemene nutte van die onroerende goederen beslissen. De Vlaamse regering kan het provinciebestuur of het College van Burgemeester en Schepenen de toestemming verlenen om, in haar plaats, tot deze onteigening over te gaan.

Indien de eigenaar bewijst dat de waardevermindering van dit goed de helft van zijn koopwaarde overschrijdt, kan hij van het Gewest de verwerving daarvan eisen.

De bepalingen van titel IV, hoofdstukken I, II en VII, van het decreet van 16 juni 2006 betreffende de oprichting van de Vlaamse Grondenbank en houdende wijziging van diverse bepalingen zijn van toepassing op deze koopplicht.

Art. 35. § 1. Aan de eigenaars van onroerende goederen die in een beschermd landschap liggen, kan een vergoeding worden toegekend als de waardevermindering van hun onroerend goed rechtstreeks voortvloeit uit de voorschriften van een besluit tot definitieve bescherming van een landschap.¹⁴³

§ 2. Het recht op vergoeding ontstaat bij de kennisgeving van een weigering, op basis van het beschermingsbesluit, tot het uitvoeren van werkzaamheden of handelingen die in overeenstemming zijn met de geldende plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Onder een weigering wordt verstaan:

- 1° een weigering van vergunning voor werkzaamheden of handelingen na een negatief advies van het agentschap, zoals bedoeld in artikel 14, § 3;
- 2° een weigering van toestemming van werkzaamheden of handelingen van het agentschap, zoals bedoeld in artikel 14, § 4.

Na verloop van een termijn van vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van de kennisgeving, bedoeld in artikel 11, § 1, van het beschermingsbesluit, kan het recht op vergoeding niet meer ontstaan. Het vorderingsrecht vervalt definitief een jaar na de dag waarop het recht op vergoeding is ontstaan.

§ 3. De waardevermindering die voor vergoeding in aanmerking komt, dient te worden geraamd als het verschil tussen enerzijds de waarde van het goed op het ogenblik van de verwerving, geactualiseerd tot op de dag van het ontstaan van het recht op vergoeding, verhoogd met de lasten en kosten, vóór de kennisgeving van het definitief beschermingsbesluit en anderzijds de waarde van dat goed op het ogenblik van het ontstaan van het recht op vergoeding.

Als waarde van het goed op het ogenblik van de verwerving wordt het bedrag in aanmerking genomen dat als grondslag heeft gediend voor de heffing van de registratie- of successierechten over de volle eigendom van het goed, of, bij ontstentenis van een dergelijke heffing, de verkoopwaarde van het goed in volle eigendom op de dag van de verwerving.

¹⁴³ Art. 18bis werd ingevoegd bij decreet van 8 december 2000 houdende diverse bepalingen (B.S., 13.01.2001).

Als waarde van het goed op het ogenblik van het ontstaan van het recht op vergoeding wordt de verkoopwaarde op dat ogenblik in aanmerking genomen.

De waarde van het goed op het ogenblik van de verwerving wordt geactualiseerd door ze te vermenigvuldigen met het indexcijfer van de consumptieprijzen van de kalendermaand voorafgaand aan die waarin de vergoeding is vastgesteld en het zo bekomen getal te delen door het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen van het jaar van verwerving door de vergoedingsgerechtigde, in voorkomend geval, omgerekend op dezelfde basis als eerstgenoemd indexcijfer. De aldus bekomen waarde wordt verhoogd met de kosten van de verwerving.

§ 4. De vergoeding bedraagt 80% van de waardevermindering.

§ 5. Er is geen vergoeding verschuldigd in de volgende gevallen:

- 1° als de eiser het goed verworven heeft toen het al voorlopig of definitief beschermd was;
- 2° als de eiser het verbod krijgt uithangborden of reclame-inrichtingen aan te brengen;
- 3° indien de eiser zelf de bescherming van zijn goed gevraagd heeft of uitdrukkelijk ermee ingestemd heeft;
- 4° als de eigenaar het beheersplan, zoals bedoeld in artikel 32, §1, voor het betrokken perceel uitvoert;
- 5° als de waardevermindering die voor vergoeding in aanmerking komt niet meer bedraagt dan 20% van de waarde van het goed op het ogenblik van verwerving, geactualiseerd tot op de dag van het ontstaan van het recht op vergoeding en verhoogd met de lasten en kosten;
- 6° als een zelfde handeling of werk wordt geweigerd op basis van een andere regelgeving;
- 7° als de waardevermindering het gevolg is van beperkingen, voorschriften en voorwaarden die eveneens door of krachtens een andere regelgeving opgelegd zijn.

§ 6. De vergoeding wordt verminderd met de op basis van een andere regelgeving voor het zelfde perceel verkregen planschadevergoeding, patrimoniumverlies, vergoeding en schadevergoeding.

§ 7. Aan de plicht tot vergoeding kan, uiterlijk binnen twee jaar na een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, en ongeacht de eigenaar, voldaan worden door de opheffing of wijziging van de bescherming van het perceel, of door de verwerving van het goed door het Vlaamse Gewest.

§ 8. Het Vlaamse Gewest kan binnen een termijn van twee jaar vanaf de betaling van de vergoeding, de terugbetaling van de betaalde vergoeding eisen van de begunstigden, hun rechthebbenden of rechtsverkrijgenden, zodra het perceel niet meer is beschermd als landschap.

Art. 36. § 1. Met uitzondering van § 2, derde lid, zijn de bepalingen van artikel 35 van toepassing op de reeds aanhangig gemaakte vorderingen tot vergoeding waarover nog geen in kracht van gewijsde gedane uitspraak bestaat.

§ 2. Met betrekking tot de besluiten tot definitieve bescherming die zijn genomen voor de inwerkingtreding van artikel 35 kan het recht op vergoeding niet meer ontstaan na verloop van een termijn van twee jaar te berekenen vanaf de datum van inwerkingtreding van dit artikel.

Voor de gevallen waarbij het recht op vergoeding ontstond voor de inwerkingtreding van artikel 35, vervalt het vorderingsrecht definitief één jaar na de inwerkingtreding van dit artikel.

HOOFDSTUK VII. -MAATREGELEN VOOR ALGEMENE LANDSCHAPSZORG¹⁴⁴

Art. 37. § 1. Voor maatregelen ten behoeve van de algemene landschapszorg kan de Vlaamse regering een financiële bijdrage toekennen aan de gemeenten.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de procedure voor de toekenning van die financiële bijdrage.

Art. 38. § 1. Met het oog op het beleid inzake algemene landschapszorg, kan de Vlaamse regering een landschapsatlas en een landschapskenmerkenkaart voor het Vlaamse Gewest vaststellen.

De landschapsatlas is de atlas van de relictten van de traditionele landschappen, waarin de landschapskenmerken weergegeven worden voor zover deze een erfgoedwaarde hebben.

In de landschapskenmerkenkaart worden naast de landschapskenmerken die een erfgoedwaarde hebben ook andere ruimtelijk structurerende landschapskenmerken opgenomen.

§ 2. Op basis van de landschapsatlas en de landschapskenmerkenkaart kan de Vlaamse regering voor maatregelen ten behoeve van de algemene landschapszorg een financiële bijdrage toekennen.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de procedure voor het toekennen van die bijdrage.

Art. 39. § 1. Onverminderd de subsidiëring overeenkomstig het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, kan de Vlaamse regering aan een voorlopig of definitief erkend regionaal landschap, zoals bepaald in artikel 54 van dat decreet, een financiële bijdrage toekennen voor de algemene landschapszorg.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de procedure voor het toekennen van die bijdrage.

¹⁴⁴ Hoofdstuk Vbis werd ingevoegd bij decreet van 21 december 2002 tot wijziging van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen (B.S., 19.02.2002).

HOOFDSTUK VIII. - TOEZICHTS- EN STRAFBEPALINGEN

Art. 40. § 1. De ambtenaren van het agentschap en de door de Vlaamse Regering aangewezen personen hebben, voor het onderzoek naar de waarden tot bescherming, toegang tot de gebieden die voor bescherming in aanmerking kunnen komen, uitgezonderd woningen en gebouwen bestemd voor beroepsactiviteiten.

Ze hebben toegang tot de landschappen die in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermeld zijn of tot de landschappen die in het besluit van de Vlaamse regering voorlopig of definitief aangeduid zijn als ankerplaats of tot de landschappen die in de plannen van aanleg of ruimtelijke uitvoeringsplannen afgebakend zijn als erfgoedlandschap, uitgezonderd woningen en gebouwen bestemd voor beroepsactiviteiten, om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten.

§ 2. De leden van de Commissie hebben toegang tot de landschappen die in het voorlopige of definitieve beschermingsbesluit vermeld zijn of tot de landschappen die in het besluit van de Vlaamse regering voorlopig of definitief aangeduid zijn als ankerplaats, of tot de landschappen die in de ruimtelijke uitvoeringsplannen of de plannen van aanleg afgebakend zijn als erfgoedlandschap, uitgezonderd woningen en gebouwen bestemd voor beroepsactiviteiten.

§ 3. De door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar, de provinciegouverneur en de burgemeester zijn bevoegd om de inbreuken op de bepalingen van dit decreet en de stedenbouwkundige voorschriften die verbonden zijn met een aanduiding als erfgoedlandschap in een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg op te sporen en vast te stellen. Hun vaststellingen worden vastgelegd bij proces-verbaal dat bewijskracht heeft tot het tegendeel bewezen is.

§ 4. De Vlaamse regering wijst de ambtenaren aan die voor de toepassing van dit decreet de hoedanigheid van agent of officier van gerechtelijke politie hebben als haar beëdigde ambtenaren.

§ 5. De in § 3 vermelde ambtenaren en instanties kunnen bevelen om de werken stil te leggen, die worden uitgevoerd met overtreding van de bepalingen die bij of krachtens dit decreet zijn opgelegd. Zo nodig doen zij een beroep op de gewapende macht en gaan zij over tot het leggen der zegels en de eventuele inbeslagname van de werk- en voertuigen.

Het bevel om de werken stil te leggen moet in het proces-verbaal worden vermeld.

Het proces-verbaal wordt binnen vijftien dagen na de vaststellingen bij ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs ter kennis gebracht aan de opdrachtgever en aan de uitvoerder van de werken.

Art. 41. § 1. Onverminderd de toepassing van de bij het Strafwetboek of bij andere wetten of decreten bepaalde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 8 dagen tot 6 maanden en een geldboete van 2,5 tot 2500 euro of met één van deze straffen:

- 1° de eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder of vruchtgebruiker die nalaat de mededeling aan de huurders of bewoners, pachters of gebruikers, te doen overeenkomstig artikelen 7, § 3 en 11, § 2 van dit decreet, of die nalaat de kennisgeving te doen aan het agentschap overeenkomstig de artikelen 7, § 4 en 11, § 3 van dit decreet;
- 2° de instrumenterende ambtenaar die nalaat in de overdrachtsakte of toewijzingsakte de vermelding in te schrijven overeenkomstig artikelen 7, § 5 en 11, § 4 van dit decreet;
- 3° hij die werken uitvoert of handelingen stelt die strijdig zijn met de maatregelen en richtlijnen van de besluiten tot voorlopige of definitieve bescherming van het landschap;

- 4° hij die werken uitvoert of handelingen stelt die strijdig zijn met de overeenkomstig artikel 14, § 1 vastgestelde algemene beschermingsvoorschriften;
- 5° de eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder of vruchtgebruiker die nalaat de nodige instandhoudings- en onderhoudswerken uit te voeren aan de goederen, gelegen in een voorlopig of definitief beschermd landschap, of die deze goederen ontsiert, beschadigt of vernielt;
- 6° eenieder, met inbegrip van de gebruiker en de persoon die dieren onder zijn hoede heeft, die goederen, gelegen in een voorlopig of definitief beschermd landschap ontsiert, beschadigt of vernielt;
- 7° hij die zonder de in artikel 14, § 4 vermelde of in strijd met de verleende toestemming, werken onderneemt of handelingen stelt in een voorlopig of definitief beschermd landschap.

§ 2. De in §1 vermelde straffen worden verdubbeld:

- 1° indien de inbreuk gepleegd wordt door een persoon die uit hoofde van zijn beroep met betrekking tot de beschermde goederen een daad van koophandel stelt;
- 2° indien de inbreuk het herstel op korte termijn van de beschermde goederen onmogelijk heeft gemaakt.

§ 3. De straffen, vermeld in § 2, kunnen in voorkomend geval worden samengevoegd.

Art. 42. Bij elk vonnis van veroordeling wordt bevel gegeven het goed of de goederen in hun vroegere toestand te herstellen op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadeloosstelling en de opgelegde dwangsom.

Bij het verstrijken van de in het vonnis vastgestelde termijn kan de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar de werkzaamheden op kosten van de veroordeelde laten uitvoeren.

Indien herstel niet mogelijk is, kunnen op vordering van de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaar aanpassingswerken worden bevolen.

HOOFDSTUK IX. - OVERGANGS- EN OPHEFFINGSBEPALINGEN

Art. 43. § 1. De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij de decreten van 13 juli 1972, 14 juli 1993 en 6 juli 1994, wordt opgeheven voor de in het Vlaamse Gewest gelegen landschappen.

§ 2. De onder het stelsel van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij de decreten van 13 juli 1972 en 14 juli 1993, begonnen procedures tot bescherming als landschap worden voortgezet overeenkomstig bedoelde wet.

De beschermingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij de decreten van 13 juli 1972 en 14 juli 1993, behouden hun rechtskracht tot zij overeenkomstig dit decreet worden gewijzigd of opgeheven.

Ten aanzien van deze beschermingsbesluiten gelden alle gevolgen die dit decreet verbindt aan de besluiten tot bescherming.

Voor beschermingsbesluiten, genomen met toepassing van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij de decreten van 13 juli 1972 en 14 juli 1993, wordt de lijst van de kadastrale percelen met eigendomstoestand gelijkgesteld aan het plan.

De bepaling van het vorige lid doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om de rechtsgeldigheid te betwisten van individuele rechtshandelingen, gesteld met toepassing van de wet van 7 augustus 1931, voor zover de betwisting in rechte is opgeworpen vóór de bekendmaking van het decreet van 21 december 2001 tot wijziging van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen.

§ 3. De Vlaamse regering kan voor het landschap karakteristieke gebouwen aanduiden in reeds beschermde landschappen.

Gebouwen die opgenomen zijn in de inventaris van het bouwkundig erfgoed en die gelegen zijn binnen reeds beschermde landschappen worden gelijkgesteld met voor het landschap karakteristieke gebouwen.

Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 4 april 2003, 23 juni 2006¹⁴⁵, 4 december 2009 en 10 juni 2011

(Belgisch Staatsblad 1.10.1997, 20.06.2003, 22.08.2006, 11.01.2010 en 2.08.2011)

HOOFDSTUK I - DEFINITIES

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° het decreet: het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
- 2° agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed;¹⁴⁶
- 3° historisch permanent grasland: zoals bepaald in het decreet, een halfnatuurlijke vegetatie bestaande uit grasland dat gekenmerkt wordt door het langdurig grondgebruik als graasweide, hooiland of wisselweide met cultuurhistorische waarde of met een soortenrijke vegetatie van kruiden en grassoorten waarbij het milieu meestal wordt gekenmerkt door aanwezigheid van sloten, greppels, poelen, uitgesproken microreliëf, bronnen of kwelzones;
- 4° akkerland: zoals bepaald in het decreet, gronden die een actueel gebruik hebben als akkerbouwteelten inclusief groenbemesters en tijdelijk raaigrasland, tuinbouwteelten, boomteelten en laagstamfruitteelten.

HOOFDSTUK II - ALGEMENE BESCHERMINGSVOORSCHRIFTEN EN VERGUNNINGSPROCEDURE

Afdeling 1. Toepassingsgebied

Art. 2. § 1. Dit besluit is van toepassing op de landschappen die met toepassing van de artikelen 6 en 9 van het decreet voorlopig of definitief beschermd zijn:

¹⁴⁵ Het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen werd gewijzigd door:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 4 april tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 1997 waarbij art. 1, en 3°, art. 4, § 2, 4°, art. 7, art. 8, art. 9, wordt gewijzigd en in art. 8, 6°, wordt geschrapt en aan art. 3 een derde lid, aan art. 8, tot en een art. 8 bis wordt toegevoegd;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 tot gedeeltelijke operationalisering van het beleidsdomein RWO

¹⁴⁶ Art. 1, 2° werd laatst gewijzigd bij art. 16 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

§ 2. De voorschriften van dit besluit zijn slechts van toepassing voor zover zij niet strijdig zijn met de specifieke voorschriften bepaald in de § 1 vermelde beschermingsbesluiten.

Afdeling 2. Algemene beschermingsvoorschriften

Art. 3. Van de algemene en specifieke beschermingsvoorschriften kan enkel afgeweken worden mits een gunstig advies wordt uitgebracht of een toestemming verleend overeenkomstig artikel 14, § 3 en 4, van het decreet.

Overeenkomstig artikel 12 van het decreet blijven werken of handelingen die met de plannen van aanleg overeenstemmen of die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van die plannen en hun bestemmingsvoorschriften, mogelijk mits zij worden voorgelegd voor een advies of toestemming, zoals bepaald in artikel 14, § 3 en 4, van het decreet. Voormeld advies of toestemming kan enkel bijkomende voorwaarden opleggen die de bestemmingsvoorschriften aanvullen of verfijnen.

De goedkeuring door de minister bevoegd voor de landschappen of zijn gemachtigde van een landschapsbeheersplan of van een beheersplan in het kader van het bosdecreet van 13 juni 1990, geldt tevens als gunstig advies of toestemming, zoals voorzien in artikel 14, § 3 en 4, van het decreet, voor alle werkzaamheden die opgenomen zijn in het beheersplan. Dit geldt eveneens voor een beheersplan voor een natuurreservaat dat opgemaakt is overeenkomstig de bepalingen van artikel 72, § 2, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, op voorwaarde dat het agentschap een gunstig advies aan het beheersplan voor een natuurreservaat verleent.

Onderafdeling A. Voorschriften betreffende de landschappen in het algemeen

Art. 4. § 1. Overeenkomstig artikel 14, §2, eerste lid van het decreet zijn de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers gehouden tot:

- 1° het onderhoud en instandhouden van constructies en structuren in het landschap, zoals bruggen, duikers, stuwen, kenmerkende structuren van het afwateringsnet, taluds, oude wegen, hekken, veldkapellen, hoevegebouwen, stallingen en andere constructies waarvan het belang voor het landschap is aangetoond;
- 2° het onderhouden en instandhouden van tuin- en parkstructuren zoals waterlopen en grachten, vijvers en waterbekkens, wegen en paden, laanbeplantingen en bomenrijen, bomengroepen en solitaire bomen, heestergroepen en solitaire struiken, perken en borders, hagen en afsluitingen, paviljoenen en ijskelders, muren en trappen, bruggen, schuttingen, loofgangen en pergola's, priëlen en hekken, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair;
- 3° het onderhouden en instandhouden van lijn- en puntvormige landschapselementen zoals poelen, houtkanten, houtwallen, bomen, bomenrijen en hagen ;
- 4° het instandhouden van houtige begroeiing en het onderhouden van die types houtige begroeiing waarvoor onderhoud noodzakelijk is, zoals parkbossen, hakhout- en middelhoutbestanden, struwelen;
- 5° het onderhouden en instandhouden van grasland, schraalland en heide, door maaien, begrazen of plaggen, onverminderd de toepassing van artikel 6, § 3, en artikel 10, § 2, van het decreet;
- 6° het onderhouden en instandhouden van aarden wallen, dijken, waterpartijen, grachten en greppels voor zover deze bepalend zijn voor de waarden van het landschap;

§ 2. Overeenkomstig artikel 14, §2, tweede lid van het decreet zijn verboden:

- 1° het achterlaten, opslaan of verwerken van eender welke afvalstof, van afgedankte voorwerpen, van ruwe of verwerkte materialen, met uitzondering van tijdelijke stockage op akkerland van stalmest, van compost en van afvalresidu's verkregen bij de verwerking van suikerbieten;
- 2° het aanbrengen en het voeren van gelijk welke reclame;
- 3° het lozen van vloeistoffen of gassen die nadelig kunnen zijn voor de aanwezige flora, fauna en bodem met uitzondering van de bemesting van cultuurgronden zoals bepaald in het mestdecreet;
- 4° het uitoefenen van activiteiten die door de beduidende verstoring van de rust en de stilte in het gebied de waarden van het beschermde landschap aantasten, onder meer het houden van testen, oefenritten en wedstrijden met mechanische voertuigen, het gebruik van vaartuigen met of zonder hulpmotor, het kleiduifschieten, het gebruik van modelvliegtuigen met afstandsbediening, het beoefenen van georganiseerde ruitersport, het houden van manifestaties of sportactiviteiten.

Art. 5. Onverminderd de toepassing van artikel 3 is verboden:

- 1° het uitzetten van dieren in het wild;
- 2° het gebruiken van chemische verdelgingsmiddelen, groeiremmers, groeistimulatoren, hormonale behandelingen, thermische onkruidverdelgers of andere verdelgingsmiddelen op de percelen die niet als akkerland, weiland, boomgaard, moestuin of bloemperk worden gebruikt;
- 3° het plaatsen en vervangen van ondergrondse en bovengrondse leidingen, met uitzondering van deze dienende voor de ter plaatse gevestigde vergunde woningen en bedrijven waarvoor evenwel bijkomende voorwaarden kunnen opgelegd worden.

Onderafdeling B. Voorschriften betreffende gebouwen of constructies en wegen

Art. 6. Onverminderd de toepassing van artikel 3 is verboden betreffende gebouwen of constructies en wegen:

- 1° het oprichten van een gebouw of eender welke constructie uit om het even welk materiaal, in de grond ingebouwd, aan de grond bevestigd, op de grond steunend, of aan om het even welke drager vastgemaakt;
- 2° het verbouwen of heropbouwen van bestaande gebouwen of constructies, derwijze dat het uitwendig aspect ervan wordt gewijzigd;
- 3° het plaatsen van eender welke verplaatsbare constructie of delen ervan die al dan niet voor bewoning kunnen worden gebruikt;
- 4° het wijzigen van bestaande afsluitingen of het aanbrengen van nieuwe, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad ten behoeve van veekering. Het normaal onderhoud van de bestaande afsluitingen is toegelaten;
- 5° het aanleggen, verbreden, opbreken of afsluiten van wegen en paden of het wijzigen van hun tracé;
- 6° het verharderen van wegen en paden.
Het onderhouden en het herstel van de bestaande wegverhardingen en verharde wegranden zijn toegelaten met gebruik van dezelfde materialen, inzonderheid voor normaal landbouwgebruik.

Onderafdeling C. Voorschriften betreffende reliëf, waterhuishouding en hydrografie

Art. 7. Onder voorbehoud van de toepassing van artikel 3 zijn de volgende activiteiten betreffende reliëf, waterhuishouding en hydrografie verboden:

- 1° om het even welk werk dat de aard en de structuur van de grond, het uitzicht en het reliëf van het terrein, het hydrografisch net of het grondwaterpeil kan wijzigen;
- 2° elke activiteit of elke handeling die een wijziging van de waterhuishouding of van het waterpeil tot gevolg kan hebben;
- 3° het achterlaten van slib. Een normaal onderhoud van de openbare waterlopen blijft toegelaten voorzover het slib oordeelkundig wordt opengespreid en voldoet aan de geldende normen.

Onderafdeling D. Voorschriften betreffende fauna, flora en vegetatie

Art. 8. Onverminderd de toepassing van artikel 3 is verboden betreffende fauna, flora en vegetatie;

- 1° het scheuren van grasland of het omzetten van grasland in akkerland van:
 - a) historisch permanent grasland;
 - b) overig grasland gelegen in:
 - 1) de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden, valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang, agrarische gebieden met bijzondere waarde, natuurontwikkelingsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen met als overdruk overstromingsgebied, wachtbekkens en militaire domeinen, ontginningsgebieden die een van de in dit artikel genoemde bestemmingen als nabestemming hebben, op de plannen van aanleg met toepassing van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 of de ruimtelijke uitvoeringsplannen met toepassing van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening;
 - 2) de beschermde duingebieden, aangewezen met toepassing van het decreet van 14 juli 1993 houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen;
- 2° het omzetten van akker- of grasland naar bos behalve in bosgebieden of gronden die in het kader van een ruimtelijk bestemmingsplan bestemd zijn voor bebossing en/of bosuitbreiding;
- 3° het omzetten van heide en schraalland naar akkerland, grasland of bos;
- 4° het omzetten van moerassen en rietlanden naar om het even welk ander bodemgebruik;
- 5° het vernietigen of verzamelen van kruidachtige gewassen of hun onderdelen, met uitzondering van de cultuurgewassen.

Het verzamelen ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek blijft toegelaten in zoverre dat dit niet het voortbestaan van de populaties in gevaar kan brengen.

Deze bepaling is niet van toepassing op het maaien of reiten en het afvoeren van het maaisel, het plaggen en afvoeren van de plaggen;
- 6° het vernietigen van nesten, eieren en broedsels, voor zover het soorten betreft die kenmerkend zijn voor het betrokken landschapstype;
- 7° het vangen of doden van dieren, uitgezonderd voor wetenschappelijke doeleinden, voor de jacht en voor het bestrijden van schadelijke dieren door de overheid, voor zover het soorten betreft die kenmerkend zijn voor het betrokken landschapstype;

- 8° het gebruik van bestrijdingsmiddelen op grasland en wegbermen, uitgezonderd voor de pleksgewijze bestrijding van distels en brandnetels.

Art. 8bis. Onder voorbehoud van de toepassing van artikel 3 is verboden in de zones of percelen die aangeduid zijn op het plan van het besluit tot voorlopige of definitieve bescherming als landschap:

- 1° het aanplanten of uitzaaien van bomen en heesters in de akkers en graslanden;
2° het aanbrengen van infrastructuur en constructies eigen aan het vissen."

Onderafdeling E. Voorschriften betreffende de bossen en bosexploitatie

Art. 9. Onverminderd de toepassing van artikel 3 is verboden betreffende de bossen en bosexploitatie:

- 1° het vellen, ontwortelen of beschadigen van bomen en heesters, met uitzondering van dode en windvallige bomen of niet meer productieve fruitbomen;
Onderhoudswerkzaamheden zoals dunningen en normaal onderhoud van hakhoutbestanden zijn toegelaten, mits ze oordeelkundig worden uitgevoerd.
2° het kweken van dieren.

Art. 10. Er mogen bij bosexploitatie geen tractoren en andere tuigen gebruikt worden die omwille van hun gewicht, hun afmetingen of hun werkwijze overmatige schade aan het bosbestand veroorzaken.

Sporen van meer dan 20 cm diepte moeten systematisch hersteld worden. Grachten die tijdens de exploitatie beschadigd of onderbroken worden, moeten worden hersteld. Het is verboden uit te slepen doorheen bronbeken.

Onderafdeling F. Voorschriften betreffende specifieke landschapselementen en hoogstam-boomgaarden

Art. 11. Onverminderd de toepassing van artikel 3 is verboden betreffende specifieke landschapselementen en hoogstamboomgaarden:

- 1° het vellen, ontwortelen of beschadigen van bomen en heesters;
Onderhoudswerkzaamheden zoals snoeien of knotten zijn toegelaten mits ze oordeelkundig worden uitgevoerd;
2° het uitvoeren van om het even welke ingreep op de betrokken wortelzones van bomen en heesters zoals onder meer het verrichten van grondwerken of het uitvoeren van werkzaamheden die bodemverdichting voor gevolg hebben;
3° het verwijderen of beschadigen van holle wegen, taluds, steilranden, graften, houtkanten, houtwallen, hagen, dreven, bomenrijen, solitaire bomen, dijken, aarden wallen en poelen;
4° het inbuizen of ontwateren van bron- en kwelzones, grachten en greppels;
5° het beschoeien van oevers. Onderhoud van bestaande beschoeiingen is toegelaten.

Onderafdeling G. Voorschriften betreffende tuinen en parken

Art. 12. Onverminderd de toepassing van artikel 3 is verboden betreffende tuinen en parken:

- 1° het wijzigen van het uitzicht, de aard, de stijl en het gebruik, onder meer door het wijzigen, verwijderen of toevoegen van waterlopen en grachten, vijvers en waterbekkens, wegen en paden, laanbeplantingen en bomenrijen, bomengroepen en solitaire bomen, heestergroepen en solitaire struiken, perken en borders, hagen en afsluitingen, paviljoenen en ijskelders, muren en trappen, bruggen, schuttingen, loofgangen en pergola's, priëlen en hekken, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair;
- 2° het wijzigen van het microreliëf;
- 3° het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 4° het wijzigen van de waterhuishouding, onder meer door het permanent droogleggen van waterpartijen, het graven van afwateringskanalen, het uitvoeren van drainagewerken en wateraftappingen;
- 5° het inkorten of het wegnemen van gesteltakken of hoofdwortels;
Onderhoudswerken zoals snoeien of knotten zijn toegelaten, mits het oordeelkundig gebeurt.
Het normale onderhoud van hakhoutbestanden is toegelaten;
- 6° het uitvoeren van om het even welke ingreep op de wortelzones van bomen en heesters met inbegrip van het verrichten van grondwerken of het uitvoeren van werkzaamheden die bodemverdichting tot gevolg hebben;
- 7° het verrichten van grondwerken zoals het boren van putten en het graven onder de kroon van bomen en heesters.

Afdeling 3. Advies- en toestemmingsprocedure

Art. 13. Voor de toepassing van artikel 14, § 3, van het decreet worden de adviesaanvragen ingediend bij het agentschap.

De gemachtigde brengt binnen dertig dagen, te rekenen vanaf de datum van ontvangst van de aanvraag, zijn advies uit.

Art. 14. § 1. De aanvragen om toestemming als bedoeld in artikel 14, § 4, van het decreet, worden ingediend bij het agentschap.

§ 2. Binnen twintig dagen na ontvangst van de aanvraag zendt het agentschap aan de aanvrager bij ter post aangetekende brief een ontvangstbewijs, of deelt hem op dezelfde wijze mede dat zijn aanvraagdossier niet volledig is.

Indien het dossier onvolledig is, deelt het agentschap de aanvrager, aan wie hij het dossier terugzendt, mede dat de procedure opnieuw moet worden begonnen en met welke stukken het dossier moet worden aangevuld.

De aanvrager die na verloop van de bij het eerste lid bepaalde termijn geen ontvangstbewijs heeft ontvangen, wordt geacht een volledig dossier te hebben ingediend.

§ 3. De gemachtigde verleent of weigert zijn toestemming aan de aanvrager binnen dertig dagen, te rekenen vanaf de datum van ontvangst van het volledige aanvraagdossier.

HOOFDSTUK III - Inrichting van het register en instelling van het herkenningsteken

Art. 15. § 1. Het register van voorlopig beschermde landschappen bevat de genummerde originelen of eensluidend verklaarde afschriften van de besluiten tot voorlopige bescherming en van de besluiten houdende voorstel tot rangschikking als landschap genomen met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen.

§ 2. Het register van definitief beschermde landschappen bevat de genummerde originelen of eensluidend verklaarde afschriften van:

- de rangschikkingbesluiten van landschappen genomen met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen;
- de besluiten tot definitieve bescherming als landschap.

Art. 16. § 1. Het model van het herkenningsteken van definitief beschermde landschappen wordt vastgesteld zoals afgebeeld op de bijlage bij dit besluit.

§ 2. Het herkenningsteken wordt op een goed zichtbare plaats aangebracht bij de voornaamste toegangswegen van het beschermde landschap.

§ 3. Het herkenningsteken wordt eveneens aangebracht op de panelen en/of borden ten behoeve van de educatie en de voorlichting.

Art. 17. De Vlaamse minister bevoegd voor de landschappen is belast met de uitvoering van dit besluit.

BIJLAGE

Afbeelding in zwart-wit
van het herkenningsteken van beschermde landschappen

Technische kenmerken:

Diameter: 225 mm

Kleuren:	lichtgrijs	=	groen (PMS 361C)
	donkergrijs	=	blauw (PMS 287C)

Besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2003 betreffende de oprichting, de samenstelling en de werking van de beheerscommissies voor beschermde landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 9 september 2011

(Belgisch Staatsblad 20.06.2003, 22.08.2006, 11.01.2010, 2.08.2011 en 14.11.2011)

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° decreet: het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
- 2° beheerscommissie: de beheerscommissie voor een beschermd landschap, vermeld in artikel 32, van het decreet;
- 3° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor de landschappen;
- 4° agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed.¹⁴⁷

Art. 2. Elke eigenaar, gebruiker en Regionaal Landschap die en elk openbaar bestuur dat betrokken is bij het onderhoud, de instandhouding, het herstellen of het verbeteren van het beschermde landschap, kan bij het agentschap een aanvraag indienen voor de oprichting van de beheerscommissie.

Het werkingsgebied van de beheerscommissie is steeds het gehele beschermde landschap.

De minister of zijn gemachtigde beslist over het nut tot oprichting van de beheerscommissie. Hij kan ook zelf het initiatief nemen om een beheerscommissie op te richten.

Art. 3. De beheerscommissie is samengesteld als volgt:

- 1° een voorzitter;
- 2° maximaal drie vertegenwoordigers van de eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers, alsmede van de huurders, bewoners, pachters en gebruikers van het beschermde landschap in kwestie;
- 3° maximaal drie vertegenwoordigers van verschillende verenigingen die met betrekking tot het beschermde landschap in kwestie de algemene landschapszorg of het herstel en het beheer van het natuurlijk milieu tot doel hebben;
- 4° een ambtenaar van het agentschap, die tevens het secretariaat van de beheerscommissie waarneemt, en een vertegenwoordiger voor het beleidsveld ruimtelijke ordening van (het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed),^{148 149}
- 5° een vertegenwoordiger van alle hieronder vermelde diensten van de Vlaamse administratie, voor zover die erom verzoeken :
 - a) het Agentschap voor Natuur en Bos;

¹⁴⁷ Art. 1, 4° werd laatst gewijzigd bij art. 35 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

¹⁴⁸ Art. 3, eerste lid, 5° werd laatst gewijzigd bij art. 36 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

¹⁴⁹ Art. 3, eerste lid, 4° werd laatst gewijzigd bij art. 37 B.VI.Reg. 9 september 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de opheffing van het agentschap Ruimtelijke Ordening (B.S., 14.11.2011).

- b) het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie;
 - c) het Departement Landbouw en Visserij;
 - d) Toerisme Vlaanderen;
 - e) de Scheepvaart, Waterwegen en Zeekanaal, het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust of het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, telkens binnen hun werkgebied;
- 6° een vertegenwoordiger van elke gemeente die bij het beschermde landschap betrokken is;
- 7° een vertegenwoordiger van elke provincie die bij het beschermde landschap betrokken is;
- 8° een vertegenwoordiger van elk Regionaal Landschap die bij het beschermde landschap betrokken is.

Externe deskundigen of bevoorrechte getuigen kunnen uitgenodigd worden. Externen kunnen enkel aan de vergadering deelnemen na een schriftelijke uitnodiging door de voorzitter.

Art. 4. De beheerscommissie heeft minstens een van volgende taakstellingen:

- 1° uitwerking van de beheersdoelstellingen;
- 2° adviesverlening en begeleiding bij de opmaak van het beheersplan;
- 3° opmaak van het beheersplan;
- 4° adviesverlening en begeleiding bij het beheer en de uitvoering van het beheersplan;
- 5° structurering en organisatie van overleg tussen de verschillende eigenaars, gebruikers en beheerders van het beschermd landschap in kwestie;
- 6° afstemming tussen de verschillende beheersplannen voor het beschermde landschap.

Art. 5. De minister stelt het huishoudelijk reglement van de verschillende beheerscommissies vast.

Art. 6. De voorzitter wordt benoemd door de minister.

Art. 7. § 1. De leden, bedoeld in artikel 3, 2°, worden benoemd door de minister, op voordracht van het agentschap, voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar.

Als een lid overlijdt of ontslag neemt, wordt een opvolger benoemd die het mandaat van zijn voorganger beëindigt.

§ 2. De leden die benoemd worden, worden geselecteerd uit de personen die zich kandidaat hebben gesteld bij het agentschap. Het bericht houdende oproep wordt bekendgemaakt door aanplakking en door een mededeling in drie kranten of tijdschriften.

De kandidaturen moeten ingediend worden binnen een termijn van dertig dagen, te rekenen vanaf de eerste dag van aanplakking of vanaf de dag van de mededeling in de kranten of tijdschriften.

§ 3. De leden moeten, rekening houdend met de oppervlaktes van het beschermd landschap waarop ze rechten hebben en met de geografische spreiding binnen het beschermd landschap, representatief zijn voor het geheel van de rechthebbenden.

Art. 8. De leden bedoeld in artikel 3, 3°, worden benoemd door de minister, op voordracht van het agentschap, voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar.

Als een lid overlijdt of ontslag neemt, wordt een opvolger benoemd die het mandaat van zijn voorganger beëindigt.

Art. 9. Voor de leden, bedoeld in artikel 3, of 3°, kunnen plaatsvervangers benoemd worden, onder dezelfde voorwaarden en op dezelfde wijze als de effectieve leden.

Art. 10. Als een lid, bedoeld in artikel 3, of 3°, niet meer de hoedanigheid bezit op grond waarvan hij benoemd is, wordt het van rechtswege geacht ontslag te nemen.

Art. 11. De vertegenwoordigers, vermeld in artikel 3, 4°, 5°, 6°, en 8°, worden aangewezen door de diensten of besturen in kwestie.

Art. 12. De vergaderingen van de beheerscommissie worden bijeengeroepen door de voorzitter. Die is daartoe verplicht als minstens een derde van de leden erom verzoekt.

De beheerscommissie vergadert ten minste één keer per jaar.

Art. 13. (opgeheven)

Art. 14. Verscheidene beheerscommissies kunnen samen vergaderen.

Art. 15. Het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 1998 betreffende de samenstelling en de werking van de beheerscommissies voor beschermde landschappen wordt opgeheven.

Art. 16. De beheerscommissies, opgericht voor het in werking treden van dit besluit, breiden hun samenstelling en werking uit volgens de regels in dit besluit.

Art. 17. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2003 tot instelling van een premiestelsel voor beschermde landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011

(Belgisch Staatsblad 20.06.2003, 22.08.2006, 11.01.2010 en 2.08.2011)

HOOFDSTUK I. - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° decreet: het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
- 2° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor de landschappen;
- 3° agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed;¹⁵⁰
- 4° regionale besturen: alle besturen die als dusdanig door de minister worden aangemerkt, inzonderheid de provincies, bisschoppelijke seminaries, kathedrale kerkfabrieken en de besturen die bij of krachtens de wet als regionale besturen worden aangewezen;
- 5° lokale besturen: alle besturen die als dusdanig door de minister worden aangemerkt, inzonderheid de gemeenten, verenigingen van gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zuivere en gemengde intercommunales, polders, wateringen, verenigingen van polders en wateringen, de sociale woonorganisaties met uitzondering van de huurderorganisaties, bedoeld in het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, kerkfabrieken en elke andere rechtspersoon die voor de uitoefening van een openbare eredienst of voor verenigingen van vrijzinnigen onroerende goederen beheert, alsook de besturen die bij of krachtens de wet als lokale besturen worden aangewezen;
- 6° premienemer: de eigenaar of de houder van zakelijke en/of persoonlijke rechten die de kosten van de werken draagt, of de persoon die met goedkeuring van de betrokken eigenaar(s) en houder(s) van zakelijke en/of persoonlijke rechten, de door hem aangevraagde werken uitvoert;
- 7° ontwerper: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die het ontwerp maakt van het landschapsbeheersplan en/of de beheerswerkzaamheden begeleidt en controleert;
- 8° uitvoerder: de aannemer, natuurlijke persoon of rechtspersoon, die de beheerswerkzaamheden uitvoert;
- 9° landschapsbeheersplan: een beheersplan zoals bepaald in artikel 32 van het decreet, waarin de beheerswerkzaamheden en hun uitvoeringsvoorwaarden worden bepaald voor de instandhouding, het onderhoud, het herstellen of verbeteren van de waarden van het geheel of een gedeelte van een beschermd landschap;
- 10° bosbeheersplan: beheersplan in het kader van het Bosdecreet van 13 juni 1990;
- 11° natuurbeheersplan: beheersplan in het kader van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

¹⁵⁰ Art. 1, 3° werd laatst gewijzigd bij art. 34 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

- 12° instandhouding- en onderhoudswerkzaamheden: werkzaamheden met het oog op het voorkomen van de ontwaarding, de instandhouding en het onderhoud van een beschermd landschap, met inbegrip van de eventuele studies die vereist zijn om deze werkzaamheden doelmatig en vakkundig te kunnen uitvoeren, op voorwaarde dat gewaarborgd is dat de werkzaamheden effectief worden uitgevoerd;
- 13° herstel- en verbeteringswerkzaamheden: werkzaamheden met het oog op het beheer van het geheel of een deel van een beschermd landschap;
- 14° ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden: werkzaamheden met het oog op een gepaste ontsluiting van het geheel of een deel van een beschermd landschap of met het oog op een deskundig onderzoek van of voorlichting over het geheel of een deel van een beschermd landschap;
- 15° beheerswerkzaamheden: werkzaamheden die vermeld worden in een landschapsbeheersplan;
- 16° onderhoudspremie: de financiële bijdrage van het Vlaamse Gewest in de kosten voor het uitvoeren van onderhouds- en instandhoudingswerken in een beschermd landschap;
- 17° (opgeheven);
- 18° landschapspremie: de financiële bijdrage van het Vlaamse Gewest met het oog op het opmaken van een landschapsbeheersplan en/of voor het uitvoeren van onderhouds-, instandhoudings-, herstel-, verbeteringswerkzaamheden en/of van ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden die vermeld worden in een landschapsbeheersplan;
- 19° meerwerken: extra onderhouds-, instandhoudings- en herstel- en verbeteringswerkzaamheden die de in de aanvaarde kostenraming vermelde vermoedelijke hoeveelheden overschrijden;
- 20° minwerken: onderhouds-, instandhoudings- en herstel- en verbeteringswerkzaamheden waarbij minder wordt uitgevoerd of kleinere hoeveelheden worden aangewend dan de in de aanvaarde kostenraming vermelde vermoedelijke hoeveelheden;
- 21° bijwerken: extra werkzaamheden die tijdens de uitvoering van onderhouds-, instandhoudings- en herstel- en verbeteringswerkzaamheden, ingevolge onvoorziene omstandigheden noodzakelijk blijken en niet vermeld zijn in de kostenraming op basis waarvan de premie werd berekend;
- 22° kostenraming: een lijst met posten van de beoogde werkzaamheden met aanduiding van de betreffende benodigde hoeveelheden en hun vermoedelijke kostprijs;
- 23° posten: gedetailleerde omschrijving per onderdeel van de te leveren goederen, diensten en te verrichten werkzaamheden.

HOOFDSTUK II. - ONDERHOUDSPREMIE

Afdeling I. Toepassingsgebied onderhoudspremie

Art. 2. § 1. Binnen de perken van de daartoe bestemde kredieten, ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, kan een onderhoudspremie worden toegekend voor de volgende onderhouds- en instandhoudingswerkzaamheden:

- 1° het onderhoud en de instandhouding van constructies en structuren in het beschermde landschap, zoals bruggen, duikers, stuwen, kenmerkende structuren van het afwateringsnet, taluds, oude wegen, hekken, veldkapellen, hoevegebouwen, stallingen en andere constructies die van belang zijn voor de waarde van het beschermde landschap;
- 2° het onderhoud en de instandhouding van tuin- en parkstructuren, zoals grachten, vijvers en waterbekkens, waterlopen, duikers, beschoeiingen, taluds, wegen en paden, laanbeplantingen, bomenrijen, bomen- en heestergroepen, solitaire bomen en struiken,

hagen, loofgangen, borders en perken, bruggetjes, tuin- en kaaimuren, schuttingen, hekken, pergola's, prieeltjes, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair, voorzover zij van belang zijn voor de historische en esthetische waarde van het beschermde landschap;

- 3° de ontslibbing, het onderhoud en de instandhouding van waterpartijen, zoals vijvers, walgrachten, grachten en greppels, en eventueel de afvoer van het vrijgekomen materiaal, voorzover dat van wezenlijk belang is voor de natuurwetenschappelijke of historische waarde van het beschermde landschap;
- 4° het onderhoud en de instandhouding van kleine landschapselementen;
- 5° het onderhoud en de instandhouding van de beplantingen op percelen met een houtige begroeiing, zoals parkbossen, hakhout- en middelhoutbestanden, struwelen;
- 6° het onderhoud en de instandhouding van open vegetatietypen, zoals historisch permanent grasland of heide, onder meer door begrazen, maaien, plaggen, met inbegrip van de afvoer van maaisel en plaggen, het plaatsen van veekeringen en schuilhokken;
- 7° het onderhoud en de instandhouding van aarden wallen en dijken, voorzover die bepalend zijn voor de esthetische en historische waarde van het beschermde landschap;
- 8° het snoeien, knotten, leiden en verzorgen van bomen, struiken en hagen;
- 9° het opruimen van niet-verkoopbare delen van bomen, zoals het takhout en de boomstronken, in het kader van middel- en hakhoutbeheer en van omvormingsbeheer en in parkbossen;
- 10° het onderhoud en de instandhouding van constructies en infrastructuur, zoals paden, afsluitingen, voorlichtingsborden, overstapjes, brugjes, die nodig zijn voor ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden;
- 11° het onderhoud en de instandhouding van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie met een capaciteit die kleiner is dan 20 IE;
- 12° het onderhoud en de instandhouding van wegaanpassingen ten behoeve van de fauna die medebepalend is voor de natuurwetenschappelijke waarde van het beschermde landschap;
- 13° het bouwen of plaatsen van een kleinschalige opslagplaats voor gereedschap dat nodig is voor instandhoudings- en onderhoudswerkzaamheden;
- 14° de uitvoering van andere werkzaamheden met het oog op het voorkomen van de ontwaarding en op de instandhouding en het onderhoud van het beschermde landschap.

§ 2. De bepalingen van § 1, 3°, 5°, en 9°, zijn slechts van toepassing onder de volgende voorwaarden:

- 1° er moet een betekenisvolle meerwaarde voor de historische en/of esthetische waarde van het beschermde landschap zijn;
- 2° de aanvragen die de werken in kwestie bevatten, moeten door het agentschap gemeld worden aan het Agentschap voor Natuur en Bos;
- 3° de onderhoudspremie kan niet worden toegekend voor de werkzaamheden in kwestie als ze plaats vinden in een gebied waarvoor het opmaken een bosbeheersplan verplicht is volgens artikel van het Bosdecreet van 13 juni 1990. Voor die werkzaamheden kan enkel een landschapspremie toegekend worden, voorzover zij opgenomen zijn in een goedgekeurd bosbeheersplan met een aanvullend gedeelte waarin maatregelen voor de verwezenlijking van de beheersdoelstellingen voor een beschermd landschap zijn opgenomen;
- 4° in de gebieden waarvoor natuurrichtplannen dienen te worden opgesteld volgens het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, kan voor die werkzaamheden in kwestie enkel een onderhoudspremie toegekend worden, wanneer ze een aanvulling en verfijning betekenen van het natuurrichtplan in functie van de

waarde van het beschermde landschap en voor zover ze als dusdanig zijn opgenomen in het natuurrichtplan.

Afdeling II. Procedure onderhoudspremie

Onderafdeling I. - Aanvraag onderhoudspremie

Art. 3. Om in aanmerking te komen voor de toekenning van een onderhoudspremie, moet de premienemer een aanvraag indienen door een aangetekende brief te sturen of door een brief tegen ontvangstbewijs af te geven bij het agentschap.

De aanvragen moeten de volgende elementen bevatten:

- 1° de identificatiegegevens van het beschermde landschap en van de premienemer;
- 2° een motivering van de werkzaamheden waarvoor een onderhoudspremie wordt gevraagd;
- 3° een beschrijving en een gemotiveerde kostenraming en/of de opgave van de werkzaamheden met de overeenstemmende bedragen waarvoor de forfaitaire berekening wordt voorgesteld, zo nodig vergezeld van foto's en plannen ter verduidelijking;
- 4° een voorstel voor de wijze van gunnen van de werkzaamheden of een voorstel om de werkzaamheden in eigen beheer uit te voeren;
- 5° voor zover van toepassing een verbintenis waarin wordt medegedeeld welke andere premies van de overheid zijn aangevraagd en/of bekomen.

Onderafdeling II. - Toekenning onderhoudspremie

Art. 4. § 1. De minister of zijn gemachtigde verklaart de aanvraag ontvankelijk en beslist of een onderhoudspremie toegekend wordt. De beslissing wordt meegedeeld aan de aanvrager. De onderhoudspremie wordt toegekend volgens de volgende procedure:

- 1° Als het dossier voor goedkeuring in aanmerking komt, geldt de datum waarop het dossier werd ingediend als datum voor het bepalen van de volgorde waarin de onderhoudspremie wordt toegekend.
- 2° Als het dossier onvolledig is bevonden of de waarborgen voor een vakkundige uitvoering onvoldoende worden geacht, wordt dat gemeld aan de aanvrager met de vermelding dat, en in welke zin, het dossier moet worden aangepast om voor goedkeuring in aanmerking te komen.
- 3° (opgeheven)

§ 2. De notificatie van de beslissing van de minister of zijn gemachtigde waarin aan de premienemer een onderhoudspremie toegekend wordt, geldt tevens als de toestemming voor het uitvoeren van werkzaamheden zoals bepaald in artikel 14, § 4, van het decreet.

§ 3. De toekenning van de premie stelt de premienemer niet vrij van het verkrijgen van alle vergunningen die vereist zijn voor het uitvoeren van de bedoelde werkzaamheden, met uitzondering van de toestemming vermeld in § 2.

Art. 5. § 1. Per premienemer kan jaarlijks per beschermd landschap of per deel ervan met een uniform bodemgebruik slechts één onderhoudspremie worden toegekend.

§ 2. De onderhoudspremie is niet van toepassing op goederen die eigendom zijn van de staat, de gemeenschappen en de gewesten en van de openbare instellingen die onder hun toezicht staan, met uitzondering van de goederen die eigendom zijn van regionale of lokale besturen.

§ 3. De bepaling van § 2 geldt niet voor goederen waarvan het beheer voor een periode van minstens 9 jaar schriftelijk is toegewezen aan een vereniging die het herstel en het beheer van het landschap in kwestie of het natuurlijk milieu tot doel heeft. De bepaling geldt evenmin voor goederen in eigendom of beheer van de Stichting Vlaams Erfgoed.

Art. 6. De onderhoudspremie kan niet worden toegekend en/of uitbetaald wanneer vóór de toekenning meer dan de helft van de werkzaamheden, vermeld in de goedgekeurde kostenraming is uitgevoerd, tenzij in dwingende omstandigheden en mits het agentschap voorafgaandelijk toestemming heeft gegeven.

Art. 7. § 1. Het bedrag van de onderhoudspremie wordt toegekend op basis van de door het agentschap aanvaarde kostenraming voor de beoogde onderhouds- en instandhoudingswerkzaamheden. De werkzaamheden die op forfaitaire basis worden uitgevoerd, zoals bepaald in § 2, worden ook opgenomen in de kostenraming.

Als het bedrag waarvoor de werkzaamheden werden gegund lager ligt dan de goedgekeurde kostenraming, wordt de toegekende onderhoudspremie aangepast. Ze wordt opnieuw berekend op basis van het laatste bod.

§ 2. De minister bepaalt de lijst van werkzaamheden die in aanmerking komen voor een forfaitaire vaststelling van de kosten voor de werkzaamheden die in aanmerking worden genomen voor de berekening van het geheel of een gedeelte van de onderhoudspremie.

§ 3. De minister kan die lijst van werkzaamheden en de overeenstemmende bedragen vervullen en aanpassen, inzonderheid rekening houdend met de prijsontwikkeling van lonen en materialen.

§ 4. De onderhouds- en instandhoudingswerkzaamheden die met de financiële bijdrage aan de regionale landschappen voor algemene landschapszorg worden uitgevoerd, komen niet in aanmerking voor deze premie.

Art. 8. De onderhoudspremie bedraagt 40 % van de aanvaarde kostenraming. Het maximaal bedrag van de onderhoudspremie bedraagt 20.000 euro. Voor het gedeelte van de aanvaarde kostenraming boven de 50.000 euro wordt geen onderhoudspremie toegekend.

Art. 9. § 1. De onderhoudspremie wordt berekend op basis van de kostenraming, BTW inbegrepen, voorzover de premienemer bewijst dat hij de BTW niet kan recupereren als BTW-plichtige.

§ 2. Bij de onderhouds- en instandhoudingswerkzaamheden kunnen andere overheidsbijdragen, met uitzondering van een landschapspremie, worden verleend. De gezamenlijke overheidsbijdragen, met inbegrip van eventuele Europese middelen, kunnen niet meer bedragen dan het totale bedrag van de aanvaarde kostenraming.

Onderafdeling III. - Uitbetaling onderhoudspremie

Art. 10. De volledige onderhoudspremie wordt uitbetaald na voorlegging van geldige facturen en van de eindafrekening, die post per post gerelateerd is aan de kostenraming en nadat door het agentschap is vastgesteld dat de werkzaamheden volledig en volgens de regels van de kunst zijn uitgevoerd. De premienemer verwittigt het agentschap tijdig van de datum van aanvang en van beëindiging van de werkzaamheden en legt de voldaan verklaarde facturen voor.

Voor de uitbetaling van het forfaitaire gedeelte van de onderhoudspremie volstaat de vaststelling van het agentschap dat de werkzaamheden volledig en volgens de regels van de kunst zijn uitgevoerd.

Art. 11. § 1. De werkzaamheden waarvoor een onderhoudspremie is toegekend, moeten, behoudens de wijzigingen die vooraf goedgekeurd zijn door de minister of zijn gemachtigde, volledig en integraal worden uitgevoerd.

Als de premienemer geen gevolg geeft aan tekortkomingen die bij de uitvoering van de werkzaamheden door het agentschap aan hem worden meegedeeld, wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de premie, en wordt de premie niet uitbetaald.

§ 2. Als de premienemer werkzaamheden uitvoert zonder de nodige vergunningen, wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

§ 3. Als vastgesteld wordt dat de premienemer, in tegenstelling met de gegevens van de verbintenis die vermeld wordt in artikel 3, tweede lid, premies heeft aangevraagd en/of bekomen van de overheid, wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

§ 4. Uiterlijk binnen een termijn van 2 jaar na de toekenning moeten de werkzaamheden zijn uitgevoerd, voorlopig opgeleverd, moet de uitbetaling zijn aangevraagd en moeten de post per post gerelateerde eindafrekening van de kosten, een verslag van de werkzaamheden en alle verantwoordingsstukken zijn ingediend bij het agentschap.

Als hieraan niet wordt voldaan wordt de premienemer van rechtswege geacht af te zien van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

Art. 12. Bij de afrekening van een toegekende onderhoudspremie neemt de premienemer de aanvullende kosten voor de meer- en bijwerken voor zijn rekening als het bedrag van de eindafrekening hoger is dan dat waarop de premie is berekend.

Als het eindbedrag van de onderhouds- en instandhoudingswerkzaamheden lager ligt dan dat waarop de premie werd berekend, dan wordt de premie in verhouding verminderd.

HOOFDSTUK III. LANDSCHAPSPREMIE

Afdeling I. Toepassingsgebied landschapspremie

Art. 13. § 1. Binnen de perken van de daartoe bestemde kredieten, ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, kan een landschapspremie worden toegekend voor:

- 1° het opmaken van een landschapsbeheersplan;
- 2° het uitvoeren van instandhoudings- en onderhoudswerkzaamheden die vermeld zijn in een landschapsbeheersplan:
 - a) het onderhoud en de instandhouding van constructies en structuren in het beschermde landschap, zoals bruggen, duikers, stuwen, kenmerkende structuren van het afwateringsnet, taluds, oude wegen, hekken, veldkapellen, hoevegebouwen, stallingen en andere constructies die van belang zijn voor de waarde van het beschermde landschap;
 - b) het onderhoud en de instandhouding van tuin- en parkstructuren, zoals grachten, vijvers en waterbekkens, waterlopen, duikers, beschoeiingen, taluds, wegen en paden, laanbeplantingen, bomenrijen, bomen- en heestergroepen, solitaire bomen en struiken, hagen, loofgangen, borders en perken, bruggetjes, tuin- en kaaimuren, schuttingen, hekken, pergola's, prieeltjes, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair, voorzover zij van wezenlijk belang zijn voor de historische en esthetische waarde van het beschermde landschap;
 - c) de ontslibbing, het onderhoud en de instandhouding van waterpartijen, zoals vijvers, walgrachten, grachten en greppels, en eventueel de afvoer van het vrijgekomen materiaal, voorzover dat van belang is voor de natuurwetenschappelijke of historische waarde van het beschermde landschap;
 - d) het onderhoud en de instandhouding van kleine landschapselementen;
 - e) het onderhoud en de instandhouding van de beplantingen op percelen met een houtige begroeiing, zoals parkbossen, hakhout- en middelhoutbestanden, struwelen;
 - f) het onderhoud en de instandhouding van open vegetatietypen, zoals historisch permanent grasland, of heide, onder meer door begrazen, maaien, plaggen, met inbegrip van de afvoer van maaisel en plaggen, het plaatsen van veekeringen en schuilhokken;
 - g) het onderhoud en de instandhouding van aarden wallen en dijken, voorzover die bepalend zijn voor de esthetische en historische waarde van het beschermde landschap;
 - h) het snoeien, knotten, leiden en verzorgen van bomen, struiken en hagen;
 - i) het opruimen van niet-verkoopbare delen van bomen, zoals het takhout en de boomstronken, in het kader van middel- en hakhoutbeheer en van omvormingsbeheer en in parkbossen;
 - j) het onderhoud en de instandhouding van constructies en infrastructuur, zoals paden, afsluitingen, voorlichtingsborden, overstapjes en brugjes die nodig zijn voor ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden;
 - k) het onderhoud en de instandhouding van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie met een capaciteit die kleiner is dan 20 IE;
 - l) het onderhoud en de instandhouding van weginfrastructuur ten behoeve van landschapsbeheer;
 - m) het bouwen of plaatsen van een kleinschalige opslagplaats voor gereedschap dat nodig is voor instandhoudings- en onderhoudswerkzaamheden;

- n) andere werkzaamheden in het kader van een beheer met het oog op het voorkomen van ontwaarding en op de instandhouding en het onderhoud van het geheel of een deel van het beschermde landschap;
- 3° het uitvoeren van herstel- en verbeteringswerkzaamheden die vermeld zijn in een landschapsbeheersplan:
- a) het herstellen en verbeteren van constructies en structuren in het beschermde landschap, zoals bruggen, duikers, stuwen, kenmerkende structuren van het afwateringsnet, taluds, oude wegen, hekken, veldkapellen, hoevegebouwen, stallingen en andere constructies die van belang zijn voor de waarde van het beschermde landschap;
 - b) het herstellen en verbeteren van tuin- en parkstructuren, zoals grachten, vijvers en waterbekkens, waterlopen, duikers, beschoeiingen, taluds, wegen en paden, laanbeplantingen, bomenrijen, bomen- en heestergroepen, solitaire bomen en struiken, hagen, loofgangen, borders en perken, bruggetjes, tuin- en kaaimuren, schuttingen, hekken, pergola's, prieeltjes, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair, voor zover zij van wezenlijk belang zijn voor de historische en esthetische waarde van het beschermde landschap;
 - c) het heraanleggen, herstellen en verbeteren van waterpartijen, zoals vijvers, walgrachten en grachten, en eventueel de afvoer van het vrijgekomen materiaal, voorzover dat van belang is voor de waarde van het beschermde landschap;
 - d) het herstellen en verbeteren van de waterbeheersing en van de bodemstabiliteit, zoals het plaatsen van stuwen, beschoeiingen voor het herstel van de waterhuishouding. Herprofileringswerken zijn niet inbegrepen;
 - e) het herstellen en verbeteren van kleine landschapselementen;
 - f) het herstellen en verbeteren van de beplantingen op percelen met een houtige begroeiing, zoals parkbossen, hakhout- en middelhoutbestanden en struwelen;
 - g) het verwijderen en bestrijden van met de waarde van het landschap onverenigbare houtige begroeiing, onder meer door bramen en duindoorn en niet-streekgebonden soorten, zoals Amerikaanse vogelkers, te kappen en te rooien;
 - h) het herstellen en verbeteren van open vegetatietypen, zoals historisch permanente graslanden, of heide;
 - i) het herstellen en verbeteren van structuurkenmerken van waterlopen, onder meer door meandering, oeverherstel;
 - j) het herstellen en verbeteren van aarden wallen en dijken, voorzover die bepalend zijn voor de esthetische en historische waarde van het beschermde landschap;
 - k) het opruimen en verwijderen van storende elementen, zoals weekendverblijven, caravans, door derden gestort materiaal;
 - l) het plaggen en afvoeren van plaggen, zoals het afsteken van zoden voor graslandbeheer in functie van het herstellen van historisch permanent grasland en voor heidebeheer;
 - m) het herstellen en verbeteren van de waterkwaliteit door de aanleg van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie met een capaciteit die kleiner is dan 20 IE;
 - n) het aanpassen van wegen voor landschapsbeheer, zoals het maken van paddentunnels, het aanbrengen van wildrasters, verkeersdrempels;
 - o) andere werkzaamheden met het oog op het herstel en de verbetering van het geheel of een deel van het beschermde landschap;
- 4° het uitvoeren van ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden die vermeld zijn in een landschapsbeheersplan:
- a) het plaatsen van infrastructuur, zoals rasters, afsluitingen, overstapjes, brugjes, slagbomen, draaibomen;

- b) het aanleggen van paden en wegen, zoals knuppelpaden, exploitatiewegen, wandelpaden, leerpaden;
- c) het plaatsen van constructies, zoals observatie- en schuilhutten, rustbanken, vuilnisbakken;
- d) het plaatsen van voorlichtingsborden;
- e) het oprichten van kleinschalige educatieve voorzieningen;
- f) het maken van kleinschalige niet verharde parkeerplaatsen;
- g) andere werkzaamheden met het oog op een gepaste ontsluiting van het geheel of een deel van het beschermde landschap of met het oog op een deskundig onderzoek van of voorlichting over het geheel of een deel van het beschermde landschap.

§ 2. § 1, c), e), f) en i), c), f), g) en h), zijn enkel van toepassing onder volgende voorwaarden:

- 1° er moet een betekenisvolle meerwaarde voor de historische en/of esthetische waarde van het beschermde landschap zijn;
- 2° de aanvragen die de werkzaamheden in kwestie bevatten, moeten door het agentschap gemeld worden aan het Agentschap voor Natuur en Bos;
- 3° als de werkzaamheden in kwestie plaats vinden in een gebied waarvoor het opmaken een bosbeheersplan verplicht is volgens het Bosdecreet van 13 juni 1990, kan voor die werkzaamheden enkel een landschapspremie toegekend worden als ze opgenomen zijn in een goedgekeurd bosbeheersplan met een aanvullend gedeelte waarin maatregelen voor de verwezenlijking van de beheersdoelstellingen voor een beschermd landschap zijn opgenomen;
- 4° in de gebieden waarvoor natuurrichtplannen dienen te worden opgesteld volgens het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, kan voor die werkzaamheden in kwestie enkel een landschapspremie toegekend worden, wanneer ze een aanvulling en verfijning betekenen van het natuurrichtplan in functie van de waarde van het beschermde landschap en voor zover ze als dusdanig zijn opgenomen in het natuurrichtplan.

Afdeling II. Landschapsbeheersplan

Onderafdeling I. - Opmaak landschapsbeheersplan

Art. 14. § 1. Het landschapsbeheersplan omvat minstens:

- 1° de inventarisatie van de huidige toestand van het beschermde landschap en zijn waardevolle elementen;
- 2° de situering en beschrijving van de waarden die aan de grondslag van de bescherming liggen;
- 3° de vaststelling, beschrijving en verantwoording van de beheersdoelstellingen;
- 4° de opsomming en verantwoording van de concrete maatregelen en werkzaamheden die nodig zijn voor het integrale beheer;
- 5° de opsomming en verantwoording van de uitvoeringsvoorwaarden en -planning;
- 6° de opmaak van een gedetailleerd plan waarop de geplande maatregelen en werkzaamheden zijn aangegeven.

Het landschapsbeheersplan heeft betrekking op een periode van 27 jaar. Het agentschap kan om de 9 jaar om een bijsturing verzoeken.

§ 2. In onderling overleg met de premienemer bepaalt het agentschap, onder voorbehoud van de elementen, opgesomd in § 1, naar gelang van de impact van het landschapsbeheersplan voor het geheel van het beschermde landschap of een deel ervan, welke elementen, documenten en kaarten het landschapsbeheersplan moet bevatten.

§ 3. De invulling in een goedgekeurd bosbeheersplan van het aanvullende gedeelte waarin maatregelen voor de verwezenlijking van de beheersdoelstellingen voor een beschermd landschap worden opgenomen, wordt eveneens overeenkomstig de bepalingen van §2 vastgesteld door het agentschap.

§ 4. De opmaak van een beschrijving van de cultuurhistorische of esthetische waarden van het beschermde landschap in een natuurbeheersplan wordt eveneens overeenkomstig de bepalingen van § 2 vastgesteld door het agentschap.

§ 5. (eerste lid opgeheven)

Als het landschapsbeheersplan of de in § 3 en § 4 vermelde aanvullingen onvolledig zijn bevonden of de werkwijze van de uitvoering van de beheerswerkzaamheden ontoereikend of onjuist wordt geacht, deelt het agentschap dat mee aan de premienemer met de vermelding dat, en in welke zin, het landschapsbeheersplan of de aanvullingen moet worden aangepast om voor goedkeuring in aanmerking te komen.

§ 6. De minister of zijn gemachtigde beslist over de goedkeuring van het landschapsbeheersplan en van de aanvullingen op het bosbeheersplan of het natuurbeheersplan, vermeld in § 3 en § 4. De mededeling van de goedkeuring aan de premienemer geldt eveneens als toestemming voor het uitvoeren van werkzaamheden als vermeld in artikel 33, § 4, van het decreet.

§ 7. De toekenning van de premie stelt de premienemer niet vrij van het verkrijgen van alle vergunningen die vereist zijn voor het uitvoeren van de bedoelde werkzaamheden, met uitzondering van de toestemming vermeld in § 6.

Onderafdeling II. - Aanvraag premie opmaak landschapsbeheersplan

Art. 15. De aanvraag voor een landschapspremie voor het opmaken van een landschapsbeheersplan of van de in artikel 14, § 3 en § 4, vermelde aanvullingen van een bosbeheersplan of een natuurbeheersplan bevat:

- 1° de identificatiegegevens van het beschermde landschap en van de premienemer;
- 2° een voorstel van aanstelling van de ontwerper(s) en de motivering van deze keuze op basis van de deskundigheid die relevant is voor de beoogde materie;

De premienemer wijst een of meerdere ontwerpers aan, die het best aan de vereiste kwalificaties voldoen op basis van de hierna bepaalde criteria:

a) kwalificaties:

- 1) studiekwalificaties: diploma's en studiecificaten van de ontwerper(s) en eventuele onderaannemers;
- 2) beroepskwalificaties: opgave van het aantal jaar relevante beroepservaring in de sector landschapszorg;

- b) relevante referenties betreffende het beheer van landschappen, inzonderheid de opmaak van landschapsbeheersplannen, uitgevoerd tijdens de laatste drie jaar in binnen- of buitenland, met inbegrip van de processen-verbaal van de opleveringen van de beheerswerkzaamheden.

Daartoe verstrekt de ontwerper de volgende gegevens:

- 1) de beschrijving van het referentieproject;
- 2) de datum van oplevering;
- 3) de naam en het adres van de opdrachtgever;
- 4) de beschrijving van de aanpak van het referentieproject (methodologie) met vermelding van de wijze van controle van de uitvoering van het referentieproject en van de gedeelten die eventueel in onderaanneming werden gegeven;
- 5) de mate van betrokkenheid bij het referentieproject: als eindverantwoordelijke, als medewerker of als stagiair.

Als geen relevante referenties beschikbaar zijn, schrijft de ontwerper een grondige motivering om aan te tonen dat hij aanmerking komt voor de opdracht;

- c) het gedeelte van de studieopdracht dat de ontwerper voornemens is in onderaanneming te geven, met vermelding van de onderaannemer(s);

3° een voorstel van contract met de ontwerper(s) als dat van toepassing is;

4° een gemotiveerde raming van de kosten, bedoeld in artikel 18, § 1;

5° de resultaten van het overleg, bedoeld in artikel 14, § 2.

Onderafdeling III. - Toekenning premie opmaak landschapsbeheersplan

Art. 16. Als het dossier volledig is, verklaart het agentschap het ontvankelijk. Als het dossier onvolledig is, deelt het agentschap aan de premienemer mee in welke zin het dossier moet worden aangepast om voor goedkeuring in aanmerking te komen.

De minister of zijn gemachtigde kent de landschapspremie toe binnen de beperkingen van de begroting.

Art. 17. § 1. Het bedrag van de landschapspremie voor de opmaak van het landschapsbeheersplan of van de in artikel 14, § 3 en § 4, vermelde aanvullingen van het bosbeheersplan of het natuurbeheersplan wordt toegekend op basis van de door het agentschap aanvaarde kostenraming.

Als het bedrag waarvoor de opmaak wordt gegund lager ligt dan de goedgekeurde kostenraming, wordt de toegekende landschapspremie aangepast. Ze wordt opnieuw berekend op basis van dat laatste bod.

Art. 18. § 1. De kosten voor het opmaken van het landschapsbeheersplan of van de in artikel 14, § 3 en § 4, vermelde aanvullingen van het bosbeheersplan of het natuurbeheersplan die in aanmerking komen voor de toekenning van de premie, zijn de vergoedingen aan de ontwerper(s) en de rechtstreekse kosten voor het opmaken van het plan.

§ 2. De premie van het Vlaamse Gewest voor het opmaken van het landschapsbeheersplan bedraagt 80 % van de in § 1 bepaalde kosten.

§ 3. Voor het opmaken van een beschrijving van de cultuurhistorische en/of esthetische waarden van het beschermd landschap in een beheersplan voor een erkend natuurreservaat en voor het opmaken van de aanvulling van een goedgekeurd bosbeheersplan met een gedeelte waarin maatregelen voor de verwezenlijking van de beheersdoelstellingen voor een beschermd landschap zijn opgenomen, bedraagt de premie van het Vlaamse Gewest 80 % van de in § 1 bepaalde kosten.

Art. 19. § 1. De landschapspremie wordt berekend op basis van de kostenraming, BTW inbegrepen, voorzover de premienemer bewijst dat hij de BTW niet kan recupereren als BTW-plichtige.

§ 2. Bij de opmaak van het landschapsbeheersplan kunnen andere overheidsbijdragen worden verleend. De gezamenlijke overheidsbijdragen, met inbegrip van eventuele Europese middelen, kunnen niet meer bedragen dan het totale bedrag van de aanvaarde kostenraming.

Onderafdeling IV. - Uitbetaling premie opmaak landschapsbeheersplan

Art. 20. De landschapspremie voor het opmaken van het landschapsbeheersplan of van de in artikel 14, § 3 en § 4, vermelde aanvullingen van een bosbeheersplan of een natuurbeheersplan wordt in één keer uitbetaald als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de minister of zijn gemachtigde heeft het landschapsbeheersplan goedgekeurd;
- 2° de geldige facturen en de afrekening, die post per post gerelateerd is aan de kostenraming, of de kostenafrekening zijn voorgelegd.

Afdeling III. Landschapspremie voor uitvoeren beheerswerkzaamheden

Onderafdeling I. - Aanvraag landschapspremie voor uitvoeren beheerswerkzaamheden

Art. 21. De aanvraag voor een landschapspremie voor het uitvoeren van de werkzaamheden vermeld in artikel 13, § 1, 2°, en 4°, van dit besluit bevat:

- 1° de identificatiegegevens van het beschermd landschap en van de premienemer;
- 2° de verwijzing naar de delen van het goedgekeurde landschapsbeheersplan, bosbeheersplan of natuurbeheersplan waarop de aanvraag betrekking heeft;
- 3° een gedetailleerde beschrijving van de voorwaarden voor het uitvoeren van de werkzaamheden, vermeld in het landschapsbeheersplan of in de in artikel 14, § 3 en § 4, vermelde aanvullingen van het bosbeheersplan of het natuurbeheersplan;
- 4° een gemotiveerde kostenraming en/of de opgave van de werkzaamheden met de overeenstemmende bedragen waarvoor de forfaitaire berekening wordt voorgesteld.

Art. 22. Als het dossier volledig is, verklaart het agentschap het ontvankelijk. Als het onvolledig is, deelt het agentschap aan de premienemer mee in welke zin het dossier moet worden aangepast om voor goedkeuring in aanmerking te komen.

Onderafdeling II. - Toekenning landschapspremie voor uitvoeren beheerswerkzaamheden

Art. 23. Binnen de beperkingen van de begroting kent de minister of zijn gemachtigde de landschapspremie toe aan de ontvankelijk verklaarde aanvraag. De beslissing wordt

meegedeeld aan de premienemer samen met de melding dat de toekenning pas van kracht wordt als de premienemer het dossier aanvult met de volgende documenten:

- 1° zijn beslissing omtrent de aanwijzing van de uitvoerder(s) en de motivering van die keuze met verwijzing naar de deskundigheid die relevant is voor de beoogde materie;
- 2° een afschrift van het bod van de uitvoerder(s);
- 3° voor zover van toepassing een verbintenis waarin wordt medegedeeld welke andere premies van de overheid zijn aangevraagd en/of bekomen.

Art. 24. § 1. De landschapspremie kan niet worden toegekend voor goederen die eigendom zijn van de staat, de gemeenschappen en gewesten en van de openbare instellingen die onder hun toezicht staan, met uitzondering van de goederen die eigendom zijn van regionale of lokale besturen.

§ 2. De bepaling van § 1 geldt niet voor goederen waarvan het beheer voor een periode van minstens 9 jaar schriftelijk is toegewezen aan een vereniging die het herstel en het beheer van het landschap in kwestie of het natuurlijk milieu tot doel heeft. De bepaling geldt evenmin voor goederen in eigendom of beheer van de Stichting Vlaams Erfgoed.

Art. 25. Een landschapspremie van minder dan 500 euro wordt niet toegekend.

Art. 26. Slechts 20 % van de beheerswerkzaamheden mag uitgevoerd worden voor de toekenning van de landschapspremie, tenzij in dwingende omstandigheden en mits het agentschap voorafgaandelijk toestemming geeft.

Art. 27. § 1. Het bedrag van de landschapspremie wordt toegekend op basis van de door het agentschap aanvaarde kostenraming voor de beoogde beheerswerkzaamheden, verhoogd met 10 % als tegemoetkoming in de algemene kosten zoals werkingskosten. De beheerswerkzaamheden die op forfaitaire basis worden uitgevoerd, zoals bepaald in § 2, worden ook opgenomen in de kostenraming.

Als het bedrag waarvoor de werkzaamheden worden gegund lager ligt dan de goedgekeurde kostenraming, wordt de toegekende landschapspremie aangepast. Ze wordt opnieuw berekend op basis van dat laatste bod.

§ 2. De minister bepaalt de lijst van werkzaamheden die in aanmerking komen voor een forfaitaire vaststelling van de kosten voor de werkzaamheden die in aanmerking komen voor de berekening van het geheel of een gedeelte van de landschapspremie.

§ 3. De minister kan deze lijst van werkzaamheden en de overeenstemmende bedragen vervullen en aanpassen, inzonderheid rekening houdend met de prijsontwikkeling van lonen en materialen.

§ 4. De beheerswerkzaamheden die uitgevoerd worden met de financiële bijdrage aan de regionale landschappen voor algemene landschapszorg, komen niet in aanmerking voor deze premie.

Art. 28. De premie van het Vlaamse Gewest voor de in artikel 27 bepaalde kosten van instandhoudings-, onderhouds-, herstel- en verbeteringswerkzaamheden bedraagt 70 %.

De premie van het Vlaamse Gewest bedraagt 70 % voor de in artikel 27 bepaalde kosten voor instandhoudings-, onderhouds-, herstel- en verbeteringswerkzaamheden om cultuurhistorische en/of esthetische redenen in een beheersplan voor een erkend natuurreservaat dat conform is aan het advies van het agentschap, en voor de door het agentschap aanvaarde beheerswerkzaamheden die vermeld worden in de aanvulling van een goedgekeurde

bosbeheersplan met een gedeelte waarin maatregelen voor de verwezenlijking van de beheersdoelstellingen voor een beschermd landschap zijn opgenomen.

Art. 29. De premie van het Vlaamse Gewest voor de in artikel 27 bepaalde kosten voor ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden bedraagt 20 %.

Art. 30. § 1. De landschapspremie wordt berekend op basis van de kostenraming, BTW inbegrepen, voorzover de premienemer bewijst dat hij de BTW niet kan recupereren als BTW-plichtige.

§ 2. Bij de beheerswerkzaamheden kunnen andere overheidsbijdragen, met uitzondering van een onderhoudspremie, worden verleend. De gezamenlijke overheidsbijdragen, met inbegrip van eventuele Europese middelen, kunnen niet meer bedragen dan het totale bedrag van de aanvaarde kostenraming.

Onderafdeling III. - Uitbetaling landschapspremie voor uitvoeren beheerswerkzaamheden

Art. 31. § 1. Voor de uitbetaling van de landschapspremie voor het uitvoeren van de werkzaamheden vermeld in artikel 13, § 1, 2°, en 4°, van dit besluit mogen aan de premienemer op zijn verzoek voorschotten worden verstrekt.

§ 2. De voorschotten worden betaalbaar gesteld:

- 1° een eerste voorschot ten belope van 25 % van de premie van het Vlaamse Gewest, zodra het agentschap in het bezit is gesteld van de bestelling van de beheerswerkzaamheden of diensten en een afschrift van het aanvangsbevel en het rekeningnummer waarop de premie moet worden gestort als dat van toepassing is;
- 2° een tweede voorschot ten belope van 50 % van de premie van het Vlaamse Gewest bij het voorleggen van de documenten waaruit blijkt dat het gedeelte van de beheerswerkzaamheden of diensten, dat in aanmerking komt voor de premie, is uitgevoerd voor een bedrag dat meer bedraagt dan 50 % van de kostenraming, waarvan daarenboven minstens 25 % door de premienemer aan de uitvoerder is betaald.

§ 3. Het saldo van de premie wordt uitbetaald:

- 1° na indiening van de eindafrekening, die post per post gerelateerd is aan de kostenraming;
- 2° nadat het agentschap heeft vastgesteld dat de werkzaamheden volledig en volgens de regels van de kunst zijn uitgevoerd;
- 3° na rapportering van de uitgevoerde beheerswerkzaamheden en van de stand van zaken in de uitvoering van het landschapsbeheersplan.

Art. 32. § 1. De beheerswerkzaamheden waarvoor een landschapspremie is toegekend moeten, behoudens de wijzigingen die vooraf goedgekeurd zijn door de minister of zijn gemachtigde, volledig en integraal worden uitgevoerd.

Als de premienemer geen gevolg geeft aan tekortkomingen in de uitvoering van de werkzaamheden die door het agentschap aan hem worden meegedeeld, wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de premie, en wordt de premie niet uitbetaald.

Tevens worden in voorkomend geval de uitbetaalde voorschotten teruggevorderd door het Vlaamse Gewest.

§ 2. Als de premienemer werkzaamheden uitvoert zonder de nodige vergunningen, wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

§ 3. Als vastgesteld wordt dat de premienemer, in tegenstelling met de gegevens van de verbintenis die vermeld wordt in artikel 23, een of meerdere premies heeft aangevraagd en/of bekomen van de overheid, wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

Tevens worden in voorkomend geval de uitbetaalde voorschotten teruggevorderd door het Vlaamse Gewest

§ 4. Uiterlijk binnen een termijn van 3 jaar na de toekenning moeten de werkzaamheden zijn uitgevoerd, voorlopig opgeleverd, moet de uitbetaling zijn aangevraagd en moeten de post per post gerelateerde eindafrekening van de kosten, een verslag van de werkzaamheden en alle verantwoordingsstukken zijn ingediend bij het agentschap.

Als hieraan niet wordt voldaan, wordt de premienemer van rechtswege geacht af te zien van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

Tevens worden in voorkomend geval de uitbetaalde voorschotten teruggevorderd door het Vlaamse Gewest.

Art. 33. Bij de afrekening van een toegekende landschapspremie neemt de premienemer de aanvullende kosten voor de meer- en bijwerken voor zijn rekening als het bedrag van de eindafrekening hoger is dan dat waarop de premie is berekend.

Als het eindbedrag van de beheerswerkzaamheden lager ligt dan dat waarop de premie werd berekend, dan wordt de premie in verhouding verminderd.

Art. 34. De Vlaamse minister, bevoegd voor de landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Besluit van de Vlaamse regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regelen voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 11 mei 1999, 7 maart 2008 en 29 mei 2009

(Belgisch Staatsblad, 12.02.1999, 24.06.1999, 21.05.2008 en 3.09.2009)

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALING

Artikel 1. § 1. Dit besluit regelt de voorlopige en definitieve erkenning, de organisatie, de werking, de betoelaging en de intrekking of schorsing van erkenning van regionale landschappen.

§ 2. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1° [...],¹⁵¹

2° minister: het lid van de Vlaamse regering dat bevoegd is voor natuurbehoud;

3° Regionaal Landschap: het samenwerkingsverband bedoeld in artikel 54, § 1 van het decreet van 21 oktober 1997 op het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

4° werkingsgebied van het Regionaal Landschap: gebied waarbinnen een Regionaal Landschap actief is en dat zich duidelijk geografisch onderscheidt van de omgevende streken, met een minimum aaneengesloten oppervlakte van 30.000 ha, een typisch landschap, met een grote gaafheid en samenhang en/of cultuurhistorische waarde, een hoge actuele natuurwaarde en met grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling en natuurgerichte recreatie en natuurgericht toerisme.

Voor dit gebied zullen de deelnemers van het samenwerkingsverband zich op actieve wijze inzetten binnen de doelstellingen van het decreet op natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

5° doelgroepen: de doelgroepen zijn de maatschappelijke en bestuurlijke actoren die rechtstreeks gebruik maken van of bevoegdheden uitoefenen op het natuurlijk milieu en er een invloed op kunnen uitoefenen;

6° initiatiefnemer: het provinciebestuur op wiens grondgebied het werkingsgebied van het Regionaal Landschap of het grootste gedeelte ervan gelegen is en/of de gemeentebesturen van minstens drie aaneengesloten gemeenten die geheel of gedeeltelijk tot het werkingsgebied van het Regionaal Landschap behoren en die aan de minister een verzoek tot voorlopige erkenning van een Regionaal Landschap richten;

[7° de afdeling, bevoegd voor land en bodembescherming: de afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, zoals thans bepaald met toepassing van artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2003 tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de departementen van de Vlaamse ministeries.]¹⁵²

HOOFDSTUK II. OPDRACHT EN ORGANISATIE VAN REGIONALE LANDSCHAPPEN

Art. 2. In het werkingsgebied zijn de initiatieven van een Regionaal Landschap in het kader van het doelgroepenbeleid gericht op de bevordering en promotie van:

1° het streekeigen karakter;

¹⁵¹ 1° werd opgeheven bij art. 34 B.VI.Reg. 29 mei 2009 (B.S., 3 september 2009 (ed. 2)), met ingang van 3 september 2009 (art. 43);

¹⁵² 7° werd ingevoegd bij art. 245 B. VI. Reg. 7 maart 2008 (B.S., 21 mei 2008 (eerste uitg.)), met ingang van 21 mei 2008 (art. 417).

2° de natuurrecreatie;
3° de natuureducatie;
4° het recreatief medegebruik;
5° het natuurbehoud, zoals gedefinieerd in het decreet op het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
6° het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.
Hiertoe zal het samenwerkingsverband eigen initiatieven nemen. Daarnaast ondersteunt het Regionaal Landschap initiatieven van deelnemers binnen het samenwerkingsverband of van derden of werkt ermee samen.

Art. 3. § 1. [Het Agentschap voor Natuur en Bos] is belast met de algemene toetsing, opvolging en het toezicht op de werking en de activiteiten van de regionale landschappen.

§ 2. Het Regionaal Landschap dient jaarlijks voor 1 maart een werkprogramma met begroting en een verslag van de activiteiten van het afgelopen jaar en afrekening van het voorbije boekjaar in. Hierin wordt aangegeven welke concrete bijdragen door het Regionaal Landschap en door elk van de in het Regionaal Landschap samenwerkende doelgroepen geleverd zijn aan elk van de onder artikel 2 opgesomde doelstellingen en wordt tevens gerapporteerd over de activiteiten zoals opgenomen in artikel 4, § 6. Alle nodige bewijsstukken worden toegevoegd. Tevens toont het Regionaal Landschap aan hoe het draagvlak binnen het werkingsgebied versterkt wordt voor het decreet op het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.
[Het Agentschap voor Natuur en Bos] staat in voor de toetsing aan de erkenningscriteria voor de subsidiëring en de opvolging van die programmaonderdelen die door haar betoelaagd worden en beoordeelt de inpasbaarheid binnen het natuurbehoud.

§ 3. Door [het Agentschap voor Natuur en Bos] wordt jaarlijks een evaluatieverslag opgemaakt, waarin wordt aangegeven in welke mate het Regionaal Landschap haar functie vervult en beantwoordt aan de erkenningscriteria, opgenomen in dit besluit. Dit evaluatieverslag wordt samen met het werkingsverslag uit het werkprogramma voor 15 april van elk kalenderjaar aan de MINA-raad en de Raad ter advies voorgelegd en doorgezonden aan de minister. Op grond van dit evaluatieverslag kan de minister overgaan tot het geven van aanbevelingen of in voorkomend geval het intrekken of opschorten van de erkenning.¹⁵³

HOOFDSTUK III. DE VOORLOPIGE EN DEFINITIEVE ERKENNING VAN EEN REGIONAAL LANDSCHAP

Art. 4. § 1. Om voorlopig en om definitief erkend te worden moet een Regionaal Landschap aan elk van de onderstaande bepalingen en criteria van dit artikel voldoen:

1° de rechtspersoonlijkheid bezitten; deze vereniging kan evenwel voor de uitvoering van haar doelstellingen een overeenkomst afsluiten met één of meer publiekrechtelijke rechtspersonen, lid van het regionaal landschap, met het oog op het administratieve en financiële beheer van het Regionaal Landschap;
2° een werkingsgebied hebben, zoals gedefinieerd in artikel 1, § 2, 4°;
3° ten minste 2 jaar bestaan en aantoonbare activiteiten ontplooien, conform de doelstellingen zoals vermeld in artikel 2;
4° voorgedragen worden door de Bestendige Deputatie van de provincie binnen dewelke het Regionaal Landschap haar werkingsgebied of het grootste gedeelte ervan heeft of door minstens 3 aanéengesloten gemeenten die geheel of gedeeltelijk tot het werkingsgebied van het Regionaal Landschap behoren.

§ 2. Deze rechtspersoonlijkheid moet beschikken over een Algemene Vergadering, waarvan volgende doelgroepen deel uit maken:

¹⁵³ §§ 1 tot 3 werden gewijzigd bij art. 35 B.VI.Reg. 29 mei 2009 (B.S., 3 september 2009 (ed. 2)), met ingang van 3 september 2009 (art. 43).

1° provincie en/of gemeenten;

2° de conform het besluit van 3 juni 1992 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen erkende gewestelijke, regionale, of streekverenigingen en de erkende terreinbeherende natuurverenigingen, in zoverre ze actief zijn binnen het werkingsgebied van het Regionaal Landschap en in zoverre ze wensen toe te treden en de doelstellingen van het Regionaal Landschap onderschrijven;

3° in zoverre ze de doelstellingen van het Regionaal Landschap onderschrijven en zich engageren hiertoe als vereniging of binnen het samenwerkingsverband een actieve bijdrage te leveren, kunnen volgende verenigingen deel uit maken van de Algemene Vergadering: erkende landbouworganisaties, erkende verenigingen ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheers-eenheden. Deze verenigingen moeten actief zijn binnen het werkingsgebied van het Regionaal Landschap.

§ 3. Deze Algemene Vergadering kiest een Raad van Bestuur, waarin de in § 2 bedoelde doelgroepen vertegenwoordigd zijn. De Raad van Bestuur moet voor minstens 1/3 bestaan uit vertegenwoordigers van de provincie en/of gemeenten, minstens 1/3 bestaan uit vertegenwoordigers van verenigingen zoals genoemd in artikel 4 § 2, 2° in zoverre ze toegetreden zijn en bestaan uit vertegenwoordigers van verenigingen zoals genoemd in het artikel 4 § 2, 3°.

§ 4. Volgende personen kunnen, in zoverre zij actief zijn in het werkingsgebied, ambtshalve met een adviserende stem de vergaderingen van de Algemene Vergadering bijwonen:

- de provinciale milieu ambtenaar;
- een afgevaardigde van 1[h^{et} Agentschap voor Natuur en Bos];
- [...]
- de inspecteur Landschappen van de afdeling Monumenten en Landschappen;
- de milieuambtenaren van elk van de deelnemende gemeenten;
- een vertegenwoordiger van de VLM indien in het betrokken gebied een landinrichting- of natuurinrichtingsproject- of een ruilverkaveling plaatsvindt;
- een afgevaardigde van de 1[afdeling, bevoegd voor land en bodembescherming];
- een afgevaardigde van de administratie Land- en Tuinbouw (departement EWBL);
- een afgevaardigde van Toerisme Vlaanderen.¹⁵⁴

§ 5. Volgende personen kunnen, ambtshalve met een adviserende stem de vergadering van de Raad van Bestuur bijwonen:

- een afgevaardigde van 1[h^{et} Agentschap voor Natuur en Bos]1;
- [...].¹⁵⁵

§ 6. Om erkend te blijven dient een Regionaal Landschap jaarlijks minstens volgende activiteiten te organiseren:

- minstens 2 maal een landschapskrant breed verspreiden in elk van de gemeenten gelegen binnen het werkingsgebied van het ◀regionaal landschap en▶ die ingaat op de initiatieven bedoeld in artikel 2;

¹⁵⁴ § 4 werd gewijzigd bij art. 246, 1° tot 3° B. VI. Reg. 7 maart 2008 (B.S., 21 mei 2008 (eerste uitg.)), met ingang van 21 mei 2008 (art. 417).

¹⁵⁵ § 5 werd gewijzigd bij art. 246, 4° en 5° B. VI. Reg. 7 maart 2008 (B.S., 21 mei 2008 (eerste uitg.)), met ingang van 21 mei 2008 (art. 417).

- minstens 3 vormingsactiviteiten organiseren of mee organiseren, waaraan telkens minstens 25 deelnemers participeren;
- minstens 3 brede publieksactiviteiten met een brede maatschappelijke uitstraling organiseren of mee organiseren, waaraan telkens minstens 100 deelnemers participeren;
- activiteiten en initiatieven ontplooiën of actief ondersteunen die de participatie van de doelgroepen en de bevolking aan het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen en het natuurbewoud in elk van de verschillende gemeenten van het werkingsgebied bevorderen.

Al deze activiteiten dienen te kaderen binnen de doelstellingen van dit besluit.

§ 7. Het Regionaal Landschap moet een boekhouding voeren, derwijze dat de aanwending van de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap controleerbaar is.

De rekeningen worden jaarlijks door een erkend accountant geverifieerd; die hierover aan de Raad van Bestuur rapporteert; dit rapport vergezelt het verslag zoals bedoeld in artikel 3, § 2.

Art. 5. Op het ogenblik van de aanvraag tot voorlopige erkenning moet een Regionaal Landschap aan volgende bijkomende voorwaarden voldoen, gestaafd met de nodige bewijsstukken:

1° een gemotiveerde aanduiding van de grenzen van het beoogde werkingsgebied van het voorgestelde Regionaal Landschap;

2° een beslissing van de Bestendige Deputatie van de provincie binnen dewelke het werkingsgebied van het Regionaal Landschap of het grootste gedeelte ervan of van gemeenteraden van minstens 3 aaneengesloten gemeenten, die geheel of gedeeltelijk tot het werkingsgebied behoren. Deze beslissing omvat de goedkeuring van volgende onderdelen: de doelstellingen, de participatie in het samenwerkingsverband en de ondersteuning van het Regionaal Landschap;

3° een werkprogramma met begroting, conform artikel 3 § 2 van dit besluit voor de duur van de voorlopige erkenning.

Art. 6. § 1. Om een voorlopige erkenning respectievelijk een definitieve erkenning te verkrijgen zendt de initiatiefnemer respectievelijk het voorlopig erkend Regionaal Landschap met een per post aangetekend schrijven een verzoek tot voorlopige erkenning respectievelijk tot definitieve erkenning aan de minister.

De minister vraagt binnen de maand na ontvangst van het aangetekend schrijven aan de [Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen] – hierna MiNa-raad genoemd –, [...], [het Agentschap voor Natuur en Bos] en aan de gemeenten of provincie, in zoverre zij geen initiatiefnemer zijn een advies te formuleren binnen de twee maanden.

[Het Agentschap voor Natuur en Bos] verzamelt de adviezen en stuurt binnen de 4 maanden na de datum van de ontvangst van het aangetekend schrijven deze adviezen samen met een eindadvies aan de minister.

Op basis van dit advies neemt de minister, een beslissing tot voorlopige erkenning of definitieve erkenning of tot weigering van de aanvraag en deelt die binnen 6 maanden na de datum van ontvangst van het aangetekend schrijven mee aan de initiatiefnemer of het voorlopig erkende regionale landschap. Een afwijzing van de aanvraag tot voorlopige erkenning respectievelijk definitieve erkenning wordt met redenen omkleed.

§ 2. Bij ontstentenis van beslissing betreffende de aanvraag tot voorlopige erkenning binnen de zes maanden na de datum van de ontvangst van het aangetekend schrijven kan de aanvrager een rappelbrief toezenden. Indien na het verstrijken van de 45 ste dag na het verzenden van de rappelbrief geen beslissing is genomen wordt de aanvraag geacht te zijn goedgekeurd.

§ 3. Bij ontstentenis van beslissing betreffende de aanvraag tot definitieve erkenning binnen de 6 maanden na de datum van ontvangst van de aanvraag tot erkenning, wordt de voorlopige erkenning met 1 jaar verlengd.

Ten laatste 18 maanden na de ontvangst van het aangetekend schrijven van de aanvraag tot definitieve erkenning wordt door de minister een definitieve beslissing genomen over de erkenning.

§ 4. De voorlopige erkenning van een Regionaal Landschap geldt voor een periode van 3 jaar, eventueel uitgebreid met een periode van één jaar ingevolge artikel 6, § 3.

De aanvraag tot definitieve erkenning van een Regionaal Landschap gebeurt ten vroegste 2 jaar na de voorlopige erkenning.

De definitieve erkenning van een Regionaal Landschap gaat pas in nadat de periode van voorlopige erkenning volledig verstreken is.

§ 5. De definitieve erkenning van een Regionaal Landschap geldt voor een periode van 6 jaar of tot haar intrekking.

Een hernieuwing van een erkenning als Regionaal Landschap, na een periode van 6 jaar, kent dezelfde procedure als een aanvraag tot definitieve erkenning.¹⁵⁶

HOOFDSTUK IV. SUBSIDIES VAN VOORLOPIG EN DEFINITIEF ERKENDE REGIONALE LANDSCHAPPEN

Art. 7. Binnen de perken van de begrotingskredieten kan de Vlaamse regering financiële middelen voorzien voor de voorlopig en definitief erkende regionale landschappen. Deze financiële middelen omvatten een jaarlijkse toelage die de personeels- en werkingsmiddelen omvat.

De aanvragen gebeuren door de Raad van Bestuur van het Regionaal Landschap. Het werkprogramma met een begroting en het verslag van de activiteiten, zoals bedoeld in artikel 3, § 2, samen met de rekening over het afgelopen werkjaar, worden als verantwoording bij de subsidieaanvraag ingediend bij [het Agentschap voor Natuur en Bos] voor 1 maart van het werkjaar. Het werkjaar loopt van 1 januari tot 31 december.¹⁵⁷

Art. 8. § 1. De jaarlijkse subsidie van het Vlaamse Gewest bedraagt maximaal 2.500.000 BEF voor een voorlopig erkend en 3.750.000 BEF voor een definitief erkend Regionaal Landschap. Dit wordt in volgende schijven worden betaald:

- 40 % verminderd of vermeerderd met het saldo van de afrekening van het voorbije jaar bij de indiening van het werkprogramma conform artikel 3 § 2.
- 40 % na de afsluiting van de evaluatie bedoeld in artikel 3 § 3.
- 20 % in de loop van het 3de trimester.

§ 2. Dit maximum bedrag wordt vermeerderd met 1.250.000 BEF indien de oppervlakte van het werkingsgebied van het Regionaal Landschap meer dan 45.000 ha bedraagt en aan alle bepalingen van artikel 4 en 5 voldaan is.

§ 3. De jaarlijkse subsidie van het Vlaams Gewest wordt beperkt tot maximaal 60 % van de totaal bewezen kosten, evenwel zonder de in artikel 8 § 1 en § 2 genoemde maxima te overschrijden en met uitsluiting van reservevorming en uitgaven die geactiveerd moeten worden. Minstens 75 % van deze bewezen kosten dienen personeelskosten te zijn.

Ingeval bij wijze van voorschot reeds meer uitbetaald is dient het teveel vereffend te worden terugbetaald op het ogenblik van de rekening aflegging bij de 1° schijf.

§ 4. [De genoemde maximum bedragen worden vanaf het werkjaar 1999 jaarlijks aangepast aan de gemiddelde index van het voorbije kalenderjaar.]¹⁵⁸

¹⁵⁶ § 1 werd gewijzigd bij art. 247, 1° en 2° B. VI. Reg. 7 maart 2008 (B.S., 21 mei 2008 (eerste uitg.)), met ingang van 1 september 2009 (art. 8 B.VI.Reg. 15 mei 2009 (B.S., 28 mei 2009 (ed. 1)) en bij art. 36 B.VI.Reg. 29 mei 2009 (B.S., 3 september 2009 (ed. 2)), met ingang van 3 september 2009 (art. 43).

¹⁵⁷ § 2 werd gewijzigd bij art. 35 B.VI.Reg. 29 mei 2009 (B.S., 3 september 2009 (ed. 2)), met ingang van 3 september 2009 (art. 43).

¹⁵⁸ § 4 werd vervangen bij art. 1 B. VI. Reg. 11 mei 1999 (B.S., 24 juni 1999).

HOOFDSTUK V. BIJZONDERE BEPALINGEN

Art. 9. § 1. [De reeds bestaande initiatieven van Regionale Landschappen opgenomen in bijlage 1 van dit besluit worden met ingang van 20 januari 1998 voorlopig erkend voor een periode van max. 2 jaar ongeacht of zij voldoen aan de in dit besluit vermelde voorwaarden om voorlopig erkend te worden.

Binnen deze periode dient de aanvraag gedaan te worden tot definitieve erkenning of kan de voorlopige erkenning, conform de procedure van artikel 6 maximaal één maal verlengd worden.

Artikel 4, § 6 geldt niet voor de initiatieven vermeld in deze paragraaf gedurende de periode vanaf 20 januari 1998 tot de datum van publicatie van dit besluit.]¹⁵⁹

§ 2. Voor de initiatieven van bijlage 2 geldt artikel 9 § 1 met ingang van 01.01.1999.

§ 3. De bestaande initiatieven, zoals opgenomen in bijlage 1 en 2 van dit besluit mogen voor de eerste definitieve erkenningsperiode als Regionaal Landschap afwijken van artikel 4, § 3, op voorwaarde dat de Algemene Vergadering bij meerderheid binnen de in artikel 4, § 2, 1e en 2e lid genoemde leden hiermee instemt.

[§ 4. De aanvragen voor subsidies betreffende het werkjaar 1998 dienen bij [het Agentschap voor Natuur en Bos] ingediend te worden vóór 1 juli 1999.

De subsidies voor 1998 worden in één schijf volledig betaald.]¹⁶⁰

HOOFDSTUK VI. SLOTBEPALINGEN

Art. 10. De minister beslist de voorlopige of definitieve erkenning op te schorten of in te trekken indien blijkt dat deze werd verkregen op grond van valse verklaringen en documenten of indien het Regionaal Landschap de voorwaarden gesteld in dit besluit niet naleeft. Het betrokken Regionaal Landschap wordt van deze beslissing op de hoogte gesteld door [het Agentschap voor Natuur en Bos] via een per post aangetekend schrijven.

Het betrokken Regionaal Landschap heeft geen recht op toelage voor de periode binnen dewelke de erkenning wordt opgeschort.

Het betrokken Regionaal Landschap heeft geen recht op enige toelage voor het kalenderjaar waarin de erkenning werd ingetrokken en is gehouden tot de onmiddellijke terugbetaling van de reeds uitbetaalde toelage van het lopende kalenderjaar, overeenkomstig artikel 57, eerste lid, 1, van de wetten op de rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 1 juli 1991.¹⁶¹

Art. 11. Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 20 januari 1998.

Art. 12. De Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bijlage I. Reeds bestaande regionale landschappen

Naam

Vlaamse Ardennen

West-Vlaamse Heuvels

Kempen en Maasland

Herk en Mombeek

Noord-Hageland

Zenne, Zuun en Zoniën

Dijleland

¹⁵⁹ § 1 werd vervangen bij art. 2 B. VI. Reg. 11 mei 1999 (B.S., 24 juni 1999).

¹⁶⁰ § 4 werd ingevoegd bij art. 3 B. VI. Reg. 11 mei 1999 (B.S., 24 juni 1999) en gewijzigd bij art. 35 B.VI.Reg. 29 mei 2009 (B.S., 3 september 2009 (ed. 2)), met ingang van 3 september 2009 (art. 43).

¹⁶¹ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 35 B.VI.Reg. 29 mei 2009 (B.S., 3 september 2009 (ed. 2)), met ingang van 3 september 2009 (art. 43).

Bijlage II. In oprichting zijnde Regionaal Landschap
Meetjesland

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2008 tot bepaling van nadere regels voor de zorgplicht betreffende definitief aangeduide ankerplaatsen en erfgoedlandschappen

(Belgisch Staatsblad 5.06.2008)

Artikel 1. De administratieve overheid geeft in haar beslissingen inzake een eigen werk of handeling, of inzake het verlenen van een opdracht daartoe, of inzake een eigen plan of verordening, die een ankerplaats of een erfgoedlandschap kunnen beïnvloeden aan hoe ze rekening geeft gehouden met de verplichtingen uit de artikelen 26 of 29 van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg ingevoegd bij het decreet van 13 februari 2004. De overweging om tot een beslissing te komen, die een ankerplaats of erfgoedlandschap nadelig kan beïnvloeden, wordt beschreven in een motiveringsnota die de volgende elementen bevat:

- 1° de naam van het werk, de handeling, het plan of de verordening;
- 2° naam van de ankerplaatsen of erfgoedlandschappen in kwestie, met beknopte samenvatting van de waarden en kenmerken die betrokken zijn bij de activiteit;
- 3° beschrijving van het werk, de handeling, het plan of de verordening met nadruk op de opsomming van alle aspecten van de activiteit die impact hebben op de waarden of kenmerken van de ankerplaats of het erfgoedlandschap;
- 4° Verduidelijking of de impact, bedoeld in 3°, negatieve of positieve effecten heeft op de waarden of kenmerken van de ankerplaats of erfgoedlandschap;
- 5° analyse van elk negatief effect om na te gaan of de schade vermeden kan worden, als de schade onvermijdbaar is, worden er schadebeperkende maatregelen gezocht. Als schadebeperkende maatregelen niet mogelijk zijn, worden er herstel- of compenserende maatregelen gezocht;
- 6° conclusie van die analyse voor de beslissing over het werk, de handeling, het plan of de verordening. De conclusie geeft aan welke schadebeperkende, herstel- of compenserende maatregelen waar, wanneer, hoe en door wie uitgevoerd zullen worden.

Art. 2. De Vlaams minister, bevoegd voor Monumenten en Landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Besluit van de Vlaamse Regering van 21 januari 2011 tot vaststelling van de algemene regels voor de erkenning en de subsidiëring van de landschapswerking van regionale landschappen

(Belgisch Staatsblad 15.02.2011)

HOOFDSTUK 1. - DEFINITIES

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder :

1° agentschap : het agentschap, vermeld in artikel 3, 4°, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapzorg;

2° ankerplaats : de ankerplaats, vermeld in artikel 3, 11°, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapzorg;

3° beveiligde zending : een aangetekend schrijven, een afgifte tegen ontvangstbewijs of elke andere door de Vlaamse Regering toegelaten betekeniswijze waarbij de datum van kennisgeving met zekerheid kan worden vastgesteld;

4° decreet van 16 april 1996 : het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapzorg;

5° landschapsanimator : een personeelslid dat een duidelijk onderscheiden functie heeft binnen het projectteam van een Regionaal Landschap en specifiek belast is met de opdracht in het kader van algemene landschapzorg;

6° minister : de Vlaamse minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed;

7° Regionaal Landschap : het samenwerkingsverband, vermeld in artikel 54, § 1, van het decreet van 21 oktober 1997 op het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

8° landschapswerking : het geheel van initiatieven genomen door een Regionaal Landschap binnen zijn werkingsgebied ter bevordering en promotie van de algemene landschapzorg als vermeld in het decreet van 16 april 1996;

9° werkingsgebied : het werkingsgebied van het Regionaal Landschap, vermeld in artikel 1, § 2, 4°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen.

HOOFDSTUK 2. - DE ERKENNING VAN DE LANDSCHAPSWERKING VAN DE REGIONALE LANDSCHAPPEN

Art. 2. De landschapswerking van een Regionaal Landschap wordt door de minister erkend als aan de volgende voorwaarden is voldaan :

1° het Regionaal Landschap is voorlopig of definitief erkend conform de voorwaarden, vermeld in artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de voorlopige en definitieve erkenning van Regionale Landschappen;

2° de taken van de landschapsanimator worden vervuld door minstens 0,8 voltijds equivalent of het Regionaal Landschap verbindt zich ertoe dat dit zo gebeurt in het werkingsjaar dat volgt op het jaar van de erkenning;

3° het Regionaal Landschap heeft een visie, met inbegrip van actiepunten, op de kwaliteitsvolle uitbouw van de landschapswerking;

4° het Regionaal Landschap verbindt zich ertoe dat een afgevaardigde van het agentschap vergaderingen van de raad van bestuur kan bijwonen als raadgevend lid.

Art. 3. § 1. Een aanvraag tot erkenning wordt met een beveiligde zending ingediend bij het agentschap voor 1 juni van het lopende jaar.

§ 2. Het erkenningsdossier bevat minstens de volgende stukken :

1° een overzicht van de personeelsleden van het Regionaal Landschap en hun functies;

2° een visienota waarin wordt verduidelijkt hoe de landschapswerking zal uitgewerkt worden door het Regionaal Landschap;

3° een overzicht van de leden van de raad van bestuur en de verslagen van de bijeenkomsten van het voorgaande werkingsjaar;

4° de verbintenissen, vermeld in artikel 2, 2° en 4°.

§ 3. Het agentschap onderzoekt het erkenningsdossier op zijn volledigheid. Als wordt vastgesteld dat de aanvraag onvolledig is, vraagt het agentschap binnen een termijn van dertig dagen aanvullende informatie op bij het Regionaal Landschap. Het Regionaal Landschap vervolledigt zijn dossier binnen een termijn van dertig dagen. Zoniet wordt de aanvraag niet in overweging genomen.

Het agentschap brengt binnen een termijn van zestig dagen, te rekenen vanaf de datum van ontvangst van de aanvraag of van ontvangst van de aanvullende informatie, een gemotiveerd advies uit over de aanvraag aan de minister.

§ 4. Op basis van dat advies neemt de minister een beslissing tot erkenning of tot weigering van erkenning en deelt die beslissing binnen vijf maanden na de datum van ontvangst van de aanvraag of van ontvangst van de aanvullende informatie mee aan het Regionaal Landschap. Een weigering van erkenning wordt met redenen omkleed.

Bij ontstentenis van beslissing over de erkenningsaanvraag binnen vijf maanden na de datum van ontvangst van de aanvraag of van ontvangst van de aanvullende informatie kan het Regionaal Landschap een maanbrief zenden. Als na het verstrijken van de 45e dag na de verzending van de maanbrief geen beslissing is genomen, wordt de aanvraag geacht te zijn goedgekeurd.

§ 5. Een Regionaal Landschap kan worden gesubsidieerd vanaf 1 januari van het kalenderjaar dat volgt op het jaar van de erkenning van de landschapswerking.

Art. 4. Om de erkenning van de landschapswerking te behouden, moet een Regionaal Landschap voldoen aan de volgende criteria :

1° het Regionaal Landschap vervult de voorwaarden, vermeld in artikel 2;

2° het Regionaal Landschap ontplooit jaarlijks eigen activiteiten inzake landschapswerking of het Regionaal Landschap ondersteunt die actief;

3° het Regionaal Landschap stelt jaarlijks een afsprakennota op en rapporteert over de uitvoering ervan in het jaarverslag, vermeld in artikel 9;

4° het Regionaal Landschap voert een boekhouding, waarin de aanwending van de subsidie controleerbaar is. De rekeningen worden jaarlijks door een erkende accountant geverifieerd, die daarover aan de algemene vergadering rapporteert. Dat rapport wordt gevoegd bij het jaarverslag, vermeld in artikel 9;

5° het Regionaal Landschap doet voor de uitvoering van de landschapswerken maximaal beroep op ondernemingen uit sociale economie.

Art. 5. Het agentschap is belast met de algemene toetsing, de opvolging en het toezicht op de landschapswerking en de activiteiten van de Regionale Landschappen.

Het agentschap stelt jaarlijks een evaluatieverslag op, waarin wordt aangegeven in welke mate het Regionaal Landschap zijn functie vervult en beantwoordt aan de criteria, vermeld in artikel 4. Dat evaluatieverslag wordt samen met het jaarverslag voor 15 augustus van elk kalenderjaar naar de minister gestuurd. Op grond van het evaluatieverslag kan de minister aanbevelingen geven of het Regionaal Landschap negatief evalueren.

Art. 6. § 1. De erkenning geldt tot ze wordt ingetrokken door de minister.

De minister beslist de erkenning van de landschapswerking van een Regionaal Landschap in te trekken als een of meer van de volgende gevallen zich voordoen :

1° de erkenning werd verkregen op grond van valse verklaringen en documenten;

2° het Regionaal Landschap voldoet niet aan de bepalingen en de voorwaarden, vermeld in dit besluit;

3° het Regionaal Landschap werd twee opeenvolgende jaren negatief geëvalueerd door de minister.

Het Regionaal Landschap in kwestie wordt van die beslissing op de hoogte gebracht door het agentschap binnen een termijn van zestig dagen.

§ 2. Het Regionaal Landschap in kwestie heeft geen recht op een toelage voor het kalenderjaar waarin de erkenning wordt ingetrokken en is gehouden tot de onmiddellijke terugbetaling van de reeds uitbetaalde toelage van het lopende kalenderjaar, overeenkomstig artikel 57, eerste lid, 1°, van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 1 juli 1991.

HOOFDSTUK 3. - DE OPDRACHT EN ORGANISATIE VAN DE LANDSCHAPSWERKING VAN REGIONALE LANDSCHAPPEN

Art. 7. Het Regionaal landschap neemt eigen initiatieven inzake landschapswerking. Daarnaast ondersteunt het Regionaal Landschap initiatieven van deelnemers aan het samenwerkingsverband of van derden of werkt met hen samen.

Art. 8. De landschapsanimator coördineert de landschapswerking en is verantwoordelijk voor de volgende taken :

- 1° de opmaak van een jaarlijkse afsprakennota en de rapportering over de uitvoering ervan;
 - 2° de organisatie en begeleiding van de werken van het landschapsteam, meer bepaald de projectwerking van een Regionaal Landschap met het oog op algemene landschapszorg;
 - 3° de verbreding van het draagvlak door middel van educatie en sensibilisatie;
 - 4° de prospectie, vertaling en promotie voor een betere inzet van het volgens het decreet bepaalde beheersinstrumentarium, met inbegrip van het stimuleren of begeleiden van de oprichting van landschapsbeheerscommissies en de opmaak van landschapsbeheersplannen;
 - 5° de uitbouw van een lokaal netwerk;
 - 6° het documenteren en informeren van de inwoners of bezoekers van het werkingsgebied.
- De taken van de landschapsanimator worden gespecificeerd in de jaarlijkse afsprakennota.

Art. 9. Het Regionaal Landschap dient jaarlijks voor 1 maart een gedagtekende afsprakennota met begroting en een jaarverslag met de afrekening van het voorbije boekjaar in bij het agentschap. Alle nodige bewijsstukken worden toegevoegd.

De afsprakennota legt een aantal projecten, aandachtspunten en doelstellingen vast bij het begin van het werkingsjaar. De afsprakennota omvat een concrete planning en bepaalt de tijdens het werkingsjaar te behalen resultaten.

In het jaarverslag rapporteert het Regionaal Landschap over de uitgevoerde activiteiten en de concrete bijdragen die het voorbije werkingsjaar geleverd zijn in het kader van de algemene landschapszorg. Het jaarverslag refereert aan de afsprakennota van hetzelfde werkingsjaar.

HOOFDSTUK 4. - DE SUBSIDIËRING VAN DE LANDSCHAPSWERKING VAN REGIONALE LANDSCHAPPEN

Art. 10. § 1. Binnen de perken van de begrotingskredieten kan de Vlaamse Regering jaarlijks financiële middelen uittrekken om de overeenkomstig hoofdstuk 2 erkende landschapswerking van Regionale Landschappen te ondersteunen. De subsidie omvat zowel personeels-, werkings- als projectmiddelen.

§ 2. Het jaarlijkse subsidiebedrag is gekoppeld aan de oppervlakte relictzones en ankerplaatsen, zoals opgenomen in de vastgestelde landschapsatlas in het werkingsgebied van het Regionaal Landschap per 1 juni voorafgaand aan het jaar waarop de subsidie betrekking heeft. In afwachting van een eerste vaststelling van de landschapsatlas wordt de versie 2001 gehanteerd.

De jaarlijkse basissubsidie bedraagt minstens 90.000 euro

De jaarlijkse subsidie wordt vermeerderd met een bonus van 5.000 euro per volle schijf van

5 000 ha relictzones en ankerplaatsen. Overlappende oppervlakten relictzone en ankerplaats worden daarbij slechts eenmaal geteld.

§ 3. De personeelsmiddelen omvatten de reële loonkost van de landschapsanimator. De werkmiddelen bedragen maximaal 8.725 euro. Reservevorming is uitgesloten. De projectmiddelen bedragen maximaal 70 % van de bewezen projectkosten.

Art. 11. § 1. Voor de uitbetaling van de jaarlijkse subsidie kunnen op verzoek van het Regionaal Landschap voorschotten worden verstrekt.

§ 2. De voorschotten worden als volgt betaalbaar gesteld :

1° een eerste voorschot van 50 % na de voorlegging van de jaarlijkse afsprakennota met begroting, vermeld in artikel 9;

2° een tweede voorschot van 30 % na de voorlegging van de nodige bewijsstukken voor minstens 50 % van de subsidie, die bestaan uit loonstaten en ondertekende bestelbonnen of facturen voor de werkings- of projectkosten.

§ 3. Het saldo wordt uitbetaald na de goedkeuring van de minister of zijn gemachtigde van de loonstaten, de ondertekende facturen voor de projectkosten en het evaluatieverslag, vermeld in artikel 5, tweede lid, waaruit blijkt dat de resultaten, vermeld in de afsprakennota, werden gehaald.

Als bij wijze van voorschot al meer uitbetaald is, moet het teveel betaalde worden terugbetaald.

Art. 12. § 1. Door het indienen van een aanvraag voor subsidie verbindt het Regionaal Landschap er zich toe de algemene voorwaarden betreffende de aard van de subsidieerbare werken te respecteren.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed, stelt deze algemene voorwaarden vast.

§ 2. Een aanvraag van een subsidie voor de landschapswerking wordt met een beveiligde zending, samen met de nodige bewijsstukken, ingediend bij het agentschap.

De aanvraag tot de uitbetaling van de voorschotten, vermeld in artikel 11, wordt voor het einde van het werkjaar ingediend. Het werkjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

De aanvraag tot de uitbetaling van het eindsaldo, vermeld in artikel 11, kan tot en met 1 maart van het volgende werkjaar worden ingediend.

§ 3. Het aanvraagdossier voor de subsidie, het voorschot en het saldo bestaat uit de nodige documenten in enkelvoud met de bijgevoegde factuur en de schuldvordering voor echt en onvergolden verklaard.

Het agentschap bepaalt op welke wijze de aanvraag moet worden ingediend. Ze doet dat uiterlijk op 1 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop een aanvraag wordt ingediend. Het agentschap kan een model van aanvraagdossier verplichten.

HOOFDSTUK 5. - SLOTBEPALINGEN

Art. 13. De Regionale Landschappen die op 1 januari 2010 voorlopig of definitief erkend waren conform de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regelen voor de voorlopige en definitieve erkenning van Regionale Landschappen, worden met ingang van dit besluit vrijgesteld van het indienen van een aanvraag tot erkenning van de landschapswerking en worden geacht te zijn erkend volgens artikel 2.

Art. 14. Dit besluit heeft uitwerking vanaf 1 januari 2011.

Art. 15. De Vlaamse minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Ministerieel Besluit van 12 november 2003 tot vaststelling van de werkzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen

(Belgisch Staatsblad 12.12.2003)

Enig artikel. De werkzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen, worden opgesomd in de bij dit besluit gevoegde tabel.

	Werkaanheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen		100%	Onderhoudspremie	Landschapspremie
1.	1. Houdege begroeiingen				70%
1.1.	1.1. Bos- en struweelbeheer:				
1.1.01	1* Hakhout- en middelhoutbeheer:				
1.1.01.01.01	* Kappen van het hakhout, inclusief het ruimen van het fijne takhout.	per are	42,30	16,92	29,61
1.1.01.01.02	* Het inboeden met bosplantsoenen.	regulierdoelmatig	61,40	24,56	42,98
1.1.01.02	* Het inboeden met bosplantsoenen.	per stuk bosplantsoenen			
1.1.01.02.01		hakhout	1,50	0,60	1,05
1.1.01.02.02		bovenstaanders	2,30	0,92	1,61
1.1.01.03	* Het aanleggen en aanplanten van een hakhout- of middelhoutperceel met bosplantsoenen.	per stuk bosplantsoenen			
1.1.01.03.01		hakhout	1,50	0,60	1,05
1.1.01.03.02		bovenstaanders	2,30	0,92	1,61
1.1.02	2* Parkbossen:				
1.1.02.01	* Het inboeden met bosplantsoenen.	per stuk bosplantsoenen	2,00	0,80	1,40
1.1.02.02	* Het aanleggen en aanplanten van een parkbosperceel met bosplantsoenen.	per stuk bosplantsoenen	2,00	0,80	1,40
1.1.03	3* Struweelen:				
1.1.03.01	* Kappen van struweelen, inclusief het ruimen van al het fijne takhout.	per are	61,30	24,52	42,91
1.1.03.02	* Het inboeden met bosplantsoenen.	per stuk bosplantsoenen	1,50	0,60	1,05
1.1.03.03	* Het aanleggen en aanplanten van een struweel met bosplantsoenen.	per stuk bosplantsoenen	1,50	0,60	1,05
1.1.03.04	* Spontane ontwikkeling van struweelen	per are	27,30	10,92	19,11
1.1.04	4* Andler bosbeheer:				
1.1.04.01	* Opruimen van niet verkoopbare delen van bomen, hakhout, takhout, snoeihout, inclusief het ruimen van al het fijne takhout.	per almere, gestapeld hout met een diameter vanaf 8 cm	9,50	3,84	6,72
1.1.04.02	* Het verwijderen met zwaai of boomseer van concurrerende begroeiing zoals bramen, reus, adelaarsvaren, e.d., inclusief het afvoeren ervan.	per are			
1.1.04.02.01		Begroeiingsgraad 5-25%	24,60	9,84	17,22
1.1.04.02.02		Begroeiingsgraad 26-50%	50,00	20,00	35,00
1.1.04.02.03		Begroeiingsgraad > 50%	58,00	22,00	39,50
1.1.04.03	* Het bestrijden met herbiciden van concurrerende begroeiing zoals Amerikaanse vogelkers, e.d.	per are			
1.1.04.03.01		Begroeiingsgraad 5-25%	4,10	1,64	2,87
1.1.04.03.02		Begroeiingsgraad 26-50%	8,20	3,28	5,74
1.1.04.03.03		Begroeiingsgraad > 50%	12,30	4,92	8,61
1.1.04.04	* Het uittrekken van zaailingen (Vier, Amerikaanse vogelkers, Gewone esdoorn, e.d.) met de bedoeling van regeneratie te verhinderen, inclusief het verwijderen ervan.	per are			
1.1.04.04.01		Begroeiingsgraad 5-25%	4,10	1,64	2,87
1.1.04.04.02		Begroeiingsgraad 26-50%	8,20	3,28	5,74
1.1.04.04.03		Begroeiingsgraad > 50%	12,30	4,92	8,61
1.1.04.05	* Het kappen van zaailingen en opslag (Vier, Amerikaanse vogelkers, Gewone esdoorn, e.d.) met de bedoeling van regeneratie te verhinderen, inclusief het ruimen ervan.	per are			
1.1.04.05.01		Begroeiingsgraad 5-25%	4,90	1,96	3,43
1.1.04.05.02		Begroeiingsgraad 26-50%	9,80	3,92	6,93
1.1.04.05.03		Begroeiingsgraad > 50%	16,40	6,56	11,48
1.1.04.06	* Het inslijpen van stobben met herbiciden (Vier, Amerikaanse vogelkers, Gewone esdoorn, e.d.) met de bedoeling van regeneratie te verhinderen.	per are			
1.1.04.06.01		Begroeiingsgraad 5-25%	4,10	1,64	2,87
1.1.04.06.02		Begroeiingsgraad 26-50%	8,20	3,28	5,74
1.1.04.06.03		Begroeiingsgraad > 50%	12,30	4,92	8,61
1.1.04.07	* Opruimen van boomstronken				
1.1.04.07.01		per stuk	163,60	65,44	114,32
1.1.04.07.02		per 5 stuks	46,40	18,56	32,48
1.1.04.07.03		per 20 stuks	30,70	12,28	21,69
1.1.04.08	* Het uitslepen van hakhout met paard	per almere	13,70	5,48	9,59
1.1.04.09	* Het uitslepen van bomen met paard	per ontvakkingsklasse			

	Werksaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen		Onderhoudspremie		Landschapspremie	
			100%	40%	70%	
I.04.09.01		25-49	2,80	1,12	1,96	
I.04.09.02		50-74	6,50	2,60	4,53	
I.04.09.03		75-99	13,70	5,48	9,59	
I.04.09.04		100-124	20,50	8,20	14,35	
I.04.09.05		125-149	27,30	10,92	19,11	
I.04.09.06		150-174	40,30	16,16	28,63	
I.04.09.07		175-200	54,50	21,84	38,22	
I.04.09.08						
I.04.09.09						
I.04.09.10						
I.04.09.11						
I.04.09.12						
I.04.09.13						
I.04.09.14						
I.04.09.15						
I.04.09.16						
I.04.09.17						
I.04.09.18						
I.04.09.19						
I.04.09.20						
I.04.09.21						
I.04.09.22						
I.04.09.23						
I.04.09.24						
I.04.09.25						
I.04.09.26						
I.04.09.27						
I.04.09.28						
I.04.09.29						
I.04.09.30						
I.04.09.31						
I.04.09.32						
I.04.09.33						
I.04.09.34						
I.04.09.35						
I.04.09.36						
I.04.09.37						
I.04.09.38						
I.04.09.39						
I.04.09.40						
I.04.09.41						
I.04.09.42						
I.04.09.43						
I.04.09.44						
I.04.09.45						
I.04.09.46						
I.04.09.47						
I.04.09.48						
I.04.09.49						
I.04.09.50						
I.04.09.51						
I.04.09.52						
I.04.09.53						
I.04.09.54						
I.04.09.55						
I.04.09.56						
I.04.09.57						
I.04.09.58						
I.04.09.59						
I.04.09.60						
I.04.09.61						
I.04.09.62						
I.04.09.63						
I.04.09.64						
I.04.09.65						
I.04.09.66						
I.04.09.67						
I.04.09.68						
I.04.09.69						
I.04.09.70						
I.04.09.71						
I.04.09.72						
I.04.09.73						
I.04.09.74						
I.04.09.75						
I.04.09.76						
I.04.09.77						
I.04.09.78						
I.04.09.79						
I.04.09.80						
I.04.09.81						
I.04.09.82						
I.04.09.83						
I.04.09.84						
I.04.09.85						
I.04.09.86						
I.04.09.87						
I.04.09.88						
I.04.09.89						
I.04.09.90						
I.04.09.91						
I.04.09.92						
I.04.09.93						
I.04.09.94						
I.04.09.95						
I.04.09.96						
I.04.09.97						
I.04.09.98						
I.04.09.99						
I.04.10.00						
I.04.10.01						
I.04.10.02						
I.04.10.03						
I.04.10.04						
I.04.10.05						
I.04.10.06						
I.04.10.07						
I.04.10.08						
I.04.10.09						
I.04.10.10						
I.04.10.11						
I.04.10.12						
I.04.10.13						
I.04.10.14						
I.04.10.15						
I.04.10.16						
I.04.10.17						
I.04.10.18						
I.04.10.19						
I.04.10.20						
I.04.10.21						
I.04.10.22						
I.04.10.23						
I.04.10.24						
I.04.10.25						
I.04.10.26						
I.04.10.27						
I.04.10.28						
I.04.10.29						
I.04.10.30						
I.04.10.31						
I.04.10.32						
I.04.10.33						
I.04.10.34						
I.04.10.35						
I.04.10.36						
I.04.10.37						
I.04.10.38						
I.04.10.39						
I.04.10.40						
I.04.10.41						
I.04.10.42						
I.04.10.43						
I.04.10.44						
I.04.10.45						
I.04.10.46						
I.04.10.47						
I.04.10.48						
I.04.10.49						
I.04.10.50						
I.04.10.51						
I.04.10.52						
I.04.10.53						
I.04.10.54						
I.04.10.55						
I.04.10.56						
I.04.10.57						
I.04.10.58						
I.04.10.59						
I.04.10.60						
I.04.10.61						
I.04.10.62						
I.04.10.63						
I.04.10.64						
I.04.10.65						
I.04.10.66						
I.04.10.67						
I.04.10.68						
I.04.10.69						
I.04.10.70						
I.04.10.71						
I.04.10.72						
I.04.10.73						
I.04.10.74						
I.04.10.75						
I.04.10.76						
I.04.10.77						
I.04.10.78						
I.04.10.79						
I.04.10.80						
I.04.10.81						
I.04.10.82						
I.04.10.83						
I.04.10.84						
I.04.10.85						
I.04.10.86						
I.04.10.87						
I.04.10.88						
I.04.10.89						
I.04.10.90						
I.04.10.91						
I.04.10.92						
I.04.10.93						
I.04.10.94						
I.04.10.95						
I.04.10.96						
I.04.10.97						
I.04.10.98						
I.04.10.99						
I.04.11.00						
I.04.11.01						
I.04.11.02						
I.04.11.03						
I.04.11.04						
I.04.11.05						
I.04.11.06						
I.04.11.07						
I.04.11.08						
I.04.11.09						
I.04.11.10						
I.04.11.11						
I.04.11.12						
I.04.11.13						
I.04.11.14						
I.04.11.15						
I.04.11.16						
I.04.11.17						
I.04.11.18						
I.04.11.19						
I.04.11.20						
I.04.11.21						
I.04.11.22						
I.04.11.23						
I.04.11.24						
I.04.11.25						
I.04.11.26						
I.04.11.27						
I.04.11.28						
I.04.11.29						
I.04.11.30						
I.04.11.31						
I.04.11.32						
I.04.11.33						
I.04.11.34						
I.04.11.35						
I.04.11.36						
I.04.11.37						
I.04.11.38						
I.04.11.39						
I.04.11.40						
I.04.11.41						
I.04.11.42						
I.04.11.43						
I.04.11.44						
I.04.11.45						
I.04.11.46						
I.04.11.47						
I.04.11.48						
I.04.11.49						
I.04.11.50						
I.04.11.51						
I.04.11.52						
I.04.11.53						
I.04.11.54						
I.04.11.55						
I.04.11.56						
I.04.11.57						
I.04.11.58						
I.04.11.59						
I.04.11.60						
I.04.11.61						
I.04.11.62						
I.04.11.63						
I.04.11.64						
I.04.11.65						
I.04.11.66						
I.04.11.67						
I.04.11.68						
I.04.11.69						
I.04.11.70						
I.04.11.71						
I.04.11.72						
I.04.11.73	</					

	Werkaanbestedingen die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen		Onderhoudspremie	Landschapspremie
			100%	40%
LII.01.03.	* Aanplanten met haagplantsoen.	per stuk haagplantsoen	2,20	0,88
LII.01.04.	* Periodieke onderhoudsbeurt			
LII.01.04.01	Manueel scheren met heggenschuur, inclusief het ruimen van af het snoeihout	per m² te scheren heggoppervlak	0,50	0,20
LII.01.04.02	Manueel scheren met aangedreven heggenschuur, inclusief het ruimen van het snoeihout	per m² te scheren heggoppervlak	0,30	0,12
LII.01.04.03	Machinaal onderhoud met aangedreven toestel van op tractor	per m² te scheren heggoppervlak	0,10	0,04
LII.02.	2* Ornamentele haag (bierhaag):			
LII.02.01.	* Achterzijde onderhoud: bijkstellen van uitgelopen ornamentele haag op gewenste hoogte en breedte, inclusief het ruimen van het snoeihout.	per m	5,50	2,20
LII.02.02.	* Periodieke onderhoudsbeurt			
LII.02.02.01	Manueel scheren met heggenschuur, inclusief het ruimen van het snoeihout	per m² te scheren heggoppervlak	0,60	0,24
LII.02.02.02	Machinaal scheren met aangedreven heggenschuur, inclusief het ruimen van het snoeihout	per m² te scheren heggoppervlak	0,50	0,20
LII.02.03.	* Bleek, Haagbeuk, Spaanse eik (Veldschoor), den (Iep), Gewone es, linde			
LII.02.03.01	Inboeten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	2,80	1,12
LII.02.03.02	Aanplanten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	2,80	1,12
LII.02.04.	* Fagus, Hulst			
LII.02.04.01	Inboeten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	11,00	4,40
LII.02.04.02	Aanplanten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	11,00	4,40
LII.02.05.	* Haagliguster, Wilde liguster			
LII.02.05.01	Inboeten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	2,30	0,88
LII.02.05.02	Aanplanten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	2,30	0,88
LII.02.06.	* Pambompe (Buxus)			
LII.02.06.01	Inboeten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	5,50	2,20
LII.02.06.02	Aanplanten met haagplantsoen	per stuk haagplantsoen	5,50	2,20
LII.03.	3* Kaphag (Gewone es, Haagbeuk, Spaanse eik (Veldschoor)):			
LII.03.01.	* Inboeten van kaphag, inclusief het ruimen van het snoeihout	per stuk	19,10	7,64
LII.03.02.	* Inboeten met bosplantsoen, na maximaal 3 jaar insnoeien op gewenste hoogte	per stuk	3,30	1,32
LII.03.03.	* Aanplanten met bosplantsoen, na maximaal 3 jaar insnoeien op gewenste hoogte	per stuk	3,30	1,32
LII.04.	4* Gelijkgroeiende heukant:			
LII.04.01.	* Kappen van het hakhout, inclusief het ruimen ervan	per are	42,30	16,92
LII.04.02.	* Het inboeten met bosplantsoen	per stuk bosplantsoen		
LII.04.02.01	hakhout	hakhout	1,50	0,60
LII.04.02.02	bovenstaanders	bovenstaanders	2,40	0,96
LII.04.03.	* Het aanteggen en aanplanten van een heukant met bosplantsoen	per stuk bosplantsoen		
LII.04.03.01	hakhout	hakhout	1,50	0,60
LII.04.03.02	bovenstaanders	bovenstaanders	2,40	0,96
LII.04.04.	* Het verwijderen met zels of boomstam van concurrerende begroeiing zoals bramen, reigers, adelaarsvans, e.d., inclusief het afvoeren ervan.	per are		
LII.04.04.01	Bodkingsgraad 5-25%	Bodkingsgraad 5-25%	24,60	9,84
LII.04.04.02	Bodkingsgraad 26-50%	Bodkingsgraad 26-50%	41,00	16,40
LII.04.04.03.	Bodkingsgraad > 50%	Bodkingsgraad > 50%	54,60	21,84
LII.04.05.	* Het insnoeien van struiken met hekken (Vier Amerikaanse vogelsoorten, Gewone esdoorn, e.d.) met de bedoeling van regnerende te verhinderen	per are		
LII.04.05.01	Bodkingsgraad 5-25%	Bodkingsgraad 5-25%	4,10	1,64
LII.04.05.02	Bodkingsgraad 26-50%	Bodkingsgraad 26-50%	6,20	2,48
LII.04.05.03.	Bodkingsgraad > 50%	Bodkingsgraad > 50%	12,30	4,92
LII.04.06.	* Spontane ontwikkeling van houtaan	per are	27,30	10,92
LII.05.	5* Houtkant op talud:			
LII.05.01.	* Kappen van het hakhout, inclusief het ruimen ervan	per are	64,00	25,60
LII.05.02.	* Het inboeten met bosplantsoen	per stuk bosplantsoen		

	Werkaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen		Onderhoudspremie	Landschapspremie
			18%	41%
I.II.05.02.01		halv hout	2,10	0,84
I.II.05.02.02		bevensaanders	2,80	1,16
I.II.05.03	* Het aanleggen en aanplanten van een houtland met bosplantsoen	per stuk bosplantsoen	2,10	0,84
I.II.05.03.01		halv hout	2,10	0,84
I.II.05.03.02		bevensaanders	2,80	1,16
I.II.05.04	* Het verwijderen met zeis of boomzaai van concurrerende begroeiing zoals bramen, netels, achelaarsen, e.d., inclusief het afvoeren ervan.	per are		
I.II.05.04.01		Beekingsgraad 5-25%	32,80	13,12
I.II.05.04.02		Beekingsgraad 26-50%	49,10	19,64
I.II.05.04.03		Beekingsgraad > 50%	67,40	24,56
I.II.05.05	* Het instellen van stobben met herbben (Vlier, Amerikaanse vogelkers, Gewone esdoorn, e.d.) met de bedoeling van regeneratie te verhinderen.	per are		
I.II.05.05.01		Beekingsgraad 5-25%	4,10	1,64
I.II.05.05.02		Beekingsgraad 26-50%	8,20	3,28
I.II.05.05.03		Beekingsgraad > 50%	12,30	4,92
I.II.05.06	* Sportieve ontwikkeling van houtland op talud	per are	27,30	10,92
I.II.06	g* Houtland:			
I.II.06.01	* Kappen van het houtland, inclusief ruimen ervan.	per are	54,80	21,84
I.II.06.02	* Het inbrengen met bosplantsoen.	per stuk bosplantsoen		
I.II.06.02.01		halv hout	1,80	0,72
I.II.06.02.02		bevensaanders	2,60	1,04
I.II.06.03	* Het aanleggen en aanplanten van een houtland met bosplantsoen.	per stuk bosplantsoen		
I.II.06.03.01		halv hout	1,80	0,72
I.II.06.03.02		bevensaanders	2,60	1,04
I.II.06.04	* Het verwijderen met zeis of boomzaai van concurrerende begroeiing zoals bramen, netels, achelaarsen, e.d., inclusief het afvoeren ervan.	per are		
I.II.06.04.01		Beekingsgraad 5-25%	32,80	13,12
I.II.06.04.02		Beekingsgraad 26-50%	49,10	19,64
I.II.06.04.03		Beekingsgraad > 50%	67,40	24,56
I.II.06.05	* Het instellen van stobben met herbben (Vlier, Amerikaanse vogelkers, Gewone esdoorn, e.d.) met de bedoeling van regeneratie te verhinderen.	per are		
I.II.06.05.01		Beekingsgraad 5-25%	4,10	1,64
I.II.06.05.02		Beekingsgraad 26-50%	8,20	3,28
I.II.06.05.03		Beekingsgraad > 50%	12,30	4,92
I.II.06.06	* Sportieve ontwikkeling van houtland	per are	27,30	10,92
I.II.07	g* Individuele knothoeken, knothoeken en knothoeken in ander verband:			
I.II.07.01	* Knotten van knothoeken, inclusief het ruimen van het stroothout.	per stuk/haal kapbeurt		
		eerste knothout	19,10	7,64
		vervolg knothout	47,80	19,12
I.II.07.02	* Wieg	per stuk	6,90	2,76
I.II.07.02.01	Het potten, inclusief het voor de eerste keer afzetten op gewenst hoogte.	per stuk		
I.II.07.03	* Populier	per stuk	6,90	2,76
I.II.07.03.01	Het potten, inclusief het voor de eerste keer afzetten op gewenst hoogte.	per stuk		
I.II.07.04	* Haagbeuk, elk, Gewone es, Zotte kers, Grauwe abeel, Zwarte els en andere	per stuk	32,80	13,12
I.II.07.04.01	Het planten, inclusief het voor de eerste keer afzetten op gewenst hoogte.	per stuk		
I.II.08	g* Individuele opgaande bomen, opgaande bomenrijen en bomen in ander verband			
I.II.08.01	* Wieg	per stuk	6,90	2,76
I.II.08.01.01	Het potten.	per stuk		
I.II.08.01.02	Het planten.	per stuk	32,80	13,12
I.II.08.02	* Populier	per stuk	6,90	2,76
I.II.08.02.01	Het potten.	per stuk		
I.II.08.02.02	Het planten.	per stuk	23,20	9,28
I.II.08.03	* Haagbeuk, Beuk, elk, Gewone es, Zotte kers, Grauwe abeel en andere	per stuk		

	Werksamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen		Onderhoudspremie	Landschapspremie
I.III.08.03.01	Planten	per stuk	18%	78%
I.III.09	9° Individuele struiken, struiken in rij of groepverband die mogen afgroeten		35,50	14,20
I.III.09.01	* Bosplantsoen (Hazel, Geleorse roos, Sleedoorn, Rode kornoelje en andere)			
I.III.09.01.01	Het aanplanten met kornoeljes	per stuk	3,30	1,32
I.III.09.02	* Taaub, Hübli, Portulacne rozenborden			
I.III.09.02.01	Het aanplanten	per stuk	11,00	4,40
I.IV				
I.IV.01	I.IV. Boomverzorging:			
I.IV.01.01	1. Voorbereidend onderzoek naar de kwaliteit van de boom en zijn groeiplaats, inclusief verslag			
	a. Algemeen groeiplaatsonderzoek			
	* bodemluchtmeting (O, CO2, CH4)			
	* vochtleverend vermogen - vochtinhouding - grondwaterstand			
	* bodemvruchtbaarheid			
	* opbouw van het bodemprofiel en daarmee te verwachten volume			
	* vaststellen groeibeperkingen omstandigheden zoals verlichting, afsluiting, oppervlakte en andere belemmeringen	per individuele boom, één onderzoeksklasse (*)	151,40	60,56
I.IV.01.01.01				105,98
I.IV.01.01.02		per groep (2 of meer bomen) wordt in overleg het aantal onderzoeksklassen bepaald, één onderzoeksklasse (*)		84,00
I.IV.01.02	b. Visueel boomonderzoek			
	* beoordeling vlakheid			
	* beoordeling conditie, structuur, biologische en mechanische aspecten van kroon, stam en wortels			
	* ziekten - plagen - stammatentastingen			
	* gebrek - en overmaatverschijnselen			
	* bemestingspatronen (plassen en diepte)			
	* wijze van beaanthechting			
I.IV.01.02.01		per individuele boom	171,60	68,64
I.IV.01.02.02		per groep (2-10 bomen)	292,60	117,04
I.IV.01.02.03		per groep van meer dan 10 bomen	444,00	177,60
I.IV.01.03	c. Bemestening, analyse en advies			
I.IV.01.03.01	* bodemluchtmeting (O, CO2, CH4)	per advies	109,10	43,64
I.IV.01.03.02	* analyse bladmonster (N, P, K, Mg en Ca en % droge stof)	per advies	141,30	56,52
I.IV.01.03.03	* analyse bodemmonster (N, P, K, Mg, C en Ph)	per advies	90,80	36,32
I.IV.01.03.04	* paringanalyse	per advies	150,00	60,00
I.IV.01.03.05	* labo-onderzoek ziekten en plagen	per advies	54,60	21,84
I.IV.01.03.06	* metingen houtstamke	per advies	109,10	43,64
I.IV.02	2. Sleutelrol groeiplaatsverlating			
I.IV.02.01	a. Groeiplaatsverlating exclusief oppervlakte bemestening			
	* openen verlichting			
	* afreken afsluiting topblad			
	* bodemverlating - groeiverlating			
	* ontworteling - afwijking			
	* dieptebemestening			
I.IV.02.01.01		per individuele boom	504,50	201,80
I.IV.02.01.02		per boom (in groep van 2-10 bomen)	333,00	133,20
I.IV.02.01.03		per boom (in groep meer dan 10 bomen)	121,10	48,44
I.IV.02.02	b. Oppervlakte bemestening			
	* oppervlakte bemestening van bijvoorbeeld P, K of Mg, indien dit noodzakelijk blijkt uit bemestening en bodemonderzoek			

	Werksaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen	Onderhoudspremie			Landschapspremie		
		100%	40%	10%	40%	10%	
I.V. 02.02.01.	3. Bescherming van de groeiplaats * pollen, hek, boomspiegel-bescherming, e.d.	per individuele boom					
I.V. 02.02.02		per boom (in groep van 2-10 bomen)	100,00	40,36	70,63	70,63	
I.V. 03.			75,70	30,28	52,98	52,98	
I.V. 03.01.	4. Kroon snoeien * elms-, elken-, iepelsteden * herstel oorspronkelijke snoeiwijze, iv. leibomen (in overleg) * onderhoudssnoei * herstel snoei * gemaakte takken	per individuele boom	222,00	88,80	155,40	155,40	
I.V. 03.02		per boom (in groep van 2-10 bomen)	111,00	44,40	77,70	77,70	
I.V. 04.							
I.V. 04.01.	5. Kroonverankering * ten behoeven van het voortbewaan van de boom kan het verankeren van takken in een enkel geval noodzakelijk zijn. * incidenteel, als kroonsnoei geen oplossing biedt	per individuele boom	504,50	201,80	353,15	353,15	
I.V. 04.02		per boom (in groep van 2-10 bomen)	302,70	121,08	211,89	211,89	
I.V. 04.03		per boom (in groep meer dan 10 boom)	100,90	40,36	70,63	70,63	
I.V. 05.	6. Onderhoud jonge bomen * inspitten * voorzieningen tegen maaschade * boompalen verwijderen * manueel verwijderen consumerende vegetatie						
I.V. 05.01.		per anker	90,80	36,32	63,96	63,96	
I.V. 06.							
I.V. 06.01.	II. Gras-, schraalland en heide 1. Begrazing * Begrazingsbeheer zonder commercieel opgrask * Plasteren van verkering * Plasteren van verkering * Schrikdraad * Schrikdraad	per individuele boom	5,50	2,20	3,05	3,05	
I.V. 06.02		per boom (in groep van 2-10 bomen)	4,10	1,64	2,87	2,87	
I.V. 06.03		per boom (in groep meer dan 10 boom)	2,80	1,12	1,96	1,96	
II.	per O.V.E./jaar						
II.01.		per m	3,50	1,40	2,45	2,45	
II.01.01.		per m					
II.01.02	Electrische installatie voor schrikdraad lichtnetapparaat	2 draads	4,70	1,88	3,29	3,29	
II.01.02.01.		3 draads	5,00	2,00	3,50	3,50	
II.01.02.02		5 draads	5,20	2,08	3,64	3,64	
II.01.02.03.	per stuk						
II.01.02.04.		< 500m	340,90	136,36	258,63	258,63	
II.01.02.04.01		500 m - 1000 m	456,30	174,52	395,41	395,41	
	batterij-apparaat	1000 m - 2000 m	559,00	223,60	591,30	591,30	
II.01.02.02.04.02		> 2000 m	995,30	398,12	696,71	696,71	
		< 500m	190,90	76,36	153,63	153,63	
	accuapparaat	500 m - 1000 m	231,80	92,72	162,28	162,28	
II.01.02.02.04.03		1000 m - 2000 m	259,10	103,64	181,37	181,37	
		> 2000 m	340,90	136,36	238,63	238,63	
	accuapparaat	< 500m	409,10	163,64	286,37	286,37	
II.01.02.02.04.03		500 m - 1000 m	490,90	196,36	343,63	343,63	
		1000 m - 2000 m	572,70	229,08	400,69	400,69	
		> 2000 m	818,10	327,24	572,67	572,67	

nr	werkzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premielevening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen	100%	40%	Landshapspremie
11.01.02.02.04.04	aanplant met zonnepanelen	1054,50	261,80	792,70
		500 m - 1000 m	736,30	204,02
		1000 m - 2000 m	1022,60	409,04
		> 2000 m	1636,10	654,44
		per stuk	545,40	218,16
11.01.02.02.04.05	inbraakwerende kast voor batterij- en accuapparaten			
11.01.03.	houden afsluiting			
11.01.03.	* plaatsen van schuthek voor dieren			
11.02.	2. Maaien van grasland en afvoeren van het maaisel,			
11.02.01.	* Maaien van weiden.			
11.02.01.01.	Maaien met zwaai	16,40	6,56	11,44
11.02.01.02.	Maaien met bosmaaier	11,00	4,40	7,70
11.02.01.03.	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op cultuur	5,50	2,20	3,85
11.02.01.04.	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op tractor	4,10	1,64	2,87
11.02.01.05.	Maaien met knipmaaier op tractor	4,40	1,76	3,08
11.02.01.06.	Manueel oprapen van het maaisel	6,50	2,76	4,83
11.02.01.07.	Machinaal oprapen van het maaisel	1,40	0,56	0,98
11.02.01.08.	Manueel afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	5,50	2,20	3,85
11.02.01.09.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	2,80	1,12	1,96
11.02.01.10.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 100 meter	2,80	1,12	1,96
11.02.01.11.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 200 meter	4,40	1,76	3,08
11.02.01.12.	Machinaal afvoeren van het maaisel, afstand > 200 meter	5,80	2,32	4,06
11.02.01.13.	Machinaal met maai- en zuigcontrole	199,10	79,64	159,37
11.02.01.14.	Afvoeren van glijf maaisel naar erfand veld			
11.02.02.	* Perceelsgewijs maaien.			
11.02.02.01.	Maaien met zwaai	16,40	6,56	11,44
11.02.02.02.	Maaien met bosmaaier	11,00	4,40	7,70
11.02.02.03.	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op cultuur	5,50	2,20	3,85
11.02.02.04.	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op tractor	4,10	1,64	2,87
11.02.02.05.	Maaien met knipmaaier op tractor	4,40	1,76	3,08
11.02.02.06.	Manueel oprapen van het maaisel	6,50	2,76	4,83
11.02.02.07.	Machinaal oprapen van het maaisel	1,40	0,56	0,98
11.02.02.08.	Manueel afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	5,50	2,20	3,85
11.02.02.09.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	2,80	1,12	1,96
11.02.02.10.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 100 meter	2,80	1,12	1,96
11.02.02.11.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 200 meter	4,40	1,76	3,08
11.02.02.12.	Machinaal afvoeren van het maaisel, afstand > 200 meter	5,80	2,32	4,06
11.02.03.	3. Maaien van gazon en afvoeren van het maaisel			
11.02.03.01.	Maaien van gazon	13,70	5,48	9,59
11.02.03.02.	Oprapen van het maaisel en afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	21,90	8,76	15,33
11.02.04.	4. Maaien van schraalland en afvoeren van het maaisel			
11.02.04.01.	Maaien met zwaai	16,40	6,56	11,44
11.02.04.02.	Maaien met bosmaaier	11,00	4,40	7,70
11.02.04.03.	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op cultuur	5,50	2,20	3,85
11.02.04.04.	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op tractor	4,10	1,64	2,87
11.02.04.05.	Maaien met knipmaaier op tractor	4,40	1,76	3,08
11.02.04.06.	Manueel oprapen van het maaisel	6,50	2,76	4,83
11.02.04.07.	Machinaal oprapen van het maaisel	1,40	0,56	0,98
11.02.04.08.	Manueel afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	5,50	2,20	3,85
11.02.04.09.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	2,80	1,12	1,96
11.02.04.10.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 100 meter	2,80	1,12	1,96
11.02.04.11.	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 200 meter	4,40	1,76	3,08
11.02.04.12.	Machinaal afvoeren van het maaisel, afstand > 200 meter	5,80	2,32	4,06

	Werkaanpakken die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverhoging in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen		Onderhoudspremie			Landschapspremie		
			120%	40%	70%	120%	40%	70%
II.02.05	5. Maaien van heide en afvoeren van het maaisel							
II.02.05.01	Maaien met zels	per are	18,40	8,56	11,48			
II.02.05.02	Maaien met boommaaier	per are	11,00	4,40	7,70			
II.02.05.03	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op cultuor	per are	5,50	2,20	3,85			
II.02.05.04	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op tractor	per are	5,50	2,20	3,85			
II.02.05.05	Maaien met kiepelmaaier op tractor	per are	5,50	2,20	3,85			
II.02.05.06	Manueel oprapen van het maaisel	per are	8,20	3,28	5,74			
II.02.05.07	Machinaal oprapen van het maaisel	per are	2,20	0,88	1,54			
II.02.05.08	Manueel afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	per are	6,50	2,76	4,83			
II.02.05.09	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	per are	2,80	1,12	1,96			
II.02.05.10	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 100 meter	per are	2,80	1,12	1,96			
II.02.05.11	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 200 meter	per are	2,80	1,12	1,96			
II.02.05.12	Machinaal afvoeren van het maaisel, afstand > 200 meter	per are	5,00	2,00	3,50			
II.02.06	6. Plaggen van heide en afvoeren							
II.02.06.01	Manueel plaggen van heide	per m³	81,90	32,76	57,53			
II.02.06.02	Manueel uitgraven en nivelleren van de plaggen binnen een afstand van 5 meter	per m³	88,20	35,28	62,74			
II.02.06.03	Manueel vervoeren, uitgraven en nivelleren van de plaggen binnen een afstand van 50 meter	per m³	108,10	43,64	79,37			
II.02.06.04	Machinaal plaggen met machine tot 3 ton	per m³	2,80	1,12	1,96			
II.02.06.05	Machinaal plaggen met machine tot 5 ton	per m³	2,20	0,88	1,54			
II.02.06.06	Machinaal plaggen met machine > 5 ton	per m³	1,70	0,68	1,19			
II.02.06.07	Machinaal uitgraven en nivelleren van de plaggen binnen een afstand van 5 meter	per m³	1,70	0,68	1,19			
II.02.06.08	Machinaal vervoeren, uitgraven en nivelleren van de plaggen binnen een afstand van 500 meter	per m³	3,30	1,32	2,31			
II.02.06.09	Machinaal vervoeren, uitgraven en nivelleren van de plaggen, afstand > 500 meter	per m³	4,40	1,76	3,08			
II.02.06.10	Afvoeren van glijf materiaal naar een erkend sloot	per m³	188,10	75,64	139,37			
II.02.07	7. Plaggen van graszoden en afvoeren							
II.02.07.01	Manueel plaggen van graszode	per m³	81,90	32,76	57,53			
II.02.07.02	Manueel uitgraven en nivelleren van de zoden binnen een afstand van 5 meter	per m³	88,20	35,28	62,74			
II.02.07.03	Manueel vervoeren, uitgraven en nivelleren van de zoden binnen een afstand van 50 meter	per m³	108,10	43,64	79,37			
II.02.07.04	Machinaal plaggen met machine tot 3 ton	per m³	2,80	1,12	1,96			
II.02.07.05	Machinaal plaggen met machine tot 5 ton	per m³	2,20	0,88	1,54			
II.02.07.06	Machinaal plaggen met machine > 5 ton	per m³	1,70	0,68	1,19			
II.02.07.07	Machinaal uitgraven en nivelleren van de zoden binnen een afstand van 5 meter	per m³	1,70	0,68	1,19			
II.02.07.08	Machinaal vervoeren, uitgraven en nivelleren van de zoden binnen een afstand van 500 meter	per m³	3,30	1,32	2,31			
II.02.07.09	Machinaal vervoeren, uitgraven en nivelleren van de zoden, afstand > 500 meter	per m³	4,40	1,76	3,08			
II.02.07.10	Afvoeren van glijf materiaal naar een erkend sloot	per m³	188,10	75,64	139,37			
III	III. Moerasen en schorren							
III.01	1. Het maaien van rietland en afvoeren van het maaisel							
III.01.01	Maaien met zels	per are	36,30	14,52	25,41			
III.01.02	Maaien met boommaaier	per are	28,10	11,24	19,67			
III.01.03	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op cultuor	per are	11,00	4,40	7,70			
III.01.04	Maaien met maaiwerk of cirkelmaaier op tractor	per are	9,00	3,60	6,30			
III.01.05	Maaien met kiepelmaaier op tractor	per are	8,20	3,28	5,74			
III.01.06	Manueel oprapen van het maaisel	per are	11,80	4,72	8,26			
III.01.07	Machinaal oprapen van het maaisel	per are	6,30	2,52	4,41			
III.01.08	Manueel afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	per are	7,40	2,96	5,18			
III.01.09	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	per are	5,00	2,00	3,50			
III.01.10	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 100 meter	per are	6,00	2,40	4,20			
III.01.11	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 200 meter	per are	7,10	2,84	4,97			
III.01.12	Machinaal afvoeren van het maaisel, afstand > 200 meter	per are	9,00	3,60	6,30			
III.02	2. Het aanplanten van rietland							
III.02.01	Aanplanten van riet met uit zaad gekweekt rietplanten (10 st./m²)	per stuk	0,70	0,28	0,49			
III.02.02	Vrieden van rietaanplantingen	per m²	0,50	0,20	0,35			

Werzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen		100%		Onderhoudspremie		Landschapspremie	
				40%		70%	
IV	IV. Poelen, vijvers, grachten, sloten en waterlopen						
IV.01	1. Ontlasten en afvoeren van silt						
IV.01.01	Manueel ruimen van silt	m ³	21,90	8,76	15,13		
IV.01.02	Manueel uitgraven en nivelleren van het silt binnen een afstand van 5 meter	m ³	18,30	7,32	12,81		
IV.01.03	Manueel vervoeren, uitspreiden en nivelleren van het silt binnen een afstand van 50 meter	m ³	24,80	9,84	17,22		
IV.01.04	Machinaal ruimen van silt met machine tot 3 ton	m ³	7,60	3,12	5,40		
IV.01.05	Machinaal ruimen van silt met machine tot 5 ton	m ³	6,60	2,64	4,62		
IV.01.06	Machinaal ruimen van silt met machine > 5 ton	m ³	5,50	2,20	3,85		
IV.01.07	Machinaal uitspreiden en nivelleren van het silt binnen een afstand van 5 meter	m ³	2,80	1,12	1,96		
IV.01.08	Machinaal vervoeren, uitspreiden en nivelleren van het silt binnen een afstand van 500 meter	m ³	6,60	2,64	4,62		
IV.01.09	Machinaal vervoeren, uitspreiden en nivelleren van het silt, afstand > 500 meter	m ³	8,40	3,36	5,88		
IV.01.10	Afvoeren van glijf materiaal naar een goedgekeurde stroomplaat	m ³	188,20	75,28	131,74		
IV.01.11	Afvoeren van silt en het storten van de gebaggende specie op een goedgekeurde locatie op < 800 meter verrijd	m ³	6,60	3,44	6,02		
IV.02	2. Aantleggen of heraanleggen, afvoeren van vrijgekomen grond inbegrepen						
IV.02.01	Machinaal uitgraven met machine tot 3 ton	per m ²	6,00	2,40	4,20		
IV.02.02	Machinaal uitgraven met machine tot 5 ton	per m ²	5,40	2,16	3,78		
IV.02.03	Machinaal uitgraven met machine > 5 ton	per m ²	3,90	1,56	2,73		
IV.02.04	Machinaal uitspreiden en nivelleren van de vrijgekomen grond binnen een afstand van 5 meter	per m ²	2,00	0,80	1,40		
IV.02.05	Machinaal vervoeren, uitspreiden en nivelleren van de vrijgekomen grond binnen een afstand van 500 meter	per m ²	6,20	2,48	4,34		
IV.02.06	Machinaal vervoeren, uitspreiden en nivelleren van de vrijgekomen grond, afstand > 500 meter	per m ²	7,60	2,96	5,18		
IV.02.07	Afvoeren van glijf materiaal naar een erkend stort	per m ²	188,20	75,28	131,74		
IV.03	3. Het reilen van sloot en gracht en afvoeren van vrijgekomen materiaal						
IV.03.01	Machinaal reilen met korfmaai	per are	18,30	7,32	12,81		
IV.03.02	Manueel reilen	per are	35,50	14,20	24,89		
IV.03.03	Manueel afvoeren van het vrijgekomen materiaal binnen een afstand van 50 meter	per are	26,50	10,60	18,55		
IV.03.04	Machinaal afvoeren van het vrijgekomen materiaal binnen een afstand van 50 meter	per are	14,80	5,92	10,36		
IV.03.05	Machinaal afvoeren van het vrijgekomen materiaal binnen een afstand van 100 meter	per are	18,30	7,32	12,81		
IV.03.06	Machinaal afvoeren van het vrijgekomen materiaal binnen een afstand van 200 meter	per are	21,90	8,76	15,33		
IV.03.07	Machinaal afvoeren van het vrijgekomen materiaal, afstand > 200 meter	per are	19,10	7,64	13,37		
IV.04	4. Het maaien van rietkraag en afvoeren van het maaisel						
IV.04.01	Maaien met zwaai	per are	36,30	14,52	25,41		
IV.04.02	Maaien met bosmaai	per are	28,10	11,24	19,67		
IV.04.03	Maaien met maaiwerk of cirkelmaai op cultivator	per are	11,00	4,40	7,70		
IV.04.04	Maaien met maaiwerk of cirkelmaai op tractor	per are	9,00	3,60	6,30		
IV.04.05	Maaien met kleepluier op tractor	per are	8,20	3,28	5,74		
IV.04.06	Manueel opruimen van het maaisel	per are	11,80	4,72	8,28		
IV.04.07	Machinaal opruimen van het maaisel	per are	6,30	2,52	4,41		
IV.04.08	Manueel afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	per are	7,40	2,96	5,18		
IV.04.09	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 50 meter	per are	5,00	2,00	3,50		
IV.04.10	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 100 meter	per are	6,00	2,40	4,20		
IV.04.11	Machinaal afvoeren van het maaisel binnen een afstand van 200 meter	per are	7,10	2,84	4,97		
IV.04.12	Machinaal afvoeren van het maaisel, afstand > 200 meter	per are	9,00	3,60	6,30		
IV.05	5. Het aanplanten van rietkraag						
IV.05.01	Aanplanten van riet met of zonder gekweekt rietplanten (10 at 1m ²)	per stuk	0,70	0,28	0,49		
IV.05.02	Wieden van rietplantingen	per are	48,10	19,64	34,37		
IV.06	6. Het aanbrengen van oeverbescherming						
IV.06.01	Palen, gordingen, posten, nodige grondwerken	per m ² te beschermen oeveroppervlak	54,80	21,84	38,22		
IV.06.02	Vlechtwerk van wilgenstakken	per m ² te beschermen oeveroppervlak	40,30	16,16	28,63		
IV.06.03	Grasodden	per m ² te beschermen oeveroppervlak	6,30	2,52	4,41		
IV.06.04	Schanskorven	per m ² te beschermen oeveroppervlak	39,60	15,84	27,72		

	Werkzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen	100%	Onderhoudspremie	Landschappspremie
V.	V. Wegen en paden			
V.01.	* het vrijmaken van wegen en paden door het verwijderen van opslag, bramen, e.d. met klepelmaaier	per are		
V.02.	* het egaliseren, aanleggen of heraantleggen van niet verharde wegen en paden	per are	6,56	11,48
V.03.	* het aanbrengen van een knuppelpad	per m²	87,28	152,74
V.04.	* het plaatsen van een voorlichtingsbord	per stuk	27,28	47,74
V.04.01.		1.772,50	709,00	1.240,75
V.04.02.		409,10	163,64	286,37
V.05.	* het plaatsen van een overstapje	per stuk		
V.05.01.		218,20	87,28	152,74
V.05.02.		354,50	141,80	248,15
V.06.	* het plaatsen van een hekken	per stuk		
V.06.01.		150cm		
V.06.02.		272,70	109,08	190,89
V.07.	* het plaatsen van een sas of draasmolende	308cm	218,16	381,78
V.08.	* het plaatsen van een brugje	per stuk	354,50	248,15
V.09.	* het plaatsen van slagboom	per m²	27,28	47,74
V.09.01.	slagboom in staal			
V.09.02.	slagboom in hout	354,50	141,80	248,15
V.10.	* het plaatsen van rustbank	per stuk	76,36	133,63
		545,40	218,16	381,78

Gezien om gevraagd te worden bij het ministerieel besluit van 12 november 2003 tot vaststelling van de werkzaamheden die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een premieverlening in toepassing van het premiestelsel voor beschermde landschappen

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN

Ministerieel Besluit van 4 april 2011 tot vaststelling van de algemene toekenningsvoorwaarden van de projectmiddelen voor de landschapswerking van regionale landschappen

(Belgisch Staatsblad 12.05.2011)

Artikel 1. Een regionaal landschap kan projectmiddelen aanwenden om de volgende werken uit te voeren :

- 1° herstel- en verbeteringswerken : werken met het oog op het beheer van het prioritaire werkingsgebied van het regionaal landschap;
- 2° ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerken : werken met het oog op een gepaste ontsluiting van het prioritaire werkingsgebied van het regionaal landschap of met het oog op een deskundig onderzoek van of de voorlichting over het prioritaire werkingsgebied van het regionaal landschap.

Art. 2. De werken, vermeld in artikel 1, voldoen aan de volgende voorwaarden :

- 1° de werken versterken de cultuurhistorische of esthetische waarde van het landschap;
- 2° de werken worden uitgevoerd in het prioritaire werkingsgebied van het regionaal landschap, namelijk in ankerplaatsen als vermeld in artikel 3, 11°, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg of relictzones aangeduid in de landschapsatlas, vermeld in artikel 38, § 1, van hetzelfde decreet;
- 3° minstens 60 % van de werken wordt uitgevoerd in opdracht van of op het eigendom van natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen;
- 4° de werken beogen geen regularisatie van inbreuken op andere wet- en regelgeving.

Art. 3. De projectmiddelen worden berekend op basis van de gefactureerde bedragen, inclusief btw, als het regionaal landschap bewijst dat het de btw niet kan recupereren als btw-plichtige.

Art. 4. De toegekende projectmiddelen dekken maximaal 70 % van de kosten die verbonden zijn aan de aankoop van materiaal, de kosten die verbonden zijn aan de vergoeding van het aantal manuren van het landschapsteam of van de aannemer van de landschapswerken, en de kosten die verbonden zijn aan de organisatie van publieksactiviteiten.

Van de totaal toegekende projectmiddelen mag maximaal 20 % besteed worden aan uitvoeringsgerichte ontwerp- en studiekosten of aan kosten die verbonden zijn aan de communicatie over en de promotie voor uitgevoerde projecten.

Art. 5. Er worden geen projectmiddelen toegekend voor de eventuele opmaak van een landschapsbeheersplan of een herwaarderingsplan door de landschapsanimator of voor de uitvoering van werken in erfgoedlandschappen, voorlopig of definitief beschermde landschappen, voorlopig of definitief beschermde stads- en dorpsgezichten, voorlopig of definitief beschermde archeologische zones, of voor werken aan voorlopig of definitief beschermde monumenten of voorlopig of definitief beschermde archeologische monumenten. Er worden geen projectmiddelen toegekend voor de publicatie van de landschapskrant.

Art. 6. Het regionaal landschap vermeldt in de subsidieaanvraag alle andere overheidsbijdragen, die eventueel zijn verleend voor de uitvoering van het project. Het totaalbedrag van de overheidsbijdragen, met inbegrip van eventuele Europese middelen, kan niet hoger zijn dan het totale factuurbedrag.

Ministerieel Besluit van 14 juli 2004 tot vaststelling van relictzones ten behoeve van de toekenning van een supplementaire vergoeding voor beheerspakketten gericht op kleine landschapselementen in relictzones

(Belgisch Staatsblad 20.10.2004)

Artikel 1. De gebieden, zoals afgebakend op de kaarten in bijlage bij dit besluit, worden aangeduid als zijnde relictzones in de zin van artikel 8, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2003 betreffende het sluiten van beheersovereenkomsten in uitvoering van de Verordening (EEG) nr. 1257/1999 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandontwikkeling, en worden tevens als dusdanig vastgesteld.

Art. 2. De beheersmaatregelen, voorwaarden als de jaarlijkse beheersvergoeding zoals bepaald in de artikelen 24, 25, 26 en 27 en de regels met betrekking tot de beheersovereenkomsten zoals bepaald in de artikelen 46, 47, 48, van het ministerieel besluit van 18 december 2003 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2003 betreffende het sluiten van beheersovereenkomsten in uitvoering van de verordening (EEG) nr. 1257/99 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandontwikkeling zijn van toepassing op de in bijlage vastgestelde relictzones.

Voor de raadpleging van de kaarten: zie Belgisch Staatsblad 26.10.2004.

Decreet van 3 februari 1998 houdende vaststelling van het wapen van privé-personen en instellingen, zoals gewijzigd bij decreten van 30 juni 2000, 10 maart 2006 en 27 april 2007

(Belgisch Staatsblad 21.03.1998, 17.08.2000, 7.06.2006 en 19.06.2007)

HOOFDSTUK I. - ALGEMENE BEPALINGEN.

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder :

1° (privé-personen : ieder natuurlijk persoon;)

2° (instellingen : de privaot- en publiekrechtelijke rechtspersonen andere dan natuurlijke personen, en met uitzondering van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, gemeenten, provincies en districten, waarvan de zetel gevestigd is in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, die wegens hun activiteiten beschouwd moeten worden uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap te behoren.)

3° oud wapen : een heraldisch wapen waarvan kan worden bewezen dat het ten minste honderd jaar geleden publiekelijk werd gevoerd;

4° nieuw wapen : een heraldisch wapen waarvan niet kan worden bewezen dat het gedurende ten minste honderd jaar publiekelijk werd gevoerd;

5° (de commissie : de afdeling Heraldiek van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;)

6° de lijst : de lijst van erkende en verleende wapens zoals opgesteld en bijgehouden door de Vlaamse regering.¹⁶²

HOOFDSTUK II. - BIJZONDERE BEPALINGEN.

Afdeling I. - Oude wapens.

Art. 3. § 1. Op aanvraag van een belanghebbende privé-persoon of instelling kan de Vlaamse regering, nadat ze de (commissie) heeft geraadpleegd, het recht erkennen om een oud wapen te voeren.¹⁶³

§ 2. De belanghebbende privé-persoon of instelling moet het bewijs leveren dat het betrokken wapen ten minste honderd jaar voor de datum van zijn aanvraag door één of meer van zijn voorouders in rechtstreekse mannelijke lijn, respectievelijk door de instelling of haar rechtsvoorgangers publiekelijk werd gevoerd.

§ 3. Het recht om een erkend oud wapen te voeren wordt vererfd volgens de heraldische gebruiken.

§ 4. De erkenning door de Vlaamse regering van het recht om een oud wapen te voeren doet geen afbreuk aan de rechten die derden eveneens ten opzichte van het betrokken wapen zouden kunnen laten gelden.

¹⁶² – 1° werd vervangen bij art. 2 Decr. VI. Parl. 27 april 2007 (B.S., 19 juni 2007), inwerkingtreding op 29-06-2007;
– 2° werd vervangen bij art. 3 Decr. VI. Parl. 27 april 2007 (B.S., 19 juni 2007), inwerkingtreding op 29-06-2007

- 5° werd vervangen bij art. 74 Decr. VI. Parl. 10 maart 2006 (B.S., 7 juni 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 192, 1° B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006)).

¹⁶³ § 1 werd gewijzigd bij art. 75 Decr. VI. Parl. 10 maart 2006 (B.S., 7 juni 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 192, 1° B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006)).

Afdeling II. - Nieuwe wapens.

Art. 4. § 1. De Vlaamse regering kan, nadat ze de (commissie) heeft geraadpleegd, op eigen initiatief een privé-persoon of een instelling het recht verlenen om een nieuw wapen te voeren.

§ 2. Op aanvraag van een belanghebbende privé-persoon of instelling kan de Vlaamse regering, nadat ze de (commissie) heeft geraadpleegd, het recht verlenen om een nieuw wapen te voeren.

§ 3. De in § 1 en § 2 bedoelde verleningen bepalen de vorm van het nieuwe wapen. Bij verleningen aan privé-personen worden ook de lijst van personen die het recht hebben om het wapen te voeren en de wijze van verwerving, eventueel in de vrouwelijke lijn, bepaald.

§ 4. De in § 1 en § 2 bedoelde nieuwe wapens moeten aan de volgende voorwaarden voldoen :

- 1° ze moeten heraldisch verantwoord zijn;
- 2° het mogen geen wapens zijn die al toebehoren aan andere privé-personen of instellingen;
- 3° de buitenversierselen van het wapen mogen geen gouden helmkroon, rangkroon, banieren, wapenmantel of wapenkreet bevatten.¹⁶⁴

HOOFDSTUK III. - GEMEENSCHAPPELIJKE BEPALINGEN.

Art. 5. Om voor de erkenning of verlening in aanmerking te komen moeten de wapens in overeenstemming zijn met de reglementering vastgelegd door de (commissie).¹⁶⁵

Art. 6. § 1. De erkenning van een oud wapen zoals vermeld in artikel 3 en de verlening van een nieuw wapen zoals vermeld in artikel 4 moeten worden ingeschreven in de lijst van erkende en verleende wapens.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt, nadat ze de (commissie) heeft geraadpleegd, de wijze waarop de inschrijving wordt vastgesteld en bijgehouden.

§ 3. De in § 1 vermelde erkenningen en verleningen worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt, nadat ze de (commissie) heeft geraadpleegd, de wijze waarop de erkenning of verlening wordt gewijzigd, opgeheven of ingetrokken.¹⁶⁶

Art. 7. § 1. De Vlaamse regering bepaalt, nadat ze de (commissie) heeft geraadpleegd, de wijze waarop de aanvragen worden ingediend, en welke bijkomende documenten eventueel nog bij de aanvraag moeten worden gevoegd.¹⁶⁷

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de vergoeding voor de administratieve kosten voor de erkenning of verlening en de inschrijving ervan in de lijst.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop afschriften en uittreksels uit de lijst worden afgegeven en de vergoeding die ervoor wordt aangerekend.

Art. 8. Aan de erkenning of verlening van een wapen zijn geen andere voordelen of voorrechten verbonden dan het recht om het wapen te voeren.

HOOFDSTUK IV. - SLOTBEPALINGEN.

Art. 9. Onverminderd de toepassing van de straffen die in het Strafwetboek of in andere wetten

¹⁶⁴ §§ 1 en 2 werden gewijzigd bij art. 75 Decr. VI. Parl. 10 maart 2006 (B.S., 7 juni 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 192, 1° B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006)).

¹⁶⁵ Art. 5 werd gewijzigd bij art. 75 Decr. VI. Parl. 10 maart 2006 (B.S., 7 juni 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 192, 1° B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006)).

¹⁶⁶ §§ 2 en 4 werden gewijzigd bij art. 75 Decr. VI. Parl. 10 maart 2006 (B.S., 7 juni 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 192, 1° B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006)).

¹⁶⁷ § 1 werd gewijzigd bij art. 75 Decr. VI. Parl. 10 maart 2006 (B.S., 7 juni 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 192, 1° B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006)).

of decreten zijn opgenomen, wordt de persoon die onrechtmatig een erkend of verleend wapen voert, gestraft met een geldboete van ten minste honderd en ten hoogste vijftigduizend (euro).¹⁶⁸

Art. 10. De Vlaamse regering kan, nadat ze de (commissie) heeft geraadpleegd, burgerlijke wapens die geregistreerd werden door het Heraldisch College van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, op individuele aanvraag van de belanghebbende privé-personen en als ze overeenstemmen met de bepalingen van dit decreet, erkennen binnen (drie) jaar na de inwerkingtreding van dit decreet.¹⁶⁹

¹⁶⁸ Art. 9 werd gewijzigd bij art. 5 Decr. 7 december 2001 (*B.S.*, 28 december 2001 (tweede uitg.), err., *B.S.*, 12 januari 2002), met ingang van 1 januari 2002 (art. 8).

¹⁶⁹ Art. 10 werd gewijzigd bij art. 25 Decr. 30 juni 2000 (*B.S.*, 17 augustus 2000), met ingang van 31 maart 1998 (art. 31, 3°) en bij art. 76 Decr. 10 maart 2006 (*B.S.*, 7 juni 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 192, 1° B. VI. Reg. 23 juni 2006 (*B.S.*, 22 augustus 2006)).

Decreet van 27 april 2007 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies, gemeenten en districten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, gewijzigd bij decreet van 3 december 2010

(Belgisch Staatsblad 2.07.2007 en 17.01.2011)

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. § 1. Iedere provincie, iedere gemeente en ieder district en de Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft een eigen wapen en een eigen vlag.

§ 2. Het wapen van de Vlaamse Gemeenschapscommissie bestaat uit een wapenschild.

Het wapen van de provincie bestaat uit een wapenschild (, eventueel met buitenversierselen.)
Het wapen van de gemeente bestaat uit een wapenschild, eventueel met buitenversierselen.

(...)¹⁷⁰

§ 3. Het wapenschild met in voorkomend geval de buitenversierselen wordt op het zegel van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, van de provincie, van de gemeente en van het district aangebracht.

Art. 3. § 1. (Als op 1 juli 2011 voor een district nog geen vlag of wapen werd vastgelegd, neemt het district van rechtswege de vlag of het wapen aan dat rechtskracht had op de gebiedsomschrijving van het district voor de fusie van 1983.)¹⁷¹

§ 2. Het wapen en de vlag van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, vastgesteld bij de verordening van 9 juni 2000 houdende de bepaling van de emblemen die eigen zijn aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie, behouden hun rechtskracht.

Dat wapen en die vlag kunnen slechts opnieuw worden vastgesteld op grond van nieuwe feiten of motieven door een verordening van de Vlaamse Gemeenschapscommissie die door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd overeenkomstig de bepalingen van § 3 en artikel 4. De gemeentelijke wapens en vlaggen, vastgesteld krachtens het decreet van 28 januari 1977 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten, en de provinciale wapens en vlaggen, alsook de gemeentelijke wapens en vlaggen, vastgesteld krachtens het decreet van 21 december 1994 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies en gemeenten, behouden hun rechtskracht.

Die wapens en vlaggen kunnen slechts opnieuw worden vastgesteld op grond van nieuwe feiten of motieven door een provincieraadsbesluit of een gemeenteraadsbesluit dat door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd overeenkomstig de bepalingen van § 3 en artikel 4.

§ 3. Binnen drie maanden na de ontvangst van de verordening van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, het provincieraadsbesluit, het gemeenteraadsbesluit of het districtsraadsbesluit neemt de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Heraldische Raad, meer bepaald de afdeling Heraldiek van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, een besluit tot goedkeuring daarvan of richt ze tot de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de provincie, de gemeente of het district een gemotiveerd verzoek om de verordening of het besluit te herzien. Het advies van de Vlaamse Heraldische Raad, meer bepaald de afdeling Heraldiek van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, wordt bij dit verzoek gevoegd.

Binnen drie maanden na de ontvangst van het verzoek tot herziening bezorgt de Vlaamse

¹⁷⁰ § 2 werd gewijzigd bij art. 2, 1° en 2° Decr. 3 december 2010 (B.S., 17 januari 2011 (ed. 2)), inwerkingtreding: 27 januari 2011.

¹⁷¹ § 1 werd vervangen bij art. 3 Decr. 3 december 2010 (BS 17 januari 2011 (ed. 2)), inwerkingtreding: 27 januari 2011.

Gemeenschapscommissie, de provincieraad, gemeenteraad of districtsraad aan de Vlaamse Regering een nieuwe verordening of nieuw besluit ter goedkeuring.

Art. 4. Als na het verstrijken van de in artikel 3 vermelde termijnen de Vlaamse Gemeenschapscommissie, een provincie, gemeente of district geen verordening of geen besluit, in voorkomend geval, geen nieuwe verordening of geen nieuw besluit heeft voorgelegd, stelt de Vlaamse Regering van ambtswege een wapen en een vlag vast. Hetzelfde geldt als de Vlaamse Regering de nieuwe verordening of het nieuwe besluit, vermeld in artikel 3, § 3, tweede lid, niet goedkeurt.

Art. 5. § 1. Het decreet van 21 december 1994 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies en de gemeenten wordt opgeheven.

§ 2. Het wapen en de vlag van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, evenals de wapens en vlaggen van provincies, gemeenten en districten die met toepassing van dit decreet zijn vastgesteld, kunnen alleen worden gewijzigd en opnieuw worden vastgesteld op grond van nieuwe feiten of motieven door een verordening van de Vlaamse Gemeenschapscommissie of door een provincieraads-, gemeenteraads- of districtsraadsbesluit dat door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd overeenkomstig de bepalingen van artikelen 3, § 3, en 4.

Art. 6. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2007.

Besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 2000 tot uitvoering van het decreet van 3 februari 1998 houdende vaststelling van het wapen van privé-personen en instellingen, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 april 2004, 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011

(Belgisch Staatsblad 1.09.2000, 5.08.2004, 22.08.2006, 11.01.2010 en 2.08.2011)

HOOFDSTUK I. INDIENING VAN EEN AANVRAAG

Artikel 1. (De afdeling Heraldiek van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, hierna Commissie te noemen, stelt een handleiding op waarin de behandeling van een aanvraag van het recht om een wapen te voeren, toegelicht wordt.

Het secretariaat van de Commissie, dat waargenomen wordt door (het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed), stelt die handleiding kostenloos ter beschikking van de geïnteresseerden.)¹⁷²

Art. 2. De aanvrager richt zijn verzoekschrift tot het erkennen van een oud wapen of tot het verlenen van een nieuw wapen aan de voorzitter van de (Commissie) en stuurt dit per aangetekend schrijven naar het secretariaat van de (Commissie).¹⁷³

Art. 3. § 1. Ingeval de aanvrager een privé-persoon is, moet deze een volledig afschrift van zijn geboorteakte en een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, beide afgegeven op gezegeld papier, samen met een korte levensbeschrijving bij zijn aanvraag voegen.

Ingeval de aanvrager een instelling is, moet deze een (kopie) van de statuten van de instelling, de actuele samenstelling van het bestuursorgaan en de door dat orgaan genomen beslissing tot het indienen van de aanvraag bij zijn aanvraag voegen.

Ingeval de aanvrager een Vlaamse onderwijsinstelling is, moet de aanvraag uitgaan van de inrichtende macht, waarvan de samenstelling en de beslissing tot het indienen van de aanvraag, bij de aanvraag worden gevoegd.

§ 2. De aanvrager moet bij zijn aanvraag een ontwerpsschets in kleur van het wapen voegen.

§ 3. Ingeval de aanvraag de erkenning van een oud wapen betreft, moet de aanvrager een dossier met (...) documenten overleggen waaruit eenduidig blijkt dat één of meer van zijn voorouders in rechtstreekse mannelijke lijn, respectievelijk de instelling of haar rechtsvoorgangers, het betrokken wapen ten minste honderd jaar geleden publiekelijk gevoerd hebben.

Ingeval de aanvraag de verlening van een nieuw wapen betreft, moet de aanvrager een motivering voor de inhoud en de kleurenkeuze van het betrokken wapen indienen.

¹⁷² Dit artikel werd vervangen bij art. 91 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193), gewijzigd bij art. 26 B.VI.Reg. 4 december 2009 (B.S., 11 januari 2010), met ingang van 1 januari 2010 (art. 54) en bij art. 26 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

¹⁷³ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

§ 4. Ingeval de aanvraag het verlenen van een nieuw wapen aan een privé-persoon betreft, moet de aanvrager de lijst van personen die recht hebben om het wapen te voeren en de wijze van vererving, eventueel in vrouwelijke lijn, vermelden in de toelichting.¹⁷⁴

Art. 4. De secretaris van de (Commissie) meldt de ontvangst van het aanvraagdossier aan de aanvrager.¹⁷⁵

Art. 5. Indien de aanvraag door de (Commissie) ontvankelijk wordt verklaard, vraagt de secretaris om de helft van de vaste dossierrechten te betalen. De behandeling van de aanvraag door de (Commissie) start pas nadat aan dit verzoek is voldaan.¹⁷⁶

HOOFDSTUK II. REGISTRATIE VAN HET WAPEN

Art. 6. Zodra de (Commissie) een aanvraag goedgekeurd heeft, legt de secretaris van de (Commissie) een ontwerpversie van de wapenbrief voor aan de aanvrager voor commentaar.

Het begeleidend schrijven bevat:

- 1° het voorlopig advies van de (Commissie), hetgeen de aanvrager toelaat te beslissen over het al dan niet handhaven van zijn aanvraag;
- 2° een lijst waaruit de aanvrager een keuze kan maken van door de (Commissie) geaggregeerde heraldische tekenars.

Na ontvangst van het antwoord en het vereffenen van het verschuldigde saldo van de administratieve kosten, krijgt de gekozen tekenaar de opdracht van de secretaris van de (Commissie) om de wapenbrief uit te voeren volgens het door de aanvrager gekozen model.

De secretaris van de (Commissie) geeft aan de wapenbrief een volgnummer in het wapenregister.

De afgewerkte wapenbrief wordt door de secretaris van de (Commissie) ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering en nadien wordt de wapenbrief voor registratie gewaarmerkt door de voorzitter en door de secretaris van de (Commissie).

De wapenbrief kan vervolgens door de aanvrager bij de secretaris van de (Commissie) worden afgehaald of wordt op verzoek van de aanvrager bij een per post aangetekende brief toegezonden.¹⁷⁷

Art. 7. Een reproductie in kleur van de wapenbrief, gewaarmerkt door de voorzitter en door de secretaris van de (Commissie), wordt in numerieke volgorde ingebonden in een officieel wapenregister.¹⁷⁸

HOOFDSTUK III. VERGOEDING VOOR DE ADMINISTRATIEVE KOSTEN

Art. 8. De administratieve kosten bestaan enerzijds uit de vaste dossierrechten en anderzijds uit de kosten voor het vervaardigen van de wapenbrief.

¹⁷⁴ §§ 1 en 3 werden gewijzigd bij art. 23, 1° en 2° B. VI. Reg. 23 april 2004 (B.S., 5 augustus 2004), met ingang van 31 maart 2004 (art. 36).

¹⁷⁵ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

¹⁷⁶ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

¹⁷⁷ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

¹⁷⁸ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

Art. 9. De vaste dossierrechten dekken de administratieve behandeling van de aanvraag vanaf het indienen tot en met het uitreiken van de wapenbrief na inschrijving in het wapenregister van de (Commissie) en na publicatie in het *Belgisch Staatsblad*.

De vaste dossierrechten worden driejaarlijks vastgesteld door de Vlaamse regering.

Voor de periode gaande van 1 januari 1999 tot en met 31 december 2001 bedragen ze 20.000 Belgische frank of 500 euro.

Ingeval van erkenning van een oud wapen of van een door het Heraldische College van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde vóór 21 maart 1998 geregistreerd wapen worden de vaste dossierkosten met de helft verminderd.

De overgangsregeling voor het indienen van de aanvraag verstrijkt op 31 maart 2001.

Voor de aanvragen van meerdere verwante privé-personen, die gelijktijdig hun aanvraag indienen en met betrekking tot hetzelfde wapen, worden de vaste dossierkosten met de helft verminderd, per bijkomende aanvraag.¹⁷⁹

Art. 10. De kosten voor het vervaardigen van de wapenbrief dekken het ereloon van de heraldische tekenaar en de kosten verbonden aan het materiaal dat deze hiervoor heeft moeten aanwenden. In het ereloon is eveneens een afstand van auteursrechten op de heraldische tekening vervat.

De aanvrager krijgt voor zijn wapenbrief de keuze tussen meerdere uitvoeringswijzen.

Een eenvormig tarief voor elk van deze uitvoeringsmogelijkheden, geldig voor één kalenderjaar, wordt jaarlijks door de secretaris van de (Commissie) onderhandeld met de door de (Commissie) geaggregeerde heraldische tekenaars en aan de functioneel bevoegde minister ter goedkeuring voorgelegd.¹⁸⁰

Art. 11. Ingeval de Vlaamse regering op eigen initiatief een privé-persoon of een instelling het recht verleent om een nieuw wapen te voeren, worden de administratieve kosten gedragen door de Vlaamse regering.

HOOFDSTUK IV. AFSCHRIFTEN EN UITREKSELS UIT DE REGISTERS

Art. 12. Volledige afschriften in kleur uit het wapenregister van de (Commissie), gewaarmerkt door de secretaris van de (Commissie), kunnen door hem afgegeven worden op schriftelijke aanvraag van belanghebbenden en na voorafgaandelijke vergoeding voor administratieve behandeling.

Deze vergoeding wordt driejaarlijks vastgesteld door de Vlaamse regering. Voor de periode gaande van 1 januari 1999 tot en met 31 december 2001 bedraagt ze 2000 Belgische frank of 50 euro per wapenbrief.¹⁸¹

Art. 13. De Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten, is belast met de uitvoering van dit besluit.

¹⁷⁹ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

¹⁸⁰ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

¹⁸¹ Dit artikel werd gewijzigd bij art. 92 B. VI. Reg. 23 juni 2006 (B.S., 22 augustus 2006), met ingang van 1 juli 2006 (art. 193).

Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012¹⁸²

(Belgisch Staatsblad 18.06.2004, 22.08.2006, 18.09.2009, 8.07.2011 en 27.07.2012)

HOOFDSTUK I. - BENAMING, DOEL EN TAAKSTELLING VAN HET AGENTSCHAP

Artikel 1. (§ 1. Binnen het Vlaams Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed wordt een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid opgericht onder de benaming Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, aangehaald als Onroerend Erfgoed.

Onroerend Erfgoed wordt opgericht voor (de voorbereiding, de uitvoering, de monitoring en de evaluatie) van het beleid inzake onroerend erfgoed, inzonderheid op basis van de in dit besluit opgesomde taken.

Voor zover de taken van Onroerend Erfgoed betrekking hebben op wetenschappelijk onderzoek, wordt het gespecificeerd als Vlaamse wetenschappelijke instelling.)¹⁸³

§ 2. Onder onroerend erfgoed wordt begrepen:

- 1° de monumenten, stads- en dorpsgezichten en kleinere onroerende erfgoedelementen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, hierna het Monumentendecreet te noemen;
- 2° de landschappen en kleine landschapselementen, vermeld in het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, hierna het Landschapsdecreet te noemen;
- 3° het archeologisch erfgoed, vermeld in het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, hierna het Archeologiedecreet te noemen;
- 4° het varend erfgoed, vermeld in het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, hierna het Varend-Erfgoeddecreet te noemen.

§ 3. (Onroerend Erfgoed) behoort tot het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.¹⁸⁴

¹⁸² Dit besluit werd laatst gewijzigd bij B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011 en B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

¹⁸³ Art. 1, §1 werd vervangen bij art. 1, 1° B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011. De woorden "het uitvoeren" werden vervangen door de zinsnede "de voorbereiding, de uitvoering, de monitoring en de evaluatie" bij art. 8 B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

¹⁸⁴ Art. 1, §3 werd gewijzigd bij art. 1, 2° B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

(Art. 2. Onroerend Erfgoed heeft als missie het beleid voor onroerend erfgoed zoals het wordt vastgelegd door de bevoegde Vlaamse minister kwaliteitsvol (voor te bereiden, uit te voeren, te monitoren en te evalueren).)¹⁸⁵

(Art. 3. Om de doelstelling, vermeld in artikel 1, § 1, tweede lid, en de missie, vermeld in artikel 2, te verwezenlijken, ondersteunt Onroerend Erfgoed de Vlaamse minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed bij de voorbereiding, de monitoring, de opvolging en de evaluatie van het beleid inzake onroerend erfgoed, en voert het beleid uit door:

1° wat de beleidsvoorbereiding betreft, de beleidsvoorbereidende dienstverlening met betrekking tot het beleidsveld Onroerend Erfgoed te helpen vormgeven en te waken over de concrete uitvoering ervan, zoals :

- a) een langetermijnvisie en een beleidsmodel rond Onroerend Erfgoed uit te werken en uit te dragen waarbij hedendaagse uitdagingen en toekomstdoelstellingen voor onroerend erfgoed in Vlaanderen worden geformuleerd;
- b) beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek te initiëren en uit te voeren met het oog op visievorming en monitoring van het beleid, waarbij met beleidsscenario's wordt gewerkt en de langetermijnvisie onroerend erfgoed als uitgangspunt dient, met het oog op de integratie van de resultaten van dat wetenschappelijk onderzoek in het beleid;
- c) medewerking te verlenen aan projecten van algemeen regeringsbeleid;
- d) bij te dragen aan en af te stemmen op het nationale en internationale beleid voor het onroerend erfgoed vanuit de Vlaamse situatie;
- e) de opmaak van beleidsdocumenten te coördineren zoals de bijdrage aan het regeerakkoord, de beleidsnota, beleidsbrieven, enzovoort;
- f) parlementaire vragen en kabinetsnota's te coördineren en op te volgen;
- g) parlementaire activiteit op te volgen;
- h) regelgeving voor te bereiden en de nodige procedurestukken hiervoor op te stellen;
- i) te zorgen voor de organisatie van de beheerscontrole;
- j) te zorgen voor kennisbeheer en een managementinformatiesysteem;
- k) te zorgen voor begrotingsvoorstellen.

2° wat de beleidsuitvoering betreft :

- a) het onderzoeks- en beheersinstrumentarium over onroerend erfgoed toe te passen en die toepassing te begeleiden, met inbegrip van het uitvoeren van terreinwerk en het bewaren en het conserveren van onderdelen van het onroerend erfgoed;
- b) het onroerend erfgoed te inventariseren en prospectie uit te voeren;
- c) de dossiers over de voorlopige en definitieve bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, archeologische monumenten en zones, landschappen en varend erfgoed inhoudelijk en administratief voor te bereiden en te volgen, op basis van de eigen beheersgegevens en op basis van de inventarisgegevens, alsook de dossiers over de voorlopige en definitieve aanduiding van ankerplaatsen;
- d) adviezen, vergunningen, toelatingen en machtigingen over onroerend erfgoed te verstrekken;
- e) beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek ter ondersteuning van de uitvoering van het beleid uit te voeren;
- f) gereguleerde subsidies, toelagen, premies of tegemoetkomingen te verstrekken, alsook niet-gereguleerde subsidies die nominatief zijn opgenomen in de beheersovereenkomst, vermeld in artikel 7, de voortgangscontrole uit te oefenen op de voorwaarden of verbintenissen die daarbij van toepassing zijn, alsook de terugbetaling te organiseren van de subsidies, de

¹⁸⁵ Art. 2 werd laatst vervangen bij art. 2 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), , inwerkingtreding op 1 juli 2011. De woorden "uit te voeren" werden vervangen door de zinsnede "voor te bereiden, uit te voeren, te monitoren en te evalueren" bij art. 8 B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

toelagen, de premies of de tegemoetkomingen als de begunstigde de voorwaarden of de verbintenissen niet naleeft;

g) kennisbeheer, informatieverstrekking en sensibilisering te verzorgen over de taken, vermeld in punt a) tot en met f).

3° wat monitoring en beleidsevaluatie betreft, de beleidsevaluatie te vernieuwen en verder uit te bouwen, en de beleidsuitvoering binnen het beleidsveld Onroerend Erfgoed op te volgen door :

a) beleidsindicatoren verder te identificeren, die passen in het beleidsmodel en die toelaten de intermediaire effecten binnen het beleidsveld Onroerend Erfgoed op te volgen;

b) die indicatoren te interpreteren en de resultaten mee te nemen bij de evaluatie van beleidsinstrumentarium met het oog op het ontwikkelen van de erfgoedmonitor;

c) systematisch te voorzien in de evaluatie van het toegepaste beleid en haar instrumentarium.

Het hoofd van Onroerend Erfgoed stelt de inventaris van het bouwkundig erfgoed vast. De inventaris heeft betrekking op de monumenten en stads- en dorpsgezichten, vermeld in artikel 2, 2° en 3°, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten. De inventaris wordt vastgesteld in de vorm van een systematische oplijsting voor elke gemeente en wordt digitaal beschikbaar gesteld in boekvorm of in een beveiligd gedigitaliseerd bestand. Voor elk opgenomen monument of bouwkundig geheel wordt er een beknopte weergave van de wetenschappelijke beschrijving aan de inventaris toegevoegd.)¹⁸⁶

Art. 4. De concretisering van de wijze waarop (Onroerend Erfgoed) zijn taken moet vervullen, met strategische en operationele doelstellingen, wordt geregeld in de in artikel 7 bedoelde beheersovereenkomst.¹⁸⁷

Overeenkomstig artikel 9, § 1, 1°, van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, regelt de beheersovereenkomst de concretisering van de kwalitatieve en kwantitatieve wijze waarop het agentschap zijn taken moet vervullen, met strategische en operationele doelstellingen, beschreven aan de hand van meetbare criteria.

Art. 5. Bij het uitoefenen van zijn missie en taken treedt (Onroerend Erfgoed) op namens de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, naar gelang van het geval.¹⁸⁸

HOOFDSTUK II. - AANSTURING EN LEIDING VAN (ONROEREND ERFGOED)¹⁸⁹

Art. 6. (Onroerend Erfgoed) ressorteert onder het hiërarchische gezag van de Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten en de landschappen, hierna de minister te noemen.¹⁹⁰

¹⁸⁶ Art. 3 werd laatst vervangen bij art.10 B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

¹⁸⁷ Art. 4, eerste lid werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011 .

¹⁸⁸ Art. 5 werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

¹⁸⁹ Het opschrift van hoofdstuk II werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011 .

¹⁹⁰ Art. 6 werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

Art. 7. De minister stuurt (Onroerend Erfgoed) aan, inzonderheid via de beheersovereenkomst.¹⁹¹

Art. 8. Overeenkomstig artikel 6, § 3, van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 is het hoofd van (Onroerend Erfgoed) belast met de algemene leiding, de werking en de vertegenwoordiging van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, onverminderd de mogelijkheid tot delegatie en subdelegatie van die bevoegdheid.¹⁹²

HOOFDSTUK III. - DELEGATIE VAN BESLISSINGSBEVOEGDHEDEN

Art. 9. Het hoofd van (Onroerend Erfgoed) heeft toegang tot bebouwde en onbebouwde onroerende goederen en tot vaartuigen, met toepassing van artikel 6 van het Monumentendecreet, artikel 40, § 1, van het Landschapsdecreet, artikel 30 van het Archeologiedecreet en artikel 4, § 5, van het Varend Erfgoeddecreet.¹⁹³

Hij kan die bevoegdheid overdragen aan ambtenaren van zijn agentschap.

Art. 9/1. Met toepassing van artikel 18 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2003 tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de interne verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse overheid worden aan het hoofd van Onroerend Erfgoed de volgende aanvullende en specifieke delegaties verleend :

1° het verstrekken van advies en het uitreiken van attesten namens de Vlaamse Regering, ter uitvoering van artikel 104, 8°, van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992, in verband met de aftrek van uitgaven voor onderhoud en restauratie van beschermd onroerend erfgoed;

2° het nemen van beslissingen over het in erfpacht geven van beschermd onroerend erfgoed dat tot het private domein van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoort, met het oog op het behoud ervan en de vrijwaring van verval of beschadiging;

3° het nemen van de beslissingen om over te gaan tot onteigening ten algemenen nutte van beschermd onroerend erfgoed overeenkomstig artikel 4 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen en artikel 34 van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, met dien verstande dat de minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed, de noodzaak van de verkrijging namens het Vlaamse Gewest geval per geval beoordeelt en een machtiging tot onteigening verleent;

4° het tot algemeen nut verklaren van het uitvoeren van opgravingen en het nemen van alle maatregelen die daaruit volgen, overeenkomstig artikel 7 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium;

5° het verstrekken van adviezen aan de vergunningverlenende overheden, overeenkomstig de regelgeving ter zake;

6° het verlenen van machtigingen, toestemmingen of vergunningen namens de Vlaamse Regering voor de uitvoering van werkzaamheden binnen of aan beschermd onroerend erfgoed, met toepassing van de regelgeving inzake onroerend erfgoed;

7° het verlenen van alle in de beheersovereenkomst nominatief opgenomen gereguleerde

¹⁹¹ Art. 7 werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

¹⁹² Art. 8 werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

¹⁹³ Art. 9, eerste lid werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

en niet-gereguleerde subsidies binnen het budget dat daarvoor ter beschikking is gesteld.¹⁹⁴

¹⁹⁴ Art. 9/1 werd ingevoegd bij art. 6 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

HOOFDSTUK IV. - Controle, opvolging en toezicht

Art. 10. Onverminderd de artikelen 9, 33 en 34 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 met betrekking tot informatieverstrekking, rapportering, interne controle en interne audit, is de minister verantwoordelijk voor de opvolging van en het toezicht op (Onroerend Erfgoed).¹⁹⁵

Art. 11. De minister kan, in het kader van de opvolging en de uitoefening van het toezicht, op ieder ogenblik aan het hoofd van (Onroerend Erfgoed) informatie, rapportering en verantwoording vragen over bepaalde aangelegenheden, zowel op geaggregeerd niveau als op niveau van individuele onderwerpen en dossiers.¹⁹⁶

HOOFDSTUK V. - SLOTBEPALINGEN

Art. 12. Het besluit van de Vlaamse regering van 5 maart 2004 houdende wijziging van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium tot het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wordt opgeheven.

Art. 13. De Vlaamse regering stelt de datum vast waarop dit besluit in werking treedt.

Art. 14. De Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de landschappen, zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

¹⁹⁵ Art. 10 werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

¹⁹⁶ Art. 11 werd laatst gewijzigd bij art. 4 B.VI.Reg. 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed (B.S., 8.07.2011),), inwerkingtreding op 1 juli 2011.

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid (Ruimtelijke Ordening), gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de totstandkoming van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening¹⁹⁷ en van 4 december 2009 houdende wijziging van de benaming van het agentschap Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed in het agentschap Ruimte en Erfgoed - opheffen¹⁹⁸

(Belgisch Staatsblad 11.01.2006, 26.08.2009, 11.01.2010 en 6.10.2011)

(...)

¹⁹⁷ Inwerktreding op 1.09.2009

¹⁹⁸ Dit besluit werd opgeheven bij art. 3 B.VI.Reg. 9 september 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de opheffing van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Ruimtelijke Ordening en de integratie van taken in het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (B.S., 6.10.2011).

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Inspectie RWO, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de totstandkoming van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening¹⁹⁹ en van 20 mei 2011 tot wijziging van diverse besluiten met betrekking tot de kwaliteitsbewaking naar aanleiding van het decreet van 29 april 2011 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen

(Belgisch Staatsblad 11.01.2006, 26.08.2009 en 17.06.2011)

HOOFDSTUK I. - BENAMING, DOEL EN TAAKSTELLING VAN HET AGENTSCHAP

Artikel 1. Binnen het Vlaams Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed wordt een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid opgericht, onder de benaming Inspectie RWO, hierna het agentschap te noemen.

Het agentschap wordt opgericht voor de uitvoering van het beleid, inzonderheid voor de handhaving en het toezicht inzake ruimtelijke ordening, huisvesting, monumenten en landschappen en, wat het varend of het roerend archeologisch erfgoed betreft, inzake het cultureel erfgoed. Het agentschap behoort tot het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.

Art. 2. Het agentschap heeft als missie:

- 1° de nodige handhavingsmaatregelen te treffen met het oog op preventie, effectieve bestraffing en het tijdige herstel van wanbedrijven of overtredingen inzake ruimtelijke ordening, huisvesting, monumenten en landschappen en, als ze betrekking hebben op het varend erfgoed of het roerend archeologisch erfgoed, inzake het cultureel erfgoed;
- 2° erover te waken dat de externe actoren in het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed handelen conform de wetgeving en de beginselen van behoorlijk bestuur, door een georganiseerd toezicht op hun werking en activiteiten;
- 3° door een georganiseerde controle erover te waken dat de begunstigten de subsidies, toelagen, premies of tegemoetkomingen die worden toegekend in het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed aanwenden voor de doeleinden waarvoor ze worden toegekend en dat ze de voorwaarden naleven die terzake worden gesteld.

Art. 3. § 1. Het agentschap heeft tot taak :

- 1° de handhavingsmaatregelen toe te passen, bedoeld in :
 - a) hoofdstuk V van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;

¹⁹⁹ Inwerkingtreding op 1.09.2009

- b) artikelen 31 en 32 en hoofdstuk VI van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium;
 - c) hoofdstuk VIII van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
 - d) artikel 19 tot 21 van het decreet van 4 februari 1997 houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers;
 - e) artikel 20 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode;
 - f) titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;²⁰⁰
 - g) hoofdstuk V van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed;
- 2° toezicht uit te oefenen op de sociale woonorganisaties en de sociale kredietverstrekkers met toepassing van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, met inbegrip van de sancties die kunnen worden getroffen door de toezichthouder voor de sociale huisvesting;
- 3° controle uit te oefenen op de aanwending van subsidies, toelagen, premies of tegemoetkomingen die worden toegekend ter ondersteuning van het beleid inzake ruimtelijke ordening, huisvesting en onroerend erfgoed, onder meer op grond van de hierna vermelde wettelijke en decretale bepalingen en van de besluiten die genomen zijn ter uitvoering ervan :
- a) de Huisvestingscode, gevoegd bij het koninklijk besluit van 10 december 1970 en bekrachtigd door de wet van 2 juli 1971;
 - b) het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten;
 - c) het decreet van 16 juni 1982 houdende maatregelen voor een sociaal grondbeleid;
 - d) hoofdstuk II en hoofdstuk IV van het decreet van 25 juni 1992 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992;
 - e) hoofdstuk III van het decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993;
 - f) het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium;
 - g) hoofdstuk IV van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten;
 - h) artikel 58 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996;
 - i) het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
 - j) het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode;
 - k) het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed;
- 4° controle uit te oefenen op de toewijzing van woningen die geheel of gedeeltelijk werden gefinancierd op basis van de bepalingen van :
- a) de Huisvestingscode, gevoegd bij het koninklijk besluit van 10 december 1970, bekrachtigd door de wet van 2 juli 1971;
 - b) hoofdstuk II en hoofdstuk IV van het decreet van 25 juni 1992 houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1992;
 - c) hoofdstuk III van het decreet van 18 december 1992 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993;
 - d) het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode;

²⁰⁰ Art. 3, §1, 1°, f) werd laatst gewijzigd bij art. 15 B. VI. Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de totstandkoming van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (B.S., 26.08.2009).

5° de subsidies, toelagen, premies of tegemoetkomingen, vermeld in 3°, in te vorderen bij de begunstigen die de voorwaarden waaronder ze werden toegekend niet naleven of die ze niet aanwenden voor de doeleinden waarvoor ze werden toegekend.

§ 2. Met behoud van de toepassing van de bepaling van § 1, 4°, behoort het administratief toezicht op de lokale en provinciale besturen niet tot de bevoegdheid van het agentschap.

Art. 4. De concretisering van de wijze waarop het agentschap zijn taken moet vervullen, met strategische en operationele doelstellingen, wordt geregeld in de beheersovereenkomst, vermeld in artikel 6. Overeenkomstig artikel 9, § 1, 1°, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003, regelt de beheersovereenkomst de concretisering van de kwalitatieve en kwantitatieve wijze waarop het agentschap zijn taken moet vervullen, met strategische en operationele doelstellingen, beschreven aan de hand van meetbare criteria.

Art. 5. Behoudens andersluidende decretale bepalingen treedt het agentschap bij het uitoefenen van zijn missie en taken op namens de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap of Vlaams Gewest, naar gelang van het geval.

HOOFDSTUK II. - AANSTURING EN LEIDING VAN HET AGENTSCHAP

Art. 6. Het agentschap ressorteert onder het gezamenlijke hiërarchische gezag van de Vlaamse minister, bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de Huisvesting.

Zij sturen het agentschap aan, inzonderheid via de beheersovereenkomst.

Het hoofd van het agentschap is, overeenkomstig artikel 6, § 3, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003, belast met de algemene leiding, de werking en de vertegenwoordiging van het agentschap, onverminderd de mogelijkheid tot delegatie en subdelegatie van die bevoegdheid.

HOOFDSTUK III. - DELEGATIE VAN BEVOEGDHEDEN

Art. 7. § 1. Het hoofd van het agentschap wordt aangewezen als gemachtigde voor :

- 1° het verrichten van opsporingen en vaststellingen, het stilleggen van werkzaamheden, de gerechtelijke verzegeling en het in beslag nemen van werk- en voertuigen, op grond van :
 - a) hoofdstuk V van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten;
 - b) artikel 31 en 32 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium;
 - c) artikel 40, § 3, § 4 en § 5, van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg;
 - d) artikel 13 van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed;
- 2° het uitvoeren van de gerechtelijke herstelmaatregelen, vermeld in :
 - a) artikel 15 van voormeld decreet van 3 maart 1976;
 - b) artikel 37 van voormeld decreet van 30 juni 1993;
 - c) artikel 42 van voormeld decreet van 16 april 1996;
- 3° het viseren en uitvoerbaar verklaren van dwangbevelen als vermeld in artikel 59 van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode.

§ 2. Het hoofd van het agentschap kan, op het volledige grondgebied van het Vlaamse Gewest, de functie uitoefenen van :

- 1° wooninspecteur als vermeld in het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode;
- 2° toezichthouder voor de sociale huisvesting als vermeld in voormeld decreet van 15 juli 1997;
- 3° stedenbouwkundige inspecteur als vermeld in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.²⁰¹

§ 3. Aan het hoofd van het agentschap worden de volgende specifieke delegaties verleend :

- 1° het aanstellen van wooninspecteurs, toezichthouders voor de sociale huisvesting en stedenbouwkundige inspecteurs als vermeld in § 2, en het bepalen van hun ambtsgebieden;
- 2° het aanwijzen van ambtenaren die belast worden met de invordering van subsidies, toelagen, premies en tegemoetkomingen en het opstellen van dwangbevelen als vermeld in § 1, 3°, of met opdrachten zoals omschreven in § 1, en 2°, of in artikel 6.1.5 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.²⁰²
- 3° het aanstellen van ambtenaren met opsporings- en vaststellingsbevoegdheid als vermeld in het decreet van 4 februari 1997 houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers en in het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode²⁰³

HOOFDSTUK IV. - CONTROLE, VOORTGANGSCONTROLE EN TOEZICHT

Art. 8. Met behoud van de toepassing van artikelen 9, 33 en 34 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 met betrekking tot informatieverstrekking, rapportering, interne controle en interne audit, zijn de in artikel 6 vermelde Vlaamse ministers, ieder wat hem betreft, verantwoordelijk voor de voortgangscontrolle van en het toezicht op het agentschap.

Zij kunnen op ieder ogenblik aan het hoofd van het agentschap informatie, rapportering en verantwoording vragen over bepaalde aangelegenheden, zowel op geaggregeerd niveau als op niveau van individuele onderwerpen en dossiers.

HOOFDSTUK V. - SLOTBEPALINGEN

Art. 9. Het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigde agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Inspectie RWO wordt ingetrokken.

Art. 10. Hoofdstuk V treedt in werking op de dag van de bekendmaking van dit besluit. De Vlaamse Regering bepaalt de datum waarop de overige bepalingen van dit besluit in werking treden.

²⁰¹ Art. 7,§2,3° werd laatst gewijzigd bij art. 16 B. VI. Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de totstandkoming van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (B.S., 26.08.2009).

²⁰² Art. 7,§3,2° werd laatst gewijzigd bij art. 16 B. VI. Reg. van 5 juni 2009 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering ingevolge de totstandkoming van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (B.S., 26.08.2009).

²⁰³ Art. 7, §3, 3° werd ingevoegd bij art. 33 B.VI.Reg. van 20 mei 2011 tot wijziging van diverse besluiten met betrekking tot de kwaliteitsbewaking naar aanleiding van het decreet van 29 april 2011 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot wonen (B.S., 17.06.2011), inwerkingtreding op 14.05.2011.

Art. 11. De Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening en de Vlaamse minister, bevoegd voor de Huisvesting, zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed²⁰⁴, gewijzigd bij decreten van 22 december 2006 en 18 november 2011

(Belgisch Staatsblad 7.06.2006, 10.01.2007 en 16.12.2011)

HOOFDSTUK I. - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Er wordt een strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, afgekort "SARO", opgericht als vermeld in artikel 3 van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden.

De SARO heeft rechtspersoonlijkheid. De bepalingen van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden zijn van toepassing op de SARO.

HOOFDSTUK II. - TAAKOMSCHRIJVING

Art. 3. § 1. De SARO heeft de volgende opdrachten:

- 1° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed;
- 2° bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie over de ruimtelijke ordening en de zorg voor het onroerend erfgoed;
- 3° de maatschappelijke ontwikkelingen op het vlak van de ruimtelijke ordening en de zorg voor het onroerend erfgoed volgen en interpreteren;
- 4° advies uitbrengen over voorontwerpen van decreet met betrekking tot ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed;
- 5° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed, met uitzondering van de ontwerpen van besluit inzake de individuele beschermingsdossiers met betrekking tot onroerend erfgoed;
- 6° reflecties leveren over de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota's inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed;
- 7° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van samenwerkingsakkoord van strategisch belang met betrekking tot de ruimtelijke ordening en de zorg voor het onroerend erfgoed die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de staat, met andere gemeenschappen of gewesten of in internationaal verband.

²⁰⁴ Dit decreet werd gewijzigd door artikel 20 van het decreet van 22 december 2006 tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden, van diverse oprichtingsdecreten van strategische adviesraden en van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid (1), B.S., 10 januari 2007.

§ 2. De Vlaamse Regering is verplicht om advies te vragen van de SARO over:

1° de voorontwerpen van decreet, vermeld in § 1, 4°;

2° de ontwerpen van reglementair of organiek besluit van de Vlaamse Regering, die de Vlaamse Regering beschouwt als basisuitvoeringsbesluiten inzake ruimtelijke ordening of onroerend erfgoed en die daarom van strategisch belang zijn;

3° de ontwerpen van samenwerkingsakkoord, vermeld in § 1, 7°, die de Vlaamse Regering van strategisch belang acht.

§ 3 De Vlaamse Regering kan de SARO machtigen Vlaanderen te vertegenwoordigen in federale of internationale adviesorganen.

Toekomstig recht²⁰⁵

Art. 3 . § 1. De SARO heeft de volgende opdrachten:

1° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed;

2° bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie over de ruimtelijke ordening en de zorg voor het onroerend erfgoed;

3° de maatschappelijke ontwikkelingen op het vlak van de ruimtelijke ordening en de zorg voor het onroerend erfgoed volgen en interpreteren;

4° advies uitbrengen over voorontwerpen van decreet met betrekking tot ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed;

5° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed, met uitzondering van de ontwerpen van besluit inzake de individuele beschermingsdossiers met betrekking tot onroerend erfgoed;

6° reflecties leveren over de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota's inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed;

7° (uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over ontwerpen van samenwerkingsakkoord die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de staat of met andere gemeenschappen en gewesten;)

(8° uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over beleidsvoornemens, beleidsplannen en in voorbereiding zijnde regelgeving op het niveau van de Europese Unie, alsook over in voorbereiding zijnde internationale verdragen.)

§ 2. De Vlaamse Regering is verplicht om advies te vragen van de SARO over:

1° de voorontwerpen van decreet, vermeld in § 1, 4°;

²⁰⁵ Artikel 3 werd gewijzigd bij art. 20 Decr. 22 december 2006 (B.S., 10 januari 2007), met ingang van een door de Vlaamse Regering te bepalen datum (art. 23).

2° (de ontwerpen van reglementair of organiek besluit van de Vlaamse Regering, die uitvoering geven aan de inhoud van een decreet met betrekking tot ruimtelijke ordening of onroerend erfgoed en waarvan de Vlaamse Regering beslist dat het basisuitvoeringsbesluiten zijn;)

3° (...)

§ 3. De Vlaamse Regering kan de SARO machtigen Vlaanderen te vertegenwoordigen in federale of internationale adviesorganen.

HOOFDSTUK III. - SAMENSTELLING EN ORGANISATIE

Art. 4. § 1. De SARO wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld die actief zijn in het beleidsveld ruimtelijke ordening of het beleidsveld onroerend erfgoed, uit onafhankelijke deskundigen en uit vertegenwoordigers van provincies, steden en gemeenten.

Namens het maatschappelijk middenveld kunnen in de SARO vertegenwoordigers worden benoemd van :

- 1° organisaties die maatschappelijke belangen behartigen in de sectoren met ruimtebehoeften economie, toerisme en recreatie, cultuur, jeugd en sport, landbouw, leefmilieu en natuur, huisvesting en mobiliteit;
- 2° representatieve organisaties, opgericht op particulier initiatief en zonder winstoogmerk, met zetel in het Vlaamse Gewest of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met als belangrijkste doelstelling hetzij het duurzame ruimtegebruik, de kwaliteit van de stedenbouw, de ruimtelijke ordening en de ruimtelijke planning; hetzij de promotie, het behoud, het onderhoud en de verspreiding van kennis over monumenten, landschappen, archeologisch en varend erfgoed.

Alle organisaties die vertegenwoordigd zijn in de SARO moeten hoofdzakelijk het grondgebied van het Vlaamse Gewest als actieterrein hebben. De Vlaamse Regering kan aanvullende voorwaarden voor de voordracht stellen en kan de lijst van sectoren, vermeld in het tweede lid, 1°, uitbreiden.

Als onafhankelijke deskundigen kunnen in de SARO worden benoemd : academici, deskundigen op het vlak van ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed die werken voor een onafhankelijk adviesbureau of als zelfstandige of andere personen die op grond van hun ervaring, engagement of deskundigheid gezag verworven hebben wat betreft de ruimtelijke ordening of de zorg voor het onroerend erfgoed.

§ 2. De SARO bestaat uit twintig leden, door de Vlaamse Regering benoemd voor een termijn van vier jaar. Hiervan zijn er twaalf vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, vijf onafhankelijke deskundigen, een vertegenwoordiger voor de provincies en twee vertegenwoordigers voor de steden en gemeenten.

Een besluit van de Vlaamse Regering regelt de samenstelling van de SARO wat de vertegenwoordiging van het maatschappelijk middenveld betreft en stelt vast of er plaatsvervangende leden moeten worden benoemd voor de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, de provincies en de steden en gemeenten.

De vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld worden op dubbeltallen voorgedragen door de organisaties, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering dat de samenstelling van de SARO regelt. De vertegenwoordigers van de provincies en van de steden

en gemeenten worden respectievelijk voorgedragen door de Vereniging van Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, eveneens op dubbeltallen.

De onafhankelijke deskundigen worden aangeduid na een openbare oproep tot kandidaatstelling.

Art. 5. De voorzitter van de SARO is een van de onafhankelijke deskundigen. Hij wordt benoemd door de Vlaamse Regering. De voorzitter vertegenwoordigt de raad in rechte, onverminderd de mogelijkheid tot delegatie van die bevoegdheid.

Art. 6. (De SARO kan, voor het onderzoek van bijzondere vraagstukken en mits ze de Vlaamse Regering ervan op de hoogte brengt, een beroep doen op de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 houdende bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, of een van haar afdelingen)²⁰⁶.

1° de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening, vermeld in het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening;

2° de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 houdende bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, of een van haar afdelingen.

Hij kan te allen tijde vragen aan de leidend ambtenaren van het departement en de intern of extern verzelfstandigde agentschappen van het beleidsdomein waartoe het beleid inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed behoort, om technische toelichtingen te verschaffen over de aangelegenheden waarover hij advies moet of wil uitbrengen.

HOOFDSTUK IV. - OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Art. 7. § 1. De Vlaamse Regering regelt de toewijzing van de personeelsleden, de goederen, de rechten en verplichtingen, van de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of van het Vlaamse Gewest, aan de SARO, met het oog op de uitoefening van de toegewezen taken.

De besluiten die krachtens het eerste lid worden vastgesteld, kunnen de van kracht zijnde decretale bepalingen wijzigen, vervangen of opheffen.

§ 2. De bevoegdheid die bij § 1 aan de Vlaamse Regering wordt opgedragen, vervalt op de datum van de toewijzing van het personeel, van de goederen en van de rechten en plichten.

De besluiten die krachtens § 1 zijn vastgesteld, houden op uitwerking te hebben indien zij niet bij decreet bekrachtigd zijn binnen twaalf maanden na de datum van hun inwerkingtreding. De bekrachtiging werkt terug tot deze laatste datum. Na de in het eerste lid vermelde data kunnen de besluiten die krachtens § 1 zijn vastgesteld en bekrachtigd alleen bij decreet worden gewijzigd, vervangen of opgeheven.

Art. 8. De Vlaamse Regering bepaalt de datum waarop dit decreet in werking treedt.²⁰⁷

²⁰⁶ Art. 6, eerste lid werd gewijzigd bij decr. 18 november 2011 tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed, wat betreft de adviesorganen (1), B.S., 16.12.2011), inwerkingtreding op 26.12.2011.

²⁰⁷ De datum van inwerkingtreding werd vastgelegd op 1 juli 2006 (zie de artikelen 192 en 193 B.VI.Reg. 23 juni 2006 tot gedeeltelijke operationalisering van het beleidsdomein ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed en

Besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 tot regeling van de samenstelling van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed

(Belgisch Staatsblad 1.03.2007)

HOOFDSTUK I. - DEFINITIES

Artikel 1. In dit besluit wordt verstaan onder :

- 1° decreet : het decreet van 10 maart 2006 houdende oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed.
- 2° minister : de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening.

HOOFDSTUK II. - PROCEDURE TOT AANWIJZING VAN DE LEDEN VAN DE SARO

Art. 2. § 1. De voordracht van de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, overeenkomstig artikel 4, § 2, tweede en derde lid, van het decreet, gebeurt als volgt :

- 1° vier vertegenwoordigers van de werkgevers en middenstandsorganisaties worden voorgedragen door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;
- 2° vier vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties worden voorgedragen door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;
- 3° twee vertegenwoordigers worden voorgedragen door de milieuverenigingen, zetelend in de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
- 4° twee vertegenwoordigers worden voorgedragen door de openruimte organisaties, zetelend in de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
- 5° twee vertegenwoordigers worden voorgedragen door de landbouworganisaties, zetelend in de strategische adviesraad voor Landbouw en Visserij en die de exclusieve vertegenwoordigers zijn van de landbouworganisaties;
- 6° twee vertegenwoordigers van het middenveld worden voorgedragen door de Vlaamse Woonraad;
- 7° twee vertegenwoordiger van het middenveld worden voorgedragen door de strategische adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media;
- 8° twee vertegenwoordigers van de Federatie van de Toeristische Industrie worden, voorgedragen door de strategische adviesraad Internationaal Vlaanderen;
- 9° twee vertegenwoordigers worden voorgedragen door de VCM - Contactforum voor Erfgoedverenigingen VZW;
- 10° twee vertegenwoordigers worden voorgedragen door de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning VZW.
- 11° Elke voordracht bestaat voor de helft uit mannen en voor de helft uit vrouwen.

houdende aanpassing van de regelgeving inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid tot gedeeltelijke operationalisering van het beleidsdomein ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed en houdende aanpassing van de regelgeving inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid (B.S., 22.08.2006).

§ 2. Als een of meer van bovengenoemde strategische adviesraden nog niet zijn opgericht of definitief zijn samengesteld, kan de Vlaamse Regering overeenkomstig dit besluit bij de eerste samenstelling van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed en in afwachting van een voordracht door de bedoelde adviesraad overeenkomstig artikel 11, § 2, derde lid van het decreet, de vertegenwoordigers voor de desbetreffende sectoren aanstellen.

Art. 3. De Vereniging van Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten dragen respectievelijk twee en vier vertegenwoordigers voor, telkens voor de helft bestaande uit mannen en voor de helft uit vrouwen.

Art. 4. Deskundigen als vermeld in artikel 9 van het decreet kunnen zich kandidaat stellen na een openbare oproep die in het Belgisch Staatsblad, in minstens drie dagbladen en op de website van de Vlaamse overheid bekendgemaakt worden.

De kandidaatstelling gebeurt bij de Vlaamse minister binnen een maand na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. Bij de kandidaatstelling is een curriculum vitae en een overzicht van de beroepsloopbaan gevoegd waaruit blijkt dat aan de benoemingsvereisten, vermeld in artikel 4, § 1, vierde lid, van het decreet is voldaan.

Art. 5. Uit de voordrachten, vermeld in artikel 2 en 3, benoemt de minister telkens de helft als lid van de SARO en de helft als plaatsvervangend lid. Uit de personen die zich overeenkomstig artikel 4 kandidaat hebben gesteld, benoemt de minister vijf onafhankelijke deskundigen als lid van de SARO en ten hoogste vijf onafhankelijke deskundigen als plaatsvervangend lid.

Ten hoogste twee derde van de leden mag van hetzelfde geslacht zijn.

HOOFDSTUK III. - WERKING VAN DE SARO

Art. 6. Wanneer een lid van de SARO aan het einde van de duur van het mandaat niet wordt herbenoemd en er niet onmiddellijk in de benoeming van een nieuw lid kan worden voorzien, blijft het lid in functie tot op het ogenblik dat het nieuwe mandaat begint.

Art. 7. De bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 1988 houdende sommige maatregelen tot harmonisatie van de toelagen en presentiegelden aan commissarissen, gemachtigden van financiën, afgevaardigden van de Vlaamse Regering, voorzitters en leden van nietadviserende bijzondere commissies of van raden van bestuur van instellingen en ondernemingen die onder de Vlaamse Regering behoren, zijn van toepassing op de voorzitters van de SARO, wat de presentiegelden en de toelagen betreft, en op de leden, wat de presentiegelden en de vergoedingen betreft.

Voor de toepassing van de bepalingen, vermeld in het eerste lid, wordt de SARO in categorie III ingedeeld.

Art. 8. De SARO brengt haar huishoudelijk reglement, en elke wijziging ervan ter kennis aan de Vlaamse Regering.

HOOFDSTUK IV. - SLOTBEPALING

Art. 9. De Vlaamse minister, bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Uittreksel uit het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, zoals gewijzigd bij besluiten van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 10 juni 2011 en 9 september 2011²⁰⁸

(Belgisch Staatsblad 22.07.2009, 10.08.2009, 11.01.2010, 12.07.2010, 13.07.2010, 2.08.2011 en 6.10.2011)

Art. 2. § 1. (...)

§ 2. (...)

§ 3. (...)

§ 4. De heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, is bevoegd voor :

1° het beleidsdomein bestuurszaken, vermeld in artikel 4 van het organisatiebesluit, met uitzondering van het stedenbeleid;

2° het beleidsveld toerisme;

3° het beleid met betrekking tot de Vlaamse Rand rond Brussel;

4° het beleidsveld beheer en bescherming onroerend erfgoed.

Hij draagt de titel « Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand ».

§ 5. (...)

§ 6. (...)

§ 8. (...)

§ 9. (...)

§ 10. De heer Philippe Muyters is bevoegd voor :

1° het beleidsdomein financiën en begroting, vermeld in artikel 5 van het organisatiebesluit;

2° het beleidsveld ruimtelijke ordening;

3° het beleidsveld werkgelegenheid, met inbegrip van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, alsmede de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van ondernemingen, vermeld in artikel 129, § 1, 3°, van de Grondwet;

4° het beleidsveld professionele vorming;

5° het beleidsveld sport.

Hij draagt de titel « Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport ».

Art. 3. Het bestuur van of het toezicht op de hieronder vermelde diensten, instellingen of rechtspersonen wordt als volgt verdeeld :

1° de minister-president van de Vlaamse Regering is bevoegd voor :

a) de Studiedienst van de Vlaamse Regering;

b) de Interne Audit van de Vlaamse Administratie, onverminderd artikel 23, van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap « Interne Audit van de Vlaamse Administratie » en tot omvorming van het auditcomité van de Vlaamse Gemeenschap tot het Auditcomité van de Vlaamse Administratie;

c) het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen;

d) de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;

2° (...);

3° (...);

²⁰⁸ In dit uittreksel betekent de verwijzing (...) niet dat er een stuk werd weggelaten of opgeheven **maar dat de betrokken bepaling niet werd opgenomen in het kader van dit overzicht.**

4° de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is bevoegd voor :

- a) het Agentschap voor Overheidspersoneel;
- b) het Agentschap voor Facilitair Management;
- c) het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, met uitzondering voor wat het stedenbeleid betreft;
- d) Jobpunt Vlaanderen;
- e) de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken;
- f) de Rand;
- g) Toerisme Vlaanderen;
- h) de Strategische Adviesraad Internationaal Vlaanderen, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid;
- i) (...);
- j) **Onroerend Erfgoed**;

k) (...);

5° (...);

6° (...);

7° de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is bevoegd voor :

- a) het Investeringsfonds voor grond- en woonbeleid voor Vlaams-Brabant (« Vlabinvest »);
 - b) het Garantiefonds voor de Huisvesting;
 - c) Wonen-Vlaanderen;
 - d) Inspectie RWO, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor de ruimtelijke ordening;
 - e) de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen;
 - f) de Vlaamse Woonraad;
 - g) het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, voor wat betreft het stedenbeleid;
 - h) het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor de werkgelegenheid en de professionele vorming;
 - i) ESF-Agentschap, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor de werkgelegenheid en de professionele vorming;
 - j) het Vlaams Energieagentschap;
 - k) de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt;
- 8° de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur is bevoegd voor :

- a) de Vlaamse Milieuholding;
 - b) de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening;
 - c) het Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos;
 - d) het Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek;
 - e) het Grondfonds;
 - f) het Agentschap voor Natuur en Bos;
 - g) het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek;
 - h) de Vlaamse Milieumaatschappij;
 - i) de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij;
 - j) de Vlaamse Landmaatschappij;
 - k) de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
 - l) het Fonds Culturele Infrastructuur;
 - m) het Vlaams Fonds voor de Letteren;
 - n) het Topstukkenfonds;
 - o) Kunsten en Erfgoed;
 - p) Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen met dien verstande dat de bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor de jeugd;
 - q) het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen;
 - r) de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse ministers bevoegd voor de jeugd, de sport en de media;
- 9° (...);

10° de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport is bevoegd voor :

- a) het Vlaams Fonds voor de Lastendelging;
 - b) het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven;
 - c) de Vlaamse Belastingdienst;
 - d) Centrale Accounting;
 - e) het Vlaams Toekomstfonds;
 - f) het Rubiconfonds;
 - g) (...);
 - h) Inspectie RWO, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor het woonbeleid;
 - i) **Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed**;
 - j) het Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor de sociale economie;
 - k) de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding;
 - l) het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen;
 - m) het ESF-Agentschap, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse minister bevoegd voor de sociale economie;
 - n) Bloso;
 - o) de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, met dien verstande dat die bevoegdheid wordt gedeeld met de Vlaamse ministers bevoegd voor de cultuur, de jeugd en de media.
- De Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begrotingen, oefent het budgettair, financieel en boekhoudkundig toezicht uit op de in dit artikel vermelde instanties.»²⁰⁹

Art. 4. De aangelegenheden die bij artikel 2 tot zijn toegewezen aan de leden van de Vlaamse Regering, omvatten eveneens de middelen en instrumenten waarmee deze aangelegenheden effectief gerealiseerd kunnen worden, ondermeer wat betreft :

- 1° de relaties en de samenwerking met derden;
- 2° internationale en Europese initiatieven;
- 3° de wetenschappelijke onderzoeksprojecten en wetenschappelijke studies;
- 4° het specifiek administratief toezicht;
- 5° de oprichting van diensten, instellingen en rechtspersonen;
- 6° het bestuur van of het toezicht op de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;
- 7° het specifiek beleid inzake personeel, organisatieontwikkeling, facilitaire dienstverlening, middelenbeheer, vastgoedbeheer en informatie- en communicatietechnologie;
- 8° de interne en externe communicatie.

(...)

Art. 17. Het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering wordt opgeheven.

²⁰⁹ Art. 3 werd laatst gewijzigd bij art.2 B.VI.Reg. van 9 september 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de opheffing van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Ruimtelijke Ordening en de integratie van taken in het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (B.S., 6.10.2011).

Besluit van de Vlaamse Regering van 2 juli 2010 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen, wat betreft aanvragen die de sloop van gebouwen of constructies omvatten opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed

(Belgisch Staatsblad 4.08.2010)

Artikel 1. Aan artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning worden volgende leden toegevoegd, die luiden als volgt :

«Als de aanvraag strekt tot het slopen van een constructie die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed, worden de foto's, vermeld in artikel 3, 3°, in aantal en qua beeld dusdanig aangevuld dat ze de actuele staat van elke zijde van de te slopen constructie, alsook het grotere geheel waartoe het bouwkundig erfgoed behoort, visualiseren. De foto's geven in elk geval een actueel beeld van de onderdelen beschreven in de inventaris. Onder het grotere geheel waartoe het bouwkundig erfgoed behoort, bedoeld in het vorige lid, worden onder meer de volgende elementen verstaan :

1° al dan niet aansluitende gebouwen;

2° de omgevende gronden;

3° het straatbeeld.

Op het plan, vermeld in artikel 3, 2°, a) worden de opnamepunten en de kijkrichting van de foto's aangegeven. Als het plan dat niet toelaat, wordt daarvoor een aanvullend plan bij de aanvraag gevoegd. »

Art. 2. Aan artikel 8 van hetzelfde besluit worden volgende leden toegevoegd, die luiden als volgt:

«Als de aanvraag strekt tot het slopen van een constructie die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed, worden de foto's, vermeld in artikel 3, 3°, in aantal en qua beeld dusdanig aangevuld dat ze de actuele staat van elke zijde van de te slopen constructie, alsook het grotere geheel waartoe het bouwkundig erfgoed behoort, visualiseren. De foto's geven in elk geval een actueel beeld van de onderdelen beschreven in de inventaris. Onder het grotere geheel waartoe het bouwkundig erfgoed behoort, bedoeld in het vorige lid, worden onder meer de volgende elementen verstaan :

1° al dan niet aansluitende gebouwen;

2° de omgevende gronden;

3° het straatbeeld.

Op het plan, vermeld in artikel 3, 2°, a) worden de opnamepunten en de kijkrichting van de foto's aangegeven. Als het plan dat niet toelaat, wordt daarvoor een aanvullend plan bij de aanvraag gevoegd. »

Art. 3. Artikel 16, eerste lid, 1°, van hetzelfde besluit, wordt vervangen als volgt :

« 1° een ingevuld aanvraagformulier, waarvan het model opgenomen is als bijlage 3 bij dit besluit, ondertekend door de aanvrager en door de architect, als zijn medewerking volgens de wettelijke bepalingen vereist is. Als dat nodig is, brengt de Orde van Architecten op het formulier een visum aan. Dat visum kan vervangen worden door een elektronisch visum. De

Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, wordt gemachtigd om de nadere regels daarvoor vast te stellen; ».

Art. 4. In artikel 16/1 van hetzelfde besluit ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2009, worden de woorden « artikel 16, 10° » vervangen door de woorden « artikel 16, 13° ».

Art. 5. Aan artikel 17 van hetzelfde besluit worden volgende leden toegevoegd, die luiden als volgt :

«Als de aanvraag strekt tot het slopen van een constructie die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed, worden de foto's, vermeld in artikel 3, 3°, in aantal en qua beeld dusdanig aangevuld dat ze de actuele staat van elke zijde van de te slopen constructie, alsook het grotere geheel waartoe het bouwkundig erfgoed behoort, visualiseren. De foto's geven in elk geval een actueel beeld van de onderdelen beschreven in de inventaris. Onder het grotere geheel waartoe het bouwkundig erfgoed behoort, bedoeld in het vorige lid, worden onder meer de volgende elementen verstaan:

1° al dan niet aansluitende gebouwen;

2° de omgevende gronden;

3° het straatbeeld.

Op het plan, vermeld in artikel 3, 2°, a), worden de opnamepunten en de kijkrichting van de foto's aangegeven. Als het plan dat niet toelaat, wordt daarvoor een aanvullend plan bij de aanvraag gevoegd. »

Art. 6. Aan artikel 20 van hetzelfde besluit wordt een punt 6° toegevoegd, dat luidt als volgt:

«6° de aanvraag strekt tot het slopen van een constructie die opgenomen is in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. »

Art. 7. Artikel 1, 1°, g van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 tot aanwijzing van de instanties die over een vergunningsaanvraag advies verlenen wordt vervangen door wat volgt : « aanvragen die de sloping van gebouwen of constructies omvatten, opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed, vermeld in artikel 12/1 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten; ».

Art. 8. De Vlaamse minister, bevoegd voor Ruimtelijke Ordening, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Besluit van de administrateur-generaal van 9 november 2011 houdende vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed

(Belgisch Staatsblad 17.11.2011)

Artikel 1. De inventaris van het bouwkundig erfgoed, vermeld in artikel 12/1 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld in de vorm van een beveiligd digitaal bestand.

Art. 2. De inventaris is beschikbaar op de website van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, roepnaam Onroerend Erfgoed, namelijk op <http://inventaris.vioe.be>

Art. 3. De gegevens van het bouwkundig erfgoed die opgenomen zijn in de inventaris, worden zo nodig gecorrigeerd, aangevuld en geactualiseerd.

Art. 4. Gesloopte of vernietigde gebouwen die op het moment van de vaststelling nog in de inventaris zijn opgenomen, worden geacht niet te zijn vastgesteld.

Art. 5. Het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed verleent aan de actueel vastgestelde inventaris een echtheidscertificaat.
Het echtheidscertificaat wordt duidelijk vermeld op de website, vermeld in artikel 2.

Art. 6. Het besluit van de administrateur-generaal van 20 september 2010 houdende vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed wordt opgeheven.

Besluit van de administrateur-generaal van 12 juli 2011 tot subdelegatie van een aantal algemene en specifieke bevoegdheden aan de afdelingshoofden

(Belgisch Staatsblad 26.07.2011)

De administrateur-generaal van Onroerend Erfgoed,
Gelet op de wetten op de Rijkscomptabiliteit gecoördineerd op 17 juli 1991;
Gelet op het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003, inzonderheid op de artikelen 7 en 10, § 4, gewijzigd bij de decreten van 15 juli 2007 en 12 december 2008;
Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten;
Gelet op het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium;
Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg laatst gewijzigd bij decreet van 16 juni 2006;
Gelet op het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening; laatst gewijzigd bij besluit van 10 juli 2008;
Gelet op het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van het varend erfgoed;
Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2003 tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de intern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse overheid, artikel 19 en 20;
Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid RO-Vlaanderen;
Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juni 2011 houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed wat betreft de taken, de delegatie en het invoeren van de roepnaam Onroerend Erfgoed;
Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering;
Overwegende het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2006 houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid;
Overwegende het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed;
Overwegende het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2008 betreffende het financiële en materiële beheer van de dienst met afzonderlijk beheer Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed;
Overwegende het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed;
Overwegende het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juni 2011 houdende de overdracht van sommige personeelsleden van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Ruimte en Erfgoed aan het intern verzelfstandigd agentschap Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed;
Overwegende dat met het oog op een efficiënte beleidsuitvoering het wenselijk is om sommige bevoegdheden te delegeren aan personeelsleden van Onroerend Erfgoed,
Besluit :

HOOFDSTUK I. - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Dit besluit is van toepassing op het intern verzelfstandigd agentschap Onroerend Erfgoed.

Art. 2. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° minister : de Vlaamse minister bevoegd voor het Onroerend Erfgoed;

2° Onroerend Erfgoed : roepnaam van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid opgericht onder de benaming Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed;

3° administrateur-generaal : het personeelslid, belast met de leiding van Onroerend Erfgoed;

4° het afdelingshoofd : het personeelslid belast met de leiding van :

- de afdeling Onderzoek Archeologie en Natuurwetenschappen;
- de afdeling Onderzoek Bouwkundig Erfgoed en Landschap;
- de afdeling Onderzoeksontsluiting en Erfgoedbeleving;
- de afdeling Beschermen en Beheren - Centrale Coördinatie;
- de afdeling Beschermen en Beheren - Regio 1;
- de afdeling Beschermen en Beheren - Regio 2;

5° regio 1 : Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg;

6° regio 2 : West-Vlaanderen en Antwerpen;

7° het managementdirectieteam : het team bestaande uit de administrateur-generaal, de afdelingshoofden vermeld in punt 4° en de beleidsadviseur.

Art. 3. § 1. De beslissingsbevoegdheden die bij dit besluit worden gedelegeerd, worden uitgeoefend binnen de perken en met inachtnaam van de voorwaarden die zijn vastgelegd in de bepalingen van relevante wetten, decreten, besluiten, omzendbrieven, dienstorders en andere vormen van regelgeving, instructies, richtlijnen en beslissingen, alsook van de beheersovereenkomst en het jaarlijks ondernemingsplan.

§ 2. De beslissingsbevoegdheden die bij dit besluit worden gedelegeerd, zijn van toepassing met behoud van de toepassing van de bepalingen van het besluit van 10 oktober 2008 van materieel en financieel beheer van de dienst met afzonderlijk beheer Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed.

§ 3. De beslissingsbevoegdheden die bij dit besluit aan de afdelingshoofden worden gedelegeerd, kunnen alleen uitgeoefend worden binnen de perken van de taakstelling van de betreffende afdeling en van de kredieten en middelen die onder het beheer van de betreffende afdeling ressorteren.

Art. 4. Als in dit besluit de beslissingsbevoegdheid voor bepaalde aangelegenheden expliciet gedelegeerd wordt, strekt de delegatie zich ook uit tot :

1° de beslissingen die genomen moeten worden in het kader van de voorbereiding en de uitvoering van de aangelegenheden, bedoeld in het derde lid;

2° de beslissingen van ondergeschikt belang of aanvullende aard die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de bevoegdheid of er inherent deel van uitmaken;

3° de goedkeuring van uitgaven.

De financiële delegaties die bij dit besluit worden verleend, kunnen zowel betrekking hebben op de apparaatskredieten als op de beleidskredieten.

HOOFDSTUK II. - DELEGATIE INZAKE INTERNE ORGANISATIE, PERSONEELSMANAGEMENT EN FACILITAIR MANAGEMENT

Art. 5. Het afdelingshoofd heeft delegatie om de beslissingen te nemen in verband met de organisatie van de werkzaamheden en het goed functioneren van zijn of haar afdeling, met inbegrip van het procesmanagement en het interne communicatiemanagement, binnen de door het managementdirectieteam uitgestippelde beleidslijnen.

Art. 6. Wat het personeelsmanagement betreft, heeft het afdelingshoofd delegatie om de beslissingen te nemen met betrekking tot de personeelsleden van zijn of haar afdeling in verband met :

- 1° het toestaan van de verloven en dienstvrijstellingen die in het Vlaams personeelsstatuut zijn opgenomen, met uitzondering van de verloven waarvoor het Vlaams personeelsstatuut bepaalt dat ze door de minister worden toegestaan;
- 2° het adviseren van zendingsaanvragen voor buitenlandse dienstreizen;
- 3° het toestaan van telewerk;
- 4° het aanwijzen van evaluatoren zoals vermeld in het Vlaams personeelsstatuut;
- 5° het implementeren van andere aspecten van het HR-beleid binnen de door het managementdirectieteam uitgestippelde beleidslijnen;
- 6° het goedkeuren van schuldvorderingen betreffende reis- en verblijfkosten, presentiegelden en andere toelagen en vergoedingen, die in het Vlaams personeelsstatuut zijn opgenomen voor zover ze verband houden met de werking van de afdeling, behalve de beslissingen die in het raamstatuut aan een ander orgaan worden toegewezen.

Art. 7. Wat het facilitair management betreft, heeft het afdelingshoofd delegatie om beslissingen te nemen in verband met de specifieke uitrustings- en werkingsbehoeften van de afdeling. Die specifieke uitgaven worden aangerekend op het decentrale budget van de afdeling in kwestie.

Andere uitgaven met betrekking tot het facilitair management worden centraal aangerekend. Die uitgaven moeten goedgekeurd worden door de administrateur-generaal.

HOOFDSTUK III. - DELEGATIE INZAKE DE UITVOERING VAN DE BEGROTING

Art. 8. Het afdelingshoofd heeft delegatie om binnen de perken van de kredieten die onder het beheer van zijn of haar afdeling ressorteren, de beslissingen te nemen met betrekking tot het aangaan van verbintenissen, het nemen van vastleggingen, het goedkeuren van verplichtingen, uitgaven en betalingen, met inbegrip van de ondertekening van interne bestelbonnen en vastleggingdocumenten, het innen van vorderingen en het verkrijgen van ontvangsten en inkomsten.

Art. 9. Overeenkomstig artikel 8 treedt het afdelingshoofd in het kader van de ontvangsten- en uitgavencyclus op als inhoudelijke ordonnateur.

Art. 10. De delegatie aan het afdelingshoofd, vastgesteld in artikel 8, geldt onverminderd de bevoegdheden en opdrachten van de andere actoren in de ontvangsten- en uitgavencyclus en onverminderd de verplichting tot het instellen van een functiescheiding bij de organisatie van financiële processen.

HOOFDSTUK IV. - DELEGATIE INZAKE HET ONDERTEKENEN VAN DE BRIEFWISSELING

Art. 11. Het afdelingshoofd heeft delegatie voor :

- 1° de ondertekening van alle briefwisseling (de analoge en digitale vormen van brieven, nota's en beslissingen), behalve van de documenten, vermeld in het tweede lid;
 - 2° de ontvangst van gewone en aangetekende zendingen, geadresseerd aan zijn of haar afdeling, met uitzondering van dagvaardingen die aan de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest zijn betekend;
 - 3° de eensluidend verklaring en aflevering van uittreksels en afschriften van documenten die verband houden met de taken van de afdeling.
- De volgende documenten worden alleen door de administrateur-generaal ondertekend :
- 1° brieven of nota's, gericht aan de minister;
 - 2° brieven of nota's, gericht aan de Inspectie van Financiën;
 - 3° antwoorden op vragen om uitleg of schriftelijke vragen van Vlaamse Parlementsleden;
 - 4° een antwoord op hofbrieven van het Rekenhof;

5° brieven of nota's, gericht naar een hiërarchische meerdere binnen en buiten de Vlaamse overheid;

6° alle overeenkomsten en contracten.

HOOFDSTUK V. - SPECIFIEKE DELEGATIES

Art. 12. § 1. Het afdelingshoofd mag een verzekering sluiten in het kader van een eendaagse buitenlandse zending van een personeelslid.

§ 2. Het afdelingshoofd mag formuleren ondertekenen voor het aangaan van vrijwilligerswerk door private personen.

Art. 13. Het afdelingshoofd Onderzoek Archeologie en Natuurwetenschappen mag machtigingen toekennen voor het gebruik van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI).

Art. 14. Aan het afdelingshoofd Beschermen en Beheren - Centrale Coördinatie worden de hierna vermelde bevoegdheden van de administrateur-generaal van Onroerend Erfgoed verleend:

1° het verlenen en intrekken van alle adviezen, machtigingen, vergunningen en toelatingen inzake de decreten en uitvoeringsbesluiten van het archeologisch patrimonium, onder meer de adviezen, vergunningen en machtigingen zoals opgesomd in artikel 5, artikel 6, artikel 8, artikel 9 en artikel 25, § 2, 3° van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en artikel 17 van het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium;

2° het verlenen en intrekken van alle adviezen, waarvoor de rechtsgrond ligt binnen andere decreten en besluiten van de Vlaamse Regering, waar er een verwijzing is naar de entiteit bevoegd voor monumenten, stads- en dorpsgezichten, landschappen, archeologisch erfgoed of onroerend erfgoed met inbegrip van PLAN-mers en Gewestelijke RUP's die provinciegrens overschrijdend zijn.

Art. 15. Het afdelingshoofd van de afdeling Beschermen en Beheer regio 1 en het afdelingshoofd van de afdeling Beschermen en Beheer regio 2 zijn gemachtigd om binnen de perken van de bestaande regelgeving en binnen de grenzen van hun regio :

1° de betekeningen en kennisgevingen te verrichten in de beschermingsprocedures overeenkomstig de decreten tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, landschapszorg, archeologisch patrimonium;

2° de ambtenaren aan te duiden die de vergaderingen van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaamse Gewest zullen bijwonen, behalve voor archeologiedossiers, en voor zover deze dossiers zelf thuis horen in een beschermingsprocedure voor monumenten, stads- en dorpsgezichten of landschappen;

3° punten op de agenda te plaatsen en het advies in te winnen van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaamse Gewest, voor zover die thuis horen in een specifiek dossier van een beschermingsprocedure voor monumenten, stads- en dorpsgezichten of landschappen;

4° het verlenen en intrekken van alle adviezen, machtigingen, vergunningen en toelatingen tot het kunnen uitvoeren van principieel verboden werken, werkzaamheden en activiteiten en dit binnen de decreten en uitvoeringsbesluiten van monumenten, stads- en dorpsgezichten, landschapszorg en archeologisch patrimonium, met uitzondering van art. 6, art. 9 en art. 25, § 2, 3° van het archeologiedecreet;

5° het verlenen en intrekken van alle adviezen, waarvoor de rechtsgrond ligt binnen andere decreten van de Vlaamse Regering, maar waar de verwijzing ligt naar de entiteit bevoegd voor monumenten, stads- en dorpsgezichten, landschappen of archeologisch erfgoed, met uitzondering van PLAN-mers en Gewestelijke RUP's die provinciegrens overschrijdend zijn, en beroepsdossiers;

6° de algemene en/of de specifieke instandhoudings-, onderhouds-, herstel- en

verbeteringswerkzaamheden voor een beschermd landschap te bepalen;

7° het nemen van het initiatief tot oprichting van een beheerscommissie voor beschermde landschappen en de beslissing over het nut tot oprichten van een beheerscommissie;

8° alle nodige voorbereidende maatregelen te nemen die ertoe strekken de premiereregelingen binnen het onroerend erfgoed uit te voeren, met inbegrip van de ontvankelijkheidsverklaring van het dossier, wijzigingen aan de lijst van de goedgekeurde en van de restauratieve werkzaamheden en beheerswerkzaamheden goed te keuren en toezicht uit te oefenen op de uitvoering van de werken in casu van de volgende besluiten :

- ter uitvoering en binnen de voorwaarden van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerken aan beschermde monumenten,

- ter uitvoering en binnen de voorwaarden van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 tot het vaststellen van een onderhoudspremie voor beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten;

- ter uitvoering en binnen de voorwaarden van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2003 tot instelling van een premiestelsel voor beschermde landschappen;

9° ter uitvoering van de wetgeving op de inkomstenbelastingen advies te verstrekken en attesten af te leveren in verband met beschermde onroerende goederen.

HOOFDSTUK VI. - MOGELIJKHEDEN TOT SUBDELEGATIE

Art. 16. Met het oog op een efficiënte en resultaatgerichte interne organisatie kan het afdelingshoofd een deel van de gedelegeerde aangelegenheden verder delegeren aan een ander afdelingshoofd of aan personeelsleden van zijn of haar afdeling, tot op het meest functionele niveau.

HOOFDSTUK VII. - REGELING BIJ VERVANGING

Art. 17. De administrateur-generaal wijst bij tijdelijke afwezigheid of verhindering een vervanger aan onder de afdelingshoofden en de beleidsadviseur.

In geval van afwezigheid of verhindering plaatst het door de administrateur-generaal aangewezen afdelingshoofd boven de vermelding van zijn graad en handtekening de formule « voor de administrateur-generaal, afwezig ».

Art. 18. De bij dit besluit verleende delegaties worden tevens verleend aan het personeelslid dat met de waarneming van de functie van afdelingshoofd belast is of het afdelingshoofd vervangt bij tijdelijke afwezigheid of verhindering. In geval van tijdelijke afwezigheid of verhindering plaatst het betrokken personeelslid, boven de vermelding van zijn graad en handtekening, de formule « voor het afdelingshoofd, afwezig ».

HOOFDSTUK VIII. - GEBRUIK VAN DE DELEGATIES EN VERANTWOORDING

Art. 19. Het afdelingshoofd, alsook de personeelsleden aan wie met toepassing van artikel 16 of artikel 19 beslissingsbevoegdheden werden gedelegeerd, nemen de nodige zorgvuldigheid in acht bij het gebruik van de verleende delegaties zodat misbruiken vermeden worden. De administrateur-generaal kan het gebruik van de verleende delegaties nader regelen bij eenvoudige beslissing. Die beslissing wordt verspreid onder de vorm van een dienstorder of nota.

Art. 20. Het afdelingshoofd organiseert het systeem van interne controle op zodanige wijze dat de verleende delegaties op een adequate wijze worden gebruikt en misbruiken worden vermeden.

Art. 21. Het afdelingshoofd is ten aanzien van de administrateur-generaal verantwoordelijk voor het gebruik van de verleende delegaties. Die verantwoordelijkheid betreft eveneens de

aangelegenheden waarvoor de beslissingsbevoegdheid door het afdelingshoofd werd gesubdelegeerd aan andere personeelsleden.

Art. 22. Over het gebruik van de verleende delegaties wordt verantwoording afgelegd door middel van de bestaande rapporteringen.

De administrateur - generaal kan bij eenvoudige beslissing nadere instructies geven betreffende de concrete informatie die per gedelegeerde aangelegenheid in het rapport verstrekt moet worden en een verplicht te volgen wijze voor de rapportering vaststellen. De administrateur - generaal kan, buiten de bestaande rapportering, op ieder ogenblik aan het afdelingshoofd verantwoording vragen betreffende het gebruik van de delegatie in een bepaalde aangelegenheid.

Art. 23. De administrateur-generaal heeft het recht om de verleende delegaties tijdelijk geheel of gedeeltelijk op te heffen.

In voorkomend geval neemt de administrateur-generaal de beslissingen voor de aangelegenheden waarvoor de delegatie tijdelijk werd opgegeven.

HOOFDSTUK IV. - SLOTBEPALINGEN

Art. 24. Volgende delegatiebesluiten worden opgeheven :

- het besluit van de administrateur-generaal van het Intern Verzelfstandigd Agentschap RO - Vlaanderen van 9 februari 2009 houdende subdelegatie van sommige beslissingsbevoegdheden aan de algemeen directeur;
- het besluit van de administrateur - generaal van het Intern Verzelfstandigd agentschap RO - Vlaanderen van 9 februari 2009 houdende delegatie van bevoegdheden aan het afdelingshoofd
- agentschapsbeheer;
- het besluit van de algemeen directeur van het Intern Verzelfstandigd Agentschap RO - Vlaanderen van 9 februari 2009 tot subdelegatie van sommige beslissingsbevoegdheden aan de afdelingshoofden;
- het besluit van 3 juni 2009 van de administrateur-generaal van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed houdende subdelegatie van sommige bevoegdheden van algemene aard;
- het besluit van de algemeen directeur van het Intern Verzelfstandigd Agentschap Ruimte en Erfgoed van 5 mei 2011 tot subdelegatie van sommige beslissingsbevoegdheden aan Karel Robijns, adjunct van de directeur bij het agentschap Ruimte en Erfgoed;

Art. 25. Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 juli 2011.

Wet van 9 april 2007 betreffende de vondst en de bescherming van wrakken

(Belgisch Staatsblad 21.06.2007)

Artikel 1. Deze wet regelt een materie zoals bedoeld in artikel 78 van de grondwet.

HOOFDSTUK I. - TOEPASSINGSGEBIED

Art. 2. Deze wet is van toepassing op wrakken en wrakstukken gelegen binnen de territoriale zee van België.

Art. 3. Deze wet is niet van toepassing op :

- 1° wrakken en wrakstukken die ambtshalve geborgen worden door de overheid;
- 2° wrakken en wrakstukken die geborgen worden door of in opdracht van de eigenaar, de reder, de bevrachter of de kapitein;
- 3° wrakken en wrakstukken die geborgen worden in het kader van hulpverlening in de zin van het Internationaal verdrag inzake hulpverlening, opgemaakt te Londen op 28 april 1989.

HOOFDSTUK II. - DEFINITIES

Art. 4. Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder :

- 1° « wrak » : elk overblijfsel van in zee gezonken, gestrande, verongelukte of achtergelaten vaartuigen, vliegtuigen of voertuigen;
- 2° « wrakstuk » : elke lading, uitrusting, onderdeel of voorwerp afkomstig van in zee gezonken, gestrande, verongelukte of achtergelaten vaartuigen, vliegtuigen of voertuigen, alsook elk in zee verloren of achtergelaten voorwerp;
- 3° « oorlogsschepen » : schepen die op het ogenblik van zinken, stranden, verongelukken of achterlaten behoren tot de mariene strijdkrachten van een Staat, de uiterlijke kentekenen dragen van de nationaliteit van die Staat, die onder het bevel staan van een officier in staatsdienst, waarvan de naam voorkomt op de lijst van de officieren van de militaire vloot, en waarvan de bemanning onderworpen is aan de regelen van de krijgskunst;
- 4° « staatsschepen voor niet-commerciële doeleinden gebruikt » : niet-handelsschepen die op het ogenblik van zinken, stranden, verongelukken of achterlaten eigendom zijn van of geëxploiteerd worden door een Staat, waaronder begrepen staatsyachten, bewakingschepen, hulpschepen, hospitaalschepen en bevoorradingschepen.

HOOFDSTUK III. - ONTVANGER DER WRAKKEN

Art. 5. Er wordt een ontvanger der wrakken aangewezen door de Koning.

Art. 6. De ontvanger der wrakken is inzonderheid belast met :

- 1° het fungeren als meldpunt van wrakken en wrakstukken;
- 2° het bekendmaken en registreren van wrakken en wrakstukken;

- 3° het verlenen van bijzondere machtigingen voor het bovenhalen van wrakken en wrakstukken, alsook het bepalen van de nadere regels waaronder wrakken en wrakstukken bovengehaald kunnen worden.

HOOFDSTUK IV. - VONDST VAN WRAKKEN EN WRAKSTUKKEN

Art. 7. § 1. Ieder die binnen de territoriale zee enig wrak vindt, moet zijn vondst zonder verwijl melden aan de ontvanger der wrakken overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels, voor zover het wrak niet officieel gekend is.

§ 2. Het is verboden zonder voorafgaande en bijzondere machtiging vanwege de ontvanger der wrakken enig wrak boven te halen.

Wrakken van oorlogsschepen en staatsschepen voor niet commerciële doeleinden gebruikt, kunnen enkel bovengehaald worden na voorafgaande en bijzondere machtiging vanwege de vlaggenstaat. De ontvanger der wrakken dient rechtstreeks door de vlaggenstaat in kennis gesteld te worden van de machtiging.

Art. 8. § 1. Ieder die binnen de territoriale zee enig wrakstuk vindt en bovenhaalt, moet zijn vondst zonder verwijl melden aan de ontvanger der wrakken overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels.

§ 2. Het is verboden :

- 1° enig wrakstuk van overeenkomstig artikel 16 beschermde wrakken boven te halen dan met voorafgaande en bijzondere machtiging van de ontvanger der wrakken;
- 2° enig wrakstuk van oorlogsschepen en staatsschepen voor niet commerciële doeleinden gebruikt, boven te halen dan met voorafgaande en bijzondere machtiging van de vlaggenstaat. De ontvanger der wrakken dient rechtstreeks door de vlaggenstaat in kennis gesteld te worden van de machtiging.

Art. 9. § 1. Wanneer de eigenaar van de wrakken of de wrakstukken, of zijn rechtverkrijgenden gekend zijn, nodigt de ontvanger der wrakken zonder verwijl hem of hen uit per brief aan hun laatst bekende adres of overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels om de wrakken of de wrakstukken of, in de gevallen bepaald in artikel 15 de opbrengst van de verkoop van de wrakken of de wrakstukken te komen afhalen vóór het verstrijken van de termijn gesteld in artikel 11, § 1 en § 3.

§ 2. De ontvanger der wrakken maakt elke gemelde vondst van wrakken of wrakstukken waarvan de eigenaar of zijn rechtverkrijgenden niet gekend zijn, bekend overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels, met verzoek tot elke rechthebbende, van zijn rechten te doen blijken.

Art. 10. De ontvanger der wrakken legt een register der wrakken aan van alle gemelde vondsten van wrakken en wrakstukken, dat door iedere belanghebbende kan worden ingezien.

Art. 11. § 1. De overeenkomstig de bepalingen van deze wet bovengehaalde wrakken en wrakstukken, worden door de vinder bewaard, gedurende een termijn van één jaar na de bekendmaking, zoals bedoeld in artikel 9, § 2, of tot het eerste verzoek tot afgifte door de ontvanger der wrakken, ter beschikking van de eigenaar of zijn rechtverkrijgenden.

De Koning kan de nadere regels voor het bewaren van wrakken en wrakstukken bepalen.

§ 2. De ontvanger der wrakken kan evenwel overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels beslissen dat de wrakken en wrakstukken met archeologische en historische waarde zonder verwijl moeten afgegeven worden door de vinder aan de ontvanger der wrakken.

De ontvanger der wrakken moet de vinder in het geval bedoeld in het voorgaande lid op redelijke wijze vergoeden, overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels, voor de gemaakte kosten, waaronder de kosten van het bovenhalen, zonder dat die vergoeding de helft van de waarde van de wrakken en wrakstukken kan overschrijden.

In geval van onenigheid, wordt de waarde van de wrakken en wrakstukken geschat door drie onafhankelijke experts.

§ 3. De ontvanger der wrakken bewaart de wrakken en wrakstukken die overeenkomstig vorige paragraaf zijn afgegeven, gedurende een termijn van één jaar na de bekendmaking, zoals bedoeld in artikel 9, § 2, ter beschikking van de eigenaar of zijn rechtverkrijgenden.

Art. 12. Wanneer de eigenaar of zijn rechtverkrijgenden zich binnen de in artikel 11, § 1 en § 3 gestelde termijn, aanbieden bij de ontvanger der wrakken en het bewijs leveren van hun eigendom, worden de wrakken en wrakstukken teruggegeven aan de eigenaar of zijn rechtverkrijgenden, op voorwaarde van voorafgaande terugbetaling, overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels, aan de ontvanger der wrakken en aan de vinder van de gemaakte kosten, waaronder de kosten voor het bovenhalen en bewaren van de wrakken en wrakstukken.

Art. 13. In afwijking van artikel 2279, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek worden de wrakken en de wrakstukken die overeenkomstig artikel 11, § 1 bewaard zijn door de vinder en die na het verstrijken van de in artikel 11, § 1 gestelde termijn niet door hun eigenaar of diens rechtverkrijgenden zijn opgeëist, eigendom van de vinder.

Art. 14. In afwijking van artikel 2279, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek worden de wrakken en de wrakstukken die overeenkomstig artikel 11, § 2 en § 3 afgegeven en bewaard zijn door de ontvanger der wrakken en die na het verstrijken van de in artikel 11, § 3 gestelde termijn niet door hun eigenaar of diens rechtverkrijgenden zijn opgeëist, eigendom van de Staat.

Art. 15. De Staat mag evenwel, zonder het verstrijken van de in artikel 11, § 1 en § 3 gestelde termijn af te wachten, beschikken over wrakken en wrakstukken die aan snel bederf onderhevig zijn of waarvan de kost van bewaring niet in verhouding staat tot de waarde ervan of die schadelijk zijn voor de openbare hygiëne, gezondheid of veiligheid.

In geval van verkoop wordt de opbrengst in de Deposito- en Consignatiekas gestort, onder aftrek van de gemaakte kosten, en ter beschikking van de eigenaar of van zijn rechtverkrijgenden gehouden tot het verstrijken van de in artikel 11, § 1 en § 3 gestelde termijn.

De bedragen die bij toepassing van vorig lid in de Deposito- en Consignatiekas werden gestort en die na het verstrijken van de in artikel 11, § 1 en § 3 gestelde termijn niet door hun eigenaar of diens rechtverkrijgenden zijn opgeëist, vervallen aan de Staat.

HOOFDSTUK V. - BESCHERMDE WRAKKEN

Art. 16. § 1. In de territoriale zee kan de Koning wrakken met archeologische en historische waarde als beschermde wrakken aanduiden en de maatregelen nemen die nodig zijn voor de bescherming ervan.

De Koning bepaalt de nadere regels voor het vaststellen van de archeologische en historische waarde van wrakken en wrakstukken, alsook de procedure voor de selectie van te beschermen wrakken met archeologische en historische waarde.

§ 2. In de territoriale zee kan de Koning wrakken die officieel erkend zijn als oorlogsgraven of zeemannsgraven als beschermde wrakken aanduiden en de maatregelen nemen die nodig zijn voor de bescherming ervan.

§ 3. De Koning neemt de nodige maatregelen voor het aangeven op de zeekaarten en, in voorkomend geval, het duidelijk afbakenen van de beschermde wrakken en voor het informeren van het publiek over de genomen maatregelen die nodig zijn voor de bescherming ervan.

Art. 17. Voor de beschermde wrakken wordt per beschermd wrak een beleidsplan opgesteld ter beoordeling van de van toepassing zijnde bescherming.

De Koning bepaalt de regels betreffende de procedure de inhoud, de voorwaarden, de termijn en de vorm waaraan deze beleidsplannen dienen te voldoen.

HOOFDSTUK VI. - TOEZICHT

Art. 18. Onverminderd de bevoegdheden van de agenten en officieren van gerechtelijke politie, worden inbreuken op de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan opgespoord en vastgesteld door de met de politie te water belaste federale politieambtenaren.

HOOFDSTUK VII. - STRAFBEPALINGEN

Art. 19. De inbreuken op de bepalingen van artikel 7, § 1 of de uitvoeringsbesluiten ervan worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro of met één van deze straffen alleen.

Art. 20. De inbreuken op de bepalingen van artikel 7, § 2, artikel 8, artikel 11, § 1 en § 2, eerste lid, of artikel 16, of de uitvoeringsbesluiten ervan worden gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot vijf jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot vijfhonderd euro.

Art. 21. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de vermelde inbreuken.

HOOFDSTUK VIII. - OPHEFFINGSBEPALINGEN

Art. 22. Het edict van Karel V van 10 december 1547 betreffende de zeevonden wordt opgeheven.

Decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, gewijzigd bij decreet van 10 maart 2006²¹⁰

(Belgisch staatsblad 18.05.2002 en 7.06.2006)

HOOFDSTUK I. - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° varend erfgoed: het nautisch erfgoed, inzonderheid de schepen, de boten en de drijvende inrichtingen met inbegrip van hun uitrusting en van hun voortstuwingsmiddelen, waarvan het behoud van algemeen belang is wegens hun historische, wetenschappelijke, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde;
- 2° het agentschap : de entiteit die door de Vlaamse Regering belast wordt met taken van beleidsuitvoering inzake onroerend erfgoed;
- 3° eigenaar: de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, de eigenaar of de naakteromphuurder;
- 4° gebruiker: de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, die niet de eigenaar is, maar die een zakelijk of persoonlijk recht kan doen gelden, inzonderheid de hypothecaire schuldeiser en de houder van het pand- of retentierecht;
- 5° de commissie : de afdeling Varend erfgoed van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Art. 3. (opgeheven)

HOOFDSTUK II. - BESCHERMING

Art. 4. § 1. De Vlaamse Regering stelt de voorlopige bescherming van het varend erfgoed vast.

De Vlaamse Regering vermeldt de redenen die tot de bescherming aanleiding geven.

De Vlaamse Regering vermeldt inzonderheid:

- 1° het artikel van teboekstelling of het registratienummer op de scheepshypotheekbewaring of een andere wijze van identificatie van het varend erfgoed;
- 2° de doelstellingen van het toekomstige beheer met het oog op het behoud en de ontwikkeling van de waarden die aanleiding hebben gegeven tot de bescherming.

§ 2. De besluiten tot voorlopige bescherming worden:

- 1° per aangetekende brief betekend aan de eigenaar;
- 2° ter kennisgeving bezorgd aan de commissie die hierover een beredeneerd advies kan geven;
- 3° bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad .

²¹⁰ Met het decreet van 10 maart 2006 wordt bedoeld: het decreet van 10 maart 2006 houdende decretale aanpassingen inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid.

§ 3. De eigenaar meldt binnen de tien dagen te rekenen vanaf de datum van afgifte ter post van de betekening, de voorlopige bescherming per aangetekende brief aan de gebruiker en maakt de voorlopige bescherming bekend door aanplakking van een bericht op het varend erfgoed overeenkomstig de voorwaarden die de Vlaamse Regering vaststelt.

De eigenaar en de gebruiker kunnen hun opmerkingen en bezwaren indienen bij het agentschap binnen zestig dagen vanaf de datum van betekening.

De eigenaar brengt bij de overdracht van het varend erfgoed de nieuwe eigenaar op de hoogte van de voorlopige bescherming en meldt de overdracht aan het agentschap.

§ 4. De rechtsgevolgen treden in werking voor een termijn van maximaal twaalf maanden vanaf de betekening aan de eigenaar.

Het besluit tot voorlopige bescherming vervalt van rechtswege als vóór de in het eerste lid bedoelde einddatum geen besluit tot definitieve bescherming is betekend.

De Vlaamse Regering kan de voorlopige bescherming van het varend erfgoed opheffen. Dit besluit wordt betekend zoals voorzien in § 2 van dit artikel.

§ 5. De leden van de commissie, de ambtenaren van het agentschap en de door de Vlaamse Regering aangewezen personen hebben, wanneer dit voor het onderzoek ter voorbereiding van de definitieve bescherming van het varend erfgoed noodzakelijk is, toegang tot de vaartuigen, maar niet tot de gedeelten die gebruikt worden als woongelegenheden.

Art. 5. § 1. De Vlaamse Regering stelt de definitieve bescherming vast van het voorlopig beschermd varend erfgoed.

De Vlaamse Regering vermeldt de redenen die tot de bescherming aanleiding geven.

De Vlaamse Regering vermeldt inzonderheid:

- 1° het artikel van teboekstelling of het registratienummer op de scheepshypotheekbewaring of een andere wijze van identificatie van het varend erfgoed;
- 2° de doelstellingen van het toekomstige beheer met het oog op het behoud en de ontwikkeling van de waarden die aanleiding hebben gegeven tot de bescherming.

§ 2. De besluiten tot definitieve bescherming worden:

- 1° per aangetekende brief betekend aan de eigenaar, die dit meldt binnen de tien dagen te rekenen vanaf de datum van afgifte ter post van de betekening, per aangetekende brief aan de gebruiker;
- 2° bij uittreksel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad ;
- 3° op de scheepshypotheekbewaring ingeschreven in het register van teboekstelling der binnenschepen of van het register der zeeschepen indien het te boek gesteld of geregistreerd varend erfgoed betreft, of enkel neergelegd in het register van neerlegging indien het niet te boek gesteld of geregistreerd varend erfgoed betreft.

§ 3. De eigenaar brengt bij de overdracht van het varend erfgoed de nieuwe eigenaar op de hoogte van de definitieve bescherming en meldt de overdracht aan het agentschap.

§ 4. De rechtsgevolgen treden in werking vanaf de betekening aan de eigenaar.

De Vlaamse Regering kan de definitieve bescherming van een varend erfgoed opheffen. De commissie kan hierover een beredeneerd advies geven.

Dit besluit wordt betekend zoals voorzien in § 2 van dit artikel.

Art. 6. Het agentschap houdt een lijst bij van het definitief beschermd varend erfgoed. De Vlaamse Regering regelt de inrichting en het gebruik van de lijst.

Art. 7. Op het definitief beschermd varend erfgoed kan een herkenningsteken worden aangebracht.

De Vlaamse Regering stelt het model en het gebruik van dit teken vast.

HOOFDSTUK III. - BEHEER

Art. 8. § 1. De eigenaar en de gebruiker van een voorlopig of definitief beschermd varend erfgoed zijn verplicht het monument door de nodige instandhouding- en onderhoudswerken in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.

§ 2. Met het oog op het verwezenlijken van de beheersdoelstellingen kan voor een beschermd varend erfgoed door of in opdracht van de eigenaar een beheersprogramma opgesteld worden.

§ 3. De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan het beheersprogramma moet voldoen en stelt de procedure vast voor de goedkeuring van het in § 2 vermelde beheersprogramma.

§ 4. De uitvoering van het beheersprogramma gebeurt door middel van een beheersovereenkomst, die op vrijwillige basis wordt afgesloten tussen de eigenaar of gebruiker van het varend erfgoed en het agentschap.

HOOFDSTUK IV. - STEUNMAATREGELEN VOOR HET BEHEER

Art. 9. § 1. Binnen de perken van de begrotingskredieten stelt de Vlaamse Regering een beheerspremieregeling vast voor het beschermd varend erfgoed met het oog op de verwezenlijking van het beheersprogramma.

Er kunnen geen premies worden toegekend voor werkzaamheden en voor diensten die ondernomen worden door of in opdracht van de staat, de gemeenschappen en de gewesten en de openbare instellingen die ervan afhangen.

§ 2. De beheerspremie wordt toegekend aan de eigenaar of aan de gebruiker die de kosten draagt van de werkzaamheden en de diensten, verbonden aan de uitvoering van het beheersprogramma.

Voor werken, uitgevoerd in eigen beheer, worden enkel de kosten voor levering van materialen en van diensten in aanmerking genomen.

§ 3. De beheerspremie mag tot het totaal van de aanvaarde kosten gecumuleerd worden met andere financiële overheidsbijdragen. Wanneer de andere financiële overheidsbijdragen gelijk zijn aan of hoger zijn dan het totaal van de door het agentschap aanvaarde kosten, wordt geen beheerspremie toegekend.

Art. 10. De Vlaamse Regering bepaalt de aard van de in artikel 9, § 1, bepaalde werkzaamheden en diensten en van de kosten die binnen een beheersprogramma geheel of gedeeltelijk in aanmerking komen voor de premie. Ze bepaalt de algemene voorwaarden, de samenstelling van het dossier en ze stelt de procedure vast.

Art. 11. De beheerspremie mag niet hoger zijn dan 80 % van de kosten die in aanmerking worden genomen.

Art. 12. De Vlaamse Regering bepaalt de andere faciliteiten en vrijstellingen ter ondersteuning van het beheer van het definitief beschermd varend erfgoed.

HOOFDSTUK V. - HANDHAVING

Art. 13. De daartoe door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren hebben toegang tot het definitief beschermde varend erfgoed om alle nodige vaststellingen te verrichten met betrekking tot de toepassing van dit decreet.

Besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2004 betreffende de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheden en de werking van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaamse Gewest, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012

(Belgisch Staatsblad 16.04.2004, 22.08.2006, 11.01.2010, 2.08.2011 en 27.07.2012)

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° de Minister: De Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten en de landschappen;
- 2° agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed;²¹¹
- 3° de Commissie: de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vermeld in artikel 3 van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten;
- 4° de decreten: het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, het decreet van 7 november 1990 houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap, het decreet van 21 december 1994 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies en gemeenten en het decreet van 3 februari 1998 houdende vaststelling van het wapen van privé-personen en instellingen.

Art. 2. § 1. (opgeheven)

§ 2. (opgeheven)

§ 3. (opgeheven)

§ 4. De voorzitter, ondervoorzitters en leden van de Commissie worden door de minister benoemd voor een termijn van vier jaar. Hun mandaat is verlengbaar met nieuwe termijnen van vier jaar.

Als ze de leeftijd van 70 jaar bereiken hebben, zijn de leden ontslagnemend. In uitzonderlijke omstandigheden kunnen zij in hun mandaat worden bevestigd door de minister, voor een door hem te bepalen tijdsduur, tot de maximumleeftijd van 75 jaar.

§ 5. De centrale commissie kan de corresponderende leden uitnodigen om haar vergaderingen bij te wonen. De corresponderende leden zijn niet stemgerechtigd.

§ 6. Elk lid van een afdeling kan de vergaderingen van een andere afdeling bijwonen met raadgevende stem.

²¹¹ Art. 1, 2° werd laatst gewijzigd bij art. 38 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

§ 7. Elk lid dat niet deelneemt aan drie opeenvolgende vergaderingen zonder geldige verantwoording is van rechtswege ontslagnemend en wordt hiervan op de hoogte gebracht door de voorzitter.

§ 8. De minister voorziet in de vervanging van overleden of ontslagen leden. Als een lid vervangen wordt in de loop van de vierjarige termijn, wordt zijn mandaat voleindigd door zijn vervanger.

§ 9. De leden van de Vlaamse Raad en de ambtenaren van de Vlaamse administratie kunnen geen deel uitmaken van de Commissie, met uitzondering van het wetenschappelijk personeel van (het agentschap).²¹²

§ 10. (opgeheven)

§ 11. (opgeheven)

Art. 3. Het agentschap zorgt voor het secretariaat en de verslaggeving van de vergaderingen van de Commissie. De secretaris wordt door de minister aangewezen onder de ambtenaren van het agentschap, op voordracht van de leidend ambtenaar.

Art. 4. § 1. (De adviezen voor de Vlaamse Regering worden bezorgd aan de minister. De adviezen voor de SARO, opgericht bij het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed worden gelijktijdig aan de SARO en de minister bezorgd.)²¹³

§ 2. De adviezen van de Commissie zijn met redenen omkleed. De adviezen, uitgebracht door de afdelingen van de Commissie, gelden als adviezen van de Commissie.

§ 3. Het quorum wordt gevormd door de meerderheid van de leden van de Commissie of één of meer afdelingen, met inbegrip van de voorzitter(s). De adviezen van de Commissie worden vastgesteld met een meerderheid van de aanwezige leden die hun stem uitbrengen. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter van de vergadering beslissend.

§ 4. Het agentschap brengt de Commissie op de hoogte van de beslissingen van de minister waaraan een advies van de Commissie is voorafgegaan.

§ 5. Ter vervulling van haar opdracht kan de Commissie alle nodige informatie inwinnen.

§ 6. Een voorstel van advies kan door het agentschap voorbereid worden voor de Commissie. Als de Commissie dat voorstel bekrachtigt, geldt deze tekst als advies van de Commissie.

Art. 5. § 1. Na de Commissie te hebben gehoord, stelt de minister het huishoudelijk reglement van de Commissie vast.

§ 2. De Commissie vergadert plenair of per afdeling. De vergaderingen worden voorgezeten door de voorzitter en bij zijn afwezigheid door de ondervoorzitter en bij zijn afwezigheid door een lid dat door de vergadering wordt aangewezen.

²¹² Art. 2, §9 werd laatst gewijzigd bij art. 39 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

²¹³ §1 werd vervangen bij art. 7 B.VI.Reg. 22 juni 2012 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de integratie van de beleidsondersteunende opdrachten inzake onroerend erfgoed in het agentschap Onroerend Erfgoed (B.S., 27.07.2012, inwerkingtreding op 1 januari 2012).

§ 3. De centrale commissie vergadert plenair of per afdeling, minstens eenmaal per maand. De agenda van de vergaderingen wordt vastgesteld door de voorzitter in overleg met de secretaris rekening houdend met de termijnen, bepaald door de decreten.

§ 4. Minstens eenmaal per jaar wordt een algemene vergadering gehouden waarop alle leden van de centrale commissie en alle corresponderende leden worden uitgenodigd.

§ 5. De vergaderingen van de Commissie zijn in principe besloten. Ze kunnen worden bijgewoond door de minister of zijn afgevaardigde, enkel tijdens de besprekingen, alsmede door ambtenaren van het agentschap in een adviserende hoedanigheid.

§ 6. De Commissie kan het agentschap op elk ogenblik verzoeken om tijdens de vergadering toelichting te geven bij de agendapunten.

§ 7. De Commissie kan te allen tijde externe deskundigen uitnodigen om in een adviserende hoedanigheid deel te nemen aan haar vergaderingen en om hen te kunnen raadplegen over bijzondere vraagstukken.

Ze verlaten de vergadering vóór de besluitvorming.

§ 8. De Commissie kan, als ze dat nodig acht voor de uitvoering van haar taak, uit haar midden bijzondere werkgroepen samenstellen met een welomschreven opdracht van tijdelijke aard.

§ 9. De verslagen van de vergaderingen van de Commissie vermelden:

- 1° de aanwezigheden;
- 2° de essentie van de besprekingen;
- 3° de adviezen die over de verschillende aangelegenheden werden geformuleerd;
- 4° de uitslag van de eventuele stemmingen.

Art. 6. De Commissie stelt voor de minister jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden, dat openbaar wordt gemaakt.

Art. 7. De leden van de Commissie zijn gehouden tot discretie met betrekking tot de aangelegenheden die de Commissie behandelt en de adviezen die ze verstrekt.

Als in de vergaderingen zaken aan de orde zijn waar persoonlijke belangen van een lid mee gemoeid zijn of die zijn ambtelijke bevoegdheid raken, dan moet dat lid de vergadering verlaten.

Art. 8. De adviezen mogen niet aan derden worden bekendgemaakt, tenzij met toepassing van het decreet van 18 mei 1999 betreffende de openbaarheid van bestuur, of met instemming van de minister.

Art. 9. De leden mogen geen publieke verklaringen afleggen die het normale verloop van de door de decreten ingestelde procedures kunnen hinderen of die op de besluitvorming anticiperen.

Art. 10. De leden van de Commissie alsmede de externe deskundigen, vermeld in artikel 5, §7, genieten presentiegelden, reis- en verblijfkosten overeenkomstig het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 1983 houdende sommige maatregelen tot harmonisatie van de werking en van de presentiegelden en vergoedingen van adviesorganen.

Art. 11. De centrale commissie bestaat uit maximaal 52 leden, van wie een voorzitter, vijf ondervoorzitters - één per afdeling - en maximaal 46 gewone leden, verdeeld als volgt:

- 1° afdeling Monumenten: maximaal 14 leden;
- 2° afdeling Landschappen: maximaal 10 leden;
- 3° afdeling Archeologie: maximaal 10 leden;
- 4° afdeling Varend Erfgoed: maximaal 6 leden;
- 5° afdeling Heraldiek: maximaal 6 leden.

Art. 12. §1. Onverminderd haar opdracht, bepaald in artikel 3, § 1, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, brengt de centrale commissie bij de minister uit eigen beweging advies uit, inzonderheid over:

- 1° de conservatie en de bestemming van monumenten en hun kunstbezit;
- 2° de ontwerpen betreffende nieuwbouw of verbouwing van openbare gebouwen, met inbegrip van gebouwen, bestemd voor de eredienst of beheerd door verenigingen van vrijzinnigen;
- 3° de ontwerpen die de gaafheid of het bestaan van een landschap in het gedrang kunnen brengen, alsmede de ontwerpen die de onmiddellijke omgeving van een monument raken;
- 4° de archeologische herstellingen van monumenten, de restauratie van monumenten of van goederen die gelegen zijn in stads- en dorpsgezichten, het herstel van archeologische monumenten en zones en het herstel van landschappen;
- 5° het beheer van landschappen;
- 6° het beheer van archeologische monumenten en zones;
- 7° belangrijke dossiers met betrekking tot problemen over bescherming en restauratie of over gevallen die als precedents kunnen worden beschouwd inzake monumenten, stads- en dorpsgezichten, archeologische monumenten en zones en landschappen;
- 8° het beheer van varend erfgoed;
- 9° heraldische en vlaggenkundige aangelegenheden.

§2. Deze dossiers worden geagendeerd door de voorzitter of door een daartoe door de Vlaamse Regering gedelegeerd ambtenaar in overleg met de voorzitter.

Art. 13. De provinciale commissies bestaan uit maximaal 35 corresponderende leden, per provincie maximaal 7. Provincieraadsleden en ambtenaren van de provinciebesturen kunnen geen deel uitmaken van de provinciale commissies.

Art. 14. De volgende regelingen worden opgeheven:

- 1° Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 betreffende de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheden en de werking van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaamse Gewest;
- 2° Het besluit van de Vlaamse Regering van 12 januari 1994 betreffende de samenstelling en de werking van de Vlaamse Archeologische Raad;
- 3° Het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 1984 tot oprichting van een Vlaamse Heraldische Raad.

Art. 15. Dit besluit treedt in werking de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Art. 16. De Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten en de landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Besluit van de Vlaamse Regering van 4 juni 2004 tot uitvoering van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 4 december 2009 en 10 juni 2011

(Belgisch Staatsblad: 6.12.2004, 22.08.2006, 11.01.2010 en 2.08.2011)

HOOFDSTUK I. - DEFINITIES

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

- 1° het decreet: het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed;
- 2° het agentschap : het agentschap van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed dat belast is met het uitvoeren van het beleid inzake onroerend erfgoed;²¹⁴
- 3° varend erfgoed: het nautisch erfgoed, zoals bedoeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed;
- 4° bijzondere erfgoedelementen: elementen van het beschermd varend erfgoed die de eigenheid ervan bepalen;
- 5° premienemer: de eigenaar of de gebruiker zoals bedoeld in artikel 2, en 4°, van het decreet, die de kosten van de verwezenlijking van het beheersprogramma draagt;
- 6° beheerswerkzaamheden: werkzaamheden, met inbegrip van leveringen van materialen en diensten, voor het behoud, de instandhouding of het herstel en de ontsluiting van een beschermd varend erfgoed of van een gedeelte ervan, met inbegrip van de uitrusting en van de voortstuwingsmiddelen die nodig zijn omwille van zijn historische, wetenschappelijke, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde;
- 7° minister : de Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten en landschappen, of zijn gemachtigde;
- 8° Varend-erfgoedvereniging: de verenigingen of stichtingen die opgericht zijn als vereniging zonder winstoogmerk of als instelling van openbaar nut, overeenkomstig de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend.
Die verenigingen hebben als één van hun hoofddoelstellingen de instandhouding, het beheer en de publieke ontsluiting van een of meer varend erfgoed waarvan ze eigenaar of gebruiker zijn;
- 9° regionale besturen: de provincies, bisschoppelijke seminaries, kathedrale kerkfabrieken en besturen die bij of krachtens decreet als regionale besturen worden aangewezen;
- 10° lokale besturen: de gemeenten, verenigingen van gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, polders, wateringen, verenigingen van polders en wateringen, kerkfabrieken en elke andere rechtspersoon die voor de uitoefening van een openbare eredienst of voor verenigingen van vrijzinnigen varend erfgoed beheert;

²¹⁴ Art. 1, 2° werd laatst gewijzigd bij art. 42 B.VI.Reg. van 10 juni 2011 houdende wijziging van diverse besluiten wat betreft de wijziging van de benaming van het agentschap Ruimte en Erfgoed in het Agentschap Ruimtelijke Ordening en bijkomende taken voor het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (B.S., 2.08.2011).

- 11° beperkte publieke ontsluiting: het openstellen van het varend erfgoed voor individuele bezoekers door een natuurlijk of privaatrechterlijk persoon in de hoedanigheid van eigenaar en/of gebruiker gedurende negen jaar. Deze termijn gaat in onmiddellijk na de voorlopige oplevering van de instandhoudings-, onderhouds- of restauratiewerkzaamheden. Het erfgoed is minstens twaalf uur per jaar toegankelijk, gespreid over minimaal twee dagen;
- 12° permanente publieke ontsluiting: het openstellen van het varend erfgoed voor individuele bezoekers door een varend-erfgoedvereniging in de hoedanigheid van eigenaar en/of gebruiker gedurende achttien jaar. Die termijn gaat in onmiddellijk na de voorlopige oplevering van de instandhoudings-, onderhouds- of restauratiewerkzaamheden. Het erfgoed is minstens driehonderd uur per jaar toegankelijk, met uitzondering van het uit een of meer drijvende inrichtingen bestaande varende erfgoed, dat minstens zestig uur per jaar toegankelijk is. De bovengenoemde termijn is gespreid over minimaal tien dagen. Tijdens die ontsluiting worden rondvaarten georganiseerd in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 13° meerwerk: extra instandhoudings-, onderhouds- of restauratiewerkzaamheden die de vermoedelijke hoeveelheden die in de aanvaarde kostenraming vermeld staan overschrijden;
- 14° minwerk: instandhoudings-, onderhouds- of restauratiewerkzaamheden waarbij minder wordt uitgevoerd of kleinere hoeveelheden worden aangewend dan de vermoedelijke hoeveelheden die in de aanvaarde kostenraming vermeld staan;
- 15° bijwerk : extra instandhoudings-, onderhouds- of restauratiewerkzaamheden die tijdens de uitvoering van het beheersprogramma of delen ervan, door niet voorzienbare omstandigheden noodzakelijk blijken en niet vermeld zijn in de kostenraming op basis waarvan de beheerspremie werd toegekend.

HOOFDSTUK II. - DE LIJST VAN BESCHERMD VAREND ERFGOED

Art. 2. De door het agentschap gehouden lijst van het definitief beschermde varend erfgoed bevat in chronologische volgorde van het beschermde varend erfgoed de genummerde originelen of eensluidend verklaarde afschriften van de besluiten tot definitieve bescherming van het voorlopig beschermde varend erfgoed.

De lijst kan kosteloos worden geraadpleegd bij het agentschap.

Eenieder kan op zijn kosten uittreksels uit de lijst verkrijgen bij het agentschap.

HOOFDSTUK III. - HET HERKENNINGSTEKEN

Art. 3. Het model van het herkenningsteken van het definitief beschermde varend erfgoed wordt in de vorm van een plakket en een wimpel vastgesteld zoals afgebeeld in de bijlage bij dit besluit.

Het herkenningsteken wordt onder de vorm van het plakket of de wimpel op een goed zichtbare plaats aangebracht.

Het herkenningsteken wordt eveneens aangebracht op de panelen of borden ten behoeve van de educatie en voorlichting over het varend erfgoed.

HOOFDSTUK IV. - HET BEHEERSPROGRAMMA

Art. 4. Het beheersprogramma voor een varend erfgoed omvat minstens:

- 1° een grondige technische toestandrapportage van het varend erfgoed, met inbegrip van opmetingsplannen van de bestaande toestand, de inventaris van de bijzondere erfgoedelementen, met aanduiding ervan op de vermelde opmetingsplannen;
- 2° de beschrijving van de cultuurhistorische context van het varend erfgoed;
- 3° een beheersnota die op een duidelijke en samenhangende wijze de visie weergeeft, alsook de wijze waarop voor het varende erfgoed met het oog op het behoud en de ontwikkeling van de historische, wetenschappelijke, industrieel-archeologische of andere sociaalculturele waarden van algemeen belang een adequaat zee- of riviervaardig beheer en een beperkte of permanente publieke ontsluiting zoals respectievelijk bepaald in artikel 1, 1en 12°, zal worden opgezet. De in het besluit tot definitieve bescherming vermelde beheersdoelstellingen vormen de basis van dit toekomstig beheer;
- 4° een uitvoeringsnota, die een opsomming, omschrijving en verantwoording bevat van de concrete maatregelen, werkzaamheden en diensten die nodig zijn voor de invulling van het beheerskader voor het varend erfgoed, vastgesteld in met een globale raming van de kosten;
- 5° het bewijs van eigendomsrecht en indien van toepassing het bewijs van gebruiksrecht gedurende een minimale termijn van zevenentwintig jaar, waarvan achttien jaar na de goedkeuring van het beheersprogramma op het varend erfgoed;
- 6° een attest dat bestaat uit:
 - a) een verbintenis van de eigenaar en de gebruiker van het beschermd varend erfgoed om het gebruiksrecht op het beschermd varend erfgoed gedurende een termijn van achttien jaar na de goedkeuring van het beheersprogramma niet te vervreemden zonder voorafgaande toestemming van de Vlaamse Regering;
 - b) een akkoordverklaring conform artikel 8, § 2, van het decreet van de eigenaar van het beschermd varend erfgoed met de integrale inhoud van het in zijn opdracht opgestelde beheersprogramma;
 - c) een verbintenis van de eigenaar of gebruiker van het varend erfgoed om het beschermde varende erfgoed gedurende een termijn van achttien jaar na de uitvoering van het beheersprogramma, voor alle risico's te verzekeren;

Art. 5. Het agentschap onderzoekt of het beheersprogramma, vermeld in artikel 4, al dan niet voor goedkeuring in aanmerking komt en meldt dit binnen negentig dagen aan de aanvrager te rekenen vanaf datum van ontvangst.

Als het beheersprogramma onvolledig is bevonden of als de wijze waarop aan de beheersdoelstellingen concrete invulling wordt gegeven, ontoereikend of onjuist wordt geacht, wordt dit eveneens binnen negentig dagen gemeld aan de aanvrager, met de vermelding dat, en in welke zin, het beheersprogramma moet worden aangepast om voor goedkeuring in aanmerking te komen.

Als de aanvrager na negentig dagen geen melding van het agentschap heeft ontvangen waarin staat dat het beheersprogramma, vermeld in artikel 4, al dan niet voor goedkeuring in aanmerking komt, wordt het beheersprogramma geacht ontvankelijk, dit wil zeggen volledig en conform de beheersdoelstelling van de bescherming, te zijn.

De minister beslist over de goedkeuring van het beheersprogramma.

Het goedgekeurde beheersprogramma is geldig voor een periode van negen jaar. Het agentschap kan na elke periode van drie jaar een bijsturing van het beheersprogramma vragen.

De mededeling door het agentschap van de goedkeuring van het beheersprogramma aan de eigenaar, stelt de aanvrager niet vrij van het verkrijgen van vergunningen die vereist zijn voor het uitvoeren van de maatregelen, werkzaamheden en diensten, bedoeld in artikel 4, 4°.

HOOFDSTUK V. - BEHEERSPREMIEREGELING

Afdeling I. Beheerswerkzaamheden

Art. 6. Binnen de perken van de begrotingskredieten, die zijn ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, kan met het oog op de verwezenlijking van een of meer delen van het beheersprogramma, een beheerspremie toegekend worden voor:

- 1° het uitvoeren van instandhoudings-, onderhouds- of restauratiewerkzaamheden die vermeld zijn in het goedgekeurde beheersprogramma ten behoeve van het varend erfgoed, inzonderheid werkzaamheden betreffende :
 - a) het op het droge zetten van het varende erfgoed;
 - b) de instandhouding van de romp, dekken, rondhouten en beneden- en bovendekse infrastructuur ter bescherming tegen corrosie, elektrolyse of rot om de waterdichtheid te garanderen;
 - c) het ontvochtigen, voldoende ventileren en vrijwaren tegen vochtigheid, vorst, schimmel, insecten en ander ongedierte;
 - d) het functioneel houden van de technische installatie;
 - e) de stabiliteit van het varende erfgoed;
 - f) de behandeling van de bijzondere erfgoedelementen van het varend erfgoed tegen corrosie, rot, vochtigheid, vorst, schimmel, insecten en ander ongedierte, onder meer door het aanbrengen van beschermende producten;
 - g) het herstel van nog aanwezige, bijzondere erfgoedelementen van het varend erfgoed, inzonderheid de romp, dekken, rondhouten, boven- en benedendekse infrastructuur, interieurelementen en historische versieringen;
 - h) de vervanging van nog aanwezige, bijzondere erfgoedelementen van het varend erfgoed die niet meer hersteld kunnen worden;
 - i) het opnieuw aanbrengen van niet meer aanwezige, bijzondere erfgoedelementen, voorzover voldoende materiële gegevens of iconografisch materiaal aanwezig zijn om een wetenschappelijk verantwoorde reconstructie mogelijk te maken en voorzover de reconstructie vereist is om een storende lacune aan te vullen of het varend erfgoed zee- of riviervaardig te maken;
 - j) de beveiliging van het varend erfgoed tegen brand, vandalisme en diefstal;
 - k) de technische infrastructuur die betrekking heeft op de voorstuwingsinstallatie, motoren en toebehoren, verwarmings- en ventilatieinstallatie, sanitaire installatie en brandbestrijdingsinstallatie;
 - l) het tuigage, de zeilen en de rondhouten;
 - m) de gereguleerde veiligheids- en navigatie-installatie en het toebehoren die vereist zijn voor het varen met beschermd varend erfgoed binnen de territoriale wateren of de binnenwateren;
- 2° het uitvoeren van ontsluitingswerkzaamheden die vermeld zijn in het goedgekeurde beheersprogramma ten behoeve van de openstelling voor het publiek van het beschermd varend erfgoed, inzonderheid betreffende:
 - a) het op een educatief, wetenschappelijk verantwoorde wijze informeren van het publiek over de bijzondere erfgoedelementen van het varend erfgoed;

- b) het op een educatief, wetenschappelijk verantwoorde wijze informeren van andersvaliden, in het bijzonder slechtzienden en gehoorgestoorden, over de bijzondere erfgoedelementen van het varend erfgoed;
- c) het infrastructureel aanpassen van het varend erfgoed om de toegankelijkheid ervan te verhogen zonder afbreuk te doen aan de erfgoedwaarden van het varend erfgoed.

Afdeling II. De beheerspremie

Art. 7. Indien de premienemer een natuurlijk persoon of een privaatrechtelijk persoon is, bedraagt de beheerspremie van de Vlaamse Gemeenschap 40 % voor de in artikel 6 bepaalde kosten van instandhoudings-, onderhouds- en restauratiewerkzaamheden, verhoogd met 10 % als tussenkomst in de algemene kosten.

Het percentage, vermeld in het eerste lid, is enkel van toepassing indien voor het beschermde varend erfgoed de wijze waarop de beperkte publieke ontsluiting wordt ingevuld, wordt vastgesteld in een overeenkomst met het agentschap.

Als de premienemer de overeenkomst, vermeld in het tweede lid, niet naleeft, moet hij de beheerspremie terugbetalen aan de Vlaamse Gemeenschap.

Art. 8. § 1. In afwijking van het percentage bepaald in artikel 7 bedraagt de beheerspremie van de Vlaamse Gemeenschap voor de in artikel 6 bepaalde kosten van de opmaak van het beheersprogramma en van instandhoudings-, onderhouds-, restauratie- en ontsluitingswerkzaamheden, 80 % indien de premienemer een regionaal of lokaal bestuur is, of een varend-erfgoedvereniging die beantwoordt aan de volgende voorwaarden:

- 1° de varend-erfgoedvereniging is gevestigd in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en wordt wegens zijn activiteiten beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de raad van bestuur van de varend-erfgoedvereniging heeft ten minste zeven leden;
- 3° indien de varend-erfgoedvereniging gebruiker is, kunnen van de raad van bestuur, die ten minste zeven leden moet hebben, slechts twee natuurlijke personen deel uitmaken die eigenaar zijn of die echtgenoot van of verwant zijn met de eigenaar tot in de tweede graad, of slechts twee privaatrechtelijke rechtspersonen die eigenaar zijn;
- 4° op de zetel moeten te allen tijde de gegevens in verband met de werking, de leden en het financieel beheer voorhanden zijn;
- 5° bij haar ontbinding moet de varend-erfgoedvereniging de eigendom van het goed kosteloos overdragen aan een gemeente, een provincie, de Vlaamse Gemeenschap, een andere varend-erfgoedvereniging of de Stichting Vlaams erfgoed;
- 6° indien de varend-erfgoedvereniging huurgeld ontvangt, moet ze die integraal besteden aan de instandhouding, de restauratie, de ontsluiting en het onderhoud van het varend erfgoed waarvan de varend-erfgoedvereniging eigenaar of gebruiker is.

§ 2. Het percentage, vermeld in § 1, is enkel van toepassing indien voor het beschermde varend erfgoed de wijze waarop de permanente publieke ontsluiting wordt ingevuld, wordt vastgesteld in een overeenkomst met het agentschap.

§ 3. Indien de vereniging die op het beschermd varend erfgoed het gebruiksrecht heeft, ophoudt te bestaan binnen een termijn van tien jaar na de voorlopige oplevering van de werkzaamheden moet de eigenaar de helft van de premie terugbetalen aan de Vlaamse Gemeenschap. Deze bepaling is niet van toepassing als het gebruiksrecht op het beschermde varend erfgoed door een gemeente, provincie, de Vlaamse Gemeenschap, een andere varend-erfgoedvereniging of de Stichting Vlaams erfgoed wordt overgenomen.

§ 4. Als de varend-erfgoedvereniging de overeenkomst met betrekking tot de permanent publieke ontsluiting, vermeld in § 2, niet naleeft, moet ze de beheerspremie voor de helft terugbetalen aan de Vlaamse Gemeenschap. Indien daarenboven zelfs de voorwaarde van beperkte publieke ontsluiting niet nageleefd wordt, moet de premienemer de beheerspremie volledig terugbetalen aan de Vlaamse Gemeenschap.

Art. 9. De beheerspremie wordt vastgesteld op basis van de door het agentschap aanvaarde, in artikel 10, 5°, vermelde raming.

De premie wordt berekend op het bedrag, BTW inbegrepen, voorzover de premienemer bewijst dat hij de BTW niet kan recupereren als BTW-plichtige.

Indien de werkzaamheden in eigen beheer worden uitgevoerd, komen enkel de kosten voor de levering van materialen en diensten in aanmerking.

Een beheerspremie van minder dan 1250 euro wordt niet toegekend.

Afdeling III. De aanvraag van een beheerspremie

Art. 10. De aanvraag voor een beheerspremie voor het uitvoeren van de werkzaamheden, vermeld in artikel 6, bevat de volgende gegevens:

- 1° de identificatiegegevens van het beschermd varend erfgoed en van de premienemer;
- 2° de verwijzing naar de delen van het goedgekeurde beheersprogramma waarop de aanvraag betrekking heeft;
- 3° een gedetailleerde uitvoeringsnota, die een opsomming en een technische beschrijving met verantwoording bevat van de met de beheerspremie uit te voeren concrete maatregelen, werkzaamheden of diensten;
- 4° een voorstel van de concrete maatregelen, werkzaamheden of diensten die in eigen beheer zullen worden uitgevoerd;
- 5° een gedetailleerde raming van de met de beheerspremie uit te voeren concrete maatregelen, werkzaamheden of diensten;
- 6° een voorstel van de wijze van gunning van de niet in eigen beheer uit te voeren werkzaamheden, onverminderd de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en de bepalingen van de koninklijke besluiten tot uitvoering van deze wet;
- 7° een attest van de administratie van de BTW of een verklaring op erewoord die vermeldt dat de BTW op de beheerswerkzaamheden niet kan gerecupereerd worden;
- 8° een door de premienemer te ondertekenen verbintenis met volgende elementen:
 - a) alle werkzaamheden of diensten waarvoor de beheerspremie wordt aangevraagd, uit te voeren binnen drie jaar volgend op de toekenning van de beheerspremie. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan na grondige motivatie en met toestemming van de minister, een afwijking op deze regel worden toegestaan;
 - b) alle meer- en bijwerken te zijnen laste te nemen, alsook de prijsverhogingen die het gevolg zijn van de stijging van lonen en materialen;
 - c) de andere financiële overheidsbijdragen zoals bepaald in artikel 15, § 4, aan het agentschap mee te delen;
 - d) de eventuele volledige of gedeeltelijke terugbetaling van de beheerspremie zoals bepaald in artikel 8, § 3 en § 4, en artikel 15, § 1, § 3 en § 4, waarborgen door aan de Vlaamse Gemeenschap een hypotheekrecht op het varend erfgoed toe te kennen.

Afdeling IV. De toekenning van een beheerspremie

Art. 11. Het agentschap onderzoekt of de aanvraag, vermeld in artikel 10, al dan niet in aanmerking komt voor de toekenning van een beheerspremie en meldt dit binnen zestig dagen aan de premienemer.

Als de aanvraag onvolledig is bevonden of de waarborgen voor een vakkundige uitvoering onvoldoende worden geacht, wordt hierbij meegedeeld in welke zin het dossier moet worden aangepast om voor goedkeuring in aanmerking te komen.

De minister beslist over de toekenning van de beheerspremie.

Art. 12. De beheerspremie is niet van toepassing op beschermd varend erfgoed waarvan de staat, de gemeenschappen en gewesten en de openbare instellingen die onder hun toezicht staan, hetzij gebruiker, hetzij eigenaar en gebruiker zijn.

Art. 13. De beheerspremie kan niet met terugwerkende kracht worden toegekend voor werkzaamheden die al beëindigd zijn of waarvan de uitvoering werd aangevat voor de toekenning van de premie.

Afdeling VI. De uitbetaling van een beheerspremie

Art. 14. § 1. Voor de uitbetaling van de beheerspremie voor het uitvoeren van de werkzaamheden, vermeld in artikel 6, mogen aan de premienemer op zijn verzoek voorschotten worden verstrekt.

§ 2. De voorschotten worden als volgt uitbetaald:

- 1° een eerste voorschot ten belope van 25 % van de premie van de Vlaamse Gemeenschap, zodra de minister in het bezit is van de bestelling van de beheerswerkzaamheden of diensten en van een afschrift van het aanvangsbevel en het rekeningnummer waarop de beheerspremie moet worden gestort als dat van toepassing is;
- 2° een tweede voorschot ten belope van 50 % van de premie van het Vlaamse Gewest bij het voorleggen van de documenten waaruit blijkt dat het gedeelte van de beheerswerkzaamheden dat in aanmerking komt voor de beheerspremie, is uitgevoerd voor een bedrag dat minstens 50 % van de kostenraming bedraagt, waarvan daarenboven minstens 25 % door de premienemer aan de uitvoerder is betaald.

§ 3. Het saldo van de premie wordt uitbetaald:

- 1° na indiening van de eindafrekening, die post per post gerelateerd is aan de kostenraming;
- 2° nadat het agentschap heeft vastgesteld dat de werkzaamheden volledig en volgens de regels van de kunst zijn uitgevoerd;
- 3° na rapportering van de uitgevoerde beheerswerkzaamheden en van de stand van zaken van de uitvoering van het beheersprogramma.

Art. 15. § 1. De beheerswerkzaamheden waarvoor een beheerspremie is toegekend moeten, behoudens de wijzigingen die vooraf goedgekeurd zijn door de minister en waarvoor de beheerspremie vervolgens behouden blijft, volledig en integraal worden uitgevoerd.

Als het agentschap aan de premienemer tekortkomingen meedeelt in de uitvoering van de werkzaamheden en de premienemer daar geen gevolg aan geeft, dan wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de premie. De premie wordt dan niet uitbetaald.

Tevens vordert de Vlaamse Gemeenschap in voorkomend geval de uitbetaalde voorschotten terug.

§ 2. Als de premienemer werkzaamheden uitvoert zonder de nodige vergunningen wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de beheerspremie en wordt de premie niet uitbetaald.

§ 3. Uiterlijk binnen een termijn van drie jaar na de toekenning van de beheerspremie moeten de werkzaamheden zijn uitgevoerd en voorlopig opgeleverd, moet de uitbetaling zijn aangevraagd, en moeten de post per post gerelateerde eindafrekening van de kosten, een verslag van de werkzaamheden en alle verantwoordingsstukken zijn ingediend bij het agentschap. Indien hieraan niet wordt voldaan, wordt de premienemer van rechtswege geacht af te zien van de premie en wordt de premie niet uitbetaald.

Tevens vordert de Vlaamse Gemeenschap in voorkomend geval de uitbetaalde voorschotten terug.

In geval van overmacht, kan slechts na grondige motivatie en met toestemming van de minister een afwijking op deze regel worden toegestaan.

§ 4. Wanneer de premienemer financiële overheidsbijdragen zou hebben gekregen die gelijk zijn aan of hoger zijn dan het totaal van de door het agentschap aanvaarde kosten, wordt hij van rechtswege geacht afstand te doen van de beheerspremie en wordt de premie niet uitbetaald. Tevens vordert de Vlaamse Gemeenschap in voorkomend geval de uitbetaalde voorschotten terug.

Art. 16. Bij de afrekening van een toegekende beheerspremie, neemt de premienemer de aanvullende kosten voor de meer- en bijwerken voor zijn rekening als het bedrag van de eindafrekening hoger is dan dat waarop de premie is berekend.

Als het eindbedrag van de beheerswerkzaamheden lager ligt dan dat daarop de premie werd berekend, dan wordt de premie in verhouding verminderd.

Art. 17. De Vlaamse minister, bevoegd voor de monumenten, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bijlage

Herkenningsteken van het beschermd varend erfgoed

Technische kenmerken : kleur : donker = blauw (PMS 287C).